י״ג באלול תשמ״ט, 13.9.1989 מיספר 2715 המחיר: 6.00 שקלים (כולל מע״מ), באילת: 5.20 שקלים שנה 53

העולם הזה

תוכנית 100 הפרוייקטים נולדה במסיבת חברים

סקופ

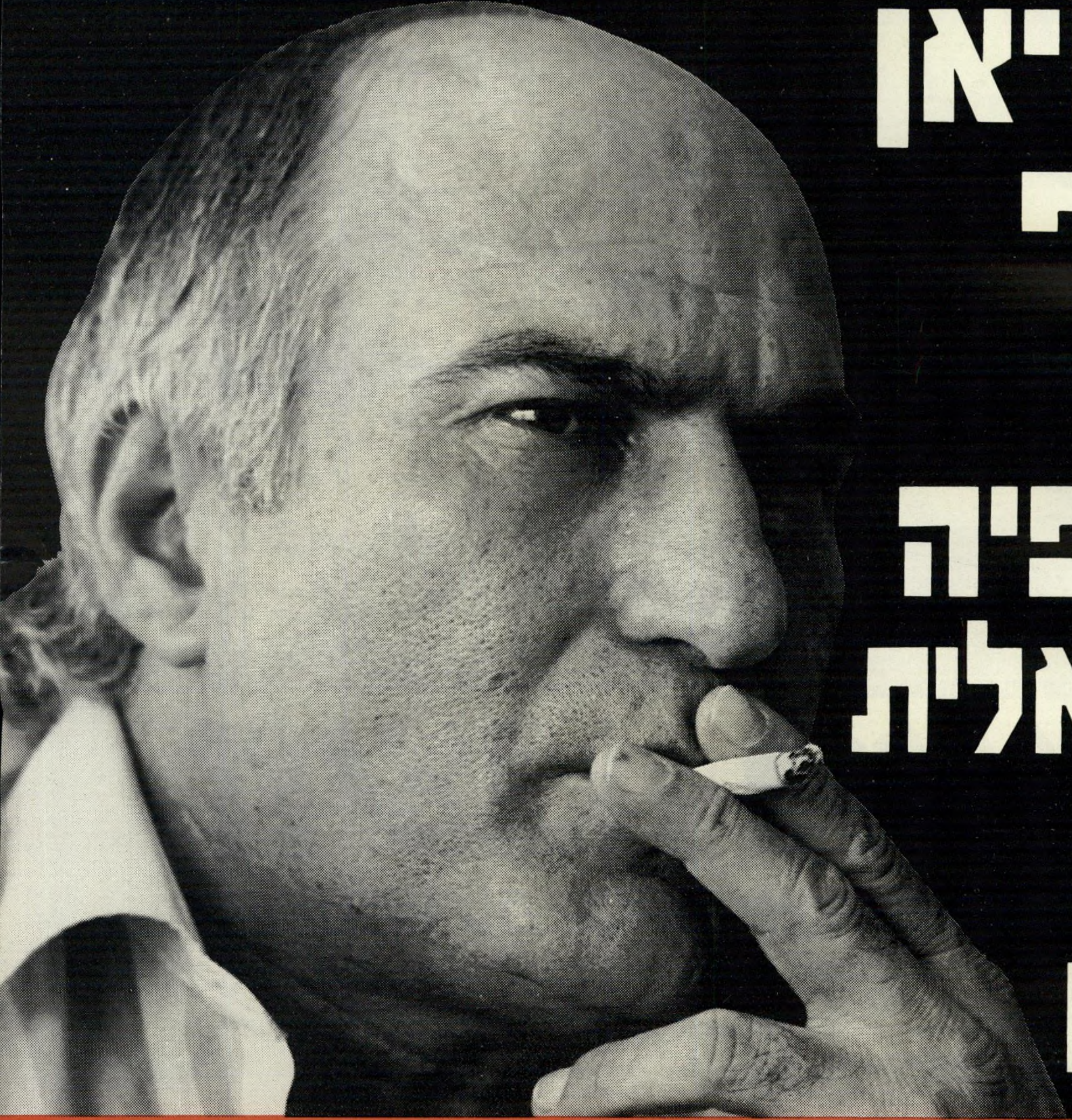

בחשיאן חושף את המאפיה הישראלית בלוס-אנג׳לס

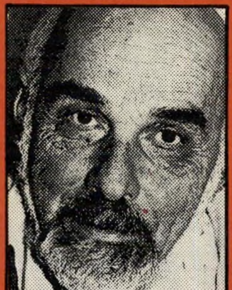

הולר: הקשר עם מישפחת אלפרון

פלאטו: ״אני עדיין מיליונר!״

13092122

גיליתי הלוואה מעושרת
רק 2½% ריבית לשנה

טמיר כהן (יעקבסון)

חשבון מעושר

עו"ש עם זכויות יוצאות מהכלל

כבעל "חשבון מעושר זהב" בבינלאומי, יש לי זכות להלוואה צמודת מדד לתקופה של 25 חודש, בריבית קבועה של 2½% לשנה בלבד!

גם אתה יכול ליהנות מיתרונות השיטה החדשנית לניהול חשבון עובר ושב בבינלאומי – **"חשבון מעושר"** ו**"חשבון מעושר זהב"**.

משיכת יתר – בבינלאומי משיכת יתר גדולה במיוחד בריבית "פריים" + 0.75% לשנה בלבד!
עד 10,000 ש"ח ב**"חשבון מעושר זהב"**.
ועד 6,000 ש"ח ב**"חשבון מעושר"**.

ריבית זכות – בבינלאומי תקבל ריבית על יתרות זכות יומיות של עד 1,000 ש"ח.

הנחות – בבינלאומי הנחות על כרטיסי אשראי ודמי שימוש ב"טלר־פון".

ב"חשבון מעושר זהב" הטבות ייחודיות נוספות:

- **גם פטור מדמי ניהול חשבון (למעט משיכת שיקים) וגם "שיק זהב" – פנקס שיקים מיוחד המכיל שיקים אמינים שלא יוחזרו מסיבת חוסר כיסוי.**

חשבון מעושר מיועד ללקוחות המקבלים משכורתם בחשבונם בבינלאומי, או לקוחות שלזכותם השקעות של 10,000 ש"ח ומעלה.
חשבון מעושר זהב מיועד ללקוחות שלזכותם השקעות של 50,000 ש"ח ומעלה.

פרטים נוספים בסניפים.

- משיכת היתר, ההלוואה ופנקס "שיק זהב" יינתנו כנגד בטחונות, כנהוג בבנק.
- ההטבות תינתנה בחשבון שבו מופקדות ההשקעות.
- הבנק יהיה רשאי לשנות מפעם לפעם את התנאים דלעיל כולם או מקצתם.

הבנק הבינלאומי הראשון. יוצא מהכלל.

רחל אבנרי, העולם הזה

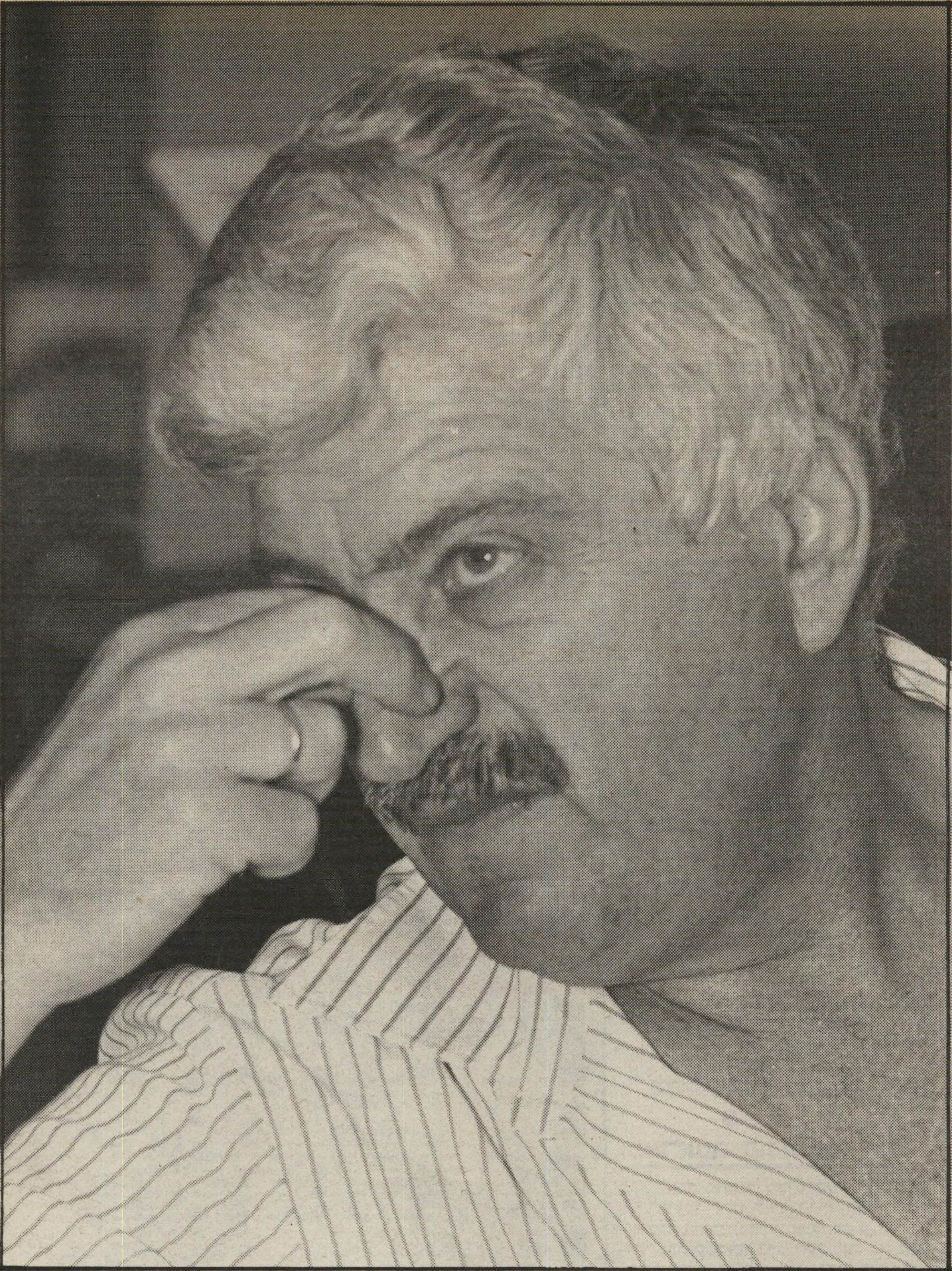

משהו לא בסדר במיפלגת־העבודה. מהו? עוזי ברעם משוחח עם אורי אבנרי. אולי ראש־ממשלה בגיל 60
(עמוד 20)

השתלה

רפרודוקציה „מעריב"

עוד פעם מנסים אצלנו להשתיל כבד. האם מדינת־ישראל באמת ערוכה לניתוח המסובך הזה? (יולי נודלמן, עמוד 6)

מוות

עוד פרק בסיפור מותו של איש־העסקים רוני חוצ'נר. מיכתב מאהובתו הטוענת: הוא לא התאבד
(עמוד 10)

וידוי

יוסף („ג'וזה") וילך, האסור אחרי שנתפס בעיסקי־סמים, בווידוי אישי שנשלח מהכלא
(עמוד 39)

טיול

ענת סרגוסטי מנותחת את תגובות נהגי־המוניות הנכנסים לשטחים. הרבה דיבורים, הרבה פחד
(עמוד 51)

בתוך הגליון

קורא יקר — מתח אלול 4
מיכתבים — איש השנה תשמ"ט 5
השקפה — מנפי־עור וועלי־צנחנים 5
במדינה — סטירה לנרל 6
ניתוחי השתלה — הרפתקה רפואית בהמשכים 6
100 פרוייקטים — שנולדו במסיבת־הפתעה 7
רוני חוצ'נר — לא התאבד 10
תשקיף — איברמין פסול 12
הנדון — המדינה שתהייה 13
יומן אישי — אל אלסקה נעפילה 17
אנשים — „לילי" בלונדון 18
עוזי ברעם — משוחח עם אורי אבנרי 20
רמבו ברמאללה — סיפור משעשע 24
קולנוע — דיבוק בנוסח בניני 26
זה וגם זה — מקום לחופש 27
לילות ישראל — חיסון משולש 28
רחל המרחלת — בחורה מתפרקת 30
דף חדש — לדוד משה היתה פרה 32
מה הם אומרים — נפתלי יניב, אמיר דווידסון, שמואל זיסמן, יהודה אלמגור, מאיר שטרית, גילת אנקורי 34
תשבץ 36
תמרורים — פופ של טניס 36
הורוסקופ — הבתולות והביקורת 37
חוג הסילון — קצת פאפריקה ברקטום של קליפורניה 38
יוסף („ג'וזה") וילך — תל־מונד 39
שמואל פלאטו־שרון — רוצה לעזור למדינה 43
גידעון הולר — בין משפחת הולר למישפחת אלפרון 44
דיעה אחרת — אורי דן ● מרדכי הורוביץ ● רענן לוריא ● יוסף ברנע ● דניאלה אשכנזי ● עליס בליטנטל ● מתי דוד ● צביקה ליפוביץ ● מאיר ליפשיץ ● החברים של אופירה 46
גורגיה — קוויאר ופרחים כבושים 51
אמנון בחשיאן — במעצר ב„הילטון" 52

קורא יקר,

נכנסנו שוב למתח של חודש אלול. בעוד שבועיים יופיע על שער העולם הזה איש־השנה תשמ"ט.

זוהי ההזדמנות האחרונה שלך לבחור באיש־ (או באשת־) השנה, וכן באנשי־השנה בתחומים השונים. אתה יכול לשלוח לנו את הצעותיך, או לרשום אותן ולשים אותן בצד, כדי להשוות את בחירתך עם בחירת המער־כת.

לפני כמה שבועות הצעתי לקוראים לכתוב מיכתבי־עידוד לאמיר אברמסון, פצוע הפיגוע באוטובוס מס' 405.

משה ונירה טל מקיבוץ מחניים כתבו לא־מיר מיכתב מרגש. הוא קרא אותו ביום שבו היה מסוגל, בפעם הראשונה, להניע את זרועו השמאלית. אין הוא מסוגל עדיין להשתמש בשאר גפיו, מחמת השברים והכוויות.

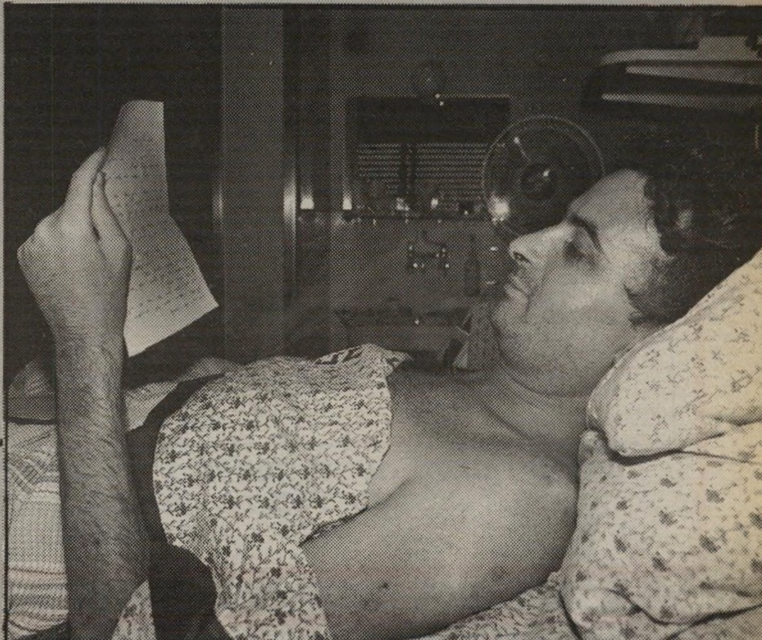

אמיר קורא את המיכתב
בפעם הראשונה, זרוע פועלת

אמיר התיר לי לפרסם את המיכתב. **הנהו במלואו:**

קיבוץ מחניים, 26.8.89.

שלום לך, אמיר —

עברו שבועות אחדים מאז התוודענו אליך באמצעות העולם הזה.

קראנו, שבוע אחר שבוע, וידענו שנכתוב אליך.

אורי אבנרי, במדורו 'יומן אישי', בשבוע שעבר, חזר והזכיר את רוחך האיתנה. הוא עשה זאת באמצעות פסוק מספר מישלי, שא־מר לך אביך כשראה אותך בכאביך.

לפסוק זה משמעות נוספת במאבקך, והיא הכובשת את ליבנו וקוראת לנו ביתר כוח לכתוב אליך.

שנים רבות אנחנו קוראים ושומעים תגו־בות קשות־יום של אנשים אשר הם או קרו־ביהם נפגעו במה שנקרא בשפת העיתונות "פעולות־איבה".

כאב המצמיח שינאה הפך להיות חלק מעו־למם של רבים וטובים בתוכנו.

והנה, פניך הנשקפים אלינו שבוע אחרי שבוע אין בהם שינאה. ובדברים ששלחת אלינו באמצעות העולם הזה — מנצחת הא־מונה. האמונה המנצחת את השינאה היא־היא "רוח איש יכלכל מחלהו ורוח נכאה מי ישא־נה?"

והאמונה הגוברת על השינאה היא הסיכוי היחיד לקיומנו כאן.

אנחנו הבריאים, המתקשים כל־כך להחזיק באמונתנו אל נוכח המציאות האלימה, שואבים ממך את הכוח החסר לנו.

אנחנו איתך.

אם יש בידינו לסייע גם במעשים, אל תה־סס!

שלך ברעות, משה ונירה טל.

עד כאן המיכתב. אעביר גם להבא לאמיר כל מיכתב שתרצו לכתוב לו, כדי לעודדו במאבקו הקשה והמתמשך בתוצאות פציעתו. רוחו איתנה כמקודם.

מיכתבים

איש־השנה תשמ"ט

עוד מועמדים לתואר איש־השנה **תשמ"ט, אשר זהותו תיחשף, בעוד שבועיים, מעל שער גיליון ראש־השנה תש"ן של** העולם הזה.

במקום לקחת את החיים ברצינות תהומית כל כך ולהעניק לקוראי העולם הזה כל ראש־שנה איש־שנה גנרל, ח"כ או שר (כפי שהעו־לם הזה עשה בשנים האחרונות), אני מציע לבחור השנה באשת־השנה, בגליה אלבין, המו"לית של פנטהאודמוניטין, סמל המהפך הגדול שחל בחברה הישראלית בנושא המין.

אחרי פסטיבל צ'יצ'ולינה, אחרי הצגת ה־קומדיה ציצים, אחרי הלגליזציה של בתי־בושת במסווה של סוכנויות נערות־ליווי, אחרי מבול הפורנוגרפיה מפרי עטן של סכ־סולוגיות־כביכול מעל דפי רוב העיתונים, באה אלבין, אשה טובה מבית טוב, ושמה את החותמת הסופית: החברה הישראלית משוח־ררת מכל!

אריה רובין, תל־אביב

● ● ●

סייעתא דשמייא

על משמעויות נוספות של המילה הערבית פתח (**"הנדון"**, העולם הזה 16.8.89).

אורי אבנרי מסביר, כי פירוש השם פתח הוא כיבוש, ניצחון. לו היה אבנרי מעיין במילון, היה מוצא כי למילה פתח פירושים נוספים: ישועה ובלשון מילון, שראה אור

[בְּרֵאשִׁית
اِسْتَفْتَحَ פָּתַח, הִתְחִיל בְּ־
فَتْح ר' فُتُوح، فُتُوحات כִּבּוּשׁ. נִצָּחוֹן
יְשׁוּעָה, סִיַּעְתָּא דִשְׁמַיָּא ‖ — ـَ דק׳: סִמַּן הַ־פַּתַח (ـَ), פַּתַח

המשמעויות של המילה "פתח"
כולם זקוקים לעזרה מן השמיים

לפני כמעט 50 שנה (ראה גלופה), גם סיי־עתא דשמייא (עזרה מן השמיים).

ולזאת באמת זקוק אש"ף, אם ברצונו להו־ביל את עמו לאיזשהו מקום.

ובעצם, גם אנחנו.

לוי אדלר, גבעתיים

● ● ●

קאראטה, קולומביה, וכו'

עוד מועמד לאיש־השנה תשמ"ט.

המועמד שלנו לאיש־השנה תשמ"ט הוא אישיות מורכבת: חייל־המילואים ש"רק" הו־ריד מכת־קאראטה ברגלו על חזהו של ערבי כבול במאחז צה"ל בעזה; שבתאי קלמנוביץ, העולה שהתקבל בזרועות פתוחות והתגלה כמרגל עבור מדינה עויינת; "הבחורים הטובים" בקולומביה וכו' וכו'.

למועמד הזה קוראים, כמובן, הישראלי המכוער, תופעה המאפיינת יותר מכל את השנה ההולכת ומסתיימת.

רונית וחגי אשרמן, תל־אביב

● ● ●

שימעון פרס, 1954

על מעורבותו של שימעון פרס בפרשיות־העבר ("איגרת העורך", העולם הזה 23.8.89).

עורך העולם הזה מסיים את ניתוחו המ־עניין על נושא ההדלפות של שרים לתיק־שורת בפסוק־המחץ הבא: "ותמיד יש העולם הזה, שיפרסם את הכלי!"

נכון מאוד.

גם השמצות חסרות־שחר על שימעון פרס ("הפוליטיקאי האמור היה מעורב בפרשיות חסויות מרובות, מהעסק־הביש ועד פרשת איראן־גייט.")

בשנת העסק־ביש, שנת 1954, שימעון פרס אפילו עוד לא היה מנכ"ל מישרד־הבי־טחון, תפקיד שאותו קיבל לידיו רק כעבור שנה, בשנת 1955.

יוסף ברמלי, ירושלים

● *גם אז היה פרס הדמות המרכזית במישרד־הביטחון.*

● ● ●

171:600

על הרוגי האינתיפאדה ("תשקיף", ו"דיעה אחרת", העולם הזה 6.9.89).

זאת נקרופיליה, זאת? זה מה שמטריד את הקורא מלצר ("מיכתבים", העולם הזה 30.8.89). אהבת־המתים הזאת, המתבטאת בדיבורים על בתי־קברות? ומה על הנקרופיל־יה האמיתית, זאת של העולם הזה?

המיסגרות האלה, המונות מדי שבוע את מיספר הרוגי האינתיפאדה, ועוד עושות את זה לפי שני מניינים. מניין תשקיף ומניין דיעה אחרת.

תשקיף מנה בגיליון האחרון של העולם הזה 600 הרוגים (לא כולל יהודים) ואילו דיעה אחרת מנה, באותו גיליון של העולם הזה, 171 הרוגים (כולל 44 יהודים).

האם סיכום מאקאברי זה באמת נחוץ, שבוע אחר שבוע?

הדסה בור, חיפה

● ● ●

הנשיא, השר והמישטרה

על הרקע לקיצור תקופת־ההתיישנות ("הנשיא מחק את העבר של לוי", העולם הזה 30.8.89).

בהעולם הזה נכתב, כי הנשיא החליט לקצר את תקופת־ההתיישנות על הרשעתו של מימון לוי "וציווה על מחיקת הרישום החל מה־1 ינואר 1989."

דברים אלה עלולים להטעות.

על פי חוק המירשם הפלילי ותקנת הש־בים תשמ"א 1981, התיישנות וקיצור תקו־פת־התיישנות אינן גוררות את מחיקתו והש־מדתו של הרישום הפלילי ורישום העבירות נשאר במאגר מישטרת ישראל.

גיורא פורדס, דובר נשיא־המדינה, ירושלים

העולם הזה
השבועון של ישראל
העורך הראשי: אורי אבנרי
מנהל: אברהם סיטון
מנהלת מחלקת־מודעות: רינה מיטרני

המערכת והמינהלה:
תל־אביב, רחוב גורדון 3
(ת.ד. 136, מיקוד 61001)
טלפונים: 232262/3/4־(03),
(03)־5230662
פקס. FAX. (03)־245130
המו"ל: העולם הזה בע"מ
הדפסה: הדפוס החדש
הפצה: גד
תל־אביב, יד חרוצים 7
טלפון: 377056־(03)

המנהל הכללי: דויד גרשונוביץ

עודד ליפשיץ, כתב „על המישמר", לא מצא בימה אחרת לפירסום דברים אלה

מגפי־עור ונעלי צנחנים

הם הזדקנו, אוברלויטננט הנס, קולונל אריך וגנרל גוסטב פון מה־שמו. הרבה שנים חלפו מאז שעזבו, או יותר נכון נמלטו, מהפאטרלנד, גרמניה, אחרי התבוסה ב־45', כדי לחפש את מזלם בדרום־אמריקה.

קרטלים של סמים, דיקטטורים צמאי־דם, וחונטות שניסו לתפוס את השילטון מידי כל שילטון דמוקרטי — לא חסרו שם מעולם.

מאז ומתמיד היו זקוקים שם, בדרום־אמריקה ובמרכזה, לסוחרי־נשק, ועוד יותר מזה — לקצינים בעלי ניסיון. ניסיון בקומנדו, ניסיון בחי"ר ובמודיעין, תמיד היה צורך במומחים שיאמנו את שומרי־הראש האישיים של השליט, של יריבו, או של שניהם. תמיד היה צורך לאמן את המישטרה החשאית, את חוליות־החיסול, את היחידות למילחמה בטרור. תמיד היתה דרישה למומחים שיקימו וינהלו את מרתפי־החקירות, ואת המחנות למתנגדי־המישטר. גם הסיסמה, שבשמה עשו את כל זה, מילחמה בקומוניזם, היתה מוכרת למהגרים מגרמניה, עוד מהבית.

אז אוברלויטננט הנס, וקולונל אריך, וגנרל גוסטב פון מה־שמו, וגם אלפים רבים מחבריהם־למדים, עשו הרבה כסף וראו ברכה בעמלם בדרום־אמריקה. גם לד"ר קלייסט ולד"ר באואר, עם ניסיונם הרפואי המיוחד מהגסטפו והמחנות־במיזרח, היה מה לתרום.

נכון, היה קצת צפוף, והיתה תחרות, ולפעמים קרה שחברים־לנשק, ממידבריות צפון־אפריקה או מחזית סטאלינגראד הקפואה, מצאו עצמם כשהם לוחמים זה בזה. אבל בסופו של דבר היה מקום לכולם, והסיכון שייך למיקצוע, והבעיות נפתרו, איכשהו. אם לא מייד, אז במיפגש־רעים על כוסית שנאפס, או באיזה כנס חגיגי. ליד שולחן עם בירה, נקניקיות וזאוארקראוט, כרוב חמוץ.

בהזדמנות כזו אפשר היה לשלב עיסקות והסדרים עם השירים הישנים מאז, החל ב„הרסט ווסל" ו„דויטשלאנד איבר אלס", ששרים בפנים רציניות ומתוחות ועם הצדעה במועל־יד. ועד לשירי־זימה של חיילים, שגורמים לנשים שבאו לכנס להסמיק.

נכון, היו קצת צרות: מדי פעם מישהו הוסגר לגרמניה, או ששליחי „המוסד" מישראל, במסע־נקמה, חטפו או הרגו מישהו מהחבורה. אבל מיקרים עגומים כאלה היו נדירים. רק בסרטים המטופשים של הוליווד ה„טובים" היו מצליחים לפרוץ לחווה המבוצרת, באיזה קניון דרום־אמריקאי, כדי לחסל חבורה של קצינים גרמניים ולהציל ברגע האחרון כמה חטופים ממרתף־העינויים או מהגרדום.

למעשה, ובייחוד אחרי כמה שנים, כשכבר היה להם כסף ומעמד וקשרים בכל החוגים, לאוברלויטננט הנס, לקולונל אריך ולגנרל גוסטב פון מה־שמו, לא היה ממה לחשוש. גם לא כשבאו, מפעם לפעם, לביקור במולדת, בגרמניה.

אבל הם הזדקנו. בשנות ה־40 הם היו צעירים ומלאי־מרץ. בשנות ה־50 וה־60 — הם אפילו השתפרו, רכשו ניסיון ספציפי, הכירו את התנאים המקומיים. בשנות ה־70 וה־80 הם יצאו לפנסיה, ושמו בארון את מגפי־העור השחורים, הגבוהים והמצוחצחים. פה ושם — מישהו נפטר, מזיקנה. האחרים — העדיפו לשבת בכורסה, להאזין לוואגנר, ולהעלות זיכרונות עם ידידים.

אבל הטבע — ובדרום־אמריקה קרטלים של סמים, דיקטטורים ומחתרות רצחניות זה חלק מהטבע — הטבע אינו סובל ריקנות. מישהו צריך היה למלא את החלל הריק, שהותירו מגפי־העור הגבוהים שאופסנו. מישהו היה צריך לספק את הדרישה המתמדת לנשק ולמומחים, לאמן את הזרם הקבוע של מגוייסים כפריים ובורים ולהפוך אותם ללוחמים יעילים וקטלניים.

אז במקום מגפי־העור, ולאותם תפקידים בדיוק, באו נעלי־הצנחנים של סרן יורם מהקיבוץ, איש־הסיירת, של אל"מ יוסי, מתל־אביב, שהיה בצנחנים, ושל יקיר מכפר־סבא, זה שאומרים עליו שהיה בכיר בשב"כ, או ב„מוסד", או בשניהם, והפך ליועץ האישי של השליט, עם או בלי אישור של ממשלת־ישראל.

ויש מאחורי זה הרבה יותר מאשר סתם ג'וב שעושים בעבור חופן, גדול, של דולארים. יש בזה גם אידיאולוגיה: „נמשיך לעזור לכל אירגון ימני," הצהיר סא"ל יאיר קליין בטלוויזיה.

אז המגפיים השחורים יכולים לנוח בשקט בארון. יש מי שעושה את העבודה, וגם יודע למה.

עודד ליפשיץ ■

למות מצחוק, בפועל

ציטוט מהעיר, 25.8, כתבה של מיקי מלץ על רון הקהל, אחד מנאשמי־גיבעתי שהורשעו בפרשת האני אל־שאמי. הקהל נידון לתישעה חודשי־מאסר בפועל, ישב, בפועל, שלושה חודשים בכלא, שוחרר, בפועל, וישב, בפועל, במועדון ארץ גושן. בפועל, רון הקהל הפך לגיבור מקומי בחבורה מסויימת ברחובות, ושם, במועדון, ראיינו אותו. לא על כוס־בירה עם נקניקיות וכרוב חמוץ; על כוסות־ויסקי עם קולה, ורום עם ספרייט.

„בעזה הורדתי פעם לערבי אלה של טוריה על הראש. מכה שכל אחד היה מת ממנה. הוא נשכב, אבל איך שאנחנו מסתובבים הוא קם, מתחיל לרוץ. ככה, בזיגזג. אז התנפלנו עליו, שתים־עשרה חבר'ה עם אלות, וכיסחנו אותו עד שהוא לא זז יותר. מתנו מצחוק.

„...בעזה שברתי פעם אלה של טוריה על גב של ערבי, והוא המשיך ללכת. הערבים האלה, הם מתחסנים.

„...פעם עשינו את זה. לקחנו מכונית מערבי, לבשנו כאפיות ונסענו. פתאום פגע בזנ"ט (מוט־ברזל־זווית), בשימשה הקדמית וריסק אותה... מייד נתתי ברייקס, עשיתי סיבוב של 180 מעלות... יצאנו מהרכב והתחלנו לרסס עם הרובים. הצלחנו לתפוס שניים. הם שילמו ביוקר. אחד שילם על זה בחייו, והשני בנזקים קשים מאוד.

„...אתם יודעים איך התחילה האינתיפאדה ברפיח! העבירו אותנו... מג'באליה. בג'באליה היה חם, וברפיח היה שקט. החבר'ה... חיפשו אקשן. היו הולכים עם פדראלים, זה רימוני־גז... היו רואים ערבי זקן עם חמור, סתם הולך בשקט, היו יורים לו פדראל בין הרגליים, רואים אשה הולכת – יורים בה פדראל. אחרי שבועיים, התחילו לעוף ברפיח בקבוקי־תבערה.. כמו בג'באליה."

לרגליים של רון הקהל כל דבר יתאים. גם הנעליים של גיבעתי, וגם מגפי־עור גבוהים ושחורים. כמה רון הקהל, ושכמותו, יש לנו בפועל!

● ייצוא בטחוני

היום אנחנו מייצאים לדרום־אמריקה את גיבורי מילחמת יום־הכיפורים ואת לוחמי־אנטבה, וזה גרוע למדי. בעתיד, סביר להניח, אם רון הקהל לא ימות מצחוק, נייצא לדרום־אמריקה גם אנשים כמוהו, או את הקצינים שפיקדו עליו, או את הקצינים שאיפשרו לו לעשות מה שעשה. תמיד יכול להיות יותר גרוע, ויהיה.

על פסים ועל עמים

על דגלי הארצות הבלטיות („סמרטוטים צבעוניים", „יומן אישי", העולם הזה 30.8.89).

כילידת ריגה, בירת לטביה, שזה מקום טוב באמצע שלוש הארצות הבלטיות, אני מוכנה לעזור להעולם הזה ולהבהיר איזה פסים (בדגלים) שייכים לאיזה עמים. ואגב, נכון שכל שלושת הדגלים הלאומיים של שלוש הארצות הבלטיות מורכבים מפסים — לרוחב.

דגל לטביה, מולדתי, מורכב משלושה פסים — שני פסים רחבים בצבע סגול כמעט שחור וביניהם פס לבן צר; דגל ליטא מורכב — מלמעלה למטה — משלושה פסים בגובה זהה: צהוב, ירוק, אדום ודגל אסטוניה מורכב גם הוא משלושה פסים בעלי גובה זהה — כחול, סגול עמוק ולבן.

חנה פרוינד, הרצליה

● ● ●

נא לרחוץ ידיים

על אירוח חברים („סופה של חברות", „רחל המרחלת", העולם הזה 2.8.89).

רציתי להגיב לניסיונותיו של יעקב טל להכפיש את שמי: דבריו של טל הם שקר גס וסילוף עובדות ואילו היינו „חברים", כפי שהוא ניסה לצייר זאת, והיו לו טענות לגבי השבוע וחצי שבו אירחתי אותו, או ההפלגה בת היומיים לאיי באהמה, היה יכול, כ„חבר", לפנות אליי ולא לקוראי העולם הזה.

אין לי שום רצון להשמיץ את טל ולספר על מעלליו (למרות שיש לי מה לספר). אני גם די בטוח שטל ימשיך לחזור אחריי שנית ברגע שיהיה לי עוד להיט ברדיו.

בינתיים אוכל לתת לו רק עצה קטנה: המשליך בוץ על ידידיו, לא תמיד בטוח שיפגע; מה שכן בטוח הוא שידיו יישארו מלוכלכות.

אז, ידידי טל, לך ורחץ ידיים.

בני ברמן, מיאמי, פלורידה

● ● ●

האחים של ביאליק

עוד על בני בנימין („תמרורים", העולם הזה 6.9.89).

סב־סב־סבו של פרופסור רב אשבל, הקלימטולוג המנוח, לא היה היחיד שעשה שימוש בשמות בניו של בנימין בן יעקב, כאשר בחר באשבל, שמו של אחד מעשרת בניו של בנימין, לשם מישפחתו שלו.

מאה שנים לאחר מכן עשה חיים נחמן ביאליק שימוש עוד יותר מקיף בשמות בניו של בנימין. לפיזמון החוזר בשיר־ההרקדה המפורסם שלו, למנצח על המחולות, לקח ביאליק שניים מעשרת בניו של בנימין, את שני האחים מופים וחופים, והנציח אותם בשירו בזו הלשון: „מופים וחופים! הכו בתופים!"

ביאליק
„סופים וחופים, הכו בתופים!"

איציק מצקין, תל־אביב

● ● ●

קומקום לא פרטי

על עיסוקיו של צייר („שלמי לי עבור הגט!", העולם הזה 16.8.89).

ברצוני להודות להעולם הזה על „הפירסום הנפלא" שהוא עשה לי ולבני מישפחתי. אך יש מיספר דברים נוספים שהנני עוסק בהם והם לאו דווקא מתאימים למדורי־רכילות.

הוצאתי ספר ילדים חדש, קומקומארץ שמו, שבעיקבותיו יוצאים עוד מיספר מוצרי־נייר כגון פאזלים, לוחות־שנה, מישחקי־ילדים ועוד, אך לדאבוני אין העולם הזה מוצא לנכון לציין דבר או חצי דבר על עבודתי זו.

אודה להעולם הזה אם ימצא לנכון לכתוב על עבודתי בנושא חינוכי ובעל ערך שחושבני שלציבור הרחב עניין בו הרבה יותר מאשר העיסוק בחיי הפרטיים.

שאול נמרי, תל־אביב

העם

ההינתקות

כל מעשה־הרג משני הצדדים מרחיב את התהום. מעטים מבינים את המשמעות.

וההרג נמשך.

צעיר ערבי מרמאללה קם באוטובוס בדרך מתל־אביב לירושלים, צעק „אללהו אכבר!" וניסה להרוג את הנהג. זה קרה בקירבת המקום שבו הידרדר האוטובוס לפני חודשיים, ויתכן כי הכוונה היתה לגרום לאסון דומה.

אחרי שנתפס הצעיר, סיפר בגאווה שהרג וקבר יהודי, שעבד עימו בבניין בלב תל־אביב, ליד המקום שבו התכנסה הכנסת הראשונה.

הדבר עורר בישראל זעם מובן, והרחיב עוד יותר את התהום הפעורה כיום בין יהודים לערבים בכל מקום בארץ.

רבבות נוקמים. מכיוון שכל עם קרוב אצל עצמו, אין בישראל יחס דומה לקורבנות בצד השני. הרג הערבים הפך עניין שבשיגרה, שאינו מעורר עוד שום התרגשות.

כמעט מדי יום נהרגים או נפצעים ילדים בגדה וברצועה. מיספר ההרוגים עולה בהתמדה, ובתוכו גם מיספר הילדים והילדות.

הציבור היהודי עובר על ידיעות אלה לסדר־היום. אין הוא מודע לתוצאות של המצב, ולקשר בין הדברים.

במהלך המילחמה באינתיפארה כבר נהרגו יותר מ־600 ערבים (ראה תשקיף), נפצעו רבבות, הפכו אלפים לנכים, נעצרו רבבות. משמע: יש בשטחים הכבושים אלפי בני־מישפחות של הרוגים, רבבות בני־מישפחות של נכים, פצועים ועצורים. בליבם של רבים מאלה הולכת וגוברת השינאה, התשוקה לגאול־דם ולסתם נקמה.

הפיגועים המבוצעים על־ידי יחידים, וביניהם קנאים ומתאבדים, נובעים מתאוות־הנקמה. קשה גם למנוע אותם, מפני שהקנאים פועלים בשליחות מחתרת כלשהי.

גם ריבוי מעשי־ההרג של פלסטינים בידי פלסטינים, החושדים בהם שהם מוסרים מידע לשרותי־הביטחון, בא על רקע זה. השינאה גוברת, ויחד עימה האלימות.

סיר־לחץ. ככל שהמצב הנוכחי יימשך, ללא תזוזה לקראת משא־ומתן מדיני, כן יגברו תופעות אלה. המצב דומה לסיר־לחץ, שהלחץ שלו גובר והולך.

במצב זה יכול כל ניצוץ להדליק תבערה. דוגמה, השבוע: כוחות־הביטחון הרגו שני צעירים ערביים בשכם, שהשתייכו לאחת המחתרות. הגופות לא נמסרו למישפחות, ונקברו בחשאי במקום עלום, אולי מתוך כוונה למנוע הפגנת־אבל. לא היתה זאת רק החלטה בלתי־אנושית, אלא גם מטומטמת. כמעט מאליו נולד החשד, שהפך מייד ודאות בעיני כל בני־שכם: שהשניים נהרגו כדי לספק לבית־חולים ישראלי אברים להשתלה.

שרות ישיר. סערת הרגשות בשני הצדדים גורמת לתהליך, שמעטים מודעים לו, ושהימין הישראלי המשולהב בוודאי אינו חפץ בו: ההינתקות הגוברת והולכת.

הינתקות זו הפכה תהליך הדדי, והיא מתקדמת באיטיות ובהתמדה. יהודים וערבים שוב אינם יכולים לעבוד ביחד. מעבידים ישראלים נאלצים לוותר על עבודה ערבית. ערבים אינם מעזים לבוא לעבוד בישראל, מחשש מפני התנכלות, מצד היהודים ומצד הפלסטינים כאחד.

עיתון אמריקאי ערך חקירה וגילה כי גם מבחינה כלכלית מתקדמת ההינתקות בהתמדה. במהלך האינתיפאדה הולך וקם בגדה וברצועה משק עצמאי, אשר תלותו בישראל פוחתת והולכת. יחסי־המיסחר בין ישראל והשטחים הכבושים הולכים וניתקים. הכרטיסים המגנטיים תורמים את תרומתם לביצור מצב זה. הקריאה של דמגוגים לאומניים בצד היהודי להחרים את העבודה הערבית היא שרות ישיר לאינתיפאדה.

כס הכידונים. זהו תהליך כמעט אוטומטי. הקשר בין העמים הולך ונעלם. לא נותר אלא הכיבוש הגס, המופעל באמצעות רובים.

וכפי שאמר כומר אנגלי לפני 100 שנה: „אדם יכול לבנות לעצמו כס של כידונים, אבל אין הוא יכול לשבת עליו."

„אני כבר חולה מ־10 הנקודות של מובארכ!"

יחסים מרחב־י

סטירה לגנרל

כשהאמריקאים רוצים לפעול. הם יכולים. אולי יש בזה לקח גם לישראל.

לפתע זה נמאס לאמריקאים. וכאשר זה נמאס לאמריקאים, הם מסוגלים — לפעמים — לפעול במהירות ובנחרצות.

מישל עאון, הרפתקן צבאי שתפס את השילטון במובלעת המארונית בלבנון, עסק בתרגיל מקובל. הוא אסף כמה מאנשיו והורה להם להפגין מול השגרירות האמריקאית בביירות המיזרחית, הכפופה לשילטונו.

גם מטרת התרגיל היתה רגילה: להכריח את האמריקאים לתת גיבוי למילחמתו בסוריה ובעדות האחרות בלבנון.

האמריקאים, כך מסתבר, אך המתינו להזדמנות כזאת. הם הזעיקו את המסוקים של חיל־הים האמריקאי, ותוך שעות פונתה כל השגרירות, עד אחרון הפקידים האמריקאיים, מלבנון. השגריר ואנשיו הגיעו לגרמניה, ומשם פונו הביתה. האמתלה היתה צפוייה: שאנשי־השגרירות ישמשו כבני־ערובה.

השגרירות האמריקאית במובלעת המארונית — ולמעשה בלבנון כולה — חדלה מלהתקיים. זהו ניתוק־מגע במלוא מובן המילה.

נפוליון מודרני. אילו רצו האמריקאים רק להגיד למארונים שאין בכוונתם להיגרר להרפתקה, יכלו להגיד זאת בצורה אדיבה יותר. אבל הם לא הסתפקו בכך. הם רצו להגיד להם משהו על מישל עאון עצמו.

זה 30 שנה ויותר מנסים המארונים, שהם מיעוט בלבנון, למשוך גורמים בינלאומיים למאבק שלהם, שמטרתו היחידה היא להבטיח המשך זכויות־היתר שלהם בלבנון. לשם־כך פתחו ב־1975 במילחמת־האזרחים וקראו לסורים להיכנס ללבנון. לשם־כך עשו את הברית עם ישראל ומשכו את אריאל שרון לתוך לבנון. עכשיו הם מנסים למשוך ללבנון את ארצות־הברית ו/או צרפת.

אחרי שהטיל מצור על נמלי־לבנון שאינם בידי המארונים, הכריז עאון „מילחמת־שיחרור" על הסורים. פרובוקציה זו נועדה לחדש את מילחמת־האזרחים ולהכריח את המעצמות הזרות להתערב.

אלא שהפעם התרגיל לא הצליח. יצחק שמיר אינו מנחם בגין ערב־מחלתו, ויצחק

(המשך בעמוד 10)

ד"ר יולי נודלמן:

הרפתקה רפואית בהמשכים

השתלת־הכבד בגופה של שרה ברקוביץ זועקת לשמיים. עד מתי ימשיכו הרופאים במדינת־ישראל לערוך ניסיונות בבני־אדם, ולרכוש, כביכול, ידע בשטח רפואי שפיתוחו אינו מתאים למדינה קטנטונת כמו שלנו?

כאשר נפטר מושתל־הכבד השני בבית־החולים רמב"ם, אליהו שרייר, חשבתי שבזה ייפסק הניסיון הבלתי־מוצלח להכניס לרפואה הישראלית את עניין השתלות־הכבד.

ניתוח השתלת־כבד הוא מורכב ומסובך ביותר, ודורש ניסיון רב ומיומנות של צוות גדול מאוד. עשרות אנשי־מיקצוע שונים חייבים להיות עתירי־ניסיון בהשתלת־הכבד, כדי להיות צוות מגובש לצורך ביצוע ניתוח זה.

אין במדינת־ישראל די תורמי־אברים, ואין די אנשים חולים הזקוקים להשתלת־כבד, כדי שנוכל אי־פעם לרכוש ידע וניסיון לצורך ביצוע ניתוח השתלת־כבד בהצלחה. הרופאים יודעים זאת, מנהלי בתי־החולים מכירים בעובדה זו, והאחראים על מערכת־הבריאות חייבים לדעת שפרוייקט השתלת־כבד בארץ אינו בר־ביצוע.

אף־על־פי־כן ולמרות הכל, צוות בית־החולים בילינסון ובראשו הפרופסור זקי שפירא, סיכן את חייה של שרה ברקוביץ בת ה־52 מראשון־לציון, אם לשני בנים, והכניס אותה להרפתקה נוספת. יש משהו חולני, סאדומאזוכיסטי, בניסיונות החוזרים להשתלת־כבד. נוצר הרושם שמישהו כותב תסריט דראמתי, ושוכח שכלי־המישחק בתסריט הזה הם חיי בני־אדם.

הכבד הוטס מהאנובר לארץ, ויש האומרים שעלותה של טיסה זו כ־50 אלף ש"ת. אם באמת היתה שרה ברקוביץ זקוקה להשתלת־כבד, מדוע לא להטיס אותה, כדי שתעבור את הניתוח במקום בטוח יותר, שבו צוות־הרופאים וכוח־העזר מורגלים לניתוחים אלה? האם חייבים להרוג בחדרי־הניתוח עשרות אנשים, כדי לרכוש ניסיון ישראלי־מקורי?

את השתלות־הכבד מבצעים במרכזים גדולים בעולם, אחרי עשרות שנים של ניסיון. כאשר מרכזים אלה שילמו כבר את מחיר רכישת הניסיון.

האם חייבים אנו לעבור שוב את הדרך

רפרודוקציה „מעריב"

מנותחת ברקוביץ
למה?

הקשה הזאת, ולשלם בחיי בני־אדם, רק לצורך סיפוקם האישי של רופאים ומנהלי בתי־חולים, שיתגאו ב„הישגים" של בתי־החולים, שבראשם הם עומדים?

לפני שמונה חודשים ניסה צוות בית־החולים בילינסון לבצע השתלת כבד במוריס אסליזרה ז"ל, וכמובן לא הצליח.

לפני שבוע ביצע צוות רופאים בבילינסון ניתוח השתלת כליה־לבלב. את הניתוח זה, למרות נדירותו, אין להשוות כלל עם השתלת־כבד. די לציין שבהשתלת־לבלב אין מוציאים את הלבלב של המושתל, אלא מחברים לו לבלב נוסף.

ההבדל בין שני הניתוחים — השתלת־לבלב והשתלת־כבד — הוא עצום. מהשתלת־הלבלב עשו כמעט פסטיבל — שר־הבריאות בירך את הצוות המוצלח, ונוצר הרושם שכל בעיות מערכת־הבריאות נפתרו על־ידי ניתוח זה.

התשבוחות שהורעפו על צוות־המנתחים גרמו להם להשתכר מההצלחה, ואצה להם הדרך לקבל עוד אות־הצטיינות.

ידוע שלצורך ביצוע השתלות־כבד דרוש ניסיון אישי רב של המנתח המוביל. האם ביצע הד"ר זקי שפירא בעצמו מיספר רב של ניתוחים כאלה, או רק נכח בקליניקות שונות בעת ביצועם?

תשובה לשאלה זו לא הצלחתי לקבל, לא מסגן־מנהל בית־החולים בילינסון, הד"ר יוסי פקטור, ולא ממישרד־הבריאות, שנתן את האישור לביצוע השתלות־כבד בבילינסון, ושחייב היה לבדוק את כישוריו המיקצועיים של המנתח המוביל בפרוייקט הזה.

הגיע הזמן שהאחראים למערכת־הבריאות יעצרו את ידיהם של מנתחים זריזים, פזיזים וקלי־דעת, ויפסיקו לאלתר את המשך השתלות־הכבד בארץ.

האם לא די למדינה קטנה כמו שלנו בארבעת הכישלונות — 100% של כישלון?

יש די בעיות במערכת־הבריאות. בעיות יומיומיות, הנוגעות לבריאותו של כל אחד מאיתנו, שחייבים לפתור אותן.

אסור לנו לשחק בחיי־אדם לצורך תעמולה ואמביציות, ולהתעסק בצורה חסרת־אחריות בהטסת־איברים מהאנובר שבצפון־גרמניה ומניו־קסל שבבריטניה, תחת לעמוד בשתי הרגליים על קרקע־המציאות של מדינת ישראל.

אם יש לך איזה פרוייקט להציע, שימעון פרס ישמח לקנות

100 הפרוייקטים של שימעון פרס נולדו במסיבה

ציון צפריר, העולם הזה

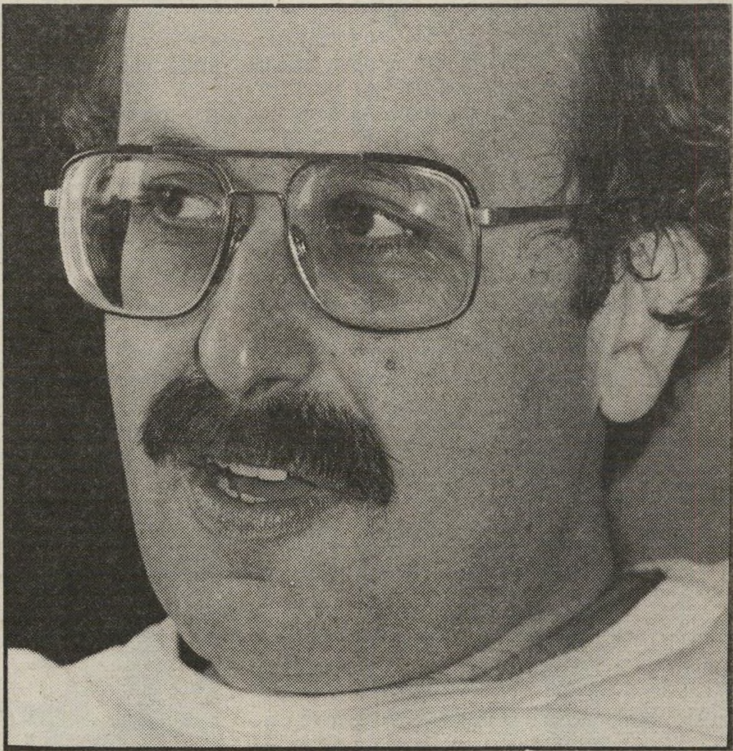

אבא: עורך־דין רם כספי

אמא: שר־אוצר שימעון פרס

השיחזור המלא, שעה לשעה, של הולדת 100 הפרוייקטים שיצילו את המדינה מהאבטלה. רם כספי ואלפרד אקירוב, שהוא במקרה גם תורם ותיק למפלגת העבודה, הציעו תוכנית. פרס קיבל. תחקיר העולם־הזה.

אייל ארליך

המסיכה

יום רביעי, ה־16 באוגוסט, 8 בערב:

הפנטהאוז של עורך־הדין רם כספי, במיגדלי־דויד בתל־אביב, הומה אנשים. כמאה משועי־הארץ ומנכבדיה הטריחו עצמם, והגיעו למסיבת־ההפתעה לציון יום־הולדתו ה־50 של כספי.

חתן־השימחה לא ידע דבר על האירוע, והוא אמור היה להגיע הביתה בערך ב־8.30.

בקרב האורחים ניתן היה למצוא בין השאר כמה מראשי המשק, בנקאים, רואי־חשבון, אנשי־עסקים ועורכי־דין. היו שם גם השרים שימעון פרס, יצחק רבין, גד יעקובי ואהוד אולמרט.

בערך ברבע ל־9 הגיע כספי הביתה, מלווה בבניו, והשימחה היתה גדולה.

במהלך המסיבה נרקמו מאות שיחות בין המוזמנים. שיחה אחת שווה תשומת־לב מיוחדת, משום שיש מקום להניח כי ממנה צמחה „תוכנית 100 הפרוייקטים" של פרס.

אין זה סוד כי שימעון פרס ורם כספי הם ידידים טובים וקרובים. הם שומרים על קשר רצוף והדוק, ונפגשים כמעט בכל יום־שבת בביתו של פרס.

פרס, כך מספרים מקורביו, מחשיב מאוד את עצותיו של כספי, וזו הסיבה לכך שכספי נחשב כבעל השפעה רבה עליו.

במהלך מסיבת־ההפתעה נוצרה סיטואציה שבה שוחחו במעגל מצומצם פרס, כספי ואלפרד אקירוב.

אקירוב — למי שלא יודע — הוא יזם ואיש־עסקים, מהבולטים במשק. בין השאר הוא בנה את הקניון בנתניה, ואת בית־אירופה בתל־אביב. עכשיו הוא בונה את קומפלקס־המגורים המוקם על חורבותיו של בית־האופרה בתל־אביב, ועוד ידו נטויה. אקירוב הוא גם לקוח גדול של כספי.

במהלך השיחה המשולשת שמע פרס כי יש מקום ליוזמה תחיקתית, שתביא לקיצור משמעותי בהליכי־הרישוי לפרוייקטים של בנייה.

וכך, מילה במילה, סיפר רם כספי לאחד ממקורביו על המיפגש עם פרס במסיבה: „יום או יומיים לפני המסיבה התפרסמו ידיעות־ענק בעיתונות על 150 אלף מובטלים במשק. באופן טיבעי, דובר במסיבה על האבטלה, וכיצד להילחם בה.

„בדרך־כלל מקובל לחשוב בכלכלה המערבית המודרנית שהענף שמשיג את התוצאות המיידיות במילחמה באבטלה הוא ענף־הבנייה. גם בנייה פרטית וגם בנייה ציבורית. דיברנו עם פרס על העניין הזה, ופרס שמע קובלנות על זה שאי־אפשר להזיז שום פרוייקט־בנייה בלי לעבור דרך סבך ביורוקרטי עצום. בהתחלה אישור של הוועדה המקומית. אחר־כך אישור מהוועדה המחוזית במישרד־הפנים, שבה יושבים נציגים של כ־30 רשויות שונות ומשונות. אחר־כך יש אפשרות להתנגדויות של דיירים בסביבה, ושל מתחרים עיסקיים שיכולים לעכב את האישור בחודשים ארוכים. ובסוף עוד צריך לקבל את אישורו של שר־הפנים. בקיצור — כשיוצאים לפרוייקט־בנייה, יש לקצוב שנתיים או שלוש רק לתהליך האישורים.

„ואז הצעתי לפרס," כך כספי, „שמוכרחים להקים איזו רשות שתוכל לקבל את החלטותיה באופן יעיל ומהיר, באופן שאפשר יהיה לתת תנופה לכלכלה ולצאת למילחמת־חורמה באבטלה."

פרס, מסתבר, מאוד התרשם מהדברים. במיוחד התרשם מפרוייקט מסויים שהוצע לו על־ידי אקירוב באותו מעמד: פרוייקט־מנשיה.

במינהל־מקרקעי־ישראל, כך למד פרס, קיימת תוכנית להקמת כ־1000 יחידות־דיור באיזור־מנשיה שביפו. המדינה השקיעה כ־35 מיליון דולר בפינוי המישפחות מהמקום, והוכנה תוכנית, בשיתוף עם עיריית תל־אביב, להקמת כמה בנייני־מגורים באיזור.

כבר עכשיו ברור שלחוק לא תהיה תרומה משמעותית בתחום האבטלה

„ואז הצעתי לפרס", אומר עורך־הדין רם כספי, „שמוכרחים להקים איזו רשות שתוכל לקבל החלטות ביעילות ובמהירות." פרס ככל הנראה מאוד התרשם מהדברים

פרס טילפן לשמיר והציע לו את התוכנית הגדולה למילחמה בביורוקרטיה. שמיר הסכים, וכל מה שעניין אותו זה שהשר דויד לוי, ולא אריק שרון, יישבו בוועדה

(המשך מעמוד 7)

ביצועה של התוכנית מתעכב מפני שמישרד־הביטחון אינו מוכן לסלק מהמקום את מוסיאון צה"ל, למרות שאין לו כלל אישור מהמינהל להימצא במקום.

אקירוב אמר לפרס כי אם הוא, למשל, היה מקבל את הפרוייקט לידיו, הוא היה בונה במקום 1000 דירות־פאר, שאותם היה מוכר לתושבי־חוץ במחיר של כחצי מיליון ה־דירה. במילים אחרות, הוא היה מכניס לקופת־המדינה כחצי מיליארד דולר. בנוסף, ההשקעות בפרוייקט עצמו היו אמורות להגיע למיליארד שקל ויותר, והיתה בכך, כמובן, תרומה משמעותית ביותר למילחמה באבטלה.

נראה שפרס התרשם מאוד מהצעתו של אקירוב. כל־כך התרשם, שהוא זימן את הצמד כספי־אקירוב למישרדו למחרת, בשעה 8 בבוקר.

ההצעה

יום חמישי, ה־17 באוגוסט, 8 בבוקר:

בדיוק בשעה היעודה הגיע אקירוב, מלווה בעורך־דינו כספי, ללישכתו של שר־האוצר בקרייה בתל־אביב. לפגישה זימן פרס גם את סגן־הממונה על אגף־התקציבים במישרד, רמי בלניקוב, הנחשב כילד־הפלא של המישרד.

בפגישה העלה אקירוב שוב את פרוייקט־מנשיה, וסיפר איזה עסקים מצויינים ניתן היה לעשות שם, אלמלא היה מוסיאון־צה"ל תקוע במקום. ואלמלא היתה הביורוקרטיה הנראית מעכבת את תחילת העבודה.

אקירוב סיפר לפרס גם על יסורי־התיכנון הקשים שמהם הוא סבל בפרוייקט־האופרה, וביקש ממנו עזרה בפישוט הליכי־הרישוי בפרוייקט נוסף: הקמה של בית־אבות במיגרש שלו הגובל בקניון, בעלות של כ־40 מיליון ש"ח. מבחינה עיסקית, ברור היה שאקירוב וכספי התעניינו יותר בפרוייקט־מנשיה, ופחות בפרוייקט בנתניה.

כספי סיפר, מאוחר יותר, למקורבו על הפגישה: „הגענו כדי לפרט באוזניו של פרס איזה תועלת תצמח למשק מביצוע פרוייקט־מנשיה. חצי מיליארד דולר ממכירת הדירות, ועוד הכנסה של כשני מיליון דולר לשנה מהוצאות האחזקה ומהמיסים העירוניים. מובן שהכוונה שלנו היתה שהפרוייקט ייצא למיכרז, כמקובל. לא ציפינו שפרס ימסור את הפרוייקט לאקירוב בלי מיכרז."

מקור במינהל־מקרקעי־ישראל, שאליו פנינו בהקשר זה, ציין כי הנוהל הנכון במיקרה של פרוייקט־ מנשיה יהיה להוציא למיכרז נפרד את כל אחד מבנייני־המגורים, כדי שחברות שונות יבנו במקום ויתחרו ביניהן במכירת הדירות. בכך, מסביר המקור, יישמר מחיר השוק. הדבר עשוי להיות שונה אם כל הפרוייקט ייצא למיכרז במיקשה אחת.

ראשית, מעט מאוד חברות מסוגלות לקחת על עצמן משימה כזו (אקירוב, כנראה, יכול). ושנית, אם חברה אחת תבצע את כל הפרוייקט, היא יכולה להציע את הדירות למכירה במחיר גבוה ממחיר־השוק.

בערך ב־9.30 עזבו אקירוב וכספי את לישכת־השר.

ההכנות

יום חמישי, ה־17 באוגוסט, בסביבות השעה 10 בבוקר:

שר־האוצר גומר אומר בליבו לצאת ביוזמת־חקיקה למילחמה בביורוקרטיה. מכיוון שהוא לא יכול לפעול ללא אישור של ראש־הממשלה, הוא מבקש ליצור קשר טלפוני עם יצחק שמיר, ולעדכן אותו לגבי התוכנית. מלישכת ראש־הממשלה נמסר לפרס ששמיר נמצא בסיור מחוץ למישרד. פרס מבקש להשיגו בדחיפות, ובסופו של דבר נוצר הקשר הטלפוני בין שני האישים.

פרס אומר לשמיר כי צריך להקים ועדת־שרים מצומצמת, שתוענק לה הסמכות לקצר את הליכי־האישור. שמיר דן עם פרס על הרכב ועדת־השרים שתקבע באיזה פרוייקטים לבחור, ומבקש ממנו להכניס לתמונה את דן מרידור, שילווה את הטיפול בנושא.

אחד ממקורביו של פרס סיפר לי על השיחה בין השניים: „שמיר לא הבין כלום ממה שפרס הסביר לו. הדבר היחיד שהיה חשוב לו זה שהשר דויד לוי יהיה חבר בוועדה, ולא אריאל שרון. בזאת הסתכמה המעורבות של שמיר בנושא האבטלה."

מייד לאחר קבלת האור הירוק משמיר, מבקש פרס לזמן למישרדו, עוד באותו היום, את המישנים ליועץ המישפטי לממשלה, יהודית קרפ ויצחק אליאסוף; את עורך־הדין רם כספי; את הח"כ (והפרופ') דויד ליבאי; את עורך־הדין אריה מינטקביץ, יו"ר הרשות־לניירות־ערך ולשעבר היועץ המישפטי של האוצר; ואת עורך־הדין יוסי ריבק, סגן היועץ המישפטי של האוצר.

ההחלטות

יום חמישי, ה־17 באוגוסט, 3 אחר־הצהריים:

המישפטנים מגיעים ללישכתו של שר־האוצר, ושומעים ממנו על הרעיון של מילחמה בביורוקרטיה של חוק־התיכנון־והבנייה. פרס מסביר את חשיבות היוזמה למילחמה באבטלה ולהתפתחות המשק, ומבקש מהמישפטנים להתייחס להיבט המישפטי של הרעיון.

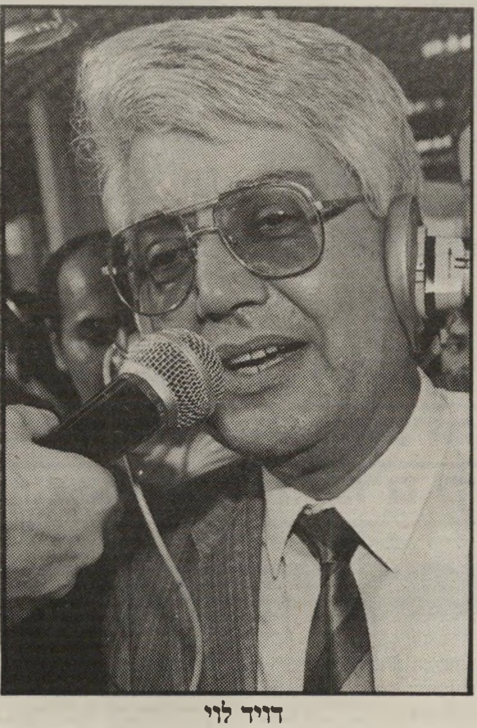

ציון צפריר, העולם הזה

דויד לוי

שמיר רצה שהוא יחליט על הפרוייקטים

הפרופ' ליבאי מציע להלביש את יוזמת־החקיקה באותה הכסות כמו חוק ההסדרים במשק, שחוקק ב־1975 בקשר ליציבות־המחירים. שר־האוצר מבקש מהמישפטנים שיתחילו לעבוד על טיוטה להצעת־חוק, שתוגש לו כבר ביום הראשון הקרוב. בשלב זה לא היה ברור כיצד ייבחרו הפרוייקטים המתאימים שיזכו בהעדפה שפירושה רווחים למבצעים.

מתחילים לרוץ

מכאן ואילך מועבר הטיפול בניסוח החוק לידי המישפטנים, כשמלאכת־הניסוח מופקדת בידיו של עורך־הדין ריבק מהאוצר.

ביום הראשון, ה־20 באוגוסט, מזמן פרס דיון שאליו מוזמנים שר־המישפטים דן מרידור, שני המישנים־ליועץ־המישפטי־לממשלה, היועצים המישפטיים של מישרדי־השיכון והפנים, וריבק מהאוצר. החוק מתחיל ללבוש צורה, ונקבע שהוא יחול לגבי 100 פרוייקטים, ושתחולתו תהיה לשיבעה חודשים בלבד מיום אישורו.

המיספר 100, בהקשר למיספר הפרוייקטים שאותם יכלול החוק, חסר משמעות מיוחדת. גורם בכיר באוצר מספר: „הקביעה בחוק שהולכים על 100 פרוייקטים היא שרירותית בלבד. זה יכול היה להיות גם 120 או 200 פרוייקטים, אבל היינו חייבים לקבוע שמדובר במיספר סגור, אחרת היינו טובעים בחומר ולא מצליחים לקדם את הפרוייקטים המועדפים.

„בשלב מסויים התלבטו אם להשאיר את מיספר הפרוייקטים פתוח. אני יודע שהתייעצו טלפונית גם עם השר אריה דרעי, ששהה באותו זמן בשווייץ. אבל על דעתם של פרס ומרידור הוחלט לקבוע את המיספר 100.

„נקבעו בחוק 10 קריטריונים, שלאורם צריכים לבחור את 100 הפרוייקטים המועדפים, ונראה לי שאת 20 הפרוייקטים המועדפים ביותר לא תהיה שום בעייה לבחור."

המישפטנים הזדרזו במלאכת־הניסוח, וביום הרביעי, ה־23 באוגוסט, הונחה טיוטת החוק על שולחן־הממשלה. וזו הכותרת של החוק המוצע: חוק הסדרים לשעת חירום במשק המדינה (מאבק באבטלה), התשמ"ט־1989.

ביום הראשון, ה־27 באוגוסט, אישרה הממשלה את ההצעה, והטיפול החקיקתי הועבר לכנסת, שם הוא כמובן תקוע עד היום.

השאלות

בוכח השתלשלות האירועים שקדמו ליוזמת החקיקה, מתבקשות כמה שאלות.

● **השאלה הראשונה: האם פרס שוכנע לראשונה בצורך לחקיקת החוק בעת המסיבה אצל כספי, או שהוא דגר על הרעיון קודם לכן, והדברים שהוא שמע במסיבה רק החישו את בקיעתו לאוויר העולם?**

אם אכן ספג פרס את הרעיון לראשונה באותה מסיבה, מגורמים אינטרסנטיים, וכבר למחרת התחיל להריץ את הליך החקיקה, הרי שיש בכך משום סימן־שאלה לגבי הרצינות של התוכנית.

פרס עצמו סירב להתראיין עבור כתבה זו. מקורביו טוענים בחום שהרעיון קינן במוחו זה זמן רב.

לפי גירסה אחת, מקורו של „חוק 100 הפרוייקטים" בספר שהוא קיבל במתנה מהנשיא רונלד רגן, לפני יותר משנה, שכותרתו „THE WAR ON WASTE" („המילחמה בביזבוז"), ושבו מתוארת הביורוקרטיה כאוייב הרציני ביותר של הכלכלה המודרנית.

„מאז שפרס קרא את הספר," סיפר המקורב, „הוא עסוק בנושא, ומרגיש שהמילחמה בביורוקרטיה היא יעד מרכזי ממדרגה ראשונה. בשלושת החודשים האחרונים הוא דיבר על הצורך במילחמה בביורוקרטיה בפורומים סגורים שונים."

סיפרתי לאותו מקורב כי עורך־הדין כספי מספר כי במהלך המסיבה הוא היה זה שהציע לפרס להקים רשות שתעקוף את המכשלות הביורוקרטיות לגבי פרוייקטים עדיפיים.

המקורב: „זה אולי נכון, אבל זאת התרברבות של רמי להגיד שהוא זה שנטע במוחו של פרס את הרעיון. אתה לא יודע כמה אנשים לוקחים לעצמם את הכתר. האלטלנה היא אונייה קטנה מדי, להכיל את כל האנשים שטוענים שהם נותני הרעיונות של תוכנית 100 הפרוייקטים. והרשימה רק תלך ותגדל, כשהציבור יראה שבאמת יוצא מזה משהו."

עדות עקיפה לזמן שבו גיבש פרס את תוכניתו אפשר למצוא במיסמך עבודה ששלח פרס לסגן שר־העבודה והממונה הישיר על נושא האבטלה, הרב משה פלדמן. המיסמך נשלח למישרד־העבודה ב־29 ביוני, חודש וחצי לפני שפורסם רעיון 100 הפרוייקטים.

במיסמך מפרט פרס את תוכניתו העקרונית למילחמה באבטלה. בנייר 14 סעיפים, שביניהם הפחתות במס־חברות,

חודש וחצי לפני התקפת־התיקשורת של פרס בזכות 100 הפרוייקטים, הוגשה תוכנית האוצר למישרד־העבודה. הפרוייקטים כלל לא הוזכרו בה, מה שמחזק את טענת השליפה מהמותן

גם השר דויד לוי אמר שאין 100 פרוייקטים שמחכים, אלא שהוועדה מחכה שיביאו לה פרוייקטים. אי־אפשר לומר שיש היום פרוייקטים שבוער למישהו בעצמות לקדמם בחוק

מענקים, עידוד קרנות־הון, והגמשת הקריטריונים למיפעלים מאושרים באזורי־אבטלה. אין אף תת־סעיף אחד המזכיר את התוכנית הגדולה של 100 הפרוייקטים.

מסתבר כי חודש וחצי לפני הפגישה עם רם כספי לא היתה קיימת כלל תוכנית פרוייקטים מועדפים, או שאולי רצה פרס להסתיר את התוכנית ממישרד־העבודה.

מקורב אחר של פרס, ממישרד־האוצר, מציג גירסה נוספת לגבי הולדתו האמיתית של „חוק 100 הפרוייקטים" במוחו של פרס. „זה התחיל זמן קצר לאחר שפרס החליט לקחת על עצמו את תפקיד שר־האוצר," מספר המקורב. „הוא דיבר עם הלמוט שמידט, שאמר לו שיזכור כלל־ברזל אחד: ,אל תסתפק רק בהקשבה ליועצים הכלכליים, אלא תרד לשטח.'

„זמן קצר לאחר שפרס נכנס לאוצר, הוא החליט להזמין אליו את ראשי 30 החברות הגדולות במשק, כדי לשמוע מה קורה. בפגישות האלה עלו, בין השאר, טענות קשות על הביורוקרטיה.

„יותר מאוחר," ממשיך המקורב לספר, „יזם המישרד מהלך של הקדמת השקעות ממשלתיות בתשתית, כדי להילחם באבטלה. הממשלה החליטה לאשר הקדמת השקעות של 275 מיליון ש"ח, ומתוכם יבוצעו כבר השנה 130 מיליון. בעיקר בכבישים, בביוב, במים ובכיתות־לימוד.

„אחר־כך החליט שר־האוצר להקדים את ההשקעות בתשתית גם בחברות ובתאגידים ממשלתיים הפועלים מחוץ לתקציב המדינה. הוא הזמין אליו את כל השרים הנוגעים בעניין, יחד עם מנהלי־החברות שבתחום אחריותם. בפגישות האלה הוצגו תוכניות להקדים השקעות בסדר גודל של כמיליארד וחצי ש"ח, מהם יתבצעו עוד השנה תוכניות בכ־400 מיליון ש"ח.

„במהלך הפגישות האלה עלו הרבה מאוד בעיות של ביורוקרטיה. כך למשל, הפרוייקט של ,קול אמריקה' בערבה תקוע, כי המועצה המקומית שם לא מוכנה לתת אישור, מחשש שהקרינה מהאנטנות תפריע לסביבה. עוד דוגמה: לבתי־הזיקוק לנפט יש תוכנית־השקעה של 200 מיליון ש"ח בבתי־הזיקוק באשדוד. מדובר במיתקן הנקרא ,פצחן־קטליטי' שישפר את תהליך הייצור, ויביא להגדלת הריווחיות של בתי־הזיקוק פי חמש. התוכנית הזאת תקועה בגלל אישורים הקשורים לאיכות־הסביבה.

„עוד דוגמה: יש תוכנית להארכת הארובה של תחנת־הכוח ברדינג, כדי למנוע זיהום־אוויר. כאן אין בעייה של איכות־הסביבה, אבל רשות־שדות־התעופה מתנגדת, מפני שלטענתה זה יסכן את המטוסים הנוחתים בשדה־דוב.

„במילים אחרות, פרס קיבל המחשה משמעותית של הסחבת הביורוקרטית, ושל הנזק הנגרם בגללה למשק. לכן, להגיד שרמי כספי הוא זה שמכר לו את הרעיון, זה עוול משווע לאיש. זה רק צירוף־מיקרים שיוזמת־החקיקה של החוק נגד הביורוקרטיה התחילה יום אחרי המסיבה בביתו של כספי."

החיפושים

השאלה השנייה הנשאלת בהקשר לחוק, היא האם היו כבר בהמתנה על שולחנו של פרס פרוייקטים ספציפיים (מאה או אולי 50), או שקודם לכן הוחלט על החוק ולאחר מכן החל החיפוש אחר פרוייקטים.

התשובה לשאלה זו חד־משמעית: לא היו פרוייקטים ספציפיים. מאז תחילת הפירסומים על החוק ועד עתה, הצטברו במישרד־האוצר כ־50 בקשות לראות בפרוייקטים מסויימים פרוייקטים מועדפים. הוועדה שתאשר את הפרוייקטים תקבל בוודאי הרבה הצעות נוספות ממשקיעים שירצו להרוויח על גב התוכנית.

השאלה השלישית המתבקשת, היא האם מדובר כאן בחוק טוב.

מהכותרת של החוק, עולה כי החוק נועד למאבק באבטלה. כבר עתה ברור שלחוק לא תהיה תרומה משמעותית בתחום המאבק באבטלה, מכיוון שהוא יכול רק לקדם, מבחינת זמן, פרוייקטים של בנייה. אין מנוס מהמסקנה שהנהנים העיקריים ממנו יהיו הפועלים מהשטחים.

גורם בכיר באוצר מודה: „החוק הזה לא יפתור את האבטלה, אבל יזרז ביצוע של פרוייקטים. זה יעזור, כמובן, למשק, כי כשהמשק במיתון, חייבים לזרז את הפעילות. אני מסכים שיש כאן אחיזת־עיניים מסויימת, כששמים את המאבק באבטלה בכותרת של החוק."

מתברר, אם כן, שלפחות מבחינת האבטלה, החוק הוא בלון. ברור גם שהבלון הזה, אחרי שיחרורו, הצליח בינתיים להתרומם ולגרור אחריו מיטען משמעותי של כותרות בעיתונים.

ניסיתי להתמקד בשאלה האם הוא לפחות יצליח לתרום בפועל לזירוז ביצועם של פרוייקטים בתחום הבנייה. לפחות בתחום משמעותי אחד, כך מתברר, תחום הכבישים והמחלפים, לא תהיה לחוק 100 הפרוייקטים תרומה משמעותית.

שר־האוצר, בדבריו, הזכיר, בין השאר, את כביש מיספר 6 („חוצה ישראל") כאחד הפרוייקטים שיזכו למעמד של פרוייקט מועדף לפי החוק. פניתי לדובר מע"ץ, אבינועם אבנון, ומפיו למדתי כי חוק 100 הפרוייקטים לא יביא אושר גדול לסולל־הכבישים הרישמי של המדינה.

„החוק הזה, לדעתי, לא יתן לנו עזרה ממשית, וזאת מכמה סיבות," אומר אבנון. „ראשית, בחודש יוני השנה התקבל תיקון מיספר 26 לחוק־התיכנון־והבנייה. התיקון הזה מבטיח, בעצם, שבנושא של כבישים ודרכים, הדיון בוועדה המחוזית ימשך מקסימום תישעה חודשים. זה שינוי משמעותי מאוד, כי בעבר היו ועדות שמשכו את הדיון במשך שנים.

רחל אבנרי, העולם הזה

אריה דרעי
שהה בשווייץ והסכים לתוכנית בטלפון

„כביש עוקף־עכו, שהיה כביש ארום, היה תקוע בהליכים במשך 14 שנה. כביש תפן־כרמיאל התעכב שמונה שנים. לכן סדר־גודל של תישעה חודשים זה מצב טוב מאוד, והתיקון בחוק הוא מאוד משמעותי. הבעייה שקיימת היא לגבי פרוייקטים שההליכים שלהם התחילו לפני התיקון.

„כיום יש בעצם שתי תוכניות גדולות שתקועות בהליכים: מחלף הכפר הירוק, והמחלפים באלוף־שדה ובבר־אילן. העלות הכוללת של המחלפים האלה אמורה להיות כ־50 מיליון ש"ח. אני מקווה שעוד החודש יוחלט לאשר את התוכניות הללו, והבעייה תיפתר. אם, בכל אופן, תהיה סחבת, יכול להיות שננסה לבקש להחיל עליהם את חוק 100 הפרוייקטים.

„כביש מיספר 6 אינו קשור לחוק הפרוייקטים. מדובר בכביש שצריך להתחיל בבית־קמה בדרום ולהסתיים ביקנעם בצפון. זה כביש שאמור להיות יותר מ־150 קילומטר, ויהיו בו יותר מ־10 מחלפים. העלות הכוללת צריכה להיות כמיליארד ש"ח. יש לנו כוונה לסלול אותו בזמן קצר, על־ידי יזמים פרטיים, ולהפוך אותו לכביש־אגרה.

„לצורך קידום העניין, אמור צוות־מישפטנים לנסח חוק מיוחד, חוק כביש מיספר 6, כדי שניתן יהיה לפעול במהירות, למנוע ביורוקרטיה, ולאפשר שינוי מהיר ביעוד של חלק מהשטחים. הכוונה היא רק לקצר הליכים, מבלי לפגוע באינטרסים של איכות־הסביבה או בזכויות של אזרחים. הכביש אמור להיות חוט־השידרה המיזרחי של המדינה.

„לדעתי, מה שיזרז את הקמת הכביש הוא החוק המיוחד שמתוכנן, וחוק 100 הפרוייקטים לא יתרום כאן. אני סבור שהבעייה של החוק הזה היא שהוא מנופח. השר דויד לוי התבטא שאין 100 פרוייקטים שמחכים, אלא שהוועדה מחכה שיובאו לה פרוייקטים.

„בכל מיקרה, אי־אפשר לומר שיש איזה פרוייקט שבוער בעצמותינו, שנרצה לקדם באמצעות החוק המוצע."

ערפל־קרב

עד לרגע זה אף אחד אינו יודע בדיוק אילו פרוייקטים מועמדים לקבל את התואר הנכסף של „מיזם מועדף", על־פי החוק המוצע.

תיאורטית, כל אזרח הרוצה לסגור מירפסת ומעוניין לזרז את הליכי האישור לביצוע הפרוייקט, יכול לפנות בבקשה לזכות במעמד של מיזם מועדף. בפועל, התרכזו בינתיים באוצר כ־50 הצעות, שאף אחד עוד לא הספיק ללמוד את כולן, ושאין שום ביטחון שהן יאושרו בוועדה.

הוועדה המאשרת היא ועדה פוליטית (השרים פרס לוי ודרעי), ואף טיבעי להניח כי הבחירה בפרוייקטים המועדפים תושפע גם משיקולים זרים, שאינם כלולים במיסגרת 10 הקריטריונים שהחוק קובע לבחירה.

עד עתה נזרקו לאוויר העולם שמות של 20 פרוייקטים, המועמדים לקבל מעמד של מיזם מועדף. חלק מהשמות התגלו כעורבא פרח. כך, למשל, הזכיר פרס בחיפה את מתן הערבות לצים לרכישת אוניות (90 מיליון ש"ח) כפרוייקט מועדף. מאוחר יותר הסתייגו דובריו מהתיאור הזה.

החוק המוצע מתייחס כמובן רק לנושאים הנמצאים במיסגרת חוק־התיכנון־והבנייה, ואין בינו ובין זירוז מתן ערבויות כהוא זה. בין הפרוייקטים שבהחלט עשויים ליהנות מהחוק המוצע ניתן לציין את הקניון במלחה שבירושלים (כ־75 מיליון דולר), התקוע יותר משנתיים בוועדה המחוזית; פרוייקטים של קבוצת דנקנר באילת ובחיפה, בעלות של כ־50 מיליון ש"ח ופרוייקט אלומיניום של כי"ל בתימנע בכ־200 מיליון ש"ח.

למרות שהחוק תקוע בכנסת אחרי קריאה ראשונה, נראה שפרס החליט שלא לתת לבעייה טכנית מסוג זה לעכב את עבודת המטה, לקראת הכרזתם של כמה פרוייקטים כפרוייקטים מועדפים לפי החוק.

כבר עתה החליטו שלושת השרים, המכהנים כוועדה הקרובעת לצורך החוק, למנות נציגים מטעמם שימיינו את ההצעות, ויעבירו בהקדם את המלצותיהם לשרים. נציג שר־האוצר הוא סגן הממונה על התקציבים, רמי בלניקוב. נציגת שר־השיכון היא סופיה אלדור, הממונה על היחידה לתיכנון־ערים במישרד. נציג שר־הפנים נשאר בינתיים עלום־שם.

מכיוון ששימעון פרס אמור לטוס במוצאי־השבת לארצות־הברית, לביקור בן שבועיים, הוא ביקש משרי הפנים והשיכון להיוועד עימו ביום החמישי השבוע, כדי לדון במתן מעמד של ,מיזם מועדף' לחלק מהמיזמים שכבר עברו את המיון הראשוני של הפקידות המיקצועית.

מקור באוצר ידע לספר כי בכוונת פרס לבחור כבר בכ־15 מיזמים מועדפים. ברגע שיתקבל החוק בכנסת בקריאה שלישית — גם אם פרס יהיה בארצות־הברית באותה עת — תצא הודעה מטעם הוועדה, שתבשר על החלטת הוועדה. הזמן בוער, ופרס מגלה עכשיו יותר מתמיד שזמן שווה כסף.

במדינה

(המשך מעמוד 6)
רבין אינו שרון. מישראל באו הרבה נאומים רמים, ואולי גם עזרה מסוג אחר. אך לא התערבות גלויה ומאסיבית, כנדרש.

ארצות־הברית אוכלת גנרלים מתנפחים בארוחת־הבוקר. היא רגילה לאנשים מסוגו של עאון. פעמים רבות השליטה אותם בארצות שונות, כשזה התאים לאינטרסים שלה. אבל אין היא מוכנה שגנרלים־במהדורת־כיס יכתיבו לה מה לעשות. מכאן ניתוק־המגע.

נותרו רק הצרפתים. להם קשה יותר. לצרפתים יש קשרים של מאות בשנים עם המארונים, וקשר של יותר מ־100 שנים עם לבנון החדשה. חוץ מזה משתוקק פראנסואה מיטראן, הרואה את עצמו כנפוליון מודרני, להוכיח את חשיבותה של צרפת ברחבי העולם. הוא שלח צי מרשים לקירבת לבנון. אך מול החוף הוא נרתע. אין הוא רוצה להסתבך באמת. בוודאי אינו רוצה שפגז סורי או מתאבד שיעי יטביע אוניית־מילחמה מפוארת.

בשקט, הביתה. התוצאה: עאון נשאר לבדו. ראשי־הפלגנות שונאים אותו, ורואים בו גזלן שלקח מהם את השילטון במובלעת. הסורים רואים בו אוייב.

כמה מדינות ערביות תומכות בו, מתוך שינאה לסוריה. ביניהן: עיראק ואש״ף, שיש לו חשבון ארוך עם סוריה, והנעזר בעאון כדי להגביר את כוחו בדרום־לבנון.

ארצות־הברית מכירה בהגמוניה של סוריה בלבנון, ובעובדה שאין כיום תחליף לנוכחות הצבא הסורי בארץ־ארזים. אם ייסוגו הסורים, תהיה שחיטה הדדית כללית. בעידן של ידידות אמריקאית־סובייטית, גם אין לאמריקאים עניין בהחרפת היחסים עם סוריה.

התוצאה: חזרה למישבצת מס׳ 1. הסורים לא יכבשו את המובלעת המארונית, המארונים ישמרו בקושי על קיומם. ישראל לא תתערב, ארצות־הברית נשארת בחוץ. וגם נושאת־המטוסים הצרפתית האדירה תסתובב במעגלים, ובסופו של דבר תחזור בשקט הביתה.

רק לגבי המאות שנהרגו בינתיים בהפגזות היה שינוי.

מישפט

כולם נגד שמואל שילון

בבקשה לפסול את השופטת שרה סירוטה טוען הנאשם שמואל שילון כי כולם נגדו.

אילנה אלון ■

״למרות היותה מישפטנית מבריקה ושופטת מעולה, שאין על־כך עוררין,״ ביקש הנאשם שמואל שילון לפסול את השופטת שרה סירוטה מלשבת בדין במישפטו. אין הוא מאמין ביושר כוונותיה כלפיו.

שילון בשנות ה־50 לחייו, הוא טיפוס בלתי־רגיל. הוא נאשם על־ידי התובעת נאווה שילר במיספר רב של עבירות־זיוף, יחד עם זהבה סיסו ויוחאי רוימי. על פי כתב־האישום היו השלושה פורצים למישרדים של עורכי־דין ורואי־חשבון, גונבים המחאה אחת מתוך פינקס־ההמחאות של בעל־המישרד ואת דוגמת חתימתו. שילון, זייפן מומחה על־פי כתב־האישום, היה מזייף את החתימה, והשלושה היו גונבים את הכסף. זיוף־החתימות נעשה במומחיות כה רבה, שכאשר הוצגו ההמחאות המזוייפות לפני בעליהן החוקיים היו אלה בטוחים כי זוהי אמנם חתימתם.

„ניקמת״ השופט. מתוך הבקשה שהגיש שילון לפסול את השופטת סירוטה מתברר כי אין הוא פנים חדשות בבית־המישפט. הוא נאשם ב־1973 בפלילים, ונידון על־ידי השופט אבהם חלימה לתשע שנות־מאסר. „קצין המישטרה גולן מנשה, בתיווך העבריין נתן דיקשטיין, הציע לקבוצת שילון אדמות־בנייה ברמלה. שילון גילה כי האדמות הן בית־קברות מוסלמי, שאסור לבנות בו. שילון

פרקליטה (דאז) סירוטה ובך (1981)
הנאשם הורד למרתף

היתרה בקצין גולן כי יפרסם את תרמיתו, וגולן התגונן בכך שעצר את שילון באשמת־שווא של הפצת המחאות־תיירים גנובות בסך 2000 דולר,״ טוען שילון בבקשת הפסילה. את כתב־האישום נגדו הגישה פרקליטת־מחוז־המרכז דאז — שרה סירוטה.

גם לעוינותו של השופט אברהם חלימה כלפיו יש לשילון גירסה משלו. לדבריו, הציע נציב־מס־ההכנסה לשעבר, אליעזר שילוני, לשר האוצר דאז, פינחס ספיר, לתפוס מיסמכים המוכיחים העלמות־מס במיפעלי גיבור, בבעלותה של מישפחת רוזוב. ספיר סירב, מכיוון שלא רצה לפגוע בתרומות למערך (מפא״י דאז), והחליט להשיג את המיסמכים בשיטה עקיפה. שני פורצים הודחו לפרוץ לגיבור, לגנוב את המיסמכים, והמישטרה עצרה אותם כשהמיסמכים ברשותם.

„הפורצים אסולין ווותד הודחו, גנבו ונלכדו, ושללם הוכשר עבור שילטונות־המס. השופט חלימה דן במישפטם, ואסר על סניגורם להעלות את גירסת־האמת בבית־המישפט.״ שילון התלונן אז במישטרה נגד השופט חלימה, וטען כי השופט סייע למתכנני־הגניבה לאחר־מעשה. לכן נקם בו השופט חלימה, לדבריו, ודן אותו למאסר ממושך.

„עדות שקר״. במישפט אחר, על תקיפת שוטר והעלבת עובדי־ציבור, זוכה שילון ב־1974 על־ידי השופט המחוזי המנוח דב איתן. שילון טוען כי היועץ המישפטי דאז אהרון ברק, פרקליט־המדינה דאז גבריאל בך, ופרקליטת־מחוז־המרכז דאז שרה סירוטה, רמסו את הוראות החוק בהימנעם מלהאשים את קצין־המישטרה, שהיה מעורב במישפט במתן עדות־שקר.

שילון, בבקשת הפסילה: „הדעת נותנת כי מאותם שיקולים שהעדיפה (השופטת סירוטה) תרמית שופטים והמישטרה על־פני אכיפת החוק בשיוויוניות, תעדיף היום את המישטרה על־פני עשיית דין־צדק למבקש.״

השופטת סירוטה אף לא הציצה בבקשת הפסילה. היא ידעה עם מי יש לה עסק, אחרי ששילון הפריע למהלך הדיון והיא נאלצה להורידו למרתף. השופטת פסלה את עצמה בכל זאת, משום שהיא ראתה כבר את חומר־הראיות בתיק בעת דיון במעצר עד תום ההליכים.

״הוא היה מאוד מאושר איתי. גם

בדיוק דקה עברה מרגע שלקח רוני חוצ׳נר את כוס הציאניד עד מותו, אבל פרשת ההתאבדות הזאת מסרבת לרדת מהכותרות. המישטרה כבר הכריזה כמה פעמים כי החקירה הסתיימה, ולמרות זאת ממשיכים לצוץ בעיקביות סימני־שאלה.

השבוע הגיע מארצות־הברית מיכתב הפונה לעורך העולם הזה. המיכתב מאיר מחדש זווית נוספת בפרשת־ההתאבדות.

העולם הזה מפרסם מיכתב זה במלואו וכלשונו:

22.8.89

אני נמצאת בארצות־הברית מזה זמן מה, ולא מכבר הגיעה לידי כתבה, שפורסמה באחד ממוספי סופשבוע של מעריב, אודות רוני חוצ׳נר.

אחרי התלבטויות לא־מעטות החלטתי לפנות אליך, ודווקא אליך, מתוך תיקווה שאתה ועיתונך אולי תעשו שימוש בחומר הרקע אודות רוני. אולי מיכתבי יתן חומר־מחשבה למישהו.

הייתי אהובתו של רוני חוצ׳נר בחודשים האחרונים לחייו, סיפור של אהבה, שנקטעה באיבה.

הסיפור בן שני פרקים. הפרק הראשון החל כעשר שנים לפני מותו, לפני שנשא את רותי לאשה, לפני שנסע לחו״ל.

רוני היה לי חבר. אהוב. הכל. האדם שהיה עושה הכל למעני, אילו רק ביקשתי. האדם שניגן לכבודי על האורגן את עטור מיצחך זהב שחור **בכל פגישה שלנו. רוני אהב וידע לאהוב. אבל רצה הגורל, שעם כל נסיעותיו הרבות לחו״ל – נפרדנו וכל אחד פנה לדרכו.**

השנים חלפו. קראתי בעיתון כתבות אודות אחת, רות חוצ׳נר. מבלי שאדע חשתי, באינטואיציה, שהיא אשתו של. שאת שמה המפורסם קיבלה ממנו. ואז ידעתי שהוא חזר לארץ. וידעתי, שזו רק שאלה של זמן – מתי נשוב וניפגש.

ואכן, צירוף של נסיבות מיקריות ובלתי־צפויות גרם לנו להיפגש שוב – לאחר כעשר שנים – באירוע מסויים בתל־אביב. הפגישה היתה מרגשת, כמובן. ומאותו ערב ועד מיספר ימים לפני מותו הטרגי המשכנו להיפגש לעיתים די קרובות.

באחד הימים אמר לי: „צריך לבדוק מה גרם לנו להיפגש דווקא בנסיבות כאלה.״ הוא לא היה אמור כלל להיות נוכח באותו אירוע, אך ברגע האחרון חש צורך עז, שאותו לא ידע להסביר, לבוא לאירוע. ועוד הוסיף ואמר: „אולי נפגשנו כדי לסגור מעגלים.״ אמר, ולא ידע את אשר הוא אומר.

"בעסקים הכל הלך כשורה. אדם כזה לא ירצה להתאבד!"

פרשת מותו של רוני חוצ'נר, בעלה של הסכסולוגית רות חוצ'נר, פרק שלישי ולא אחרון.

בגלל אהבתו אליה. הוא שנא את הרעיון, שהיא נפגשת בקביעות עם גבר אחר, שגם ידע מיהו. הוא אמר שאיבד אותה כבר מזמן, ושהוא כבר שוב לא מעוניין להשיגה בחזרה, כפי שהיה בעבר.

חדשים לא מתאבד. הוא היה בתחילת דרכו, לא בסופה.

רוני ואני אהבנו והיינו מאושרים יח־דיו. עד שהידיעה על מותו קטעה הכל במחי־יד!

תם עוד פרק בחיי. המעגל עם רוני

הייתי אהובתו של רוני

אומרת צעירה, שניהלה עם רוני חוצ'נר רומאן שנמשך עד ליום שבו מת. „לא יתכן שגירסת ההתאבדות נכונה," היא קובעת. חוצ'נר נמצא בשנה שעברה במישרדו ליד כוס שהכילה שרידי ציאניד. הוא לא השאיר אחריו מיכתב־התאבדות. במיכתב שנמצא בין חפציו, והמופנה לאשתו, סיפר על קשיים בחיי־הנישואין שלהם.

כשהוא היה איתי, הוא היה מאושר.

הוא טען שאני „מביאה לו מזל", כי מאז שנפגשנו הוא עושה חיל בעסקיו.

(הוא הסביר זאת בכך, שעצם היותו מאושר איתי, גורם לו לקבל הכל בפרו־פורציות שונות, וזה הדבר שגורר אחריו את ההצלחה).

הוא הגדיר עצמו כיזם, ועמד לפתוח בכרמיאל מיפעל ליצור חיתולי־נייר למ־בוגרים, מלבד עסקיו בענף היהלומים. באותה תקופה גם התחיל ללמוד מינהל־עסקים באוניברסיטת־תל־אביב.

כן. הוא היה מאושר מאוד.

רוני סיפר לי שסוף־סוף עלה על הגל בארץ (שאליה חזר, משום שרצה שילדיו יוכלו לשחק בחוץ, כפי שסיפר), מבחינה עיסקית, בלימודים וגם איתי. ומה ש־נשאר לו לעשות, לדבריו, הוא לשים קץ לנישואיו, שמזה זמן רב עלו על שירטון. זהו התחום היחיד בו נכשל, לצערו. לט־ענתו, הוא המשיך לגור בבית רק מסי־בות אנוכיות של נוחיות, וכי הוא ראה בבית מלון נוח ולא בית. כמו־כן, העדיף להשאר קרוב לילדים, שאליהם היה קשור מאוד. ובמיוחד לבנו – ובשום פנים ואופן לא היה רוצה שיפגעו, מכל סיבה שהיא.

אולי אנשים יגחכו ויאמרו שהוא אמר כל זאת, כמו שאולי הרבה גברים נשו־אים מבטיחים הבטחות־שווא למאה־בות שלהם. אבל זה היה מיותר לגמרי, ורוני ידע זאת. רוני ידע, שסיפורים כאלה לא ישפיעו עלי. היחסים בינינו היו כנים וברורים לגמרי לשנינו. כל אחד מאיתנו ידע מהם הציפיות שיש לנו זה מזו. לא, הוא לא הבטיח לי הבטחות־שווא, ולא ניסה לפתות אותי בסיפורים שיגרמו לי לרחם עליו. הוא סיפר לי על חיי נישואיו, כפי שסיפר על כל דבר אחר.

בהתחלה אמר, שהוא נשאר לגור בבית מטעמי נוחיות, ושמזה זמן רב כבר אין בינו לבין אשתו יחסים המקובלים בין בני־זוג (ועובדה היא, שבילה איתי זמן למכביר). לאחר זמן, אמר שהוא חושב אולי בכל זאת לשים קץ לנישואיו על מנת לפתוח פרק חדש בחייו.

נמאס לו ממה שאשתו כינתה „נישו־אין פתוחים", שאליהם נגרר בעל־כורחו,

רוני ורותי חוצ'נר: יחסי נשואין פתוחים שלא הובילו לשום מקום

באותה תקופה כבר לא היה לו כל עניין בשיקום נישואיו. באופן לא־ריש־מי, הוא כבר החל בהכנות לקראת הגי־רושין. הוא אמר זה יקח זמן, משום שלא רצה לאבד את כל אשר השיג במו ידיו, ולאחר שיגמור את כל הכנות־הרקע – יפתח בהליכים רישמיים. הוא תיכנן, ואני ידעתי. (אולי עוד אנשים ידעו? אי־נני יודעת, זו סתם השערה שלי). היו לו תוכניות לטווח רחוק, אך הן לא כללו מוות. רוני אהב את החיים יותר מדי, מכדי שיקריב אותם על מיזבח נישואיו.

רוני לא היה אדם אומלל. להיפך.

קבענו להיפגש בשבת, אך דחינו את הפגישה בינינו למחרת – יום ראשון. רוני לא הופיע לפגישה. וגם לא התקשר להתנצל. מאוד לא אופייני לו. חשבתי שצריכה להיות לו סיבה מספיק טובה לא לעשות זאת. והיתה לו – רוני מת. לא התאבד! אדם שמתחיל דברים נסגר. מהר מדי, מוקדם מדי. ונשארתי רק אני, המאהבת, לכאוב לבדי.

ונשארתי אני, שיודעת שרוני לא התאבד. בלי שום הוכחות. אך ללא צל של ספק. בוודאות גמורה, כמי שבילתה איתו את התקופה האחרונה בחייו.

ונשארתי אני, בלעדיו, עם הרבה מאוד כאב וצער, ועם הרבה מאוד שא־לות לא פתורות:

למי היה עניין במותו? מיהו האדם שנהנה מכך? למי יש גישה לציאניד? מי מכיר את רוני, את הרגליו ואת אורח התנהגותו? למי היתה גישה חופשית למישרד שלו? ולמה מיהרו לפרוץ את דלת מישרדו, כשהתברר שרוני לא הופיע לפגישה שקבע? האם למישהו היה חשש או ידע מוקדם, שקרה לו משהו? האם איחור של מיספר שעות לפגישה הוא סיבה מספיק טובה, כדי לפרוץ דלת של מישרד של אדם צעיר הידוע כב־ריא?! אגב, עוד לפני תום השיבעה מיהרה אשתו להכניס את המכונית האמריקאית של רוני למוסך, לשפצה לצורך מכירה. למה זה היה כל־כך דחוף?

רוני היה אדם אינטליגנטי, חד־מח־שבה והגיוני. אילו תכנן להתאבד, למה עשה ביטוח־חיים? הכרתי את רוני כא־דם הקורא גם את „האותיות הקטנות". והוא בוודאי קרא את הסעיף הדן בהת־אבדות בפוליסת־הביטוח.

הרבה שאלות – ואף לא תשובה אחת. רק דבר אחד אני יודעת, רוני לא התאבד, וזו גם לא היתה תאונה. ועוד דבר אני יודעת, שאולי, אולי – אילו הייתי נפגשת עם רוני באותה שבת גורלית – אולי רוני היה עדיין בחיים.

ומכל הסיפור הזה נשארתי אני – לבכות את רוני לבדי – חיה לי היום הרחק מהזיכרונות שלי איתו. ורק חדרי מרוהט לזיכרו, בצבעים שחור־לבן, כפי שהיה מרוהט חדרו בבית שבמעוז־אביב לפני 12 שנה.

חברה של רוני
לוס־אנג'לס

תשקיף

אורית זרובבל

ארד

„יד־ושם" לבריה"מ

בראשונה הוזמנה באופן רישמי, הנציגות הבכירה של „יד־ושם" למוסקווה.

השבוע יצאו לשם כאורחים רישמיים הד"ר יצחק ארד, יו"ר ההנהלה והד"ר שמואל קרקובסקי, מנהל הארכיון של יד־ושם. בברית־המועצות קיימים מיליוני מיסמכים על תקופת־השואה, שלא ראו אור עד היום, ובכוונת הנציגים להגיע לחילופי חומר ארכיוני, בכל הקשור למחקר על תקופת השואה.

כתב־אישום נגד „אלביט"

עורך־הדין יעקב אור, פרקליט־מחוז תל־אביב לעבירות מיסוי וכלכלה, עומד לסיים בימים הקרובים חקירה ממושכת של ההאשמות שהועלו נגד חברת „אלביט" ומנהליה.

מדובר בעבירות עקב מצג־שווא בתשקיף של החברה. כתב־האישום יוגש מייד עם תחילת השנה החדשה.

608

ביום השני, ה־11 בספטמבר, לא מסר דובר צה"ל על מיספר ההרו־גים הפלסטיניים בשטחים הכבושים.

לפי ספירת „העולם הזה" עומד מיספר ההרוגים הפלסטיניים על 608.

לעומת זאת, מוסרים מקורות פלסטיניים על 743 הרוגים, לפי הפירוט הבא:

- **531 הרוגים מירי חיילים ומתנחלים.**
- **80 הרוגים כתוצאה משאיפת גאז.**
- **52 הרוגים ממכות ומהתחשמלות.**
- **80 הרוגים מסיבות אחרות.**

הליכוד רוצה בפרופסורים

בצמרת מטה־הליכוד לבחירות בהסתדרות רוצים עוד בפרופסורים, בדוקטורים ובאנשי־אקדמיה, גם באלה שאינם מזוהים ישירות עם הליכוד, אשר יוכלו לחבר מיסמכים ולהעלות רעיונות על הצורך בשינוי מהותי בהסתדרות.

אחרי ההצלחה שנחלה התוכנית לפירוק ולמכירת חברת העובדים, רוצים בצמרת־הליכוד לגבש תוכניות מעשיות יותר על נכסים ובעלויות של ההסתדרות, כדי להציגן לפני הבוחר ולהוכיח שהליכוד מגבש תוכניות לפעולה, אם יזכה.

יו"ר חדש ל„מיפעל הפיס"

באוצר מחפשים יו"ר חדש לדירקטוריון „מיפעל הפיס", שיחליף את ח"כ גידעון גדות, איש הליכוד.

אורי עמית, ראש עיריית רמת־גן לשעבר, ראה את עצמו כמועמד. גם ראש עיריית אשדוד, אריה אזולאי חשק בתפקיד, אולם קיבל מינוי כיו"ר החברה למתנ"סים.

זה זמן רב מחפש שימעון פרס מועמד לתפקיד, הנמצא בסמכותו. זהו תפקיד רב־כוח, בעל־סמכויות והחולש על תקציבי־ענק.

עיתונאים נדרשים לחשוף

למרות החלטתו התקדימית של מאיר שמגר, נשיא בית־המישפט העליון, בעניינו של העיתונאי בני ציטרין, נדרשו השבוע העיתונאים מרדכי גילה ומרסל זוהר לחשוף את מקורותיהם.

הם הוזמנו להעיד לפני בית־דין איזורי למישמעת של הרשויות המקומיות, שבו מתברר מישפטה של מירה וידר, שחשפה שחיתויות בעיריית נהריה.

צילום: נבו, „העולם הזה"

ליבאי

ליבאי יתפטר

חברי־הכנסת הפרופסורים דויד ליבאי ואמנון רובינשטיין נדרשו על־ידי אוניברסיטת־תל־אביב לחזור לעבודה בשנה הקרובה, אחרי שהיו זמן רב בחופשה בגלל עבודתם הפוליטית.

הפרופסור ליבאי יתפטר כנראה מהכנסת, ויחזור לחיים האקדמיים.

וגנר

לשחרר את וגנר

עורכי־הדין משה עינבר ודניאל מרוז הגישו עתירה לבג"ץ לשחרר ממעצרו את יצחק וגנר, מי שניסה לברוח מהארץ באוניית „הצבי".

הם טוענים כי עברו יותר מ־60 יום מתחילת מעצרו וטרם החל מישפטו.

כתבים חדשים בטלוויזיה?

במיסדרונות הטלוויזיה נפוצו באחרונה שמועות, שלפיהן ייקלטו בקרוב כתבים נוספים במחלקת־החדשות, כדי לתגבר את כוח־האדם המדולדל של מחלקת־החדשות, שחלקו אינו פעיל כלל.

מאחר וועד־העובדים בטלוויזיה יקשו על קליטת עובדים מבחוץ, גם אם אלה יבואו על בסיס ארעי, ומאחר וקיימת הערכה שגם גורמים אחרים, כמו איגוד עיתונאי ישראל ונציבות שרות־המדינה יתנגדו להעסקת עיתונאים זמניים על בסיס חוזה אישי, מחפשים עכשיו ברשות־השידור אנשים בעלי יכולת מהצוות הקיים ברדיו, שיוכלו לעבור לטלוויזיה.

„הידיד" גינה את „הבוגדים"

צ'ינגיז איטמטוב, הסופר הסובייטי שהתקבל השבוע בארץ בזרו־עות פתוחות כ„ידידו של מיכאיל גורבאצ'וב," התפרסם ביום ה־31.9.73, כשהופיע בעמוד הראשון של „פראבדה" גינוי חריף של „הבוגדים" ו„מוציאי הדיבה", אנדרי סחארוב ואלכסנדר סולז'ניצין. בראש רשימת החותמים על המאמר היה צ'ינגיז איטמטוב.

מגבירים פיקוח בשטחים הכבושים

מגבירים את הפיקוח על הסוחרים בשטחים הכבושים.

הרשויות במימשל הצבאי החליטו להגביר את הפיקוח על עסקים בשטחים הכבושים, ובעיקר על עסקים העוסקים בייבוא ובייצוא ועסקים בבעלות של משקיעים שאינם גרים בשטחים הכבושים.

מטרת הפיקוח: למנוע מצב שעסקים אלה ישמשו צינורות להעברת כספים לאינתיפאדה. הוחלט לחייב את בעלי־העסקים באישורים מפורטים על הוצאות כספיות, כמו יעדי־הכסף, מטרתו וכו'.

רקנאטי

רקנאטי לא מעוניין

הרי רקנאטי, האח היושב בחו"ל ושאינו נמצא בקשרים עם מישפחת רקנאטי, לא מעוניין לרכוש בנק בישראל, כפי שפורסם בתיקשורת.

רקנאטי הודיע למקורביו כי כל הדיבורים, כאילו הוא קשור בדרך זו או אחרת בקבוצה המתעניינת ברכישת בנק בישראל, הם קישקושים, וכי מאז שפרש מעיסקי־המישפחה בארץ אין לו שום כוונות לקנות בנק.

רכב משוריין לאנשי־עסקים

רכב משוריין לאנשי־עסקים הוצג השבוע בראשונה.

הרכב נקנה מבנק ישראל ושימש עד עתה להעברת־כספים. הוא ישמש מעתה כשרות חדש להסעת אנשי־עסקים בגדה המערבית וברצועת־עזה.

הרכב מאובטח על־ידי פלדה בעובי שיבעה מ"מ, שמשות משוריינות, הוא בלתי־חדיר לכדורים ולבקבוקי־תבערה ויהיו בו גם איש־אבטחה חמוש ופלאפון.

הוקפא המחלף

הוקפאה התוכנית להקמת מחלף בצומת כפר־שמריהו, אחד הצמתים הבעייתיים בגוש־דן, וגורם מרכזי לפקקים מצפון לתל־אביב.

לחץ התושבים בסביבה, שטענו שערך הבתים יירד; ההוצאות הגדולות סביב הפרוייקט והעובדה שלא תהיה ברירה אלא לסגור מסלולים לצורך הבנייה, גרמו בינתיים להקפאת הרעיון.

איבר־מין פסול

בקאריקטורה שגרמה לסיכסוך בין עורך „מוניטין־פנטהאוז", נחום דוניצה, ובין בעלת־הירחון, גליה אלבין, הופיע אריאל שרון, כשאיבר מינו השלוף נושא את דיוקנו של יצחק שמיר.

אלבין פסלה את הקאריקטורה, ודוניצה ראה בכך התערבות בסמכותו. הוא יסיים את תפקידו עם הוצאת הגיליון הבא, ובמקומו יבוא נתן זהבי, עורך־היום של חדשות.

לא רוצים איחוד

יש התנגדות בקרב תושבי כפר־שמריהו לתוכנית של מישרד־הפנים לאיחוד עם הרצליה.

בכפר־שמריהו גרים 2000 תושבים, הרוצים לשמור על עצמאותם כיישוב כפרי. הם כבר הקימו ועד־פעולה שייצג אותם.

התנגדות דומה יש גם במבשרת־ציון. עיריית ירושלים רוצה לבלוע את היישוב, הנמצא כתישעה ק"מ מירושלים, וגם שם כבר הוקם ועד־פעולה, המארגן את 12 אלף התושבים.

הנדון:

זה קרה ב־17 באוקטובר 1996

המדינה שתהיה

מאמר זה נכתב לפי בקשת הירחון „פוליטיקה", ופורסם בגיליון האחרון שלו, המוקדש כולו לבעיות הכרוכות בהקמת המדינה הפלסטינית. בין השאר מופיעים בגיליון מאמרים של אבא אבן, זאב שיף, עימנואל סיוון, אהוד יערי, אנטון שמאס, אמנון דנקנר, דן מרגלית, אמנון אברמוביץ, אלון הראבן, יהודה ליטני, דני רובינשטיין, דאוד כותאב, עוזי בנזימן, שמעון בלס, יקיר פלסנר ומרטין שרמן, ושורה של תצלומים מצויינים של מיכה ברעם.

ה**התלהבות עלתה** על גדותיה. היא דמתה להתפרצות של הר־געש — פנטזיה לאומית שאיש לא זכר כדוג־מתה.

„זה מזכיר לי את נובמבר 1947", אמר ישראלי קשיש, שחצה את הקו מירושלים העברית לאל־קודס הערבית כדי לחזות בחגיגה.

ההמונים הציפו את הרחובות המרכזיים והכיכרות במאות הכפרים, העיירות והערים של הגדה המערבית ורצועת עזה. השבאב רקד, הגברים הריעו, הנשים השמיעו את היללה המסור־רתית. מאלפי כלי־ירייה, שהיו חבויים עד לאותו היום, נורו יריות שמחה.

„ארצנו האהובה טובלת בצבעים הלאומיים", אמרה הכות־רת בעיתון אל־דוסתור („החוקה"), שהופיע לראשונה באותו יום, **ואמנם, מג'נין ועד רפיח היה נדמה כאילו ים של דגלים פלסטינים מציף כל שטח בנוי.**

■ ■ ■

ז**ה קרה** ב־17 באוקטובר 1996 (לפי הלוח הנוצרי), היום שבו נחתם בוועידה הבין־לאומית לענייני המיזרח־התיכון בז'נווה המיסמך שהכריז על הקמתה של מדינת־פלסטין, יחד עם חוזה־השלום בינה ובין מדינת־ישראל. יום זה נחוג מאז כיום־העצמאות הפלסטיני.

אותו ישראלי קשיש, שהיה עד להתפרצות השימחה ברח־בת־המיסגדים בירושלים העתיקה, צדק יותר מכפי שידע.

מבחינות רבות היה דימיון רב בין מה שאירע, מתחת לפני השטח, ב־29 בנובמבר 1947 ובין מה שקרה ב־17 באוקטובר 1996.

ביישוב העברי שררה ב־1947 דאגה רבה באשר לתגובתם של „הפורשים". שני האירגונים, אצ"ל ולח"י, הודיעו על התנגדותם הנחרצת לתוכנית־החלוקה, שהתקבלה בעצרת האו"ם. הם נשבעו לסכלה, למרות שההנהגה הלאומית קיבלה אותה.

לא היה זה איום סרק. שני האירגונים אמנם מנו ביחד רק כמה אלפי לוחמים, אולם סביבם התגבש בשנות־המאבק חלק ניכר של דעת־הקהל העברית. היו בידיהם כמויות גדולות של נשק. הלוחמים היו רגילים לחרף את נפשם, ולציית למנהיגים הנערצים, וכראשם מנחם בגין.

אולם האיום של הפורשים נעלם תוך כמה דקות.

כאשר יצאו ההמונים לרקוד ברחובות תל־אביב, ירושלים ושאר הערים והרבעים היהודיים, נמחקה השפעתם של הקי־צוניים. היתה זאת תגובה אינסטינקטיווית של המוני היישוב, שהבינו כי הקמת המדינה היהודית חשובה לאין שיעור יותר מאשר שכם וחברון.

עכשיו זה קרה בצד הערבי. כאשר נודע על הקמת המדינה הפלסטינית. אחזה בהמוני הפלס־טינים ברחבי הארץ התלהבות כה לוהטת, עד כי קולם של המתנגדים נעלם ונדם.

יום לפני כן היו האירגונים הפורשים — אלה של אבו־נידאל, אחמד ג'יבריל, אבו־מוסא ודומיהם — בעלי עמדה וחשיבות. הפלסטינים זכרו כי הגיבור של ליל־הגילשונים היה איש של ג'יבריל, וכי מעשים נועזים רבים בוצעו על־ידי אנשי אבו־נידאל.

כל זה נשכח תוך דקות. הפורשים הפכו בלתי־חשובים. כרוזיהם היו תלויים על הקירות, כאילו היו שייכים לעבר הרחוק. הכל תפסו שנולדה מציאות אחרת, שהתחיל עידן חדש בתולדות העם.

היטיבו להבין זאת דווקא הקנאים המוסלמיים. תנועות חמא"ס, הג'יהאד האיסלאמי ודומיהם היו רגישים מאוד להלכי־הרוח. עד ערב החתימה הם עמדו בראש המתנגדים לפשרה ותבעו להילחם עד למחיקת היישות הציונית הפושעת מאדמת כל פלסטין. בן־לילה שינו את עמדתם.

מלבד רסיסים קטנים, הודיעו כי בשם „האחדות הלאומית" הם מקבלים את הכרעת המוסדות הלאומיים ויפעלו להגשמתה, תוך השתתפות מלאה בגיבוש החברה הפלסטינית במדינה החופ־שית, בשם אללה הרחמן ורב־החסד.

■ ■ ■

כ**ל הנוכחים** חשו כי הם עדים למאורע היסטורי. זה קרה כעבור חודש. המונים הצטופפו מסביב למסלול הנחיתה. מאות רבות של מצלמות טלוויזיה יצרו חומה של מכשירים ומפעילים.

באיחור של 30 דקות („אלא מהו?" נאנח איש־טלוויזיה אמריקאי ציני) הופיע באופק המטוס, שהתקרב במהירות לנ־

מל־התעופה הקטן בעטרות. הוא נחת ועצר. המדרגות הנעות הובאו אליו במהירות.

הדלת נפתחה, והיה נדמה כאילו העולם כולו עוצר את נשימתו.

בדלת המטוס הופיע איש נמוך־קומה, שחזותו היתה ידועה לכל. הכאפיה הלבנה־שחורה, הזקן המנומר. עבד אל־ראוף אל־קודווה, שנודע בשם יאסר ערפאת, האיש שפתח כמעט 40 שנה לפני־כן במאבק הפלסטיני לעצמאות, חזר לירושלים — כפי שנדר פעמים כה רבות.

ברממה שהשתררה ירד מכבש המטוס, כרע על ברכיו ונשק את האספלט של המסלול. כאשר קם, והתיזמורת פתחה בצליי־לי ההימנון הלאומי — „בילאדי, בילאדי, בילאדי".— פרצה מפי ההמונים צעקה של שימחה, שהידהדה בין הגבעות.

יומיים לפני כן הכריזה האסיפה המכוננת הפלסטינית על יאסר ערפאת כעל נשיא־המדינה, והעניקה לו את התואר „אבי־האומה".

הדבר התקבל פה אחד. גם יריביו של ערפאת הצביעו בעדו.

מעמדו של ערפאת היה מעבר לכל ויכוח. גם במהלך המאבקים שהחלו זמן קצר לאחר־מכן לא העז איש לערער על־כך. „ג'ורג' וושינגטון שלנו," כך הגדיר את ערפאת אחד מיריביו, והוסיף: „הוא אגדרטה חיה. הוא עומד על כן".

היתה דו־משמעות מסוימת לתוספת זו.

■ ■ ■

ה**קרב בין** המישטר החדש ובין רסיסי־המחתרת לא הס־תיים ביום־העצמאות.

הוא היה מוטל בעיקר על „המוח'אבאראת", שרות־הביטחון של המדינה החדשה. בעזרת המישטרה והצבא הוא פתח במאבק עקשני, יום־יומי, ברסיסים, שחוסלו בזה אחר זה.

גם הצבא הפלסטיני הקטן שימש כשדה־קרב. על פי חוזה־השלום הסכימה המדינה הפלסטינית להגביל את צבאה לעשרת־אלפים איש, המצוידים בנשק קל ובינוני. ההסכם אסר החזקת תותחים כבדים וטילים וקיומו של חיל־אוויר במשך 15 שנה.

(בעניין זה היו חילוקי־דיעות בקבינט הישראלי במהלך המשא־ומתן הממושך. הכריעה דעתו של ראש־הממשלה, דן מרידור, שאמר: „מדינה בלי צבא לא תרגיש את עצמה ריבונית. הצבא הוא גם סמל של עצמאות וכבוד לאומי. אין לנו עניין בחוזה־שלום אשר המוני העם הפלסטיני לא יקבלו אותו כהסדר סופי.")

כאשר התגלתה התארגנות של אנשי אבו־נידאל בקרב הקצונה הנמוכה, פעל השב"כ הפלסטיני במרץ ובנחישות. על־פי מידע שנאסף במשך הזמן, נעצרו חבריהם של עשרות תאים קטנים של אירגוני־הרסיסים הקטנים, הוחרמו סליקים של נשק ונתפסו בתי־דפוס מחתרתיים. „זוהי האלטלנה של־נו." אמר השגריר הפלסטיני בירושלים המערבית, ספק בהל־צה, לשר יוסי ביילין, במסיבת קוקטייל של השגרירות היר־דנית.

שר־ההסברה הפלסטיני, מחמוד דרוויש, הכ־חיש בתוקף שמועות שהופצו בלוב, כאילו פעלו מוסדות־הביטחון הפלסטיניים והישראליים במ־שותף כדי לחשוף את תאי המחתרת.

„זהו שקר גס", הצהיר. „השב"כ הישראלי לא הגיש לנו שום רשימות, וכל השמועות הללו מצוצות מן האצבע."

איש־שב"כ ישראלי אמר: „אנחנו לא היינו מסוגלים לזה. רק הפלסטינים עצמם יכלו לעשות את המלאכה."

בזה לא חוסלו תאי־המחתרת סופית. לפחות שלושה ניס־יונות התנקשות בחיי ערפאת סוכלו בעוד מועד, ומפקד־המישטרה ברמאללה נפל קורבן להתנקשות אחרת. אולם פעולות אלה דעכו בהדרגה.

■ ■ ■

ה**סיבה העיקרית** להתייצבות השילטון לא היתה בתחום הביטחון, אלא בתחום הכלכלה.

במשך שנות הכיבוש והאינתיפאדה, טענו „מומחים" ישרא־לים כי המדינה הפלסטינית, אם תקום חלילה, תהיה „לבנון שנייה". כפי שאמר אחד האלופים: „ישרור שם תוהו ובוהו. האירגונים ישחטו אחד את השני, ובסוף נצטרך להתערב ולע־שות סדר."

גורלה של נבואה זו היה כגורל כל הנבואות של ה„מומחים" הישראלים בעניין הפלסטינים. היתה זאת מישאלת־לב, שלא עמדה במיבחן המציאות.

הדינמיות של הקמת המדינה גברה על כל תהליך אחר. בחודשים הראשונים אחרי הקמתה חזרו לאדמה הפלסטינית אלפי פעילים של אירגוני אשף," ותבעו את חלקם אחרי שנות המאבק.

היה צורך לאייש אלפי מישרות בדרג המדיני, במנגנון הציבורי, בזרועות־הביטחון ובשרות־החוץ.

„טרוריסטים" מאתמול הפכו שגרירים ומפק־די־מישטרה, שרים ומנכ"לים.

זה לא היה קל. אומרים כי סבלנותו האגדתית של ערפאת עזרה למנוע סיכסוכים רבים. אולם הדרישה הכללית לאחרות לאומית גברה גם על בעיות של יריבויות גיאוגראפיות ומיש־פחתיות.

חשובה עוד יותר היתה הפריחה הכלכלית, שב־שנים הראשונות נתנה למדינה החדשה דחיפה עצומה.

פלסטין הפכה בן־לילה ארץ מעבר בין העולם הערבי לי־שראל. חברות משותפות פלסטיניות־ישראליות פתחו מיש־רדים בדמשק ובבגדאד, קיבלו על עצמם פרוייקטים בסעודיה ובסודאן הרחוקה. בולמוס של עשייה כלכלית אחז בכל.

הדבר עורר לא מעט טינה בקרב אנשי־עסקים ערבים אחרים, שהתלוננו כי „הפלסטינים והיש־

(המשך בעמוד 14)

מאת אורי אבנרי

(המשך מעמוד 13)

ראלים כובשים את המרחב, ורטנו על „מזימה ציונית־אש״פית".

■ ■ ■

בעייה המפחידה ביותר הפכה, באורח־פלא, לגורם ה־עיקרי לקידמה.

במשא־ומתן הארוך בז'נווה, בתוך הוועידה הבין־לאומית וב־עיקר בשוליה, הטילה בעיית הפ־ליטים צל ארוך. גם בקרב היש־ראלים היותר־מתונים הובע לא אחת החשש, כי בבעייה זו טמונה הסכנה הגדולה ביותר.

לבסוף הוסכם כי לכל פליט פלסטיני תוצע הבחי־רה בין פיצויים ובין השיבה למדינה הפלסטינית, וכי 100 אלף פליטים יורשו לחזור לשטח ישראל, תוך עשר שנים, כמחווה סימלית להמחשת „זכות השיבה", שהמישלחת הפלסטינית סירבה לוותר עליה עק־רונית.

הכל ציפו בדריכות להכרעת הפליטים. במשך כמה חודשים נמשך תהליך הבירור, כאשר כל מישפחה של פליטים בדקה את זכויותיה והתחבטה. הציפיות היו קיצוניות לכאן ולכאן — היו שסב־רו כי רק רבע מיליון ירצו לחזור לארץ, והיו שדיברו על מיליון וחצי.

המיספר הסופי היה בין הקצוות. 900 אלף פלסטינים הביעו את רצונם לעלות למדינה הפלסטינית. השאר העדיפו פיצויים. הם נשארו בירדן ובארצות ערביות אחרות, או היגרו לאירופה ולארצות־הברית.

הכריעו במידה רבה גור־מים אישיים כגון נישואין, מעמד מקומי, עסקים וקש־רי־עבודה. החוזרים היו ב־עיקר תושבי מחנות־הפלי־טים בלבנון ובסוריה.

כדי לשקם את החוזרים, הוקמה קרן בין־לאומית בחסות האו"ם, שגבתה מיליונים מארצות־הברית, מסעודיה וממדינות אחרות. הוקמו שיכונים בכל רחבי הגדה והרצועה. מיפעלים מודרניים סיפקו מקו־מות־עבודה. במיבצע אדיר זה הת־גלו גם פירות ההשקעה העצומה שהשקיעו הפלסטינים בחינוך בש־נות הכיבוש והגלות. רבבות בוגרי־אוניברסיטות פלסטיניים חזרו בה־מוניהם כדי להשתתף במיפעל הגדול.

■ ■ ■

שיקום החוזרים לישראל מומן אף הוא על־ידי קרן זו.

לעומת זאת נאלצה יש־ראל לממן לבדה (כלומר, ב־עזרת האמריקאים) את הפי־צויים למתנחלים הישרא־לים.

לאלה הוצעה הבחירה בין היש־ארות במקומותיהם וקבלת אזרחות פלסטינית, או פינוי וקבלת פי־צויים נדיבים. 97 אחוזים מהם העדיפו פיצויים, וקרוב למחציתם השתקעו בארצות־הברית.

„אין לנו מה לעשות ב־מדינה שמחזירה שיטחי־מולדת." הכריזו, והקימו את ביתם בלוס־אנג'לס וב־ניו־יורק.

לעומת זאת, לא זז כמעט איש מבין אזרחי־ישראל הערביים. רבים מהם ביקשו אזרחות פלסטינית, כאזרחות שנייה, אך נשארו במקו־מותיהם.

„אנחנו כמו יהודי אמריקה," אמר ראש ועד המועצות הערביות בישראל.

■ ■ ■

שלא כמצופה לא התנהל המאבק האמיתי בין ראשי ה־מישטר החדש, ותיקי־אש"ף, ובין הפורשים למיניהם, וגם לא בין ה־אירגונים השונים.

המאבק האמיתי היה בין הוותיקים לבין הצעירים.

בשנים הארוכות של האינתי־פאדה, שגרמו לסבל כה קשה, הת־גבשה בהדרגה מנהיגות צעירה. עזרו לכך הישראלים, שעצרו וגירשו רבים, כך שבכל תפקיד התחל־פו אנשים רבים, בזה אחר זה, עד שהגיע אליו המוכשר ביותר — זה שלא נתפס.

תחילה נעלמו השוויצרים, הרב־רבנים, בעלי הפה הגדול. אחר־כך נעלמו הרשלנים וחסרי־הזהירות. בסוף נשארו בעמדות־ההנהגה, בכפרים ובערים, וכהנהגה הראשית של האינתיפאדה, אנשים אחראים, מוכשרים ולמודי־מאבק.

ראשי האינתיפאדה, חב־רי האירגונים השונים — דתיים וחילוניים, ימין וש־מאל — ראו בהשגת העצ־מאות בעיקר את הישגם שלהם.

הם ראו את עצמם כדור־הלוח־מים, בעוד ראשי התנועה בגולה, מנהיגי־אש"ף המסורתיים, נראו להם כנציגי העבר.

על רקע זה התנהלו מאבקים קשים, רובם מאחורי הקלעים, ב־תוך האירגונים עצמם.

הנשיא נואם
„מזימה ציונית־אש״פית!"

שרה הסכמה כללית כי יש לשמור על המיסגרת הדמוקרטית של הפרלמנט הפלסטיני — המוע־צה הלאומית — ועל „אחרות השורה".

האירגונים הלוחמים היו למיפ־לגות. לצד מיפלגות השמאל של ג'ורג' חבש, נאיף חוותמה והקומו־ניסטים קמו מיפלגות מוסלמיות מתוך שורות חמא"ס ושאר אירגוני הקנאים.

מיפלגת־המרכז, פת"ח, צברה יותר מ־60 אחוזים מהקולות בבחירות החופ־שיות הראשונות. (המופ־למים זכו בכ־20 אחוזים, השמאל בכ־20 אחוזים).

■ ■ ■

בתוך כל המיפלגות ניהלו ראשי־האינתיפאדה מאבק עקשני על עמדות־המפתח, ומאבק זה הוכתר תוך כמה שנים בהצלחה. בעוד ערפאת נשאר נשיא, עברו מישרות השרים ליד הדור הבא, „דור האינתיפאדה".

תהליך זה עבר ללא זעזו־עים מיוחדים, כמו במדינות מערביות. הוותיקים ערכו ערבי־נוסטלגיה.

כאשר תמהו פרשנים זרים על המהירות שבה התגבשו הדפוסים הדמוקרטיים במדינה הפלסטינית, במרחב שבו שולטים מישטרים דיקטטורים ברוב המדינות, נתן לכך פרופסור פלסטיני תשובה פשוטה: „לחמנו קשה על העצמאות שלנו. סבלנו יותר מכל עם אחר. במהלך האינתיפאדה ניצחה החו־כמה העממית של ההמונים שלנו. עמנו לא היה מוכן להפסיד את מה שהושג במחיר כה כבד בגלל מרי־בות פנימיות. מצב־רוח לאומי זה לא יצר מיסגרת ברורה לכל הפו־ליטיקאים."

ובקריצה לבן־שיחו היש־ראלי הוסיף: „ואולי גם למ־דנו משהו מהניסיון שלכם."

להיראות צעיר בתוך 5 דקות

JUST FOR MEN הינו צבע שיער חדשני שכבש את הגבר האמריקאי הודות ל־2 יתרונות בולטים:

1. המראה הטבעי
בניגוד לחומרי צבע אחרים, JUST FOR MEN פועל בעיקר על השיער האפור ואינו משנה את הגוון המקורי של השיער. המראה שמתקבל הינו טבעי.

2. נוחות השימוש
במינימום מאמץ, בחפיפה פשוטה, בתוך 5 דקות נעלם האפור מהשיער ללא זכר.
הטיפול מוסיף נפח לשיער ומעניק לו מגע משיי רך.
ניתן לבחור בין 3 גוונים - חום כהה, חום בינוני וחום בהיר.

האמריקאים כבר יודעים להיראות טוב
הגבר האמריקאי גילה כבר מזמן שהטיפוח אינו שייך לנשים בלבד. הגבר האמריקאי מודע היטב ליתרונות המראה הצעיר והמטופח התורם לתדמיתו ולבטחונו העצמי בעסקים, בבית ובבילויים. ולראיה, מיליוני אמריקאים משתמשים במוצרי קוסמטיקה ובצבעי שיער.

50% מהישראלים מוכנים לנסות
מסתבר שהגבר הישראלי אינו מפגר בהרבה אחרי האמריקאי.
בסקר טלפוני* נמצא ש־50% מבעלי השיער האפור הביעו נכונות לנסות את JUST FOR MEN על שיערם.
זה לא מפתיע, בעולם השייך יותר ויותר לצעירים, חש גם הישראלי שאין ברירה, ומה שלא עושה הטבע יעשה הצבע.

* סקר טלפוני שנערך ע"י מכון ברנדמן במאי 89'

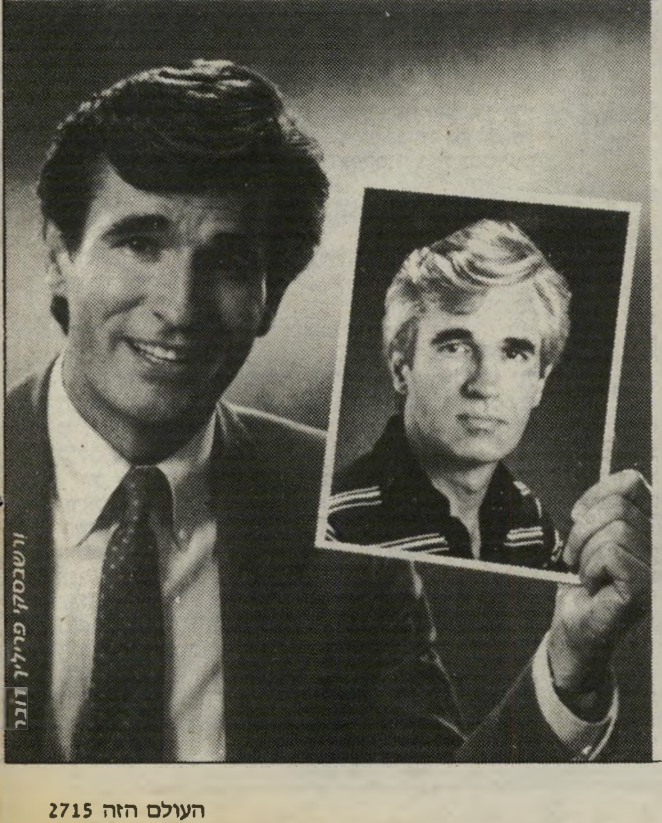

להשיג בבתי המרקחת, במשביר לצרכן ובחנויות מובחרות להיגיינה וקוסמטיקה.
יבוא ושיווק: מדיליין בע"מ, ת.ד. 2096 הרצליה.

JUST FOR MEN™

חופף וצובע בתוך 5 דקות.

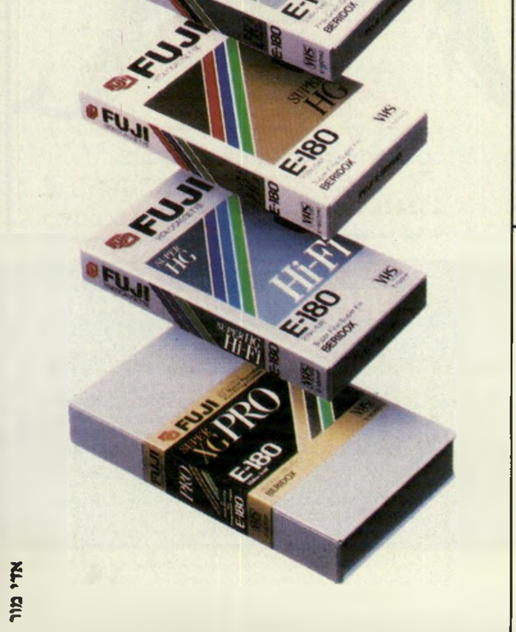

הסרט המגנטי של פוג'י שומר על הראש המגנטי של הוידאוטייפ שלך

הראש המגנטי הוא החלק החשוב והיקר בוידאוטייפ שלך. רק קסטה מעולה ועמידה שומרת על חייו לאורך זמן ומעניקה תמונה חדה וברורה תמיד.

איכות התמונה נשמרת גם בשימוש החוזר בסרט.

קסטות פוג'י וידאו ואודיו - להשיג בחנויות הצילום והחשמל המובחרות.

קסטות וידאו פוג'י - מעט יותר יקרות, הרבה יותר טובות.

אל תחסוך באיכות. קנה פוג'י.

נציגים בלעדיים:
קבוצת חברות שמעוני בע"מ

FUJI VIDEO-CASSETTE

אדי מור

חתימה טעימה

מיבצע מנויים טעים עם העולם הזה

הזמנה לארוחה זוגית חינם לחותמים על מנוי שנתי!

מהיום העולם הזה יגיע אליך עם רץ אישי, חדש, טרי, לוהט, עסיסי, ישר מהדפוס לביתך או למשרדך!

ביקור ב„פירושקי"

למסעדת „פירושקי" שבסוף רחוב דיזנגוף אני מגיעה פעם בשנה בערך, כשבן־זוגי או בת־זוגתי לארוחה מתים על מנות אחרונות. ב„פירושקי" יש מיבחר עצום של מנות אחרונות כך שאפילו אני, אוהבת החמוץ־חריף־מפולפל, מוצאת משהו שכדאי ללקק.

אבל למה התחלנו מהסוף? כן, זה בגלל שרציתי לציין את העובדה המדהימה שהמיסעדה הזאת אינה משתנה במשך השנים, לא־כל־כך משנה את התפריט בהתאם לאופנות של האכילה ופוסחת על ה„נובל קוזינס" למיניהם.

כמנה ראשונה הזמנו סלט צרפתי, שהוא פשוט חסה (מאוד טריה) חתוכה ועליה חתיכות גדולות של פטריות (מאוד טריות) ועליהן רוטב צרפתי. את זה אכלנו עם לחמניות מתוצרת הבית, מרוחות בחמאה ובשום ואפויות בתנור.

אחר־כך הזמנו מנה עיקרית: הוא הזמין פירושקי ממולא בבשר טחון והוא אמר שזה נפלא ודומה למאכל דרום־אמריקאי. הוא, אגב, דרום־אמריקאי בעצמו ואצלו כל מה שדרום־אמריקאי הוא נפלא. אני הזמנתי בלינצס ממולא בתרד, פטריות וגבינה – איך לא! ונהניתי מכל נגיסה.

נתנו לנו לטעום גם פטריות ממולאות וקרפלאך ממולאים בתפוחי־אדמה מצויינים והיה גם סלט־כרוב עם מיונית, שאני סרבתי לטעום בגלל שהוא מזכיר לי אוכל אמריקאי.

שתינו לימונדה עם הרבה קרח וחשבנו אם כדאי להזמין מנות אחרונות. זה שמולי לא הבין בכלל איך אפשר לגמור ארוחה בלי מתוק, אז הוא הזמין פרפה־לימון עם רוטב־תות ואני הזמנתי עוגת־שוקולד עם רוטב אנגלי. אמרו לי שעוגת־השוקולד היא מאתמול ואולי אני רוצה שיחממו אותה. רציתי. הצירוף של העוגה החמה עם הרוטב הקר היה מעולה ממש, ובעניין זה אני מציעה להגיש רק עוגות מחוממות מאתמול.

סיפור של אוירה

מסעדת המוזיאון

מסעדת המוזיאון
רח' האוניברסיטה 2,
רמת־אביב,
טלפון: 6־5414135

מפגש אביב
תפריט בינלאומי

כל מה שלא ציפית
מפונדק דרכים
דרך חיפה 301 תחנת דלק סונול (לפני צומת תל ברוך)
טל. 413480, פתוח יום יום עד 24.00

אל גאוצ'ו – לונדון מיניסטור

אל גאוצ'ו
אירועים עד 80 איש
קייטרינג עד 1000 איש
פתוח: 12.00.24.00
שאול המלך 4, טל' 03־250079

ומעתה גם ארוחה בתפריט קבוע:
מנה ראשונה: מרק או סלט חסה, או פטריות טריות עם חמאה ושום
מנה עיקרית: פירושקי לסוגיו
או שניצל עוף עם רוטב פטריות
מנה אחרונה: פרפה לימון
או מרקיז שוקולד
או שטרודל עם גלידה וקצפת
כוס יין לבן
לחמניות תוצרת הבית וחמאה
פירושקי
26.75 ש"ח
ירמיהו 30 (פינת דיזנגוף)
פתוח מ־12.00 עד 01.00 טל' 457599

הסנוונית
מועדון–קפה–מיסעדה
שירה וריקודים
הופעת אומנים יום־יום פרט ליום א'
פתוח רצוף משעה 9.00 בבוקר
הזמנות לאירועים עד 250 איש
בצהריים ארוחות עסקיות 15 ש"ח
רח' הירקון 109 תל־אביב טלפון 03־241300

חדש בתל־אביב!
עוד סניף של

"מסעדת יונס"
מאכלים מזרחיים
רח' בן יהודה 163, טל' 03־227813

הסינית בדיזנגוף סנטר
מסעדה סינית טובה ולא יקרה
רחוב דיזנגוף 110 (מול קפה רוול) תל אביב.
טלפון: 03-247066

הדר
של
רבי עקיבא
מיסעדה ביסטרו
מיטבח צרפתי – אמדורסקי, אוויר־ממוזג – אווירה חמה
ימי א' – ה', מ־12.00 – 15.00 ערב, ערב מ־19.00
רח' רבי עקיבא 22, תל־אביב (מאחורי קולנוע אלנבי)
טלפון 655096

הבית הלבן
cafe·pub
הבירה הכי זולה בעיר

WHITE HOUSE
רח' הירקון 108, תל־אביב
טלפון: 230577

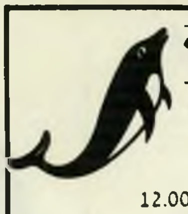

דולפין שטרן

מסעדת דגים מובחרת
פתוח 7 ימים בשבוע: 12.00-24.00
מומלצת לישראלים ולאורחים מחו"ל
דיזנגוף 189 ת"א, טל' 232425

חתום על מנוי שנתי ותקבל:

(א) השבועון יגיע לביתך/מישרדך ביום הופעתו ע"י שליח מיוחד.*
(ב) מחיר המיבצע: 290 ש"ח כולל מע"מ אשר ישולמו ב־5 תשלומים שווים ללא הצמדה, באמצעות כל אחד מכרטיסי האשראי (5×58 ש"ח).
(ג) ארוחה זוגית **חינם** עד 60 ש"ח באחת מהמיסעדות המובחרות המשתתפות במבצע והמופיעות בעמוד זה.

חייג 03־5230663 מחלקת המנויים

באילת: 220 ש"ח. טלפון 059־33217.

* מוגבל ל־1000 מנויים באזורי ההפצה

אל אלסקה נעפילה

מועמר קד'אפי הציע להעביר את מדינת-היהודים לאלס־קה. לפעמים יש למשוגע הזה הברקות גאוניות.

אלסקה, כך גילה, נמכרה (בשנת 1867) לארצות-הברית על-ידי הצאר הרוסי. אז אם האמריקאים רוצים להיטיב עם היהודים, ואם רוסיה רוצה לשלוח את היהודים שלה לאיזשהו מקום, שיתנו להם את אלסקה.

רחל אשתי קראה את הדברים ביום-קיץ חם, אחרי שהסתו־בבה ברחובות תל-אביב, היא הסכימה להצעה בו במקום. אי־זה חלום: אלסקה, קרח, חורף תמידי.

קד'אפי

אבל למה להסתמך על אש־תי? יש גם עדותו של חוזה-המ־דינה.

תיאודור הרצל רשם ביומ־נו, בתאריך 9.6.1895: „נגד פלסטינה מדברים הקירבה ל־רוסיה ולאירופה, חוסר הגודל, וכמו-כן האקלים, שכבר איננו רגילים לו. בעדה מדברת האג־דה האדירה." (הרצל לא חשב כלל על הבעייה הערבית.)

ידוע שהרצל לא אהב את הארץ, בעיקר בגלל האקלים שלה. הוא סבר שהיהודים הם עם אירופי, ושהארץ אינה מתאימה לאירופים. הוא לא חשב על אלסקה, למרות שהיתה כבר קיימת בתודעת האירופים. (איש-המסעות הדני ויטוס ברינג גילה אותה ב־1741). הרצל חשב על ארגנטינה, שהיו בה מרחבים גדולים, כמעט ריקים, בעלי אקלים קר נהדר.

בכל ימי חייו ביקר חוזה-המדינה רק פעם אחת בפלסטינה, וגם אז ברח מיפו ועלה לאוניה באישון-לילה, כביכול מפני שחשש שהתורכים רוצים להרוג אותו. אני חושד בו שברח מפני שהחום הרג אותו.

אגב, כעבור כמה ימים רשם הרצל ביומנו: „21.6.1895. הדמוקרטיה היא איוולת פוליטית. רק המון משולהב בשעת מהפכה מסוגל להחליט עליה."

הפרד ומשול

כל שילטון זר פועל על פי העיקרון הפרד ומשול.

אחת הדוגמות העכשוויות ניתנת בדרום-אפריקה. השילטון הגזעני מבקש ליצור את הרושם שהמאבק האמיתי אינו בין המישטר הלבן והרוב השחור, אלא בין השחורים לבין עצמם. הוא משתדל להקים שבט נגד שבט, ולחרחר ביניהם ריב־דמים. הוא מפיץ ברבים תמונות מזעזעות של הוצאתם-להורג של מלשינים שחורים בידי אחיהם, לרוב על-ידי הלבשת „ענק בוער" על צווארם.

עכשיו זה נעשה אצלנו. מכונת-התעמולה הרישמית עובדת במלוא התנופה כדי לספר לציבור הישראלי והעולמי שהפלס־טינים הורגים בעיקר את אחיהם, אך ורק מפני שהקורבנות רוצים בשלום עם ישראל. כל כלי-התיקשורת הממלכתיים קיבלו הוראה שלא להשתמש חלילה במושג „משתפי-פעולה", תואר-גנאי שניתן למשתפי-הפעולה עם הנאצים באירופה הכבושה. מדברים על „מסייעים לשילטונות".

כך נוצרת תמונה כוזבת לחלוטין: מיעוט קטן של פלסטי־נים מפעיל טרור נגד הרוב, החפץ בהמשך הכיבוש הישראלי. האינתיפאדה היא מישטר-אימים, שבו רוצחים פלסטינים קנ־אים פלסטינים מתונים.

המציאות שונה, כמובן. ועדות-ההלם, שהן זרועות האינתי־פאדה, מנסות לחסל את רשת המודיעים („שטינקרים" בלשון צה"ל), המאפשרת לשב"כ לחשוף תאי-מחתרת ושאר זרועות ההתקוממות.

בעיני הציבור המתקומם, המלשין הוא אדם הגורם להריגת הבנים המסורים ביותר, לנקישות על הדלת ב־4 בבוקר, למעו־צר, לעינויים, להריסת-בתים. לכן המלשין שנוא תמיד הרבה יותר מאשר השילטון הזר המשתמש בו.

אינני מכיר אף דוגמה אחת של התקוממות לאומית שבה לא הוצאו להורג מודיעים שפעלו בשרות הבולשת של שיל־טון-הכיבוש. גם אנחנו עשינו זאת בזמננו. למרבה מזלנו, לא היו כל-כך הרבה מלשינים בשורות המחתרת העברית, מפני שלחץ השילטון היה הרבה יותר חלש. מיספר ההוצאות-להורג היה מצומצם. על כמה מן המוצאים-להורג נטען לאחר-מכן שהיו חפים מפשע.

כל הסיפור הזה ידוע מתסריטים קודמים. זהו אחד ההיבטים המרכאים בפרשת המילחמה באינתיפאדה: אפשר לדעת כל שלב מראש, מפני שאותם הדברים בדיוק קרו בכל שאר הארצות שבהן לחמו שילטונות-כיבוש באינתיפאדות.

הכל ידוע מראש. גם הסוף. והסוף הוא תמיד-תמיד הסתל־קות השילטון הזר. ותמיד נאמר לאחר מכן: חבל על הדם שנשפך. דם הכובשים. דם המתקוממים. וגם דם משתפי-הפעו־לה. הכל לחינם, שהרי הסוף ידוע מראש.

נעליים חומות

בכל פעם שאני שומע על הרס בית של מישפחה, אחרי שאחד מבניה נחשד בהשתייכות למחתרת, אני תמה.

טוענים שזהו עונש מרתיע. אם יידע הבן כי הוא מסכן את בית מישפחתו, הוא לא יצטרף לפת"ח או לחמא"ס. תמהני.

כשאני נתקל בשאלה מסוג זה, אני עושה דבר פשוט: אני נזכר בנער שהייתי, כאשר עמדתי באותו המצב.

בגיל 14, כשהתחלתי לעבוד אצל עורך-דין, ביקש חבר־לעבודה, פקיד של עורך-דין אחר, לשוחח איתי ביחידות.

אורי אבנרי

יומן אישי

עמדנו במיסדרון של בית-המישפט, והוא שאל אותי אם אני מוכן להצטרף לאירגון הצבאי הלאומי. שם האירגון לא היה אז עדיין ידוע ברבים.

עם אותו צעיר שוחחתי לפני כן כמה פעמים על המאורעות שסערו אז בארץ, ועל ה„הבלגה", והוא ידע את דיעותיי.

ביקשתי שהות של יום-יומיים למחשבה. התלבטתי אם להתייעץ עם אבי. החלטתי בחיוב.

אמרתי לאבי שאני צריך לשוחח איתו ביחידות. יצאנו מן הבית לרחוב, ושם גיליתי לו בסודי-סודות שהציעו לי להצ־טרף למחתרת, עם כל הסכנות הכרוכות בדבר. אבי אמר לי, פחות או יותר, שאנהג לפי מצפוני.

אחרי כמה חודשים, שבהם נבדקתי, נקראתי לשבת מול הזרקור של ועדת-הקבלה בבית-הספר התבור ליד שוק-הכרמל בתל-אביב, והמתנתי אחר-כך בדריכות לתוצאות, הגיע היום הגדול. קיבלתי „קשר" שעלי להתייצב ביום כך-וכך, בשעה כך-וכך, שוב בבית-הספר התבור. כשאני לבוש בגדי חאקי ונעול נעליים שחורות. הסיסמה תהיה כך-וכך.

הכל היה בסדר. אבל לא היו לי נעליים שחורות. היה לי זוג אחד ויחיד של נעליים, והן היו חומות.

התרגשתי מאוד. רציתי לקנות נעליים שחורות. היה לי על-כך ויכוח מר עם הורי. פשוט לא היה כסף. בסוף, מתוך יאוש, לקח אבי את נעליי והשחיר אותן במישחת-נעליים. כמעט ואי-אפשר היה להבחין בציבען המקורי.

כך הלכתי ל„פעולה" הראשונה. אמרתי את הסיסמה בכני־סה החשוכה והוכנסתי לאולם המואפל, שבו התכנסה בפעם הראשונה המחלקה מס' 26 של האירגון.

היבטתי סביבי והזדעזעתי. כמחצית המגוייסים החדשים נעלו נעליים חומות. הם לא היו יקים כמוני.

לחזור לעניין: אילו אבי היה אוסר עלי להצטרף לאירגון, לא הייתי שועה לו. הייתי מצטרף בין כה וכה. האיום בהשמדת ביתנו לא היה מרתיע אותי. הוא רק היה מגביר את נחישותי — ואת שינאתי לכובש הזר.

דוח אקטואלי

חידון: מי כתב את הדברים הבאים, ומתי?

„איש מהמנהיגים המרוצים והשבעים אינו מטריח את עצמו לשאול את הנוער על תוכניותיו לעתיד. אילו היה עושה זאת, יתכן מאוד כי שביעות-רצונו היתה חולפת בן-רגע. כי תשובת הנוער לשאלה זו היום היא חד-משמעית ואחידה עד להפליא:

„,אין לנו עתיד בארץ!' ,אין לפנינו כל קאריירה, אלא אם כן נצא לחוץ-לארץ!' ,לא כדאי בכלל ללמוד מיקצוע — אין זה אלא ביזבוז זמן לבטלה!' ,יש בידינו רק ברירה אחת — לרקוד ולהשתעשע עד בוא האוניה — ויהיה מה שיהיה.'

„יאוש כללי מצד אחד, חפץ-שעשועים מופרז וחשוד מצד שני — זהו היום מצבו הנפשי של הנוער — הנוער בתור כלל, בתור גוש, בתור גורם חברתי.

„אמנם, סוד גלוי הוא שחלק גדול של הציבור — ולאו דווקא עולים מארץ זו או אחרת — צופה היום בגלוי לאפשרות של הגירה..."

עד כאן.

רמז ראשון: את הדברים האלה כתבתי אני.

הפיתרון: הדברים נכתבו לפני 46 שנים, ב־1942. באמצע מילחמת-העולם. לפני שהגיעו הידיעות על השואה. שש שנים לפני קום המדינה.

פישפשתי בגיליונות ישנים של דו-השבועון החברה, שבו כתבתי כשהייתי בן 18, כדי לבדוק את הדברים שכתבתי לא מכבר על יונתן רטוש. תוך כדי כך נתקלתי בקטע זה.

המסקנה: שום דבר לא השתנה. גם אז ישב הנוער העברי בלילות-שבת, פיצח פיצוחים ודיבר על ירידה.

עברו שנים, לנוער של אז יש בנים ונכדים, והם יושבים בליל-שבת, מקטרים ומפצחים ומדברים על ירידה.

שורה תחתונה: לא צריכים להתייאש.

הפרוייקט ה־101

הארץ מלאה פתאום בפרוייקטים. אין ח"כ, אין עסקן שאינו מדבר על פרוייקטים. פרוייקטים עליך, ישראל.

אבל מה זה פרוייקט, בעצם?

„פרו" פירושו בלאטינית למען. „יאקרה" פירושו לזרוק. פרוייקט הוא דבר שזורקים אותו קדימה, ובמיקרה זה — דבר מתוכנן לעתיד.

מדוע אין לזה מילה עברית?

שמעתי שיוסי ביילין משתמש במילה חדשה, „מיזם". לא רע, אבל זה מזכיר, איכשהו, מזימה. הנה פרוייקט מס' 101: להמציא מילה עברית טובה.

מדוע זה דרוש? האם זה שוביניזם לשוני?

לאו דווקא. אני שונא את השימוש המופרז במילים לועזי־ות, מפני שרוב המשתמשים בהן אינם יודעים מה פירושן, ולעיתים גם לא איך לבטא אותן. כשהרב שלמה גורן דיבר על „פוסט מורטום" במקום „פוסט מורטם" (אחרי המוות), זה היה מגוחך. כך גם כאשר אנשים טובים מדברים על „קונסוליום", כשהם מתכוונים לקונסיליום.

למי שגדל על בירכי השפה העברית, ואינו מצוי היטב בשפה אירופית, קל מאוד לטעות. כשאני שומע ברדיו או בטלוויזיה איש-ציבור משתמש במילים לועזיות מבלי להבין אותן (כפי שמתברר מהקשר הדברים), או מבלי לבטא אותן נכונה, זה מוריד את ערכו בעיני, וחבל. ואם קרא את המילה רק בעברית, בלי ניקוד — איך הוא יכול לדעת?

אגב, זה נכון גם לגבי קרייני רדיו וטלוויזיה המסלפים שמות זרים. שמו של החבר הסובייטי הוא גורבאצ'וב, ולא גוֹרבאצ'וב. האיש הרע של מינכן היה צ'מברלין, ולא צ'מבר־לין. וכן הלאה.

בדור האחרון הומצאו מאות מלים עבריות, שהפכו מזמן חלק בלתי-נפרד מן השפה השגורה בפי כל. מה רע בכך שאנחנו מדברים על „אתגר", ולא על צ'אלנג'? על „יוזמה", ולא על איניציאטיבה? על „מינהל", ולא על אדמיניס־טראציה? על „מחשב" ולא על קומפיוטור?

ביילין

יש הרבה מילים לועזיות מגושמות. כל איש-עסקים המ־כבד את עצמו משתמש כיום בפאקסימילה. מעטים יודעים מה פירוש המילה. פאקסי־מילה פירושו בלאטינית „עשה" (פאקרה — לעשות) ו„דומה" (סימיליס). כלומר: „עשה-דומה". עשה העתק.

איך קוראים לפעולה של העברת חומר במכונת הפאקסימיליה? לפקסס (כמו לפקשש)? אני בטוח שהגאון העברי יכול להמציא למכשיר הזה שם עברי קצר והולם. אם יונהג, לא יזכור איש כעבור שנה שאי־פעם קראנו לזה במילה לועזית בת חמש הברות. או בת ההברה האחת, פאקס.

אזהרה

אתמול נבהלתי ממש.

נסעתי בכביש וראיתי על השימשה האחורית של המכונית שלפניי את המדבקה הבאה:

„היזהר! אני נוהג כמוך!"

אנשים

אילו היה "לילי" מציג בלונדון ★ עשירים אינם משלמים ★ דרכון חדש לציפי תוך חצי שעה

■ כמה עיתונאים ישבו בקפה כסית וגילגלו שיחה על חוזה־המדינה, **בנימין זאב הרצל**. זה רצה, כידוע, לייסד את מדינת־היהודים בארגנטינה. אמר **גידעון סאמט**: אילו עשה כך, היה **אריאל שרון** הופך מזמן לדיקטטור. השיב אחר: מזמן היה בא גנרל אחר והורג אותו. סיכם **אמנון דנקנר**: והיום היו מציגים בלונדון מחזמר בשם לילי.

■ ראש עיריית בת־ים **אהוד קינמון**, לקה לפני שלושה שבועות בהתקף־לב. הוא חש ברע בביתו, וביקש מאשתו שתזמין אמבולנס. כשהגיע לבית־החולים, התברר שהוא אכן לקה בהתקף. כעת הוא מחלים בכפר־המכביה.

■ השחקנית **מיקי קם**, כוכבת המחזמר קברט, סעדה בגפה באחת המיסעדות בתל־אביב. זוג תיירים שישב ממולה זיהה אותה, ולא נתן לה מנוח. הם התעניינו בעיסוקה ובחייה, ולבסוף היא נאלצה להצטרף לשולחן שלהם.

■ עושר אגדתי אינו ערובה לנדיבות. בזאת נכחו חבריהם של המיליארדר **רפי נקש**, הבעלים של חברת־האופנה האמריקאית ג'ורדאש. נקש וחבריו ישבו באחד מבתי־הקפה האופנתיים בצפון תל־אביב, ונהנו מהמשקאות והאוכל שהזמינו. כשביקשו את החשבון לא הזדרז נקש להוציא את ארנקו, ושניים מהנוכחים, איש־החברה **עמוס כהן** וסוחר־הזהב הניו־יורקי **מנשה נאמן**, שילמו את החשבון. נקש הוסיף בהומור שאנשים עשירים אינם משלמים, כי בדרך־כלל מזמינים אותם.

■ את חופשותיה אוהבת הדברנית **ציפי שביט** לבלות בלונדון. בשבוע שעבר היא החליטה לטוס בגפה. בעלה, **אבישי דקל**, הסיע אותה לנמל־התעופה. הטיסה נועדה לשעה 11 בבוקר, ובני־הזוג הגיעו לנמל לפני הטיסה. בבואם לבדיקת־הדרכונים בדלפק של חברת־התעופה, התחוור לברדנית שתוקף דרכונה פג כבר בחודש מאי. אבישי הציע להסיעה לסניף מישרד־הפנים בעיר רמלה, הסמוכה לנמל־התעופה. תוך 35 דקות הם היו בחזרה בנמל־התעופה כשבידם דרכון חדש, שסידרו לציפי בו במקום במישרד־הפנים, והיא יצאה ללונדון בשעה היעודה.

■ שגריר פנמה לשעבר בישראל, **אדוארדו אדוארדו**, לא שכח לגמול לידידתו וליועצת־הסתרים שלו **בת־שבע עזרא** מנתניה. השגריר, שהודח על־ידי **מנואל נורייגה**, שליטה של פנמה, בגלל התנגדותו לעריצותו ותמיכתו של נורייגה במברחי־הסמים, נעזר בשרותיה של מגלת־העתידות בת ה־26, שיעצה לו רבות במהלך שהותו בארץ. עם הדחתו ונסיעתו לארצות־הברית הוא הבטיח שישמור איתה על קשר. לפני כמה ימים היא חזרה מסיור בן כמה שבועות באמריקה, כאורחתו של השגריר־לשעבר, שבמהלכו נתנה גם כמה הרצאות על תורת־הנסתר.

■ אולי קצת קשה להאמין בזאת, אבל בעוד כמה שבועות יראה עם־ישראל את איש־הקסמים והפארה־פסיכולוגיה **אורי גלר**, כשהוא מככב בתשדיר־שרות לטלוויזיה, או, לחילופין, בפירסומת שתשודר בבתי־הקולנוע ברחבי המדינה. אחראים

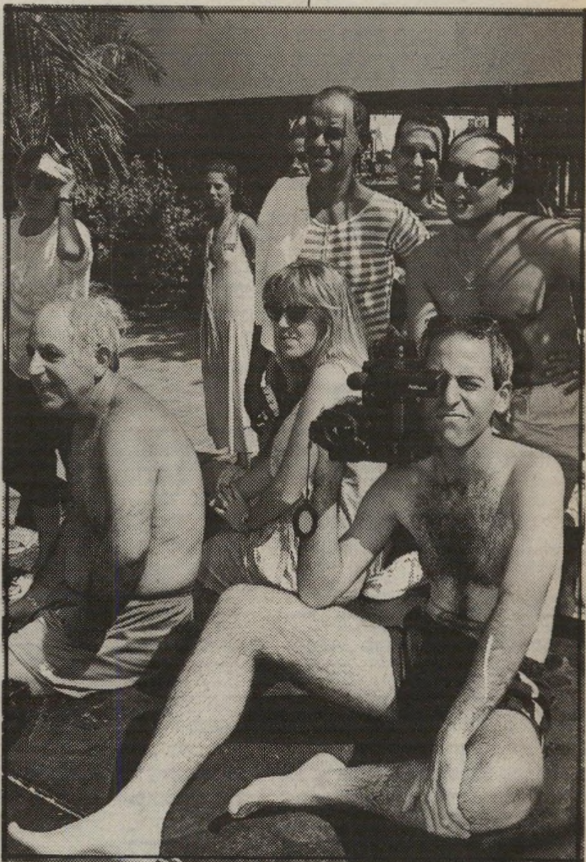

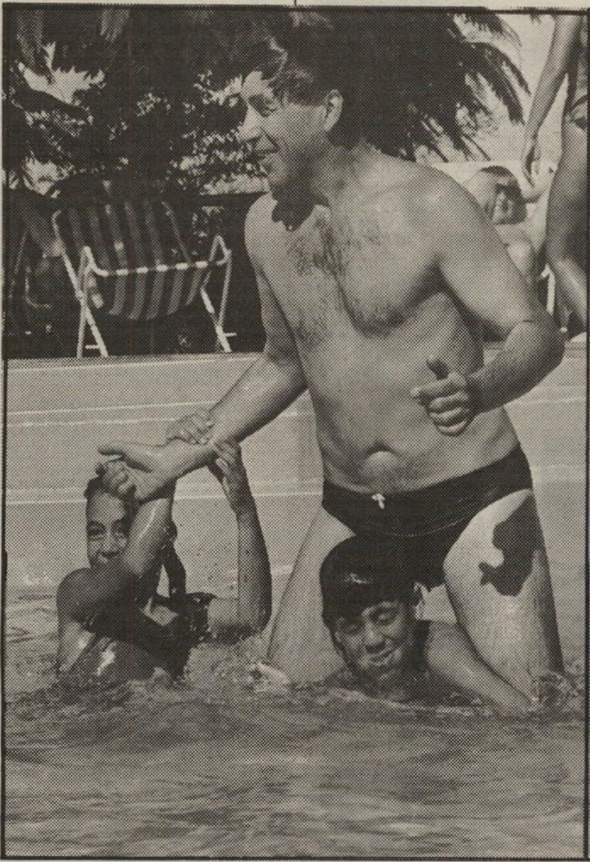

מנשה בר־שילטון (משמאל) בתמונה למעלה עורך־הדין, ובנו ינון (מימין, מחזיק במכשיר־וידיאו), אף הוא עורך־דין, חגגו עם תל־אביבים רבים את סיום הקיץ בבריכה בטבריה. חגגו איתם גם עורך־הדין חגי שטרוויס (מימין בצילום, מרכיב מישקפי־שמש), המייצג את אחד האחים אלפרון. איש־הרדיו מנחם פרי (בצילום משמאל) רצה להצטרף למחול אירובי במים, אך שני ילדיו מנעו זאת. האמרגן יהודה טלית (למטה מימין) שיחק פינג־פונג עם רעייתו בתיה, ואילו עורך־הדין מרדכי כץ (למטה משמאל), המייצג גם הוא את האחים אלפרון, העדיף לתפוס שמש.

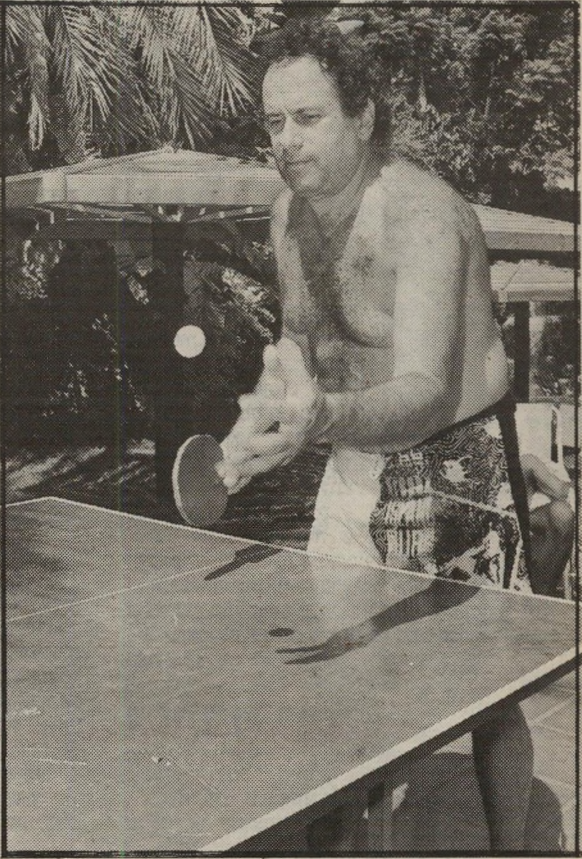

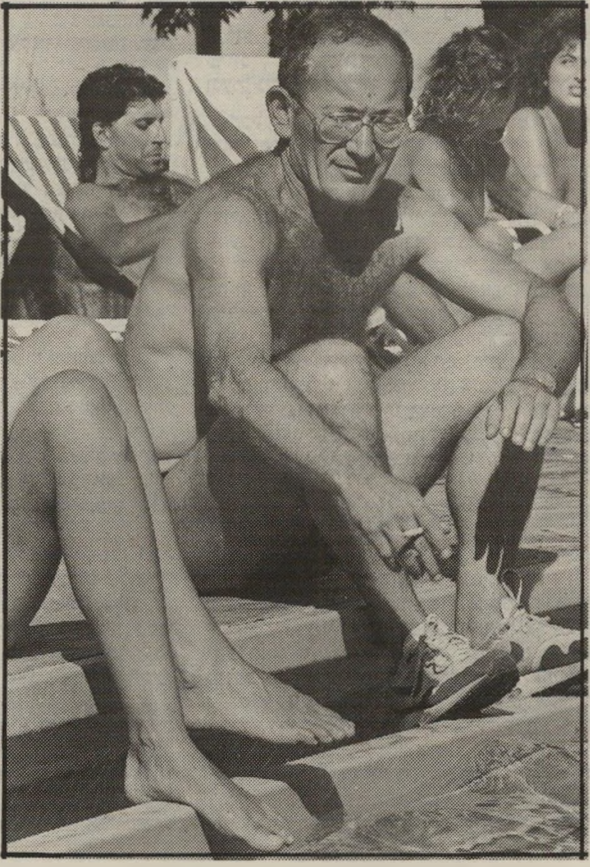

אלי דסה, העולם הזה

אלי דסה, העולם הזה

גבי גזית מנחה תוכנית־הטלוויזיה „סופסוף", שיצאה לחופשה, עשה מאמצים רבים כדי להתחמק מצילום. הוא אמר שאינו מוכן להצטלם עבור העיתון „חדשות". כשהסבירו לו שהתמונה היא בשביל „העולם הזה" הוא התרצה והצטלם בחברת זמרת.

פסוקי השבוע

● **עידית זרטל** ב„העיר": **„הדגל שחור ה־מתנפנף כיום מעל החברה הישראלית זועק למציל, והסוכה ריקה!"**

● **דורון רוזנבלום** ב„חדשות": **„אנו אחת ה־מילחמות המעטות בעו־לם שיש להן מדינה!"**

● **עובד שביקש יום־חופשה, בטענו כי עליו להיבדק אצל רופא וטרינרי דווקא: „אני עו־בד כמו חמור, מזיע כמו סוס, חי כמו כלב ואוכל כמו ציפור!"**

ליוזמה הם **נני פוקס**, יחצנית של אגודות־ספורט שונות, ה־שחקן **אייל גפן**, שהוא גם בעל חברת־הפקות.

■ הזמר **שימי תבורי** רכש את אולפן־ההקלטות קיסר והפך אותו גם למקום־מגוריו. במהלך השיפוצים שעשה במקום הוא נפ־צע ברגליו מסיבים של חומר־ה־איטום שנמצא בקירות, שנועד לבידוד מפני רעש. תבורי לא הספיק להגיע לבית־החולים. הוא מיהר להופעה ויצא לדרכו, כש־הוא נועל נעליים רחבות במיוחד. עם סיום ההופעה הסיר את הנע־ליים ונסע לחדר־המיון כשהוא יחף. שם טיפלו בו והוציאו לו את הסיבים שנתקעו בכפות־רגליו. ידידו, הזמר **חיים משה**, בא לאולפן כדי להקליט כמה שי־רים, אך כשבא למקום החליט לוותר על שרותי האולפן, בטע־נה שהאווירה במקום אינה מת־אימה לו.

■ לאיש־הביטוח **יוסי חבי־מי**, מבעלי חברת הפניקס, ול־אשתו **חווה**, יש הבדלי־השקפות לגבי בילויים משותפים. השניים הגיעו בחברת ידידים משותפים לדיסקוטק אופנתי. כשראתה חווה את הבלאגן, היא העדיפה להישאר בלובי של הדיסקוטק, בעוד שבעלה נכנס לתוך האולם הרועש. חווה היתה נחושה בד־עתה שלא להיכנס לאולם, אך בעלה שיכנע אותה. היא הסכימה בתנאי שהיא תשב ביציע של הדיסקוטק ולא באולם. כך יכלה להשקיף על בעלה, המבלה בחב־רת הצעירים בתוך האולם הג־דול.

■ **אבי קורן**, פיזמונאי, מתרגם־מחזות ודובר־חברות, חש בלחץ בחזה ואושפז בתל־השו־מר. הרופאים הגדירו את מצבו במילים „אירוע קטן בלב", מצאו שלחץ־דמו גבוה מדי, והורו לו להפסיק מייד לעשן. הם גם אמרו לו לאכול נכון ולנסות להיות רגוע. למבקריו — **רפי גינת, דודו דותן, צדי צרפתי, ענת שרים** ו**שולה חן** (עדיין אשתו) הבטיח קורן להשתדל למלא את ההוראות.

■ **כרמלה מנשה**, הכתבת הצבאית של הרדיו, זכתה במיל־גת־השתלמות ונסעה לשלושה שבועות לארצות־הברית. הזמן הקצר לא הספיק לה, והיא הא־ריכה את שהותה וחזרה רק הש־בוע, כעבור חודשיים. מנשה הפ־תיעה את כל מי שפגש אותה: כתוצאה מהחלטה נחושה לא להתנפל על האוכל באמריקה, היא הורידה בטיול הזה 12 קילו, ועכשיו היא מפגינה גוף חטוב.

■ עוד אחד המסתובב מינוס קילוגרמים, והמעורר התפעלות, הוא **יעוד לבנון**. המפיק־בימאי השמנמן הוריד, בלי להתאמץ יו־תר מדי, 20 קילו בתקופה של ארבעה חודשים. זה קרה לו בהשפעת השחקן **מיקי ורש־ביאק**, שעימו עבד לבנון בסרט רחובות האתמול. הפטנט של ורשביאק, שגם הוא רזה בהרבה: לא לגעת במוצרי־חלב, לאכול ארוחה טובה אחת ביום, רצוי אח־רי־הצהריים או לפנות־ערב, ובמ־שך היום לנשנש רק פירות ויר־קות. מאז שרזה קיבל לבנון הצ־עות מידידיו הקולנוענים — להופיע בתפקידים קטנים בסר־טים.

■ **דודו אלהרר**, מפיק וא־מרגן שהפך גם מיסעדן, החליט ללכת „על גדול": במיסעדה שלו, ליד שוק־הכרמל, היו רק 24 מקומות. זה לא הספיק לו, והוא מצא לעצמו מקום חדש, בן 80 מקומות — הפאב־מיסעדה זולה, שאותו הוא יתפעל ביחד עם בעל המקום, **ישראל תורג׳מן**. אל־הרר אהב מאז ומתמיד את החו־מוס הירושלמי, והוא חתם עם היצרנים על מה שהוא קורא „הסכם־יבוא", כדי שגם התל־אביבים יוכלו ליהנות מהחומוס הזה.

■ עוד על הדברים שאמר, כביכול, **נחום ברנע** על מקום־עבודתו, ידיעות אחרונות. מה שהיה כך היה: **אביב הב־רון**, סגן עורך המקומון העיר, כתב מאמר שבו ערך השוואה בין המראיינים **ירון לונדון** ו**רפי רשף**. בכתבה הובאו מפי לונדון דברים שאמר לו ברנע. כעבור שבוע פירסם העיר מיכתב של לונדון, ובו הכחיש כאילו ברנע אמר לו שמקום־עבודתו „מס־ריח". העיר פירסם את המיכתב, אך לא הכחיש דבר.

■ במשך שנים רבות, שבהן שהתה עשרות פעמים בארצות־הברית, לא אירע לה דבר. ודווקא בשבוע שעבר, בעת חופשה בלוס־אנג׳לס, נשדדה הסטודנ־טית **שרון בריר** לאור־היום באחד הרחובות המרכזיים של ה־עיר. שרון, בתם של סגנית־עורך לאשה **ברוריה אבידן** ועורך־הדין **אברהם בריר**, מתגוררת בחודשים האחרונים בניו־יורק, שם היא לומדת אנגלית מיש־פטית, כהכנה ללימודי־מישפ־טים באנגליה. בשבוע שעבר טסה ללוס־אנג׳לס. באחד הרחו־בות התנפל עליה בחור, המם אותה וחטף את ארנקה, שהכיל כסף ומיסמכים.

■ חופשתו של השופט **ארי זיו־אב** הופרעה כמה פעמים על־ידי אנשים שונים, שחיפשו אורח בעל שם דומה. השופט, שי־רד לאילת בחברת בני־מישפח־תו, השתכן במלון. באותו המלון התארח גם צלם־העיתונות **אבי הזאב**. בימי־שהותם של השופט ושל הצלם הוטרדה מנוחתו של זיו־אב על־ידי חברי הצלם, שבי־קשו מטלפניות־המלון לקשר או־תם עם אבי הזאב. בגלל הדימיון בין השמות קישרו את המבקרים עם חדרו של השופט. באחד הבק־רים פגש השופט את הצלם, והם ערכו הכרה ביניהם.

נעמי רון וזוהר אודליאב ■

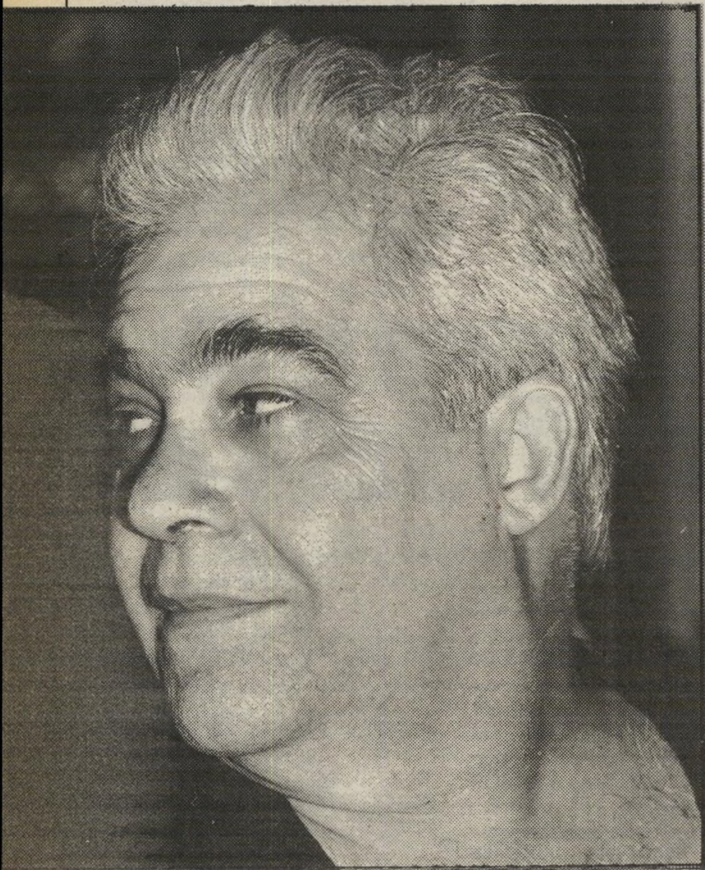

רחל אבנרי, העולם הזה

יוסי קריים עורך כתב־העת הספרותי „פרוזה", החליט לחולל שינוי גדול בהופעתו: הוא גילח את זקנו ונראה צעיר יותר בכמה שנים טובות. גם חברים טובים התקשו ברגע הראשון להכיר אותו. השבוע נפש קריים בכפר־תבור, לרגלי ההר.

"אומרים עליך שאתה יותר מדי נחמד

אורי אבנרי משוחח עם עוזי ברעם

מנהיג או לא

כבר די הרבה שנים מוגדר עוזי ברעם כתיקוות היונים לכיבוש מנהיגות המיפלגה. ברעם, היודע היטב מה מצפים ממנו, לא הוכיח עד עתה נחישות רבה. נכון לעכשיו הוא מוותר גם על ההתמודדות הקרובה עם יצחק רבין, וממתין למירוץ בעוד שבע שנים. ראש־ממשלה צעיר הוא כבר לא יהיה. אורי אבנרי שומע ממנו את דעתו על פרס, רבין וגור.

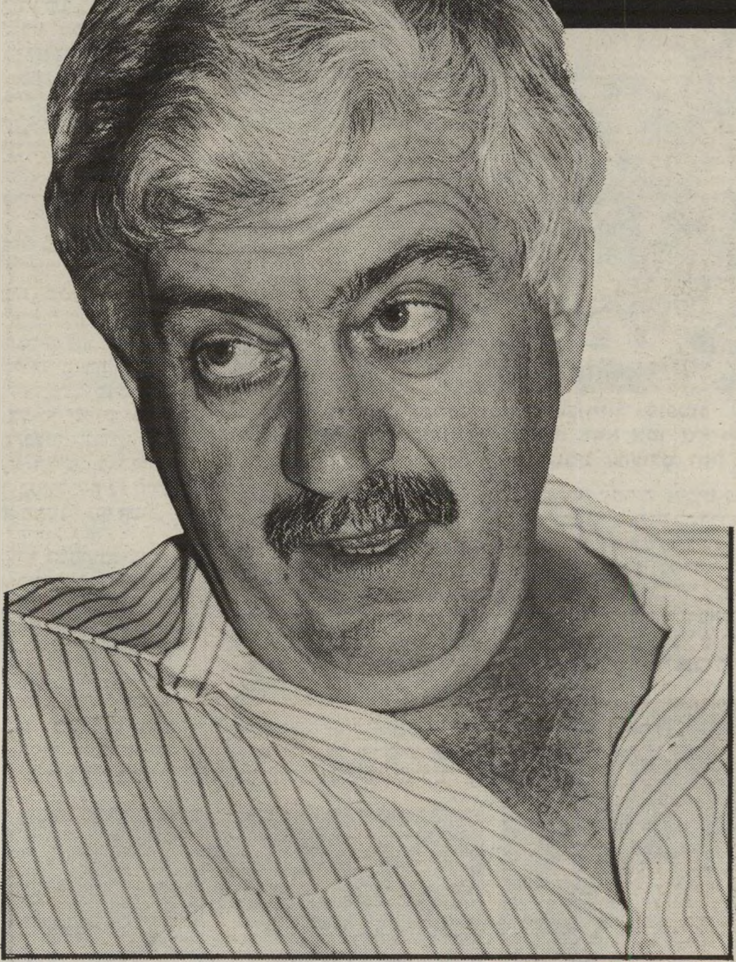

רחל אבנרי, העולם הזה

● איך הגב שלך?

יותר טוב.

● אומרים שזוהי הבעייה של היו־נים במיפלגתך — חוסר גיבוי.

חשבתי שאתה מדבר על הגב. טוב, כאשר הגב טוב, הגיבוי מפוקפק.

באיזה מרחב אתה מגדיר יונים? אם „יונה" זה משהו שיותר מתון משלמה הילל, אז יש לך צבא גדול מאוד. אם אני מדבר על הפ־גישה שהיתה השבוע, החידוש הוא שהיונים במיפלגת־העבודה מוכנים לדבר באופן ברור ולא מתוכסס על משא־ומתן עם אש"ף.

● נדמה לי שזה באמת הקו המפ־ריד בין ניצים ויונים.

אבל אנחנו יוצאים נגד התיזה שהושמעה על־ידי הניצים, ובעיקר על־ידי רבין — עכשיו קצת פחות — שמי שמדבר עם אש"ף מקבל מראש את העיקרון שתוקם מדינה פלסטינית בגבולות 1967 וירושלים כבירתה.

● ירושלים המיזרחית.

ואני אומר — בשום פנים ואופן לא. מי שמוכן לדבר עם אש"ף רוצה במשא־ומתן. כאשר היתה הסכמה לדבר עם ירדן, היה לנו ברור שירדן רוצה נסיגה לגבולות 1967, וזה לא הרתיע איש מלומר שרוצים לדבר עם ירדן. אין לי שום ספק שגם יונים במיפלגת־העבודה, שיגשו למשא־ומתן עם אש"ף, ישמ־רו על הפרמטרים הביטחוניים של גבולות־הקבע.

● אם נקבל את ההגדרה שמי שמוכנים לדבר עם אש"ף בלי קשר לתוצאה הם היונים, איך היית מגדיר את האחוז שלהם בצמרת המיפלגה?

אם צמרות המיפלגה זה, נניח, חברי־ממש־לה, חברי־כנסת, משהו כזה — 30%־35%.

● ובמיפלגה בכלל?

איש עדיין לא בדק את העניין לעומק. אבל אני יכול לומר לך: לפני הבחירות, עוד לפני שנפלתי למישכב, בסיקרי־דעת־קהל שערכנו בין הבוחרים שלנו, ראינו שתי בע־יות, הקיימות גם עכשיו.

מצד אחד: נכונות גדולה לדבר עם אש"ף, נכונות לוועידת־שלום בינלאומית. ומצד שני: דיעות קיצוניות בכל הקשור לשבירת האינתיפאדה.

זאת אומרת שיש פה שני מרדים, הסותרים זה את זה.

אם לצטט את העובדות בנאמנות: לשאלה איך נשבור את האינתיפאדה אמרו באמצעים קשים, יותר קשים, ומצד שני יותר מ־50% אמרו שיש לדבר עם אש"ף.

אני חושב שאנחנו מייצגים קבוצה גדולה של מצביעי־המיפלגה. אני חושב שמי ששללו את העניין מכל וכל וראו בזה סכנה גדולה עזבו לאט־לאט את מיפלגת־העבודה ועברו לשורות הליכוד.

● פה יגידו לך מתנגדיך במיפל־גה, שכדי לנצח בבחירות צריכה מיפלגת־העבודה לקבל בחזרה את קולותיהם של אלה דווקא. כלומר, כדי להשיג רוב במדינה צריכים לכ־בוש את השיכבה המתנדנדת בין מיפלגת־העבודה והליכוד, וזה מב־ריח את מיפלגת העבודה לנקוט קו מרכזי, ואפילו ימני.

קודם כל, הטענה הזאת נשמעת. הטענה הזאת מביאה את רבין להיות מועמד כל־כך פופולרי.

אני מפקפק בעניין. נרמה לי שהבעייה הכי גדולה של מיפלגת־העבודה בעניין אש"ף היא מידת־האמינות שיש לה, יותר מאשר העמדה עצמה.

כאשר שימעון פרס אומר: אני בעד לדבר עם מנהיגים פלסטיניים הגרים כאן, ואני גם בעד לדבר עם מנהיגים מחוץ־לארץ, אבל אני נגד לדבר עם אש"ף בשום פנים ואופן — נוצרת בעייה של אמינות.

אם אתה בכלל רוצה להשפיע על חלק מבוחרי־הליכוד, קודם כל תתייצב על עמדה. אל תהיה מגמגם.

יש מי שאומרים: שמע, אין דבר, נאבד את השמאל למיפלגות־השמאל, העיקר שיהיה לנו איזה חלק מהימין. אני אומר שזה לא נכון. גם את מצביעי־הימין אתה צריך לשכנע.

אילו יצחק רבין, שיש לו פופולריות בח־לקים של הציבור, היה אומר את מה שהוא חושב, לדעתי, זה היה טוב. פה אני מרשה לעצמי חרות מעט יותר גדולה, ואומר שמה שרבין חושב זה שאין שום מש־א־ומתן עם פלסטינים, אם לא אושרו על־ידי אש"ף.

● אני בטוח שהוא חושב כך.

כן, ברור שהוא חושב כך. ואילו אמר זאת בגלוי, אולי היה גם מביא חלק מהאנשים, הרואים בו כתובת אמינה, לשנות את דעתם.

● אולי לרעתו.

אני לא יודע. אני לא בטוח. נכון שיש תהליך אדיר של דמוניזציה של אש"ף. הת־חיל בזה בגין. בגין הפך את ערפאת לחיה, והישווה אותו גם לנאצים.

● גם לשימעון פרס היה חלק בזה.

אני חושב שגם לגולדה. אני חושב שלכו־לם. אבל מי שנתן את המטבעות הקשים, הא־מוציונליים, היה בגין.

עכשיו אומרים שהחיילים חוזרים מהשט־חים והופכים להיות יותר ימניים. אני נפגש עם קצינים. הם באו לכנסת לפני כמה זמן. הם מתחילים לחשוב: מה יהיה עם השטחים. הם נתקלים שם באש"ף. למה לא ידברו עם אש"ף? אפילו אלה המתנגדים לגמרי לתנאים של אש"ף להסכם.

מיפלגת־העבודה, עם כל מיגרעותיה וכל חסרונותיה, היא לא ר"ץ ולא מפ"ם. אילו היתה אומרת בגלוי שכדי למנוע את המחדל הבא — והרי יכול להיות שעוד נסתכל על הימים האלה בערגה — אנחנו מציעים לממ־שלה ולעם לדבר עם הנציגות אשר לפלסטי־נים יהיה אמון בה, ואנחנו רוצים מנדט מהעם, אז אולי יש סיכוי.

● זהו הוויכוח הישן: האם אתה הולך אחרי סקרי־דעת־הקהל או אתה יוצר את דעת־הקהל. קשה לר־אות כיום בצמרת מיפלגת־העבודה דמות המסוגלת להוביל את המחנה בדרך כזאת.

אני מסכים שזו בעייה. המאבק בתוך מיפ־לגת־העבודה, שיהיה ביתר־שאת אחרי הבחי־רות להסתדרות, הוא חשוב מאוד, כי אולי הוא יעצב את הדמות של המיפלגה וגם את המסר לקראת הבחירות הבאות לכנסת.

לפי הערכתינו, אנחנו מייצגים שיכבה גדולה. אם מיפלגת־העבודה לא תאמר את זה,

„יש הרבה אנשים שאומרים שאני לא כל־כך נחמד מכדי להיות ראש־מיפלגה."

אין לה כמעט מה לומר. להיפך.

מה קרה? תיקח אדם ברחוב של עיר ותשאל אותו מה ההבדל הכלכלי־חברתי בין המערך לליכוד, 19 מ־20 לא יוכלו להגדיר הבדל.

● אני בין ה־19.

לא אגיד איפה אני. ואתה עומד מול מיפלגה פופוליסטית, שקשה לך מאוד להתווכח איתה בנושאי־כלכלה, והיא לא יוצרת לך מיסגרת רעיונית כפי שתאצ'ר יצרה.

בעצם, ההבדל האמיתי זה בנושא המדיני. זוהי היום הנקודה העיקרית. הליכוד עושה מילחמה נגד הדיבור עם אש"ף, כי הוא מבין שרק כאשר ידברו עם אש"ף ייפתח הפתח למשא־ומתן, ורק אז יהיה משא־ומתן על מיכלול הוויתורים. לכן הוא עומד על העניין של אש"ף.

זה תהליך אדיר של דמוניזציה, והמערך מסייע לו, כי הוא לא עומד ממול. ואם המערך לא יהיה אלטרנטיבה, אין לו שום סיכוי. אין בו כיום שום זוהר מיוחד, שיביא אנשים לבחור בו בגלל סיבות אחרות.

● אתה מציע למערך ללכת לבחירות עם הסיסמה „לדבר עם אש"ף"?

אני מציע שהסיסמה המדינית תהיה לדבר עם אש"ף. אבל אני מציע שבפירוש נאמר: אנחנו נדבר עם אש"ף, ונשמור על הפרמטרים הביטחוניים וגבולות־ביטחון.

● אתה יכול להביא את יצחק רבין לקבל את העמדה הזאת?

אם הבחירות היו מחר, לא. אבל...

● ואם בעוד שנה, שנה־וחצי?

תלוי מה יהיו ההתפתחויות באינתיפאדה, וגם מה תהיה עמדת אש"ף. אני חושב שלא היתה חדווה מיוחדת מההחלטות האחרונות שקיבל פת"ח. לי, דרך אגב, נדמה שאש"ף עם המנהיגות שלו, ובראשה ערפאת, טועים בעניין היוזמה של שמיר. הם היו צריכים לומר על רעיון־הבחירות קודם־כל כן גדול מאוד, ורק אחר־כך לומר את ה„אבל־ים" שלהם.

עוזי לנדאו כתב לפני כמה חודשים מאמר מדוע על הליכוד לשלול את היוזמה. אם היה כתוב במקום עוזי לנדאו עוזי ברעם, הייתי חותם על המאמר, רק המסקנות שלי שונות. הוא אמר שזה עירעור מוחלט של הסטאטוס־

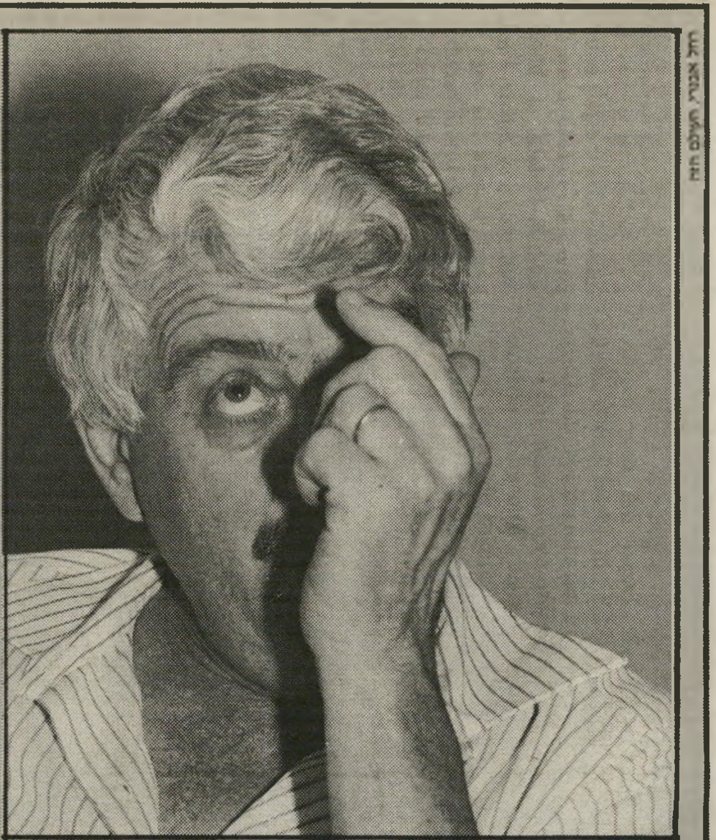

שאלה: צריכים כישורים מיוחדים כדי להציג מועמדות לראשות־הממשלה?

תשובה: אני מסתכל בכל הרמטכ"לים של צה"ל. יש ביניהם מוכשרים, ויש ביניהם אחדים שאחרי שאתה רואה אותם בכנסת ובממשלה, אתה אומר לעצמך: איך צה"ל עבר את מה שעבר יחד איתם?

ה־50 על אבא חושי ועל יוסף אלמוגי?

המיפלגה מוכרחה להבין שהיום הדרך היחידה — הרציונאלית וגם האמוציונאלית — היא להגיע לבוחר הפשוט. דרוש יותר קשר עם העם, פחות התנשאות. יותר מכל דבר אחר דרושה למיפלגת־העבודה אמינות. הנושא של האמינות הוא נושא מרכזי במיפלגת־העבודה.

אנחנו אומרים דברים, ולא מאמינים לנו שאנחנו מתכוונים לזה. נוח לי לומר „אנחנו", כי לפעמים אני מרגיש שאני לא נמצא כיום במצב של מי שלא מאמינים לו. אולי משום שלא נכנסתי לממשלה. אולי בגלל דברים אחרים. בחלקים די גדולים של הציבור נותנים בי אמון כשאני מדבר. אבל אומרים: זה לא משנה, לא מאמינים לכם, לא מאמינים שאתם מתכוונים למה שאתם אומרים.

● זו בעייה של מנהיגות. כידוע לכולנו, זוהי בעייתו של מס' 1 ברשימת המערך לכנסת. אולי פחות של מס' 2, יצחק רבין. עובדה היא ששימעון פרס, אחרי כל־כך הרבה מערכות־בחירות שהוא עמד בראשן, לא הצליח להתגבר על הבעייה הזאת. אולי זוהי בעייה שאין לה פיתרון לגביו.

כך מתעוררת הבעייה האישית. באנגליה, כשאדם מפסיד בבחירות, הוא הולך. אם הוא מפסיד בפעם השנייה, הוא בוודאי הולך. אצלנו יכול אדם להפסיד מערכה אחרי מערכה, ולהישאר בראש. זה לא מוזר?

טוב, בגין היה דוגמה ניצחת בעניין הזה.

● אבל בגין לא היה באותו המצב. בגין עמד בראש מיפלגת־אופוזיציה קיצונית, לפי התפיסה של אז, ולכן היתה לו בעייה של לגיטימציה. לבגין לא היתה בעייה של אמינות. להיפך, היתה לו בעייה של אמינות־יתר. האמינו שהוא קיצוני מדי, והיה עליו ליצור לעצמו תדמית של אדם שיכול להנהיג מדינה שלמה, ולא רק פלג אחד. לכם יש בעייה הפוכה. נדמה שאף אחד אצלכם אינו יודע מה לעשות בנידון.

מנהיג, הנה השאלה

קוו, גיבוי בין־לאומי של הנבחרת הפלסטינית שתיבחר. הוא רואה, בעצם, שזה שלב לטירפוד כל המחשבות לסיפוח והסיפוח־הזוחל.

אש"ף רוצה תנאים מוקדמים. הוא רוצה נסיגה מהשטחים שבהם תהיינה בחירות, רוצה הבטחה מישראל על דמותו של ההסדר הסופי. אני לא מבין למה הם לא רואים אפילו כפיתרון־ביניים את העניין של הבחירות. להערכתי גם שמיר וגם ארנס, מנקודת־ראותם, טעו בהצעה שלהם לבחירות, ולדעתי גם ארצות־הברית וגם מיפלגת־העבודה היו צריכות לתמוך בה.

● נניח שמיפלגת־העבודה היתה מגבשת עמדה מאוחדת. האם זה היה מספיק כדי להעביר משהו במדינה?

אני לא בטוח. יש תהליכים היסטוריים, דמוגרפיים־סוציולוגיים־פוליטיים, שהם לא לטובת מיפלגת־העבודה. אבל בפוליטיקה קשה להינבא. הייתי לפני שנתיים וחצי באנגליה. תאצ'ר חזרה אז מברית־המועצות והכריזה על בחירות. קינוק היה חיוור כמו הקיר. מיפלגתו היתה מפוצלת. עכשיו הוא עשה שינויים פוליטיים ואידיאולוגיים, והוא מוביל ב־8% בסיקרי־דעת־הקהל, שהם די אמינים, יותר מאשר בישראל.

כפי שאנחנו רואים את מיפלגת־העבודה היום — זה יכול להתהפך.

● איך יכולה מיפלגת־העבודה לשנות את היחס אליה בציבור?

היא לא תשנה את היחס של הציבור בזה שהיא תאמר שהיא רוצה לדבר עם אש"ף. זה לא הארגומנט שיצית את הציבור ויביא לה את התמיכה הגדולה.

אני בטוח שערב הבחירות להסתדרות הליכוד ינסה לנצל אפילו את הדברים שאני אומר עכשיו.

המישקע נגד מיפלגת־העבודה הוא מישקע מאוד עמוק. אני זוכר שכאשר אני הייתי מזכ"ל מיפלגת־העבודה, והלכתי לכיוון דמוקרטיזציה, אתה כתבת שזה גימיק לא רע. אבל אני לא ראיתי את העניין כגימיק. אני ראיתי שהמיפלגה נשלטת על־ידי מנגנון קטן. האמנתי שאם יבואו פרץ עמיר אחד, ובעיקבותיו עוד כמה פרץ עמירים, באיזה תהליך של בחירה, אז יש למיפלגת־העבודה איזה שהוא סיכוי. מוקדם עדיין לסכם את הדברים האלה, אבל מיפלגת־העבודה מוכרחה לפתוח את עצמה לפני הציבור. הרי אין לה מה להסתיר.

כאשר מיפלגת־העבודה נפלה ב־1977, היא נפלה על מצע מאוד רך: תנועה קיבוצית, תנועה מושבית, משק־העובדים. אני לא יודע מה היה מצבה של מיפלגת־העבודה אילו היתה נופלת בעוצמה כזאת עכשיו, היום. משק־העובדים איבד חלק אדיר מעוצמתו. התנועה הקיבוצית היא בבעיות מאוד־מאוד קשות, דבר שגורם גם לוויכוחים חברתיים אמיתיים בתוך הקיבוצים עצמם.

במצב כזה אין למיפלגת־העבודה על מה להגן. היא מוכרחה להיות מיפלגה פתוחה. היא מוכרחה להיות מיפלגה של עם. המצביע בעד חרות מגיע בדרך־כלל להצבעה מפני שיש זיקה חזקה בינו לבין המיפלגה, בינו לבין המנהיג. המצביעים בעד מפא"י היתה להם זיקה למקום־העבודה אבל לא היה לבוחר קשר אמיתי לא למיפלגה ולא למנהיג.

● מאז בן־גוריון.

כן. עכשיו, כשנשברו המיסגרות, עדיין מנסים לארגן את המיפלגה במיסגרות שלא קיימות. מה יש לך היום? תהליך בוסיזם? אתה יכול לכתוב כיום את מה שכתבת בשנות

לא פעם התבטאתי, אחרי הבחירות, שאני לא מעריך ששימעון פרס יוכל להוביל את המיפלגה לניצחון. ואני חייב לומר שכבר תקופה ארוכה אני חושב את זה. ב־1984 אפילו הצעתי את נבון, לעמוד בראש הרשימה. זה היה מרוב אכזבה מהיכולת לעמוד מול הליכוד, ותקווה שלאחר לבנון ואריק שרון נעמיד מישהו שיוכל להצית בעם את האווירה.

אני מודה — ואני לא מתבייש לומר זאת — יש לי יחס מאוד אמביוולנטי כלפי שימעון פרס. אני ראיתי אותו מקרוב בתקופת היותו ראש־הממשלה. היו לי איתו חיכוכים לא־מעטים. אבל הוא תיפקד באופן יוצא מהכלל. היתה לי גם הערכה — שהתבררה אחר־כך כמוטעית — שהעובדה שהוא היה ראש־ממשלה הביאה אותו להתגבר על כל הבעיות שלו בציבור. הוא היה יותר מקובל, הוא התקבל מאוד יפה.

אבל כנראה שהיתה זאת שיכבה דקה מאוד של אמון, על גבי שיכבה מאוד עבה של חוסר־אמון. אחרי הרוטציה קרה מה שקרה.

מוכרחים לומר על שימעון פרס שהוא המועמד הכי טוב שיש כיום במדינה להיות ראש־ממשלה, אבל לא למשהו אחר.

(המשך מעמוד 21)

● אולי זוהי הבעייה של הרבה אנשים בפוליטיקה, שהם יכולים למלא תפקיד, אבל לא יכולים להיבחר לתפקיד. השאלה היא: האם המיפלגה מסיקה מסקנות? האם המיפלגה יכולה להסיק בכלל מסקנות? האם בכלל יש במיפלגה מכניזם להסקת מסקנות?

אני יכול להגיד דבר אחד: המעמד הציבורי של האישים בחוץ משפיע כיום מאוד גם בפנים.

בין 1977־1988 שימעון פרס פעל גם למען שיקום־המיפלגה, גם באופוזיציה, גם בשילטון, גם כראש־ממשלה, גם כשר־החוץ וגם כשר־האוצר. ברוב התקופות האלה היה דבר אחד שהוא הצליח: להחזיק בלהבה בין בחירות לבחירות. היו גם סיקרי־דעת־קהל שהנה, אוטו־טו, לוקחים את השילטון.

האפוס הזה נגמר היום. ראש מיפלגת־העבודה יודע שזה לא פרספקטיבה אלקטוראלית. העסקנים והפעילים במיפלגת־העבודה הם אנשים חפצי־חיים. בעבר לא נראה להם שיש סתירה בין הגורל האישי ובין הגורל הפוליטי ובין המנהיגות. היום, בפעם ראשונה, העניין עומד חד וחלק. לכן אני לא רוצה להפליג בניתוחים. לשימעון פרס יש מאפיין אחד חזק מאוד. הוא הוכיח את עצמו לעיתים רחוקות, אבל הוכיח את עצמו כמי שיש לו אופטימיזם אדיר, במיוחד כלפי עצמו.

● עקשנות.

עקשנות, עקשנות שלפעמים יש בה חוסר ראייה ריאלית של המעמד עצמו. היום שימעון חי באמונה — והוא לא אומר את זה — שבעוד שנה, שנה־וחצי, יווכחו שהוא שיקם את הכלכלה הישראלית, אחרי תקופה ליכודית ארוכה מאוד של דירדור הכלכלה. הוא מאמין שזה יכול לתת לו מעמד ציבורי. לכן לא נוח לי לומר את הדברים האלה באמצע המאמצים של שימעון פרס לשקם את מעמדו. להערכתי, אם מיפלגת־העבודה לא תשקם את מעמדה הציבורי והאלקטוראלי, ואם זה לא יקרה בקרוב, לשימעון פרס תהיה בעייה לעמוד בראש הרשימה בבחירות הבאות.

● אולי מעבר לבעיית המנהיגות, יש למיפלגה בעייה עמוקה עוד יותר. במדינה יש שבר בין שני מחנות, המוגדרים גם מבחינת המעמד החברתי־כלכלי וגם מבחינת המוצא העדתי. (אתה עומד משני הצדדים של המיתרס כמי שהוא חצי אשכנזי וחצי ספרדי.) יש המאמינים שמיפלגת־העבודה פשוט אינה מסוגלת להתגבר על האנטיפאטיה העמוקה שנוצרה כלפיה בקרב הציבור המיזרחי. היא נחשבת כמיפלגת העילית האשכנזית הוותיקה והמבוססת. וגם אחרי עמיר פרץ יש לי ההרגשה שזה לא בא על תיקונו.

עמיר פרץ היווה ומהווה עבורי מקור של תיקווה. באתי לשדרות כמה פעמים בזמן הבחירות לכנסת. שדרות היתה נראית כמו עיירת־פיתוח כבושה על־ידי המערך, בניגוד לערים אחרות. על המירפסות היית רואה פוסטרים של מערך. הלכת עם פרץ עמיר ברחוב. הוא היה מאוד מקובל. ואל תשכח שפרץ עמיר היה סמן שמאלי בין ראשי עיירות־פיתוח, פסטיבל־שלום וכמעט עד משא ומתן ישיר עם אש"ף. הוא כביכול צריך להיות ה־איש השנוא.

למיפלגת־העבודה אין כל־כך בעיות עם עדות־המיזרח כמו שיש לה בעייה עם היהדות הצפון־אפריקאית. הם עלו בשדרות ב־10%. המקום היחידי בארץ שהמערך עלה בו היה בשדרות. הוא העמיד מועמד טוב לכנסת, הוא העמיד מועמד שהיה טוב עם הציבור, והוא הצליח לדלג על חלק מהשורשים של האנטיפאטיה שעדיין היתה חזקה. אבל אילו היה המערך עולה ב־10% בכל הארץ, המערך היה מרכיב ממשלה.

אנחנו עומדים עתה מול מיתקפות. הזכרת רק אחת מהן, הנושא העדתי.

אולי אני מדבר דברי־הדיוט, אבל יש לי תחושה שיש בארץ יותר אנשים דתיים מכפי שהיו קודם לכן. אני עובר בארץ, אני רואה את הכיפות הסרוגות. אני לא מתפעל ממימדי החזרה בתשובה, למרות שגם אצלי במישפחה יש דבר כזה. אנו מישפחה שמצטיינת בכל המרכיבים האלה...*

גם הבוחר הדתי הוא בוחר שנורא קשה להשפיע עליו. גם הוא רחוק מאיתנו. אני לא

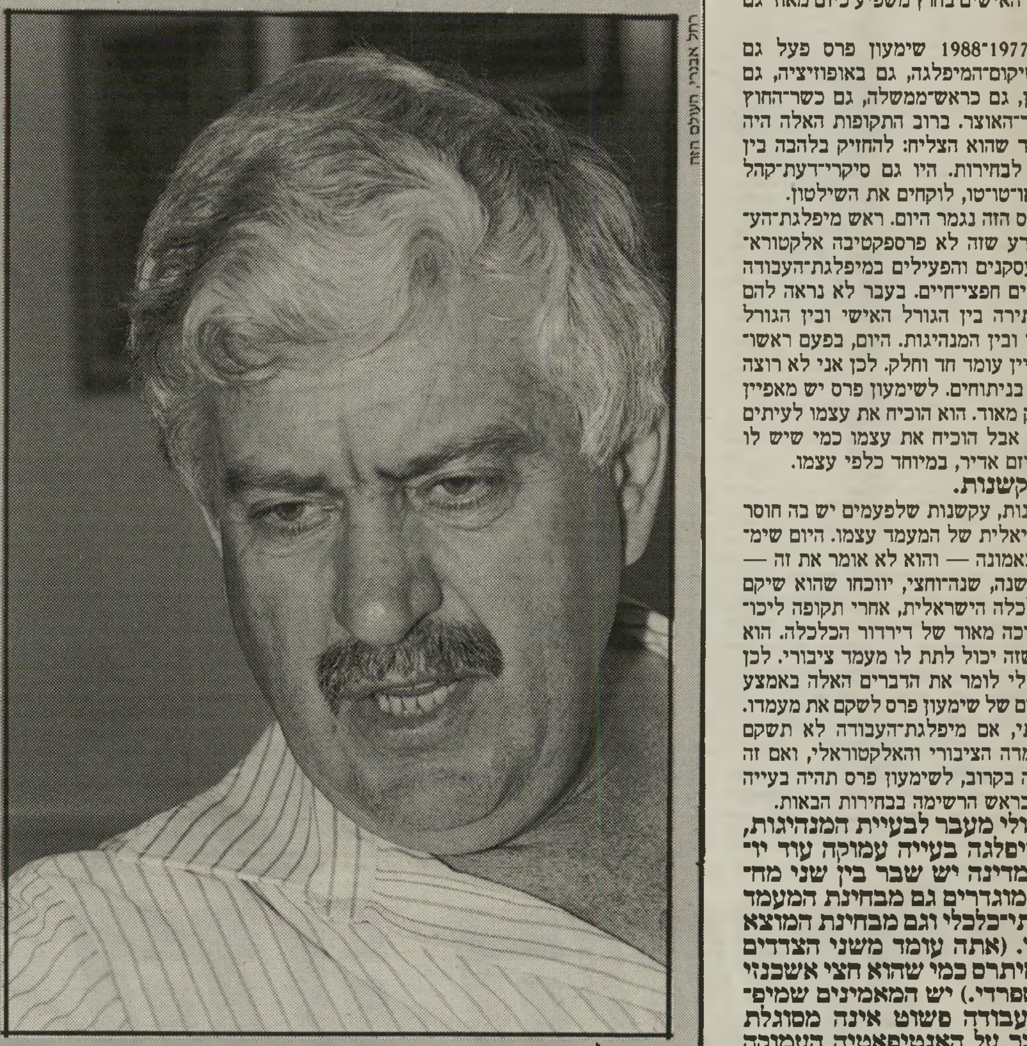

רחל אבנרי, העולם הזה

שאלה: יתכן שבבחירות הבאות רבין יעמוד בראש הממשלה, ובבחירות אחרי זה העניין יכול להיפתח לאנשים צעירים יותר.

תשובה: יכול להיות שאני אהיה חבר בממשלה הבאה.

שאלה: אז לפי החשבון הזה נראה אותך כראש־הממשלה בגיל 60?

יכול לשכוח שהיה לנו נושא של שיחרור עצירי־המחתרת. בא אלי הנהג שלי — בימים שהייתי מזכיר המיפלגה היה לי נהג — אמר שהוא היה בבית־כנסת ועלה לתורה, והתורמים בבית־כנסת אמרו לו שאת הכסף הוא צריך לתרום לעצירי־המחתרת. הוא אמר שלא, והוא כמעט נתקל בבוז. הוא ספרדי, וזה לא היה בית־כנסת פאנאטי.

אברהם מלמד, שהיה נחשב כחבר־כנסת יוני, היה רודף אחריי ואומר שמיפלגת־העבודה לא יכולה להתקיים בציבור הדתי אם היא לא תדרוש את שיחרור עצירי־המחתרת.

אמרו: תהיה מיפלגה מתונה של דתיים. היתה מיפלגה מתונה של דתיים, ולא קיבלה את הקציר. וכאשר המפד"ל הפכה למיפלגה יותר קיצונית, היא עלתה. הבעייה הדתית הפכה הרבה יותר עמוקה מאז מילחמת 1967. אולי מימדי הדתיות בארץ קשורים למילחמת 1967, לכותל. קשה לשנות.

אבל אני אומר: הנה מקיים בירוחם, עיירה שכוחת־אל, באמת קשה מאוד, הוא הלך למועצה המקומית לא ברשימת מיפלגת־העבודה, אבל כדובר מיפלגת העבודה, כדובר אנטי־ליכודי, הוא קיבל 65%. אני לא מעריך שבכנסת הוא יכול לתת 65% למיפלגה, אבל 25% הוא יכול לתת במקום 15%.

צריכים להתחיל לגדל באופן דמוקרטי איזושהי שיכבה שיהיה לה קשר יותר בלתי־אמצעי עם הציבור. היתה תיקווה — ואני מקווה שהיא לא תתבדה לחלוטין — כי לישראל קיסר יש נוסח־דיבור חצי־פופוליסטי, שאין לאחרים במיפלגת־העבודה. לא פעם הסתובבתי במקומות־עבודה, בתקופה שהוא היה במעמד לא־קל בעיתונות, וקיבלו אותו באופן יוצא־מן־הכלל. יש לו מין שיג־ושיח עם פועלים, אפילו עכשיו כשחברת העובדים היא בבעיות. אחרים לא יודעים לעשות את הדברים האלה.

תשאל אותי: מה בליכוד? דן מרידור לא מדבר כך, אבל יש שם כל־כך הרבה שכן מדברים. ואתה נוסע לשלומי ומסתכל מי זה היום הצמרת של שלומי? יהודה לנקרי, מפא"יניק לשעבר. מזכיר המועצה המקומית אירח אותי אצלו. הוא כמעט לא הסתכל לי בעיניים. לא הבנתי למה. הוא היה מפא"יניק, מזכיר מפא"י לפני כמה שנים, ועכשיו הוא מחנה־לוי.

אחרי שהם שמעו אותי מדבר על בעיות שלומי, אמרו: אולי תסביר לנו את הדיעות המדיניות שלך. ראיתי המון ביטויים של הבנה והסכמה. הם פשוט התרגלו ללכת עם הרוב, הרוב של עיירות־הפיתוח ומה שמבטא השילטון. הם הלכו עם הליכוד, אולי כמו שפעם הם הלכו עם מפא"י. אולי גם הליכוד יהפוך לאיזו מיפלגה מימסדית כזאת.

אבל יש אצלנו אישים שיש להם משהו כובש. ידידיה, שנבחר בבית־שמש, עיירת־הפיתוח הכי גרועה שיש לנו בארץ מבחינה אלקטורלית, נבחר כראש המועצה המקומית במאבק אדיר נגד הליכוד. נכון שהוא ניצל פיצול בתוך הליכוד, אבל הוא קיבל יותר מ־40% בסיבוב שני.

יכול להיות ששיכבה של שיבעה־שמונה אנשים כאלה, יחד עם איזה שינוי במנהיגות העליונה, יחד עם מסרים חברתיים פחות־בומבסטיים, פחות תיקון־עולם, פחות תיקון־מדינה, פחות המליצות השחוקות, אלא כמה מסרים הקשורים לאיש הפשוט שהוא מאמין בהם — כל אלה יביאו למיפלגת־העבודה את האמינות המחודשת. ואם היא תשמור — וכאן מגיעים לנקודה ההתחלתית — אם היא תשמור על בסיס התמיכה שיש לה באותה ישראל שאתה ציינת, ובזה יתבטא איזה שהוא שיפור בעיירות־הפיתוח, יכול להיות שהיא יכולה לחזור לשילטון.

אילו מיפלגת־העבודה היתה מצליחה להגיע לאיזו הליכה לקראת תהליך־שלום, היא כבר היתה בשילטון הרבה שנים.

● יש הטוענים שהתהליך הוא הפוך. כלומר, שהליכוד זז למרכז, תופס את המקום של מיפלגת־מרכז, נספג על־ידי המרכז גם מבחינת הדיעות הפוליטיות שלו, מתמתן בצעדים קטנים, והולך לאיזה שהיא עמדה יותר מתונה בעניינים פלסטיניים. אולי יש פה תהליך, שדעת־הקהל לא זזה ימינה, אלא שהליכוד זז למרכז ומתחיל לייצג דברים שמיפלגת־העבודה היתה אמורה לייצג.

הליכוד היום נראה כמיפלגה די מרכזית. זה די נכון שיש לו מימין כהנא ורפול וגנדי וגאולה כהן, ולעומתם הוא מתון. אבל הליכוד הוא עדיין מיפלגה קיצונית. אני שומע בוועדת־החוץ־והביטחון את בני בגין, לא אגיד עוזי לנדאו, אלי בן־אלישר, בנימין נתניהו — מיפלגה די קיצונית. ודן מרידור, שבעיניי הוא בכלל לא מתון מבחינה מדינית, אבל הוא השמיע איזה שהן אמירות מתונות, לא בנושא המדיני, אלא בנושא מישפטי, והיתה תחושה שבדברים האלה הוא כבר לא כל־כך אהוד בליכוד. אבל זוהי עובדה: אם תשאל היום בציבור, חלק גדול רואה בליכוד מיפלגת־מרכז. אנשים אומרים: אתם מדברים, אתם לא תביאו שלום, אתם לא מסוגלים.

אז קודם־כל אני רוצה לומר, ואולי זוהי קביעה פוליטית שלא נוחה למיפלגתי אבל היא עובדה: אילו היה הליכוד מקבל עמדות מתונות יותר, היה לו יותר קל להעביר אותם בציבור מאשר למיפלגת־העבודה. זה מה שקרה עם השלום עם מצריים. אבל יש לי הערכה שאנחנו לא די מכירים ואולי גם מוקירים — עם מרכאות או בלי — את המנהיגות הקיימת של הליכוד. שמיר וארנס לא יזוזו, וזו עובדה משמעותית. גם לא בלחץ אמריקאי.

היתה לי שיחה עם ארנס לפני שלושה וחצי חודשים. נבחרתי כראש ועדת־מישנה מט־

** אחותו של עוזי ברעם נישאה לחוזר בתשובה וחזרה בתשובה גם היא. אח אחר, חיים, הוא איש השמאל הקיצוני.*

אמר: את שלום חנוך אראה בפעם אחרת!"

עם ועדת־החוץ־והביטחון, ואז דיברנו. הוא אמר: עוזי, אני מתפלא עליך שאתה לא מבין שאי־אפשר להביא שלום בלי הליכוד. מה, אתה רוצה בפירוק הממשלה? אמרתי לו: אני מוכן להכות על הרבה חטאים שעשיתי, ועל הרבה דברים שאמרתי, אבל יש לי שאלה רק כדי לבדוק את עמדותיך: הנה ערפאת היה עכשיו בפאריס, ואמר שהוא בעד שינוי האמנה הפלסטינית. אתה אמרת: איך הוא אמר דבר כזה? יש לו סמכות לומר דבר כזה? שיביא את זה למעלה! אני רוצה ללכת רחוק: הוא מחליט ללכת למעלה ולהפסיק את הטרור ולהכיר במדינת־ישראל — אתה אז תדבר איתו? הוא אמר בשום פנים ואופן לא.

אמרתי: אז מה יש לי לשבת איתך? אתה מדינאי לא־ריאליסטי, ואלה הם הכוחות היחידים שאיתם תוכל לדבר.

עכשיו שמיר בא לוועדת־החוץ־והביטחון במצב־רוח אדיר, כי היה נדמה לו שאש"ף כבר לא יקבל את התוכנית שלו. קודם לכן הוא היסס, אולי אש"ף עוד יקבל.

שרון הוא הנעלם הגדול. אילו הוא היה ראש־ממשלה, הוא היה עושה דברים שאף אחד לא יודע — אבל לשני הכיוונים, ואני לא הייתי מהמר עליו.

אשר לדור השני של ההנהגה בליכוד אם אנחנו מסתכלים על מילוא ומרידור, ועל ביבי ועל אולמרט. יש לי ההרגשה שהכי מתון ביניהם הוא אהוד אולמרט. אתה תבנה את האסטרטגיה על העמדה שלו? כשהוא ייבחר, הוא יצטרך לפזול לעמדות של הרוב הדומם של הליכוד.

זוהי מיפלגה גדולה, אך מיפלגה מאוד קיצונית מבחינה מדינית. היא היתה מוכנה לגלות פשרנות אסטראטגית — לא רק טאקטית — בנושא סיני. כולם ידעו שכאשר בגין ויתר על סיני, הוא שם את עיניו על־כך שהוא לא יוותר יותר ביו"ש.

לממשיכיו גם אין הסמכות, לא הפוליטית ולא המוסרית, שהיתה לו. הוא היה יכול לקום ולשנות עמדות בעם ובליכוד, גם בנושא כמו יו"ש. שמיר לא מסוגל לעשות את זה, והוא גם לא יעשה את זה.

אז במציאות הקיימת, נגזר מצב, שאולי הוא תיאורטי, שמיפלגת־העבודה פלוס מיפלגות־השמאל פלוס מיפלגות דתיות ריאליסטיות — ישנו את המצב. אנחנו רואים שיש ריאליזים פוליטי ליהדות הספרדית הדתית. אנחנו רואים את עובדיה יוסף. אנחנו רואים את אריה דרעי.

איך עובדיה יוסף ודרעי יעמדו מול המצביע שלהם? המצביע הממוצע שלהם אינו שונה בהרבה באופיו מהמצביע של הליכוד. אם הוא שונה באופיו, אז הוא יותר קיצוני, לא פחות קיצוני.

היתה לי שיחה עם דרעי, והוא אמר לי: זה לא נכון מה שאתה אומר, כי אתה לא מעריך את הסמכות ההילכתית והפוליטית של עובדיה יוסף. הוא יגיד משהו ויקבלו. הלוואי!

● איך זה? עשית שינוי בסולם העדיפויות?

קצת.

● היית מזכיר מיפלגה רדופת־צרות, ועכשיו אתה לא מזכיר־מיפלגה. זה מספיק כדי להיות רגוע?

לא, אבל אני קצת יותר בנוי מאשר אחרים להתעניין בנושאים אחרים. אני יכול לעסוק בספורט, ואני יכול לראות סרטים, ואני אנצל את זה. אני לא יודע מה יהיה בעוד שנה. בעוד שנה זה יכול להימאס לי. אבל עכשיו אני גם מתעסק במה שאני אעשה בעתיד.

● מה תעשה בעתיד? מה תעשה כשתהיה גדול?

אלך על מנהיגות מיפלגת־העבודה, זה מה שאני אעשה.

● בכל השיחה אנחנו שוב ושוב מגיעים מכיוונים שונים לאותה הבעייה המרכזית של מיפלגת־העבודה. היא זקוקה לשינוי המנהיגות.

בליכוד יש דור שני, שדרכו נראית די סלולה. יש מעבר מהדור של שמיר, שרון, לוי וארנס לדור של דן מרידור, עוזי לנדאו, אהוד אולמרט ורוני מילוא. במיפלגת־העבודה אין מעבר טיבעי כזה. אין שורה שנייה מגובשת. איך להגיע לשינוי השילטון? לכל היותר האנשים מעלים על דעתם שהמקום מס' 1 יעבור מפרס לרבין, כמו שהוא עבר מרבין לפרס.

אני בוודאי לא אובייקטיבי. אני לא חושב שהרמה השנייה של הליכוד היא יותר טובה מאיתנו. אבל צדקת ביחס להתנהגות הפוליטית של שתי הצמרות המיפלגתיות.

למשל: התנגדתי מכל וכל להקמת ממשלת־האחדות. חשבתי שזה ריסוק כוחה של מיפלגת־העבודה, וזה קרה. אמרתי לעצמי גם שאני לא אהיה שר בממשלה הזאת.

כשהליכוד הכניס את מרידור, את מילוא ואת אולמרט, פנו אלי ברגע האחרון אנשים, שאני מעריך אותם, כמו שלמה אבינרי, ואמרו: שמע, אם המיפלגה נכנסת לממשלה, תהיה גם אתה בה.

ניגשתי לפרס ואמרתי לו: לא רציתי להיות בממשלה, אבל קרה אתמול משהו, קורפו ושריר בחוץ, הוא הכניס שיכבה שתיבנה עלות לגודל הרגע, ולהבין שהוא בונה את המיפלגה, ואולי גם בונה את עצמו. אילו זה היה קורה, לא היית אומר שלמיפלגת־העבודה אין בממשלה האנשים היכולים לעמוד אל מול השורה השנייה של הליכוד.

פרס רצה להכניס אנשים שהם נאמנים לו בתור שרי־הממשלה, וזה היה חשוב לו יותר מכל שיקול אחר.

בשלב מסויים הודיעו מוטה גור, משה שחל וגד יעקובי שהם רואים את עצמם כאלטרנטיבה, אבל קשה לי להגיד שהם רואים את עצמם כאלטרנטיבה אם שוב תהיה התמודדות רבין־פרס, וזה דבר שיכול לקרות במיפלגת־העבודה. אני לא יודע אם הם רואים את עצמם כאלטרנטיבה לרבין. אז כל האמירה כמנהיגות. אני מציע לך שתכניס ארבעה אנשים חדשים לממשלה.

● מי?

שמות כמו דויד ליבאי, חיים רמון, ניסים זווילי, ברעם. פרס אמר לי: לכל היותר אתה יכול להגיד לי שאתה מוכן להיכנס. אתה לא תכתיב לי את הרכב הרשימה. מה זה משנה שהייתי מכתיב לו? הקרדיט היה שלו, ולא שלי, כמו שהיה לשמיר. פרס לא הצליח להת־

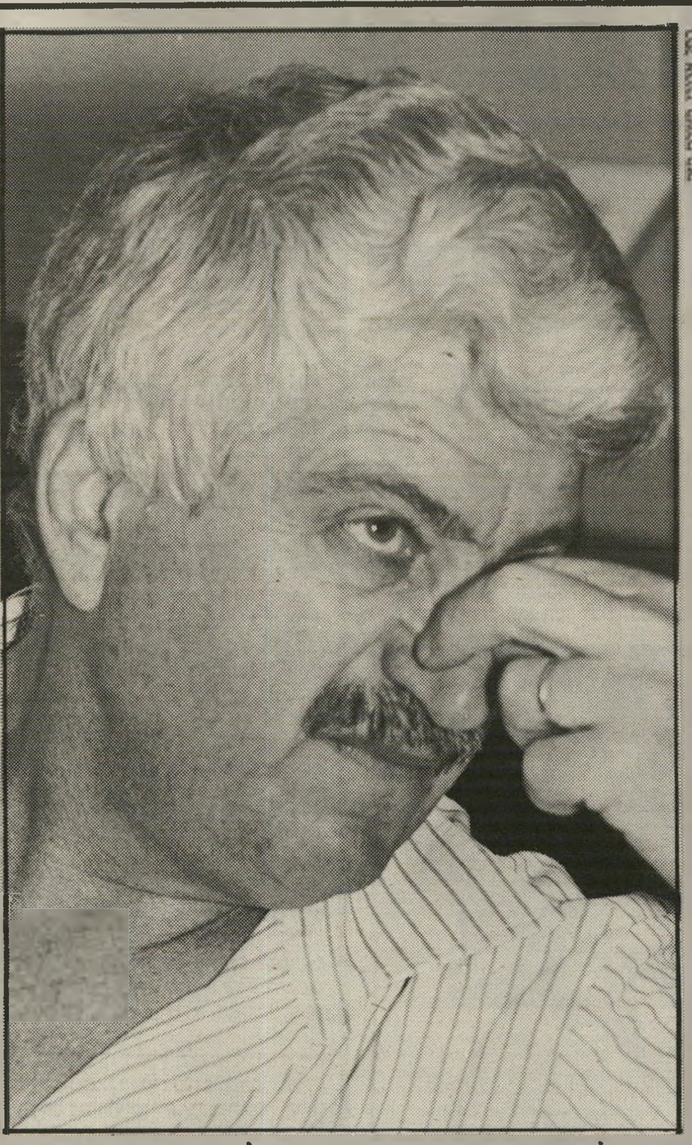

שאלה: יתכן שאתה צריך להיות בן־זונה כדי להיות ראש־ממשלה.
תשובה: מי שמכיר אותי אומר — תראה פראייר, יכול להיות שר אבל ויתר. איש כזה לא מתאים להיות ראש־מיפלגה.

שלהם, שהיתה חזקה לפני חצי שנה, הלכה ונחלשה.

● נשכחה במעט. לעומת זאת התחזקה העמדה של יצחק רבין. נראה שזה האיש שינהיג את המיפלגה בבחירות הבאות, כי לדעת רבים הוא האיש שיכול להביא את הניצחון.

אפילו את זה לא חושבים במיפלגת־העבודה. אומרים רק שהוא, יותר מכל אחד אחר, ישפר את העמדות של מיפלגת־העבודה, אבל לא יביא לניצחון. גם זה לא בטוח. צריך לזכור שכאשר יצחק רבין יהיה חשוף, ויהיה מועמד במקום הראשון, גם הוויכוח יהיה קשה. הליכוד לא ינהג בו בכפפות של משי. אבל ההרגשה היום — בחוץ וגם בפנים — היא שיצחק רבין הוא מועמד חזק.

● איך אתה רואה את עצמך בזה? נגיד שהיינו מכריזים שעוזי ברעם צריך להיות מנהיג־המיפלגה. איזה שלבים דבר כזה צריך לעבור, ובאיזה טווחים של זמן?

אפשר לומר ולתכנן את זה בצורה סגורה. לא לחינם, ולא מפני שניחנתי בטיפשות לעומת האחרים, לא קמתי ואמרתי גם אני שאני מועמד. אלף: משום שלא הייתי בטוח בעניין. ובית: משום שלא הייתי בטוח בעניין. שני הדברים האלה נשארו גם עכשיו.

אם אתה שואל אותי שאלה אחרת, האם המועמדות של עוזי ברעם למנהיגות־המיפלגה צריכה לעבור קודם כל שלב של תמיכה ביצחק רבין, אני לא אומר שכן.

● כך זה נראה.

אני לא אומר שכן.

● כך זה נראה מבחינה אובייקטיבית: שבבחירות הבאות רבין יעמוד בראש המיפלגה, ושבבחירות שאחרי זה העניין יכול להיפתח לאנשים צעירים יותר.

זה יכול לקרות. אתה שואל אותי אם זה דבר טוב. אני לא בטוח עדיין. יצחק רבין נראה מועמד מוליך. אבל יש בעייה גדולה מאוד בחלק של הציבור המתון, המצביע למיפלגת־העבודה, לראות את יצחק רבין בראש. יצחק רבין הוא לא רק איש. הוא סמל. אני לא רואה את יצחק רבין כקיצוני מבחינה מדינית, כקיצוני ימני מבחינה מדינית. הוא שר־ביטחון בתקופת האינתיפאדה. אני לא יודע מה היה קורה לשר אחר בתקופת האינתיפאדה. אבל אם אני יכול לדבר עלי אישית — כדי לשקול בכלל תמיכה ביצחק רבין, אני הייתי רוצה לראות אצלו עמדות הרבה יותר ברורות והרבה יותר גמישות מכפי שיש לו היום.

● אמרת קודם שההתרשמות שלך, גם לפי סקרי־דעת־הקהל, היא שאנשים רוצים גם בהידברות עם אש"ף וגם בדיכוי האינתיפאדה. את החלק השני יצחק רבין בוודאי מייצג. את החלק הראשון...

זה מאוד מעניין. למרות שהליכוד ודעת־הקהל הימנית מאשימים אותו בזה שהוא לא מתכוון לשבור את האינתיפאדה באמת, שהוא פשרן מאוד, זה לא תופס.

● התדמית הציבורית שלו היא שהוא קשוח, שהוא יודע מה שהוא עושה, שהוא בוטח בעצמו ושהוא מומחה לעניין.

הקשיחות הזו שלו היא, אולי, הסוד האלקטורלי הכי גדול שיש לו. אין לי ספק בכך.

● ובצד המדיני, אם הוא אומר שהוא מוכן לקבל מישלחת פלסטינית למשא ומתן מבין תושבי השטחים, ולא איכפת לו מי ימנה אותם, זהו צעד קדימה.

הוא לא שלל את האפשרות שיהיו גם נציגים מחוץ־לארץ.

● אז הוא בחצי הדרך לדיעה שלך, ואפשר להגיד שאולי הוא יגיע רחוק. מישהו יכול לטעון שכדי שינ־

(המשך בעמוד 51)

במדינה

מישפט

חומר בן־זונה

גם השופטים מצווים להיזהר בכבודם של פרקליטים. קבע העליון

נעמי רזן ■

רק לעיתים נדירות קורה ששופט בית־המישפט העליון מותח ביקורת חריפה על שופט מחוזי. זה קרה בשבוע שעבר במישפטו של שימעון ששון, הנאשם בעבירות של סחר־סמים (הירואין). הנוזף היה השופט העליון יעקב מלץ, והננזף — השופט המחוזי חיים אדר.

מעצרו של ששון והגשת כתב־אישום נגדו התאפשרו לאחר שנמסרה נגדו עדות של סוחר־סמים אחר, ובעיקבות מציאת קלטת, בשעת חיפוש שנערך בביתו. ההקלטה בוצעה באקראי על־ידי בנו בן ה־5, ששיחק ברשמקול, ואגב־כך הקליט את אביו ואדם אחר, כשהם מדברים על עסקי־סמים. „סמים זה לא בית־מירקחת," נאמר בהקלטה, וכן „זה חומר בן־זונה."

השופט חיים אדר ציווה על מעצרו של ששון. סניגורו של הנאשם, עורך־הדין ציון אמיר, עירער על החלטה זו לפני בית־המישפט העליון. בעירעור התייחס אמיר לדרך שבה מנהל השופט אדר את המישפטים המובאים לפניו. עורך־הדין מתח ביקורת על־כך שהשופט מרבה להשתיק ולקטוע את הסניגורים המופיעים בפניו.

במישפטו של ששון, טען אמיר, אמר השופט אדר שאם הסניגור לא יפסיק לטעון את טיעוניו, „כי אז יש סיכוי שייגרם נזק לנאשם."

בן נגד אב. על תלונה זו הגיב השופט יעקב מלץ: „מקריאת הפרוטוקול התרשמתי כי אכן יש ממש בטענה זו. בהליכים אשר כאלה, מדובר בשלילת חרותו של אדם בטרם מישפט, ובכגון דא אנו מצווים על זהירות מירבית... מן הדין הוא, איפוא, ששופט אשר שומע דיון כזה, ייתן אפשרות מלאה לסניגור לנסות ולשכנעו שאין ראיות לכאורה... החלטה זו טוב לה שלא נאמרה משנאמרה. משתמעת ממנה ברורות סברה שהסניגור עשוי לגרום נזק למרשו על־ידי טיעוניו... יש בכך פגיעה מיותרת בפרקליט. כשם שפרקליטים מצווים להיזהר בכבודם של שופטים, כך מצווים השופטים להיזהר בכבודם של הפרקליטים."

עורך־דין אמיר התעקש להוכיח לבית־המישפט שהדברים שנאמרו בקלטת אינם יכולים לשמש ראייה נגד לקוחו, מכיוון שבן אינו יכול להעיד נגד אביו, וכן שהדברים הוקלטו בניגוד להסכמתו ולרצונו של האב, ולכן ההקלטה אינה קבילה בפני בית־המישפט.

שימעון ששון עצור עתה בבית־המעצר באבו־כביר. תאריך מישפטו טרם נקבע.

סמים

לבד, במידבר

סמים — אמריקה נלחמת. בישראל עוד חושבים איך

רזנן בר ■

ריצ'ארד קאנה הפך כוכב־על בתיקשורת האמריקאית. מתוכנית־ראיונות מקומית בקנזס־סיטי היתה הדרך לתוכנית של טד קופל קצרה. הוא הביא עימו את נוסחת־הקסם, איך תצליח אמריקה להיפטר מבעיות הסמים שלה, איך יצליחו הנרקומנים לעזוב את המוות הלבן אחת ולתמיד.

קאנה עומד בראש קרן צ'לנגר לגמילה מסמים. לכל אחת מהתוכניות שבה רואיין הביא עימו כמה דוגמאות חיות של הצלחותיו. בני־נוער סיפרו בהתרגשות איך הצילה קרן צ'לנגר את חייהם והפכה אותם לאנשים נורמליים ובריאים.

אב של נרקומן בישראל, שצפה בקלטת־וידיאו של הראיונות, אמר שהשיטה נראית לו, ושיהיה מוכן לשלם סכומים גדולים כדי שבנו יעבור את מסע־התלאות הזה. „ניסינו הרבה פיתרונות בעבר, וזה לא הצליח. אולי בשיטה דראסטית כל־כך הוא ייגמל. אבל נראה לי שזה יקח הרבה שנים עד שמשהו כזה יהיה בארץ. הכל כאן זז כל־כך לאט."

חטיפה בלילה. השיטה היא באמת דראסטית מאוד. ראשית, המחיר לא שווה לכל נפש. גמילה לעשירים. 15 אלף דולר מרוויח ריצ'ארד קאנה על כל גמילה. רבים משלמים. השיטה כנראה הוכיחה את עצמה.

אחרי שכל ההסכמים בין ההורים לנציגי הקרן, נחתמו בסודיות, מגיעים בחשכת־ליל כמה בריונים וחוטפים, בהסכמת ההורים, את האובייקט, מתבגר או מתבגרת.

הם נושאים אותם על כפיים, קושרים אותם ברכב, ונוסעים למידבר השומם. שם הם עומדים לבלות שלושה חודשים בתנאים קשים מאוד.

ראשית יכניסו אותם למחנה עם עוד נגמלים, שם ילמדו אותם איך חיים עם מעט מזון, איך מסתדרים כמעט בלי מים. בכלל יפתחו בהם כושר־הישרדות גבוה מאוד. הם ייצאו למסעות מפרכים. בסיכום שלושת החודשים ילך כל אחד מהם מרחק של כ־600 ק"מ.

אחרי שהבינו טבע פראי מהו, מגיעה גולת־הכותרת של המיבצע. העיתוי שונה אצל כל אחד, ונקבע בהתאם להערכות הפסיכולוגים הצמודים לגבי התקדמותו. במשך שבועיים יופרד הנער מיתר הקבוצה, ויהיה בודד באמת. הוא לא יראה איש ויסתדר לגמרי לבדו. הוא לא יקבל אוכל וייאלץ לצוד אותו לבדו, ומה יש לאכול במידבר חוץ מנחשים ושאר זוחלים?

„המטרה שלנו," הסביר קאנה לאומה האמריקאית, „היא שהאיש ילמד להאשים רק את עצמו. ראשית — יש גמילה פיסית. אנחנו נמצאים באיזור מרוחק מכל ישוב, וסמים לא יגיעו. שנית — הם מפתחים כושר גופני ובריאות, שהיו חסרים להם מאוד. שלישית — הם מבינים את מעשיהם בראייה יותר מפוכחת, בגלל השיחות עם דומים להם. בשבועיים האחרונים הם לא יכולים להאשים את ההורים שלהם או את החברה במה שקורה להם. אם אין להם מה לאכול, הם אשמים שלא צדו. אם קר להם, הם אשמים שלא דאגו למחסה מתאים."

לא מארינס. בארץ המצב שונה. הורים של נרקומנים נחלקו בדיעותיהם. חלקם בעד, חלקם נגד. הרשויות, בדמותו של הד"ר יצחק בלום, נגד. כמנהל התחנה הצפונית של אל־סם הוא אחד המומחים הגדולים בארץ לענייני הסמים.

„קודם כל יש כאן בעייה גיאוגראפית. אין כמעט איזורים מבודדים בארץ, שאליהם אפשר לשלוח אנשים. ארץ קטנה. אני נגד השיטה הזאת. קודם כל, אין די נתונים סטאטיסטיים עליה. האנשים שהובאו כדוגמה בתוכנית היו בערך שנה אחריה. גמילה מלאה ובטוחה אנו מגדירים כמשהו שמחזיק מעמד לפחות 10 שנים. התוכניות לא הצביעו על אחוז המיקרים הלא־מוצלחים.

„אני בהחלט בעד שיטות דראסטיות אחרות. זה לא עובד כמו שצריך. צריך ללמד הישרדות, אבל זה לא הכל. לא צריך להפוך אותם למארינס. צריך להפוך אותם לאנשים שידעו להסתדר בחברה נורמלית. לקיחת אנשים למידבר לא הופכת אותם לתרבותיים.

„ההישארות לבד מסוכנת מאוד. היא אולי חיובית למי שבנויים לכך, אבל יש אנשים שיתאבדו במצב כזה. אני בעד משהו שייתן הכל, תוכנית שתכלול גם לימוד להסתדר לבד, גם הסתגלות בחזרה לתרבות.

„יש הרבה תוכניות יפות. גם באמריקה וגם באירופה. אנחנו עדיין בודקים איזו מתאימה לארץ. חסר כסף, כמובן."

„אני לא פוחד. מה פתאום! הרי לא

סיפור משעשע בדרך לרמאללה. תלוי בנקודת־ההשקפה. עיתונאית אחת ונהג ישראלי בלב האינתיפאדה

רמבו ברמאללה

הכל התחיל כרגיל. הייתי צריכה לנסוע לרמאללה כדי לקבל חומר לכתבה. חשבתי לעשות זאת בדרך הרגילה: לנסוע לשער־שכם ולקחת משם מונית ערבית, בעלת מיספר־זיהוי כחול.

בחרתי בדרך הבלתי־רגילה. טילפנתי לתחנת־מוניות בעיר המערבית ושאלתי אם יש נהג המוכן לקחת אותי לרמאללה, להמתין לי ולחזור.

הנהג שהגיע היה בחור צעיר, רזה, בעל תיספורת קצוצה. הוא היה לבוש במיכנסיים שחורים ובחולצת־טריקו שחורה, מתוחה על גוף שרירי, ונעל נעלי־התעמלות שחורות. משהו קרבי וזועק גבריות.

מייד בהתחלה טרח להפגין מאצ'ואיזם ושוביניזם גברי בולטים. הוא שאל בחיוך מזלזל אם אני יודעת לאן אני נוסעת, ואם הייתי שם פעם. שאלתי אם הוא פוחד מן הנסיעה. „מה פתאום!" ענה בביטחון מלגלג, „אתמול לקחתי מישהו לג'נין!"

התרווחתי בכיסא בביטחון, מתוך ידיעה שאני נוסעת עם מישהו מיומן ובעל־ניסיון, המכיר את הדרכים, ובעיקר את האינתיפאדה.

אך הרווחה היתה קצרה. הוא לא חדל להגניב לעברי מבטים ספקניים.

„את יודעת לאן ברמאללה את צריכה להגיע?"

„לא בדיוק, אבל נשאל שם."

שקט מתוח.

„אני מקווה שאת לא רוצה לחטוף אותי."

צחקתי.

„אתה פוחד?"

„אני? מה פתאום! כשהייתי בצבא נסעתי את הדרך הזאת כל יום."

„אבל זה היה לפני האינתיפאדה."

„תראי, אני לא הייתי חייב לצאת לנסיעה הזאת. אני רציתי, אני אוהב הרפתקות. אני אפילו נוסע באוטו לא־ממוגן."

שקט מתוח.

„את יודעת לאן את נוסעת?"

„כן, יש לי פגישה שם."

„אני מקווה שלא יחטפו אותנו."

שימשת־מכונית מפוצצת ברמאללה

„מה קרה? יש שם ילדים!"

ציון עפריר, העולם הזה

שקט מתוח. מתקרבים ליציאה הצפונית מירושלים.

„את רוצה שאני אדליק את המזגן?"

„אם אתה רוצה, הרוח דווקא נעימה".

„לא, יותר בטוח שנסגור חלונות, בגלל האבנים. את שמעת מה שקרה לאוטו של מס־ההכנסה?"

סוגרים את החלונות. נוסעים צפונה לכיוון רמאללה. שקט מתוח. הנהג שולח מבטים מודאגים לצדדים.

„אז לאן ברמאללה צריך לנסוע?"

„ליד כיכר מנארה. אתה מכיר את הכיכר?"

„אה, כיכר מנארה זה בסדר, יש שם הרבה צבא."

נרגע קצת. ממשיך לנסוע.

„מה יש לך לעשות שם?"

„אני עיתונאית."

„אז אין לך במיקרה איזה שלט עיתונות גדול, שנשים על החלון הקידמי?"

„לא, אבל אם אתה רוצה, אתה יכול לשים כאפייה, זה אולי יעזור."

"הייתי חייב לבוא!"

זיק של תיקווה ניצת בעיניו המוראגות:
„יש לך כאפייה?"
„לא. אתה פוחד?"
„אני לא פוחד, מה פתאום, הרי לא הייתי חייב לבוא!"

ממשיכים. העיניים שלו מתרוצצות לכל הכיוונים.

מגיעים לרמאללה. שעת אחר־הצהריים. כמו עיר־רפאים. החנויות סגורות על מנעול ובריח, איש אינו נראה ברחובות השוממים. הוא אינו יודע להחליט אם ללחוץ על דוושת הדלק בכל הכוח, או שאולי עדיף לנסוע לאט דווקא.

מתקרבים לכיכר־מנארה, הכיכר המר־כזית. בצד הכביש עומדת שורת מוניות, ולידן הנהגים. אני מבקשת ממנו לעצור, כדי שאוכל לשאול על הכתובת. הוא עוצר בחשש, אינו יודע אם לעצור עצירה מוחלטת. ליתר ביטחון הוא משאיר חצי רגל על דוושת הבנזין. את החלון החשמלי הוא פותח רק עד החצי. אני מנסה להשחיל שאלה דרך הפתח הצר.

הנהגים מתייעצים ביניהם. הנהג שלי נכנס ללחץ. הם ניגשים, שואלים, הולכים לברר, חוזרים. דקות של מתח, והוא מתחיל להזיע ולהחוויר.

הם שולחים אותנו קדימה. הוא סוגר־אוטם את החלונות החשמליים. עוברים על פני הכיכר. שממה.

„אני לא מבין, אין פה אף חייל. תמיד יש פה המון צבא."

„אתה פוחד?"

„מה פתאום. אני לא הייתי חייב לנסוע. תגידי, את שמאלנית?"

אני שוב מבקשת ממנו לעצור לבירור. הוא מהסס ועוצר. שוב שואלים, שוב שולחים אותנו קדימה, בערבית מהולה בעברית ובאנגלית.

נוסעים במורד הכביש. הוא נכנע לפיתוי ולוחץ בחוזקה על הדוושה. אני מבקשת שיסע לאט, כדי שאוכל לבדוק את השלטים. ואז הוא עושה סיבוב פרסה פתאומי על הכביש הריק.

„מה קרה?" אני שואלת.
„יש שם ילדים!"
„איפה?"

ענת סרגוסטי

„שם, בסימטה. לא ראית?"
„נו, אז מה?"
„הם מביטים עלינו."

עוצרים שוב ליד עובר־אורח מזדמן, הוא מצביע על הבניין הסמוך אלינו. אנחנו עוצרים.

„אני לא נשאר לבד באוטו." הוא אומר, מזיע וחיוור. החיוורון שלו בולט על רקע הבגדים השחורים. „אולי תבקשי ממישהו שיירד לשמור על האוטו? זה אוטו ישראלי, הם יכסחו אותו."

„בסדר," אני מנסה להבין, „אני עולה ומבקשת ממישהו שיירד למטה."

„אני בא איתך, אני לא נשאר פה דקה לבד."

„ומה יהיה על האוטו?"

„מה איכפת לי! שילך האוטו, אני לא נשאר פה לבד!"

עולים במהירות במדרגות, אל המישרד לזכויות האדם ברמאללה. אני שואלת שם מה כדאי לעשות לגבי המכונית.

„מה, באת במונית ישראלית? זה לא טוב. מוטב היה לבוא במונית ערבית" עונה לי בן־שיחי מהמישרד. הנהג שלידי מקבל פיק־ברכיים ומתחיל לרעוד. „אתה יכול לחנות את המכונית בחצר של המינזר הסמוך."

„תרד, אני פה בינתיים." אני מנסה אותו.

„לא, מה פתאום, אני לא יורד לבד לשום מקום!"

יורדים למטה. הכניסה לחצר נמצאת שני מטרים מן המקום שבו חונה הרכב. אני מתחילה להתקדם ברגל.

„לאן את הולכת?"

„לחצר המינזר."

„לא, תיכנסי לאוטו, אני לא נוסע לבד!"

אני נכנסת לאוטו. נוסעים פנימה. מחנים את הרכב. בדרך החוצה מהחצר אני מבחינה בשער־ברזל, בזיק של רוע־לב אני מחליטה להתעלל בו קצת.

„אני מקווה שלא ינעלו את השער עם האוטו בפנים," אני אומרת ברצינות.

הוא נחרד, לא יודע איזו צרה גרועה יותר.

„ומה נעשה אז?" הוא שואל, על סף פאניקה.

„אין בעייה," אני עונה בשאננות מתגברת, לנוכח הפאניקה ואבדון־העשתונות, „נלך לכיכר וניקח מונית ערבית."

הנהג נתקף באלם ובהלם, ומרחיב את צעדיו לכיוון הכניסה למישרד.

אני עולה לפגישה והוא איתי. מחפש מחסה, ביטחון. מתוח כמו קפיץ, מודאג, חיוור.

הוא יושב צמוד אלי, כמו ילד קטן ליד אמו.

הפגישה מסתיימת, אנחנו יוצאים וצועדים אל הרכב המוסתר בחצר המינזר. הנהג המאצ'ו, בעל השרירים, התגמד משהו במשך השעה האחרונה. גופו רפוי, צעדיו מדודים וחסרי־ביטחון, עיניו מתרוצצות בבהלה לכל הכיוונים.

„אני מקווה שלא שמו לנו פצצה באוטו, שלא יתפוצץ כשאתניע," הוא אומר, מנסה, לשווא, לחייך.

„אל תדאג," אני עונה, „היא לא תתפוצץ פה, רק כשנגיע למרכז ירושלים."

הוא לא יודע אם לצחוק או לבכות.

נוסעים בחזרה.

„את לא פוחדת?"

„לא".

„אבל קצת צריך לפחד, לא?"

„אתה פוחד?"

„מה פתאום. אני לא הייתי חייב לנסוע הנה, אני הסכמתי, אני אוהב הרפתקות."

הרגל הימנית נצמדה לדוושה עד הסוף והמכונית דוהרת, עוקפת מימין ומשמאל. הוא נוהג תוך כדי עישון עצבני.

ככל שהתקרבנו לירושלים, הוא הזדקף יותר, החזה שלו התנפח בחזרה, השרירים שלו התמלאו מחדש, הוא התחיל לנשום לרווחה. המאצ'ו חזר. הוא אף העז לכבות את המזגן ולפתוח את החלונות. „אני שונא מזגן, זה רק בגלל האבנים."

הוא עשה זאת. הוא חזר להיות עצמו. כשירדתי מהאוטו אמר באומץ: „אם תרצי עוד פעם לנסוע, תתקשרי לתחנה ותבקשי אותי."

בטח.

צילום: ציון צפריר, העולם הזה

כיכר מנארה ברמאללה, ביום רגיל
„אני לא מבין. אין פה אף חייל!"

זיכרונות מבית אמא

סינמה פרדיסו (לב, תל־אביב, איטליה) – **זה שמאלץ, אבל זה עובד.**

כל מה שהבימאי ג'יוזפה טורנטורה עושה בסרט הזה, הוא שימוש בקלישאות חבוטות. ברור מראש לאן הסיפור הולך, ואף על פי כן, זה גורם להתרגשות. אולי משום שטורנטורה מספר את הסיפור של עצמו ולשם שינוי, כל התכסיסים הללו הם שפתו הטבעית ביותר.

במקור, הופק הסרט כסידרת־טלוויזיה של שלוש שעות. המיסגרת של הסידרה: בימאי מצליח הגר ברומא, נזכר בילדותו ובנעוריו, שעברו עליו בעיירה סיציליאנית קטנה. כל זאת, לפני שהוא נוסע הביתה, בראשונה אחרי 30 שנה, כדי להשתתף בהלוויית האיש שהיה הקרוב אליו ביותר, המכונאי שהקרין סרטים בבית־הקולנוע פרדיסו שבעיירה. הפרק הראשון עוסק בילדותו של הגיבור; השני, בהתבגרותו ואילו השלישי (שממנו נותר אך מעט בעריכה לקולנוע) מוקדש לשיבתו הביתה.

פיליפ נוארה – במקום אב, מורה וידיד

הסרט מתרחש כמעט כולו בבית־קולנוע, שבסופו של דבר נהרס לגמרי, אחרי שההמונים, שמילאו אותו, נטשו אותו. אם הסרט עובד, זה דווקא משום שלא הקולנוע הוא עיקר מעייניו, אלא היחסים בין הגיבור, טוטו, למכונאי המשמש כתחליף לאב, כיועץ וכידיד גם יחד. עם שחקן כמו פיליפ נוארה בתפקיד הזה, ובתפקיד הילד השובב והחביב, סאלווטורה קאשו, ג'יוזפה טורנטורה הלך על בטוח, ומן־הסתם זכה.

דיבוק נוסח איטליה

שטן קטן שלי (צפון, תל־אביב, איטליה) – **הפעם אין שום טענות נגד סרט איטלקי דובר אנגלית. כך הוא צולם במקור. גם משום שאחד משני הכוכבים בו הוא ואלתר מתאו, וגם משום שרוברטו בניני, המצחיקן** מנרדפי החוק, **שביים את הסרט הזה ומופיע בתפקיד השטן הקטן, ניחן בכישרון מיוחד לשבש בחביבות את השפה האנגלית.**

מתאו הוא מגרש־שדים אמריקאי החי ברומא ובניני הוא שדון שובב המסתתר בגופה של איטלקיה עבת־בשר. מערכת־היחסים ביניהם ממלאה את החלק הגדול של הסרט, כאשר באמצע נכנסים עוד לתמונה צעירה הבוחלת בבגדים תחתונים ופרופסור (ניקולטה בראסקי וג'ון לוריא, שהופיעו עם בניני בנרדפי החוק**).**

למען האמת, ניתן היה לצפות ששילוב בין ולתר מתאו, גדול הקומיקאים שיש היום לקולנוע האמריקאי, לבין רוברטו בניני, בין המצליחים שבמצחיקני איטליה, יוליד פצצה של

מתאו ובניני – השד לא נורא

ממש. מדי פעם בפעם, נדמה אפילו שההבטחה מתגשמת, אבל מאחר שאין מיסגרת של ממש, אשר תחזיק את כל הסיפור הזה, הרושם הוא כאילו בניני חיבר שורה של מערכונים נפרדים. ואז, גם עם המערכונים עצמם מצחיקים, המעברים שביניהם משכיחים את ההנאה. למרבה המזל, אי־אפשר באמת לקלקל, לא את מתאו, לא את בניני, ואף לא את לוריא ואת בראסקי, וכשהם מצחיקים, הם מצחיקים באמת.

המשולש היבש

סיכון רטוב (חן 3, תל־אביב, אוסטרליה) – **מן הסרטים המיותרים ביותר שהוצגו השנה בארץ. מותחן שגנב את הסיטואציה הבסיסית** מסכין במים **של רומן פולנסקי, גם אם קשה מאוד לזהות את המקור במעשיה העלובה והטיפשית הזאת. ועם פולנסקי הסליחה על הזכרת שמו.**

זה מתחיל עם טראומה. בנו הקטן של קצין־ימיה נהרג בתאונת־דרכים, אמו, שנהגה במכונית, מתייסרת שהכל קרה באשמתה. להרגעתה, לוקח הקצין חופשה והם יוצאים לשייט על היאכטה שלהם. בלב־ים הם נתקלים ביאכטה אחרת, הנראית נטושה, וממנה מגיע אליהם צעיר מפוחד, הטוען שכל חבריו מתו מהרעלת מזון. הקצין הולך לבדוק, והצעיר שהוא בעצם פסיכופאט קולנועי מצוי, גונב את היאכטה עם האשה הצעירה. הקצין יוצא בעיקבותיהם על היאכטה השנייה, ומכאן והלאה כל מה שצפוי לקרות במיקרים כאלה אכן קורה.

סם ניל – הקצין הטוב לא יובש

לחוסר־הדימיון של התסריט נוסף חוסר־ההשראה של הבימוי, המישחק המאולץ והמזוייף של השלישיה והתרגילים הנואשים לשמור בכוח על מתח. הדמויות שבלוניות להחריד: הקצין הוא גיבור עשוי־ללא־חת; רעייתו היא אשה מסורה עד כאב, והפסיכופאט הוא התגלמות הרשע המופרע, ואין אף צל קל שבקלים שיעיב על הגדרות נחושות אלה. הסוף, אף הוא צפוי מראש אם־כי אמור להיות מפתיע.

קולנוע

הפקות

אי־שם, בשנות ה־50, היו לה לטלוויזיה האמריקאית שני גיבורים מצויירים פופולריים, רוקי הסנאי העוטה לבוש טייסים ובולווינקל האייל. בין שאר הדמויות בסידרה, אפשר היה למצוא כלב שהחזיק ילד בתור חיית־שעשועים וגם שני בני אדם, בוריס ונאטאשה, זוג מרגלים, בעלי מבטא רוסי כבד שניסו כל הזמן, כמובן ללא הצלחה, לצוד את הסנאי ואת ידידו האייל.

30 שנה לאחר מכן, לובשים ציורי המרגלים בשר וגידים בסרט בשם בוריס ונאטאשה. הם עדיין מרגלים, עדיין שלומיאלים, אבל הפעם אינם עוסקים עוד בחיות, אלא בתעשייה המתוחכמת של מחשבים ומכונות־זמן.

שני השחקנים שנבחרו לתפקידים הראשיים הם סאלי קלרמן, „שפתיים לוהטות" מסירטו של רוברט אלטמן מאש ודייב תומאס, בדרן קנדי שהופיע כבר בסרטים לצד חבורת הפראים של ביל מראיי ודן אקרויד.

מעניינת יותר היא זהותו של הבימאי, צ'ארלס מרטין סמית, לשעבר שחקן־מישנה מצטיין בסירטי־הנעורים של שנות ה־60, מי שהיה תמיד החבר הטוב של הגיבור המרכזי. בין היתר הופיע באמריקן גראפיטי, פאט גארט ובילי הנער וסיפורו של בילי הולי. באחרונה שיחק סמית, לצידו של ג'ון טראבולטה, בסרט המומחים שביים לא אחר מאשר דייב תומאס, מי שמופיע כאן בתפקיד הראשי. טראבולטה וג'ון קאנדי, המצחיקן כבד־המשקל מספלאש, הבטיחו כבר להצטרף לבוריס ונאטאשה בהופעות־אורח. זה תמיד קל יותר כשיש קצת עזרה מן החברים.

תל־אביב

★ ★ ★ ★ **הלזאפופין** (פריז, ארצות־הברית) — **קומריה ישנה ומטורפת משנת 1941, שהכל קורה בה בלי התראה מוקדמת. הגיבורים עוברים מעלילה לעלילה, שולפים בדיחות מן המותן ומלגלגים בהנאה על תעשיית הקולנוע. מוצר יחיד במינו, שגם הבמאי הספוטר לא חזר עליו מעולם.**

★ ★ ★ **עסקי נשים** (הקולנוע, תל־אביב, צרפת) — **סיפורה של האשה האחרונה שהוצאה להורג בצרפת, שאינו מנסה להציג אותה כצדיקה, אבל מיטיב להצביע על המוסר המעוות השולט במדינה, שבה עורפים ראשה של מבצעת הפלות ומניחים לפושעים האמיתיים להלך חופשי. קלוד שאברול מביים את איזבל הופרט באחד מתפקידיה הטובים.**

★ ★ ★ **שוב לאהוב** (טיילת, תל־אביב, ארצות־הברית) — **זוג נפרד אחרי 40 שנות נישואין. תמונה אינטימית ורגישה של הקהילה היפאנית בקליפורניה, על העימות בין ערכים ישנים לעולם החדש, ועל אנשים שרוצים לשמור על כבודם העצמי, אבל גם מבקשים לעצמם פיסת אושר. מאקו ונובו מקארתי מרשימים בתפקידים הראשיים.**

★ ★ ★ **אינדיאנה ג'ונס ומסע הצלב האחרון** (תל־אביב, ארצות־הברית, מוצג גם בירושלים ובחיפה) — הריסון פורד כארכיאולוג המחפש הפעם את גביע הגראל הקדוש ותוך כדי כך מציל את אביו השובב מכל מיני צרות. שון קונרי בתפקיד האב, גונב סצינות בקבלנות, ואם כי הסרט הוא מבדר כשלעצמו, הוא חסר את מומנט ההפתעה של הפרקים הקודמים.

★ ★ ★ **נערת קריאה** (צפון, צרפת, מוצג גם בירושלים ובחיפה) — סרט בתוך סרט על ספר בתוך ספר. הרפתקותיה של אשה צעירה שמיקצועה בחיים הוא לקרוא בקול רם לפני לקוחותיה. תרגיל משעשע ומבריק לאינטלקטואלים ושיר־הלל למילה הכתובה. מיאו מיאו מבריקה בתפקיד הראשי. בימאי: מישל דוויל.

עדנה פיינרו ■

סירטי קולנוע בטלוויזיה

★ ★ **דאנדי אין אספיק** (יום רביעי, 13 בספטמבר, בשעה 22:05) – **סירטו האחרון של אנתוני מאן הגדול הוא פרשת־ריגול המתנהלת בברלין, ובה מתבקש סוכן כפול לחסל את עצמו. לורנס הארווי המנוח, שגילם את התפקיד הראשי, השלים את הסרט אחרי מות הבימאי, ואם האווירה עדיין דחוסה, הסיפור דחוס פחות. מיאה פארו לפני עידן וודי אלן, טום קורטני וליונל סטאנדר, שותפים בסבך העלילה. סרט בן 20.**

★ ★ ★ **ואלדו פפר הגדול** (יום שישי, 15 בספטמבר, בשעה 22:30) – **ג'ורג' רוי היל ורוברט רדפורד שוב יחד אחרי** העוקץ **בסרט על טייס גיבור מילחמת־העולם הראשונה, ההופך ללוליין אווירובאטי בימי שלום. מועקת גיבורים ללא תעסוקה, על רקע אמריקה התיכונה, מעוררת עניין, גם אם העלילה אינה תמיד מגובשת.**

★ ★ ★ ★ **חוזה השרטט** (יום רביעי, 20 בספטמבר, בשעה 22:05) – **מן הסרטים המורכבים, המלוטשים והמרתקים שעשו בשנות ה־80 באנגליה. מאייר מוזמן להנציח אחוזה של אציל כפרי, ותוך כדי צפייה בה מכל מיני זוויות, מגלה מזימה אפלה לרצח. הבימאי פיטר גרינאוואי התגלה לעולם בסרט הזה, שהוא דוגמה לקולנוע מתוכנן, שחייב את שורשיו באותה המידה לאלפרד היצ'קוק ולאנטוניוני.**

תדריך

חובה לראות

תל־אביב: מיכתב מאשה אלמונית, בגלל המילחמה ההיא, קפה בגדד, חלף עם הרוח, פאדרה פאדרונה, ואז, נערת קריאה, המיקלט, הלזאפופין.

חיפה: אשה אחרת.

ירושלים: נערת קריאה.

מקום לחופש

אצלנו כבר נוצרה מסורת. שישה שבועות מתוך החופש הגדול הם יושבים בבית ומשגעים אותי, ותוך כדי השיגועים אני עובדת כעקרת־בית במישרה מלאה ועוד מישרה שלמה בכתיבה. אולי רק מי שמתפרנס מכתיבה ויש לו ילדים נודניקים מבין על מה אני מדברת.

לעולם לא אשכח, איך לפני כמה שנים ניסיתי, במשך כמה ימים, לתפוס בטלפון איזה איש חשוב ומבוגר, כדי לקבל ממנו תגובה על נושא מסויים. במשך שלושה ימים טילפנתי אל האיש בכל רגע פנוי והוא לא היה בבית. לבסוף, כשהשגתי אותו, לקחתי נייר ועט והתיישבתי לי, עם הטלפון ביד באיזו פינה, כדי לשמוע היטב מה הוא אומר בקולו השקט ובמבטא האידישי שלו, שהיה קשה להבנה.

ועוד אני מתרכזת ומאמצת את אוזני ורושמת במדויק כל מילה שהאיש אומר, נעמד לידי בני הקטן ואומר בקול חזק, ממש לתוך האפרכסת! „אמא יש לי קאקי. קחי אותי לבית־שימוש", ואני עושה לו סימנים ביד שיעוף לי מהעיניים, אבל הילד ממשיך בסיפורי הקאקי שלו, בקול רם, והאיש מעבר לקו שואל אותי באידיש: „דו שפרנסט מיט מיר או מי דר קאקי?" (את מדברת איתי או עם הקאקי). טוב, זה היה קטע מהעבר.

ההווה הוא כזה, שבשבועיים האחרונים של החופש הגדול אני לוקחת חופש מכל העבודות שלי, מכריחה גם את הבעל לעשות כמוני, ואז אנחנו נוסעים לאיזה מקום־נופש כמו שכתוב בספרים שמישפחה נורמאלית צריכה לעשות, כדי לשפר את ה„ביחרנס" שלה.

במיקרה הזה אנחנו נותנים לילדים להחליט — בשאר המיקרים הם מחליטים בעצמם בלי רשותנו — לאן לנסוע, ובכל פעם הם מחליטים לנסוע או לאילת או לכינרת. אולי זה מפני שיש להם ים שני מטר מהבית ואף פעם לא עולה בדעתם להשתמש בו.

השנה הם החליטו לנסוע לכינרת. פתחתי את דפי זהב והתחלתי לטלפן. למלונות בדרגה גבוהה בכלל לא ניסיתי לטלפן. ניסיתי רק כפרי־נופש, וגם שם המחירים היו די מפחידים. בסוף החלטנו על כפר־הנופש מיפרץ־אמנון, משהו לגמרי חדש ובעצם לא־גמור.

כל מישפחה מקבלת בית קטן, שבו חדר־שינה וסלון קטן ומיטבחון ומיקלחת, ולפעמים, אם יש מזל, גם טלוויזיה, וכמובן מיזוג־אוויר מצויין. בתוך הבית ההורים יכולים קצת לנוח והילדים יכולים להסתובב בכפר־הנופש ולקנות ארטיקים וקולה, ואם הם חברותיים הם גם פוגשים ילדים אחרים ומתחברים איתם, ואז באמת לא רואים אותם לכמה שעות.

הכפר שוכן על המים ממש, ומלבד המים יש בו סירות מכל מין וסוג (שכמובן עולות כסף), ויש גם מין מיסעדה למצבי־חרום, ויש מינימרקט קטן שבו אפשר לקנות מיצרכים ולהכין ארוחת־בוקר בבית.

אני מניחה שאנשים בעלי מזל, שבאים לכפר־הנופש בתקופה שאינה החופש הגדול, יכולים גם ליהנות מהשקט. עכשיו המחירים גם יורדים, וזוג משלם 80 שקלים ליום ולילה. מקום בעל פוטנציאל גדול, אבל כמו שאמרתי, עוד לא לגמרי גמור, ומצד שני הלא־גמור דווקא נחמד, כי עוד לא הספיקו ללכלך אותו ולקלקל אותו.

אלי דסה, העולם הזה

כפר־הנופש על שפת הכינרת

„שקט, מיזוג־אוויר ואם יש מזל — גם טלוויזיה..."

מישפט השבוע

מישפט השבוע שייך לגננת מאיזור גוש־דן, שבאסיפת־ההורים הראשונה שנערכה השבוע אמרה בין השאר להורי הילדים: „אתם בוודאי יודעים שלכל הילדים הקטנים יש פנטזיות. אז אם הם חוזרים הביתה ומספרים שעשיתי כל מיני דברים – אז תדעו לכם שזה לא נכון."

ההורה שסיפר לי את זה הבטיח לנסות וליצור קשר עם הגננת, וכך לספר לי מדי פעם פנינים כאלה. שווה.

רק חשבתי לעצמי...

במיסגרת סיורנו בצפון הארץ, ביקרנו חברים במושב בני־יהודה.

ראינו את הבתים של המתיישבים, את המטעים שלהם, את הנוף הנפלא, וגם עברנו ליד בית־הקברות של היישוב ועצרנו שם.

בית־הקברות הוא חלקת־אדמה מגודרת ומחולקת לשניים. בחלק אחד של בית־הקברות עומד קבר אחד, ובחלק השני עומד קבר

אחד. החלקה האזרחית והחלקה הצבאית. מדינת־ישראל.

וכאן הבן־אדם עוצר רגע וחושב לעצמו: מעניין מתי אפשר יהיה לומר שהאדמה של ישראל היא שלנו — כשיהיו בתי־הקברות עם יותר קברים אזרחיים או יותר קברים צבאיים?

לא. אין לי תשובה על זה, אבל המחשבה הולכת איתי כבר כמה ימים.

אוכל באיזור הכינרת

בכוונה בחרנו לנו כפר־נופש בלי מיסעדה לארוחת־צהריים, כדי שכל יום, לקראת הצהריים (אחרי שחייה, שייט בסירות קאייקים ובסירות־מירוץ), יהיה לנו מה לעשות — זאת אומרת, לנסוע ולחפש איזה מקום נחמד ושקט כדי לאכול בו ארוחת־צהריים.

אמרו לנו שממש ליד ורד־הגליל יש מרכז־רכיבה שאותו מנהלים סגן־אלוף (מיל') וחברתו האמריקאית מאריזונה, ושם — כך נאמר לנו — יש אוכל אמריקאי מצויין. נסענו למרכז־רכיבה כורזים ופגשנו את סאני האמריקאית מאריזונה שהיתה עסוקה בהברשת סוסים. הסברנו לה שבאנו לאכול ארוחת־צהריים, והיא אמרה שאין כל בעייה, ניגבה את ידיה בסינור גדול ונכנסה למיטבח להכין ארוחה.

ואכן אוכל אמריקאי, כמו שאומר בעלי — הרבה ואיום. הזמנו שני סטקים. אחד היה טוב, האחר היה בלתי־אכיל; הסלט נראה כמו סלט סוג ב'; הצ'יפס נראה כמו צ'יפס וההמבורגרים היו יבשים ושרופים ולא־מעניינים.

אבל כל זה לא חשוב. מה שחשוב הוא שבמיסעדה עצמה היו 15 חתולים מקסימים, שלכל אחד מהם היה שם, וסאני דיברה אל כולם ושיחקה איתם וחייכה אליהם. היו גם שני כלבים נפלאים והיה מצב־הרוח הנפלא שלה, שהדביק את כולנו והיו בדיחות והרגשה של חברות ותיקה. אחר כך היתה גם עוגת־תפוחים נוסח אמריקה בתוספת גלידה שאמרו לי עליה — אני לא אוכלת דברים כאלה — שהיתה ממש נהדרת.

אז לעזאזל האוכל. אם שוב אהיה באיזור, אני הולכת לאכול אצל סאני.

ביום השני התארכו מסעות הדגים שלי בכינרת, וכבר היה מאוחר וגם חם מאוד, ולכן הוחלט פשוט לצאת מכפר־הנופש ולעצור במקום הראשון שנראה לנו. נסענו אולי שני קילומטרים, והגענו לחוף של כפר־נחום, ושם מתחת לסככת־קש, עמד איש. שאלנו אם יש לו אוכל והוא אמר שכן.

חיכינו להכי גרוע שיכול להיות, אבל אז הגיעו פיתות חמות וחמוצים נהדרים ואחריהם חומוס מהכי־טובים שאכלנו באחרונה, וסלט־ירקות נהדר, ומרוב הפתעה הזמנו גם דגים ובירה והכל היה ממש מצויין. חבל שמישליין, ההוא מהספר הירוק, לא היה איתנו. וגם בעל המקום, או המגיש או המבשל — לא יודעת מה תוארו, היה פשוט איש מקסים, ומסתבר שהוא גר במיגדל.

ביום השלישי נסענו לטבריה בעניין סידורים באיזה בנק וקניית לוטו או טוטו (גם השבוע לא אנחנו זכינו), ופתאום היינו רעבים. אבל בטבריה עצמה אין חנייה (כן, אין חנייה), אז נסענו דרומה, ופתאום נתקלנו במשהו שנקרא אמצע הדרך, ועל ידו היתה חנייה.

אומצות — מעולות. צלעות־כבש — מעולות. קבב — מעולה ותוספות בסדר. והמלצרית? יפהפיה הולנדית מטרפת, שאם היא לא מתגיירת ומתחתנת עם איזה ישראלי — זה אות־קלון לגבר הישראלי. קחו את המכונית וצאו לחפש אותה. שווה מבט או שניים או שלושה, ראיתי את זה לפי הגברים בשולחן שלנו.

דניאלה שמי

תשעה נשמות למקום אחד. מעשה בחוסר־הצלחה ★ מסיבה שהיא כמו חיסון

ממש בא לבכות

המקום הזה עבר כל כך הרבה גילגולים בשנה האחרונה, שממש בא לבכות. בתחילה קראו לו הגזור

האחות דפנה פיר׳סט, האחות של קר־יינית־הטלוויזיה דליה מזור.

זטרה, והוא היה בניהולם של **בני אלון** ו**אילן קיביקו**, האחיין של המיליונר **יוסל׳ה בוכמן**. לאחר מכן שונה שם המקום למירפסת, והיה בניהולו של איש חיי־הלילה, **עודד בלומנפלד**. כיום המקום נמצא בבעלותם של חמישה, ביניהם הזמר **איתמר כהן** ו**דודו דור**, אחיו של סולימן הגדול.

סבתא זוהרת מלי לנגוצקי, מעצבת־הפנים, שעיצבה את המקום, מדהימה בגופה החטוב למרות גילה. לצידה, הזמר דודו דור, מבעלי המקום, שהוא גם אחיו של סולימן הגדול, אביו של הזמר יזהר כהן.

הצילו אחת מהבחורות המאופרות שוכבת על מיטה, כששתי בנות מאופרות רוכנות מעליה. הבנות, שהיו יפות לפני ביצוע היצירה המפוארת על פניהן, זכו בכינויים מעניינים כמו: „חתולת

הבת של מרון השחקנית דפנה רכטר היא בתם של השחקנית חנה מרון והארכיטקט יעקב רכטר. לצידה, השחקן נתן דטנר. ציפי פינס (צילום מימין), מנהלת תיאטרון באר־שבע, חגגה בחברת בעלה, רואה־החשבון עמוס פרושן.

כמו חיסון משולש

תיאטרון באר־שבע נוהג בדרך־כלל, לחגוג את המסיבות שלו הרחק מההמון התל־אביבי. הם אוהבים לעשות זאת בחוג המישפחה המצומצמת, אבל לא שוכחים להעביר ידיעות לתיקשורת התל־אביבית, אולי מפני שהתיקשורת לא נוהגת להדרים לבאר־שבע. הפעם הם חרגו ממינהגם ועשו לעצמם מסיבה בסיגנון המישפחתי המפורסם, אבל בתל־אביב, ולא רק בתל־אביב, אלא במיסעדה שאחד מבעליה הוא **שמוליק וילוז׳ני**, שחקן וחבר מועצת עיריית תל־אביב.

הסיבה למסיבה היתה משולשת. אמנם באופן רישמי נאמר שזאת מסיבה להצגת המאה של קומדיה של טעויות. אך כשהגיעו חלק מהאורחים ולא הבינו בדיוק מה עושים במקום כל־כך הרבה נוכחים, הוסבר להם שמסיבה משולשת היא ממש כמו חיסון משולש — מרוכזת ויעילה.

על הבר ניתן היה לראות את המחזאי **מיכה לוינסון** משוחח עם המחזאי **הילל מיטלפונקט**. המוסיקאי **שלמה גרוניך**, שחיבר את המוסיקה לאחת ההצגות, היה שקט, אולי בגלל השעה המאוחרת, אך השחקנית **דפנה רכטר** היתה כמו כספית, וכל כמה דקות התחבקה והתנשקה עם אורח אחר.

עירית שנקר, מבעלי המקום, יאפית תל־אביבית בעלת ידע קולינארי נרחב, עוררה את הקרואים לטעום מהמזונות שהכינו הטבחים.

אמנם התפריט לא היה עשיר במיוחד, אך כנראה ששחקני תיאטרון מסתפקים במועט בימים אלה.

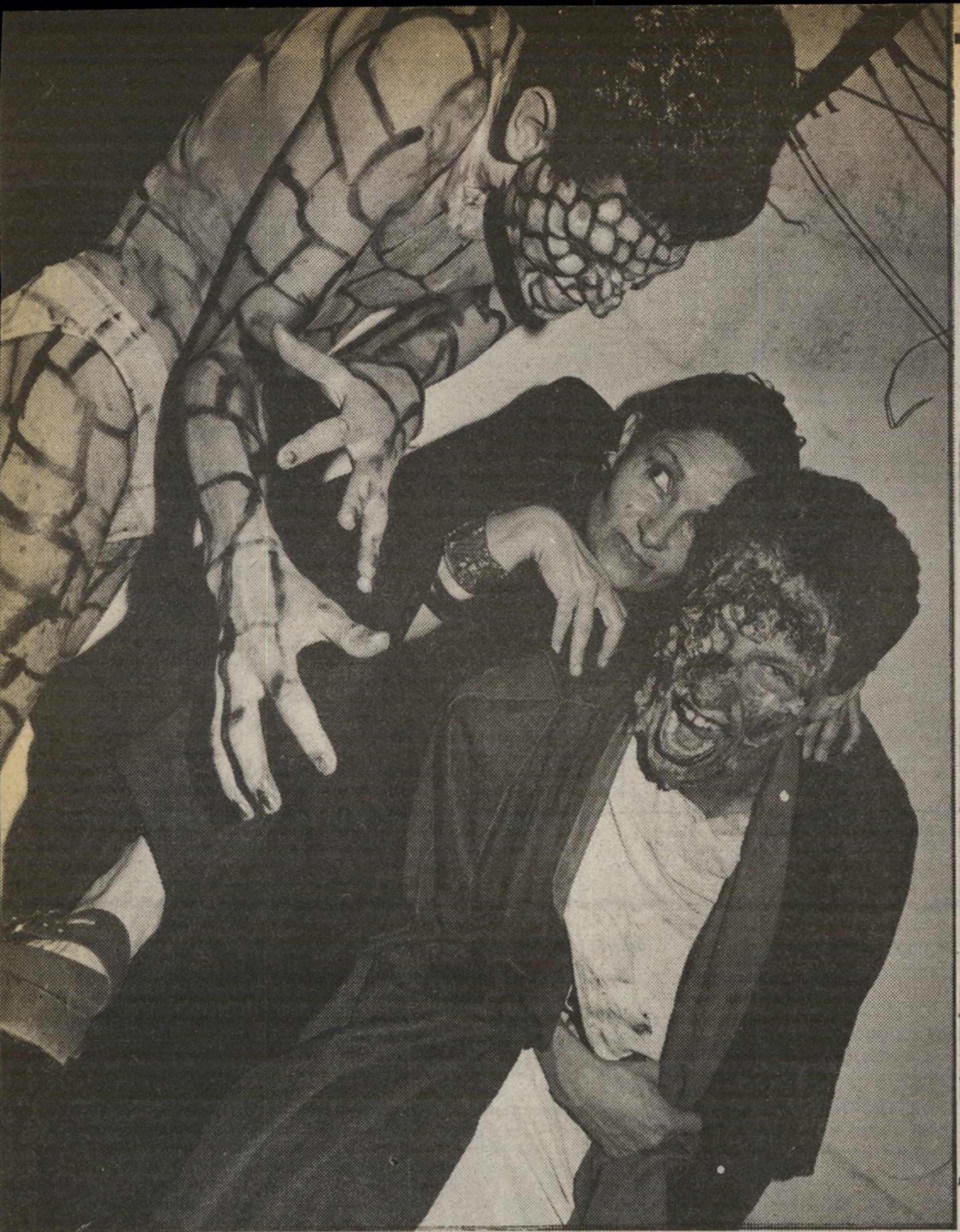

מין מפאריס", „בבושקה מרוסיה" ועוד. המאפר גיורא שביט משתמש בחומרי־איפור מיוחדים, כדי לכסות על צלקות מכערות שקרו מתאונות־דרכים, מפגיעות שקרו במהלך שרות־צבאי ומפציעות אחרות.

על הגוף רובי דמלין (במרכז) בחברת שני בניה, ערן ודויד, בפוזות מעוררות־פלצות, שהיו מאופרים כאחיינו של דרקולה מטרנסילבניה (מימין) ואיש הנחש (משמאל), שלבש לגופו תחתונים בלבד וכל שארית גופו כוסה באיפור אחיד בצבעי ירוק ושחור.

סוף־שבוע אסתטי

האסתטיקנים למיניהם היו עסוקים בסוף השבוע האחרון. מעבר לכל תצוגות־האופנה נחגגו גם שתי פתיחות חגיגיות במיוחד. האחת, פתיחת הסטודיו לאופנה של המעצבת **ברכה בר־און**, והאחרת פתיחת הסטודיו לאיפור של אמן־האיפור הבינלאומי **גיורא שביט**, שהגיע לתל־אביב לפני כשנתיים והצליח במקום שאחרים נכשלו — ביחסי־ציבור.

הוא שכר את דירתה של מעצבת־השיער **ויולט דלאל**, שעשתה הסבה לעיצוב־פנים ועיצבה את קפה כסית במתכונתו הנרכחית. בחצר הבניין שבו ממוקם הסטודיו התקבצו כל ידידיו וגם כמה נשות־חברה, שגם ידיו האמונות של שביט כבר לא תעזורנה להן. אלה רק יכלו להסתכל בקינאה בכל היפהפיות הצעירות שהסתובבו שם כשהן מאופרות בהרבה דימיון, בהבלטה ובהגזמה.

תעשיית האשליות פרחה באותו הערב, ובין מרצפות השביל המוביל לפחי־הזבל והדשא הירוק צהוב בלטו כמה צעירות יפות שלא נזקקו לאיפור כלל.

עולה חדשה אחת מהמאופרות היא עולה חדשה מאנגליה, שהתנשאה לגובה של 1.80 מטר. אחרי שהורידה את האיפור נתגלתה כהרבה יותר יפה.

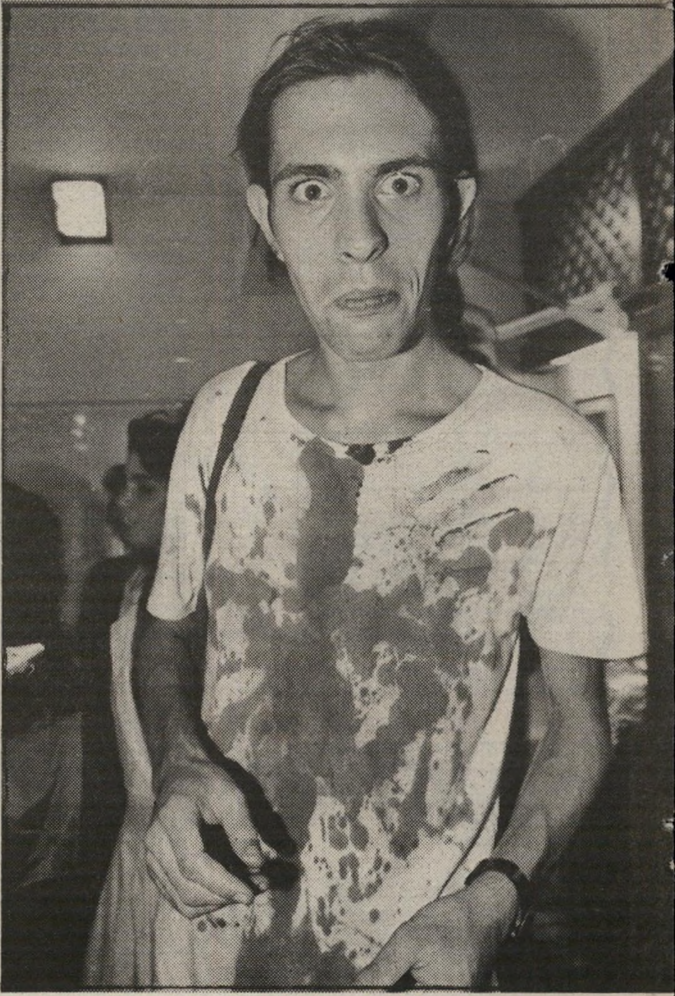

לא נפרדים תנסיך ניקולאי גאליצין, העוסק ביצירת אפקטים מיוחדים לקולנוע בתחום האיפור, הזים את השמועות שנפוצו בדבר פרידה מאשתו שלומציון קינן, וטען שזה רק משבר חולף.

כתב: זוהר אוהליאב. צילם: אלי דסה

רחל מרחלת על כל העולם

האנשים הנכונים

אני לא מבינה איך לא שמתם לזה לב, אבל בתל־אביב מסתובבת בשבועיים האחרונים ברונית בשם **גורדנה פון־ספירו**.

כבר כתבתי עליה בעבר. אני לא יודעת בדיוק מאיפה הייחוס שלה, ומאין התואר הזה, אבל כל החברים שלה מתעקשים על זה שהיא ברונית כשרה־למהדרין. היא אנגליה, שנישאה, לדבריה, לברון הגרמני **ז'אן פון־ספירו**, ונפרדה ממנו אחרי שהתאהבה בבחור ישראלי חיפאי בשם **יוסי טוכנר**, בעלים של פיצריה. זה נשמע, אולי, כמו רומאן לנערות אור־פר מפולין.

בכל אופן, היא תמיד לבושה באלגנטיות אכסטרווגנטית, וכולם מתעניינים לדעת מי היא ומה היא עושה.

השפיונים שלי גילו לי שהיא והיוסי שלה נפרדו, שהיא עברה לתל־אביב, ושהיא מאוד מעוניינת להכיר פה את האנשים הנכונים. אז אולי מישהו מוכן לעזור לה?

אלי דסה, העולם הזה

גורדנה פון־ספירו ויוסי טוכנר
כמו רומאן לנערות אורפר מפולין

הפקדת והבח"ל

בשפלה לא מפסיקים להתגרש, ואילו בירושלים מתחתנים ועורכים מסיבות בר־מיצווה בקצב משוגע.

חבר־הכנסת **חיים קורפו** מהליכוד, יו־שב־ראש ועדת־הכנסת, בעל לאשה נחמדה בשם **דבורה**, חיתן את הבת שלו, **מיכל**, שהיא פקד(ת) במישטרה, לבחיר־ליבה (כך קוראים לחתן בירושלים) **אלי טוויל**.

מובן שכל צמרת הליכוד היתה שם, החל בחברי־הכנסת **אליהו בן־אלישר**, **יהושע מצא** וגו'. היושב־ראש **דב שילנסקי**, השרים **משה ניסים**, **משה קצב**, **מישה ארנס** ו**דן מרידור**, וכמובן שגם מקומו של ראש־הממשלה, **יצחק שמיר** לא נפקד. כולם באו עם נשותיהם. במצב־הרוח המרומם ביותר בחתונה היה חבר־הכנסת **צחי הנגבי**, שפיזז, קפץ וחולל במרץ רב עם **ירדנה מלר**, מזכירת סיעת־הליכוד בכנסת. בחדר צדדי ישב **אברום קורפו**, אחיו של חיים, שהוא דתי. איתו ישבו הגברים המקורבים אליו, ובחדר נפרד ישבו נשות מישפחת אברום קורפו. אך מרבית החוגגים ישבו באולם הגדול בצוותא, ונהנו מהאווירה החילונית בהחלט.

אתי סלנסקי

דבורה קורפו בחברת נשות מישפחת אברהם קורפו
הגברים המקורבים, בנפרד מהנשים —

אתי סלנסקי

מיכל קורפו
— והאחרים בילו בצוותא

אהבה שכזאת

אשת־עסקים ישראלית מאוד מפורסמת, המתגוררת מזה כמה שנים בחו"ל, בעיקר בצפון־אמריקה, חיה חיים כפולים.

אשה זו, נשואה ואם לשניים, אוהבת את בנות־מינה.

אין בכך פגם, אך חייה הגלויים סותרים את העדפותיה. מדי כמה חודשים היא מגיעה ארצה, וכאן היא מנסה לשכנע את אחת מידידותיה לנסוע איתה לארץ־מגוריה הנוכחית. היא גם מפגינה חיבה מוגזמת לידידה הזאת, שרק בימים האחרונים קלטה את פשר הידידות האינטנסיבית הזאת.

לאשת־העסקים היתה ידידה אחרת, שהיתה מקורבת אליה. במשך תקופה של כמה חודשים דאגה לכל מחסורה של אותה בחורה, שהיתה דמות ידועה בחוגי התיאטרון והמוסיקה בארץ.

כיום בחורה זו נשואה לאמריקאי עשיר.

מה בדיוק התממש מהזיותיה של אשת־העסקים הנמרצת הזאת אני עדיין לא יודעת, אך אני באמת מעריכה את מאמציה הבלתי־נלאים והמתוחכמים.

החברה לא היתה

היו היו פעם שתי חברות, שהתגוררו באותו הבניין. לאחת קראו **דנה וכסלר**, ולשניה **שני הבלר**.

דנה היתה מבוגרת משני בכמה שנים, וממש כמו במישפחה שבה האחות הבכירה משמשת מודל לחיקוי ולהערצה לאחות הצעירה, כך גם היה בסיפור הזה.

שתי הבנות גדלו והיו ליפהפיות מרשימות. דנה הלכה לתחרות מלכת־היופי, זכתה בכתר הנכסף והיתה לאחת מהיפהפיות המיקצועיות ביותר בארץ. כלומר לדוגמנית־צמרת.

גם שני הלכה לתחרות. אך לא זכתה. היא לא התייאשה והפכה גם היא דוגמנית מבוקשת.

שני הבלר ורוני נעים
בגלל מות האם

עברו השנים, דנה המשיכה לצעוד על מסלולי־הליכה בתצוגות החשובות והכירה את אהבת חייה, **איציק ספקטור**, בנו של היבואן ואיש־החברה **אליהו ספקטור**. השניים נישאו ברוב פאר והדר במלון הילטון. את שימלת־הכלה תפר מעצב האופנה **יהודה דור**.

שני, לעומת זאת, החליטה להתקדם בחיים ועזבה את הדוגמנות לטובת דיילות בחברת־התעופה האמריקאית פאן אמריקאן. אחרי כמה חודשים הכירה את עורך־הדין **רוני נעים**, והשניים החליטו להתחתן. ואיפה נערכה החתונה? באולם הילטון, כמובן. ומי תפר את שימלת־הכלה? המעצב יהודה דור, כמובן.

אך מי לא היתה בחתונה? מלכת־היופי והדוגמנית דנה וכסלר.

הסיבה היתה מעציבה. את דנה פקדה טרגדיה. אמה, **רודיקה**, שגידלה אותה לבדה, נפטרה שבועיים קודם לכן ממחלה קשה. דנה התאוששה, אך לא במידה שתאפשר לה להופיע במקומות הומים ושמחים.

בחורה מתפרקת

מזמן כבר לא ראיתי בחורה כל־כך מת־פרקת כמו **אורנה טולדנו**, עובדת בכירה בחברת־האופנה ראש אינדיאני, שנישאה לאהובה, איש־העסקים הצעיר **אבי עזרא**.

אורנה נכנסה לגן הטרופי, כשהיא לובשת שימלת־כלה מרהימה, בעלת שובל ארוך־ארוך וזוג־כנפיים וכתר תואם. אחרי כמה סי־בובים וצילומים היא הסירה את שובל־הענק ואת הכנפיים ונשארה בשימלת־הכלה, ש־

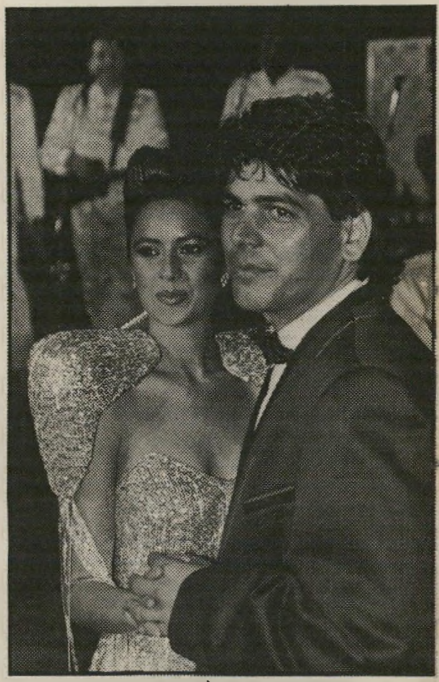

אורנה טולדנו ואבי עזרא
יצירה הנדסית בחלקים

היתה צמודה לגוף ועשויה מאלפי פאייטים ונוצצים בצבע־כסף.

אך שפיון שלי לחש לי שזה לא הסוף, שהיצירה ההנדסית הזאת עוד ממשיכה להת־פרק, את הכתפיות המובלטות ניתן להסיר בקלות, ואז היא נשארת בשימלת־ערב סכ־סית. ואם היא רוצה להמשיך בהתפשטות, אל דאגה: הבוס, **ניסים מיזרחי**, האחראי ליצירה הזאת, דאג גם לזאת. מתחת לשימלה יש בגד־גוף שחושף את גופה החטוב מאוד של אורנה, שכעת הוא רכושם הבלעדי שלה ושל בעלה.

ציפורן במושב

כשהאהבה פרחה ביניהם, הם דיברו על ונוס ועל אופק בשור ועל מזל שור ומזל דגים ועוד כל מיני סחורות עתידיות מהסוג הלא־מזוהה.

אני לא יודעת בדיוק מה עבר להם על האופק, אבל אני יודעת ש**ציפורן לוטם בר־לב**, חברתו־לחיים של המשורר **דויד אבידן** ואם בנו **תר**, עזבה את ביתם המ־שותף ועברה להתגורר בדירה שכורה במושב באר־טוביה.

ציפורן, שהיא אם לשתי בנות מנישואיה לארכיטקט שחזר בתשובה, החליטה שאין לה מה לחפש במיסגרת המשותפת הזאת, ופרשה לה למושב. חברים מספרים שמצבה הפיננסי לא הכי־טוב.

לעומתה פורחת וקורנת מאושר אשתו־לשעבר, **לילי אבידן**, שאחרי תקופה של

ציפורן לוטם בר־לב ודויד אבידן
פרישה מרצון

משברים אישיים וכלכליים חזרה לעצמה, וכעת היא מככבת בערבי ראיונות ובידור וכותבת מדור סכסולוגי.

איש אלרגי

הוא עושה זאת בפעם השנייה, אך הפעם נחזיק לו אצבעות.

מריק עפרון, המושבניק הכי חמוד במרכז־הארץ, ישא לאשה את חברתו, רונית בולקינד, בשבוע הבא, בחתו־נת רבת־משתתפים במושב שלו. מריק,

רונית בולקינד
טעם מתוק

אחיה של המפיקה ליהי חנוך, אשתו־לשעבר של הזמר שלום חנוך, היה במשך תקופה קצרה וטראומטית בעלה של מלכת־היופי־לשעבר, אילנה שו־שן. הנישואין האלה החזיקו מעמד במשך כמה חודשים, והשאירו טעם מר אצלו ואצל בני־מישפחתו. אך המושב־ניקים קורצו, כידוע, מחומר אחר, והוא התאושש.

לפני פחות משנה הוא הכיר את רו־נית, גרושתו של קצין־מישטרה־לשעבר

אילנה שושן ומריק עפרון
טעם מר

ואיש־העסקים בהווה, חיים בול־קינד, שהיה בן־זוגה לשעבר של הזמרת אילנה אביטל. השניים התאהבו. אני מתכוונת, כמובן, לרונית ולמריק. אני יודעת שמריק אלרגי לתיקשורת, אך לפחות שיידע שאנחנו מפרגנים לו.

תקציב למתנות

עד לשבוע האחרון חשבתי שהעשירים גרים במרכז־הארץ, בעיקר בגוש־דן. אך אחרי שנוכחתי לדעת שבירושלים יש מסיבות בר־מיצווה ותתונה יותר מאשר בכל מקום אחר בארץ, הבנתי שרק אנשים אמידים מאוד יכו־לים לעמוד בהוצאות הכרוכות בקניית מת־נות לכל כך הרבה אירועים ושמחות.

אז נתחיל במסיבת הבר־מיצווה של **תמיר**, בנם של עורך־הדין הירושלמי **יהלי כהנוב** ואשתו **דורית**. בני הזוג חגגו ליד בריכת מלון היאט, והיו שם הרבה חשובים.

במלון הילטון הירושלמי נערכה ברוב פאר והדר מסיבת הבת־מיצווה של **קרן**, בתם של איש־העסקים הישראלי־אמריקאי **מאיר פניג'ל** ורעייתו **יפה**, בין האורחים החשו־בים שהיו שם היה חבר הכנסת **רפאל ("רפול") איתן**, שסיפר שבמושב תל־עדשים, שבו הוא מתגורר ומייצר שמן, מייצרים גם וודקה מעולה ויין שנמכר בכמה מקומות בירושלים.

ואכן, למחרת היום ניתנה לכמה אנשים הזדמנות לטעום מהיין הזה במסיבת יום־הולדתו של **יוסי רפאלי**, בעל מיסעדת פפרברג הירושלמית, חברו של רפול.

רפי ורוז נקאש, הבעלים של ג'ורדאש, חגגו במלון היאט ריג'נסי את מסיבת הבר־מיצווה של בנם **שאולי**. שם רקדו ושרו בסיגנון חסידי, אולי בהשפעת הטכס שנערך קודם לכן ליד הכותל.

במיסעדת לה ורנדה הירושלמית חגגו את מסיבת הבר־מיצווה של **יניב**, בנו של דובר שר־המישטרה **רפי לוי** ורעייתו **אתי**. מובן שבמסיבה הזאת היתה הצמרת המישטרתית ורבים מהכתבים הפליליים. ימים אחדים אחרי האירוע הזה חגגו בני־הזוג לוי מלאת 14 שנה לנישואיהם.

אנשים רבים הוזמנו כמעט לכל האירועים האלה, ורק המחשבה על התקציב שלהם למת־נות מעבירה בי צמרמורת.

דורית כהנוב עם יוסי בן־חנן ובתו, ובעלה יהלי כהנוב
החשובים באו לבר־מיצווה

ראיון מתמשך

להיות עיתונאי זה דבר מסוכן ביותר בי־מים אלה, בעיקר אם אתם הולכים לראיין אדם או גברת מסויימים. לפעמים קורה גם שמישפחות שלמות נהרסות, לא בגלל הכתבה אלא מפני שהעיתונאית התאהבה במרואיין שלה. אפשר גם להקים מישפחה בדרך זו.

קחו, למשל את המיקרה של העיתונאית **מיכל קפרא** ממעריב, שנשלחה על־ידי עו־רך מוסף־פנאי לראיין את צלם־העיתונות רזי, ששמו האמיתי הוא **ריצ'רד הנריק רו־בינוביץ**, העובד בעיתון ידיעות אחרונות. רזי נחשב כאחד מצלמי־העיתונות הטובים ביותר בארץ, ואף זכה בתחרות־צילום בינ־לאומית באחד הפרסים הראשונים. מיכל הח־מודה באה לראיין אותו, ומאז היא פשוט אינה מפסיקה. היא ממשיכה לראיין אותו בארוחות משותפות, בסרטים שונים, ומי יודע לאן הם עוד יגיעו בקצב הזה.

ריצ'רד הנריק רובינוביץ
הבזק של אהבה

תרבות עירונית

על תבליט שנעלם

היכן עוד ניתן לגנוב 165 לוחות אלומיניום עבה — בהמשכים, לילה אחרי לילה, או בהפרש כמה לילות? היכן עוד מגישים פקידי מחלקה עירונית ארבע תלונות למישטרה על פירוקו של תבליט ענק, מבלי שתינקט כל פעולה לסיכול הגניבה? היכן עוד שומרים פרנסי העיר, כולל עסקני שינוי ור"ץ ממללי הגבוהה שלפני הבחירות, על קשר שתיקה כזה, בתיאום עם המימסד המפא"יניקי המושחת ביותר במדינה?

כדי לקבל תשובה לשאלות אלה, פנינו לפסל גרשון קניספל — הוא הנוגע בדבר — לשמוע את הסיפור כולו ממקור ראשון.

קניספל: בשעת ערב של יום חמישי אחד, לפני כמה שבועות, עשיתי את דרכי במכוניתו של השחקן אילן תורן לבית־שאן, מקום שם זומנה לנו פגישה עם קבוצה ממשכילי המקום. עוד אנו חולפים מתחת לגשר פז שביציאה המיזרחית מחיפה, בדרך לעמק יזרעאל ולקריות, והנה אני מגלה לתדהמתי שחסרה שורה שלמה של לוחות אלומיניום עבה בתבליט הענק שלי, „האדם המניע גלגלי עולם", שנחנך על־ידי ראש עיריית חיפה, ירוחם צייזל, בשנת 1979.

בתחילה חשבתי לתומי שהלוחות הוסרו על־ידי אנשי מחלקת התחזוקה העירונית לצורך התקנתה או החלפתה של הצנרת לניקוז מי־הגשמים, לקראת החורף המתקרב.

בכל זאת לא נתן לי המראה מנוח ולמחרת היום טילפנתי ליוסי בר, דובר העירייה, כדי שיברר מה קורה כאן. הדובר הבטיח שאכן יברר ויודיע לי את תוצאות הבירור בהקדם.

חלף שבוע ושום תשובה לא הגיעה לאוזניי.

והנה, אני שוב בדרכים, הפעם נוסע במכוניתי מנצרת לחיפה. בכניסה לעיר אני נדהם לגלות שגם תבליט נוסף, זה שהיה קבוע על גבי הקיר התומך בצידו המיזרחי של הגשר, אף הוא עשוי לוחות אלומיניום עבה, נעלם כלא היה.

עצרתי את המכונית והתקרבתי לתבליט. מכולו נותרו רק שלושה קטעים: אלה המרכיבים יחדיו את השם „גשר פז". **כל 165 לוחות האלומיניום שמשני עברי הגשר, לוחות שהשתרעו על פני שטח של 126 מטרים מרובעים ושקלו ביחד כ־6 טון, נעלמו.** המדובר בלוחות אלומיניום שגודל כל אחד מהם היה 100×30×50 ס"מ בממוצע.

במקום זה עלי לציין שהוצאות יציקתם של שני תבליטי הענק שעל הגשר, בתוספת להוצאות הצבתם במקומם, הסתכמו בשנת 1979 בלא־פחות מ־310,000 שקלים! מובן שלא עיריית חיפה היא שנשאה בנטל ההוצאות, כי אם חברת פז שעל שמה נקרא הגשר.

מלאכת השלמת התבליטים וקביעתם במקומם נמשכה כשנתיים, מ־1978 ועד שילהי 1980. סייע לי בה צוות של שיבעה בוגרי בתי־ספר לאמנות בחיפה ומחוצה לה.

בתמורה לנדיבותה של חברת פז, התחייב מי שהיה אז ממלא־מקום ראש עיריית חיפה, יוסף בלושטיין, להתקין במקום תאורה נאותה כדי להאיר את התבליט, שהוא אחד הגדולים בישראל, בשעות הלילה. הנושא אף נבדק על־ידי מהנדס המאור של העירייה, שקבע כי התקנת התאורה משני צידי הגשר תעלה כ־30,000 שקל.

מובן שדבר לא נעשה והתבליט היה שרוי באפילה כל שעות הלילה. כל מיכתבי למהנדס העיר ולראש העיר לא נענו.

מתברר כי עכשיו לא יצטרכו עוד לדאוג. פשוט — כבר אין תבליט!

○

לאחר שחלף ההלם הראשון, עלתה בי מעין הרגשת סיפוק. עכשיו אני בחברה טובה: גם תבליטיהם ופיסליהם החיפאיים של יצחק דנציגר ויגאל תומרקין זכו להיקבר כפסולת ברזל במעמקי ואדי רושמיה, או לשמש מיכלי־אשפה אכולי־קורוזיה בשולי המידשאה של בית אבא חושי.

ואם דנציגר ותומרקין כך — מי אני כי אלין?!

נזכרתי גם בשירו של ברט ברכט, שיר שאותו כתב בשנות גלותו, על אותו משורר אשר, בשעה שהוא נוכח לדעת שספריו אינם בין אלה המועלים על המוקד ברייך השלישי, זועק חמס כנגד הרודנים: אנא, שירפו גם את ספרי שלי!

שהרי שרפו רק את סיפריהם של סופרי האמת, ואם לא יעלו גם את ספריו שלו על המוקד, אות הוא כי חלקו היה עם השקרנים...

בכל זאת חזרתי ופניתי לדובר העירייה ו„עידכנתי" אותו באשר למתרחש: בשעה זו נעלם כבר כמעט כל התבליט כולו.

והרי לשם פירוק תבליט העשוי לוחות אלומיניום בגודל ובמישקל כזה דרושות משאיות, דרושים סולמות־ענק וכלים מתוחכמים אחרים, דרושות מקדחות. וכל זה מתרחש בעיר־ואם בישראל ואין רואה?!

וגם זה, לשם השוואה. לעומת מחירו של התבליט ב־1979 — 310,000 שקלים טבין ותקילין — יכולים הגנבים לקבל כיום דולר אחד לקילו של פסולת מתכת. כיוון שמישקל המתכת בתבליט כ־6 טונות, הם יקבלו איפוא, לכל היותר, סכום של 6000 דולר!

○

סיפורו של דובר העירייה היה מדהים לא־פחות מן הגניבה עצמה. לדבריו, הוגשו על־ידי היחידה העירונית המופקדת על אתרי האמנות בעיר, היחידה לשיפור פני העיר, לא־פחות מארבע תלונות למישטרת ישראל בנושא גניבת התבליט.

התלונה הראשונה הוגשה לאחר שדיווחתי על ה„קרחות" הראשונות, ואילו האחרות — משהלכו „קרחות" אלה והתרבו. לאחר הפנייה השלישית הודיעה המישטרה כי היא־ורק־היא מוסמכת להחליט על סדר הקדימויות שלה. אחד השוטרים אף זיכה את המתלונן בתואר „נודניק".

נראה שלמישטרת חיפה לא בוער ולפרנסי העיר (כולל, כאמור, נציגיהן ה„תרבותיים" של שינוי ושל ר"ץ) לא בוער. היחידים בעיר שכנראה בוער להם הם הגנבים. חסר רק עוד מיבצע לילי אחד וגם שורת העיטורים העליונה, שעוד נותרה במקום כזכר לחורבן, תיעלם אף היא.

וכך ירדו לטימיון שתי שנות עבודה ו־310,000 שקלים של 1979, שלא להזכיר כלל את יצירת האמנות. מעניין כמה מיפעלים נוספים באיזור חיפה יסכימו לתרום מכספם סכומים כאלה כדי להנות את פני עירם, אם כזה הוא גורל יצירות האמנות שכבר מוצבות/הוצבו בה.

באמת מגיע היה לחיפה נמל נוסף לפריקת פחם ואולי גם תחנת־כוח נוספת של חברת־החשמל.

○

הפרשה עוד לא הסתיימה, שהרי ספק הוא אם פרנסי „העיר האדומה" לשעבר שמעו על האמנה הבינלאומית מטעם אונסק"ו, שעליה חתמה גם ישראל, הקובעת שכל יצירת אמנות שהוצגה במקום ציבורי והושחתה — חובתה של הרשות הציבורית אשר בתחום סמכותה נעשה מעשה הוונדאליזם לדאוג לכך שהיצירה תוחזר לקדמותה ובמקומה. ואם הדבר בלתי־אפשרי — שתוצג באותו מקום יצירה זהה או דומה של אותו אמן.

שהרי בשעה שאמן מפקיד את יצירתו בידי רשות ציבורית כלשהי — כך קובעת אמנת אונסק"ו — אין פירוש הדבר שהוא מוותר על זכות היוצרים שלו, ואילו בשעה שמושחתת יצירת אמנות — נשללת מן הציבור יצירה ששיפרה את איכות סביבתו וחייו.

נתן זך ■

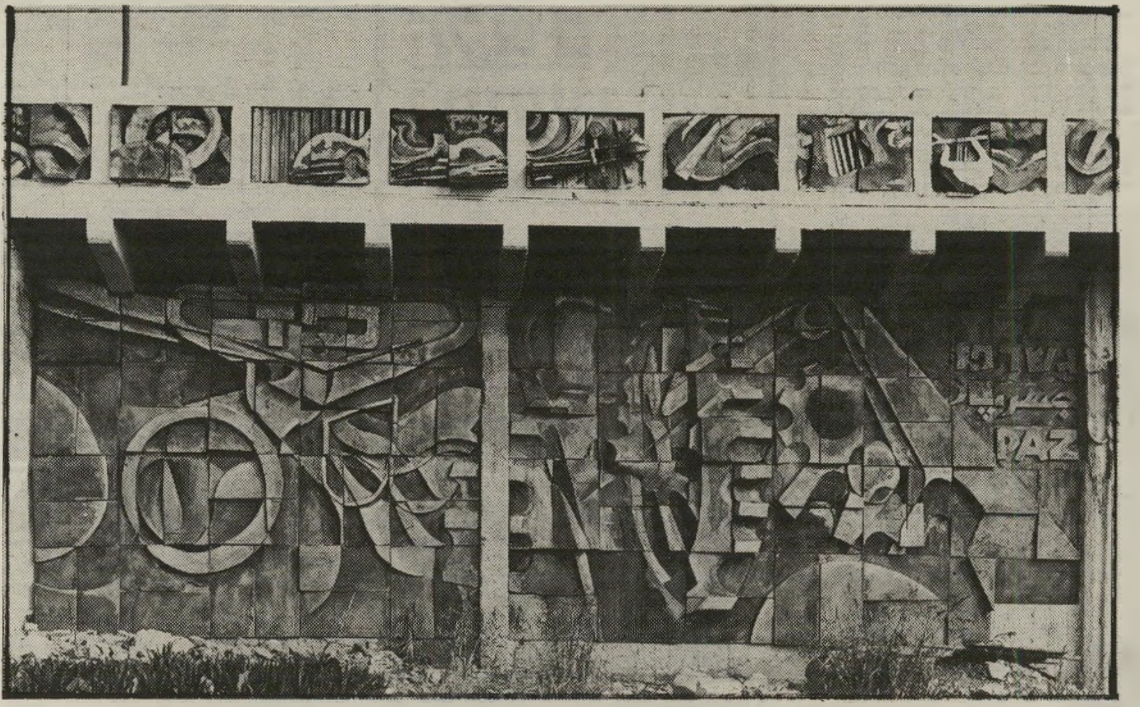

„האדם המניע גלגלי עולם" התבליט בגשר „פז". רק השורה העליונה נשארה.

אירועים

צהריים לזיכרו של יאיר הורביץ

כדי לקיים אירוע מוצלח נחוצים מרכיבים רבים. אחד החשובים שבהם הוא חוט־שידרה, שביל, גרעין של רעיון ההולך וצומח במהלך הערב. יש לבנות איזה סוג של מתח בלי שהצופה יחוש במאמץ של הכנאים. זיכרו של משורר, יקר ואהוב ככל שיהיה, איננו מספיק. גם יומרות גרולות ורצון טוב — אין די בהם.

צהרי יום השישי באולם הקטן והדחוס של הבימה (מדוע לא השתמשו באולם הגדול?) החלו כאשר נדלקו האורות על הבימה והאירו חדר שקירותיו שחורים ובו פסנתר, כורסת מנחה ומיקרופונים.

ליד הפסנתר ישבה המלחינה שרה שוהם וניגנה קטע פרי יצירתה. אחר־כך השתררה חשיכה גמורה וקולו החם של יאיר הורביץ הקורא שיר, הכניס את האורחים לאווירה של געגועים ומודעות לאובדן. לא עבר זמן רב ועל הבימה עלו, בזה אחר זה, משוררים, חברים, זמרות אופרה, זמרים של מוסיקה פופולרית — תהלוכה מוזרה של אנשים שהקשר ביניהם נראה מיקרי ולא ברור.

הצער ושאר הרגשות שבקעו מגרונותיהם היו על מי? על המשורר המת או על זה שעמד

על הבימה ושפך את מרי שיריו באוזני הקהל שציפייה דרוכה ריתקה אותו למקומו?

הציפייה התמוססה לאיטה עם התקדמות מחוגי השעון. בשלב מאוחר עלתה הסופרת בעלת הקול הנרעד, יהודית הנדל, המשרה אווירת אבל — ואכן גם קראה קטע מסיפור שעניינו בית־קברות. אחריה עלה, בתורו, משורר, יורם בן־מאיר שמו, שהעיד על עצמו כי הוא מבית ג'אלה... זקנו היה לבן ורחב, לראשו חבש קאסקט, לבוש היה מיכנסיים קצרים. מראהו יוצא־הדופן ליבה רמץ דק במרורה הכבויה של האירוע. אבל הוא פתח פיו ודיבר, וסיפר וקרא, והפיל — בלי משים — שיממון גדול על הנאספים.

„יותר נוח לישון במיטה," נשמעו הימהו־מים של עייפות מפי הנוהרים אל פתח היי־ציאה.

אם הצלחנו להתוודע מעט לאישיותו ולייי־חודו של הורביץ, אנחנו שלא היכרנו אותו, היה זה הודות לגבריאל מוקד שהעלה זיכ־רונות מראשית דרכו הספרותית; לבעל ה־טור במעריב וחברו הטוב אמנון אברמוביץ, ששיעשע את הקהל בסיפורים על קשריו של

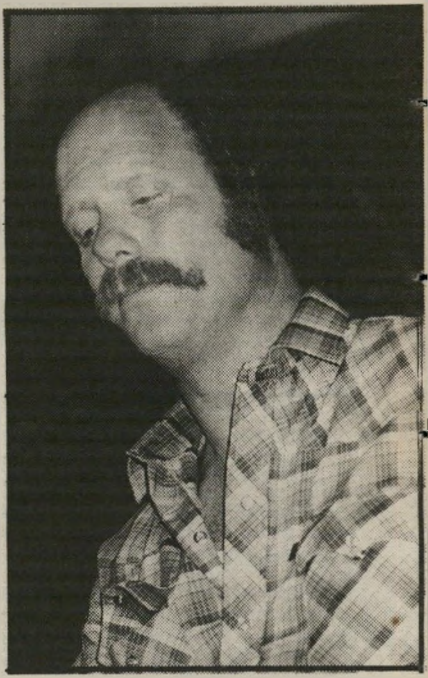

יאיר הורביץ: שנה למותו

יאיר הורביץ עם אגף החקירות במישטרה; ליונתן גפן שהגיש קטע קטן ומרגש לזיכרו; למנחם פרי ששימש מנחה סבלני ומסור מאין כמוהו — ולזהרירה חריפאי שקריאתה הנפ־לאה בשירי הורביץ העניקה לערב אחרים מר־געיו היפים ביותר.

שרה כץ ■

ספרים

למי מגיע העונש

סופו של הורן
כריסטוף היין
„ספריית פועלים"

זהו סיפורו של קיץ אחד בעיירת־מרפא במיזרח־גרמניה. הקיץ האחרון בו חנו שם ה־צוענים. והקיץ שבסופו שם הורן קץ לחייו. אחרי כ־17 שנה משחזר כל אחד ממספרי הסיפור את שקרה לו בזמן ההוא. ובהזדמנות זו את חייו קודם לכן.

כל זה משמים מאוד. לכאורה התאבד הורן בגלל סיבות פוליטיות. למעשה מת כל אחד מהמספרים מחיים קטנוניים, משמימים, אכ־זריים בקנה־מידה קטן, חסרי יופי, משמעות ואהבה.

וכמעט כל קורא ימות גם הוא מחוסר־עניין בספר ובגיבוריו.

אם אלה וכאלה החיים במיזרח־גרמניה, אין כל פלא שצריך לבנות חומה כדי לעצור אנשים מלברוח משם. יש כאן כל הנוקשות, האכזריות והאפלוליות של הגרמנים באשר הם, בלי פרץ המעשים הגדול של „הנס הכל־כלי" או איזה מעשה אונס אחר.

רע ומר ומשעמם עד מוות. ועד הסוף אין אנו מבינים מה עניין הצוענים למותו של הורן.

וגם לא מה משמעות מצא המחבר בכל ה־סיפור.

ולמה מצאו לנכון לתרגם דווקא אותו לעברית.

ובייחוד — למי מגיע העונש לקרוא את הספר, חוץ מאשר למבקר המיסכן.

מילחמה וייאוש

מוצרט הקטן שלנו
וולפגנג בורכרט
הסדרה הפתוחה („סימן קריאה", „הקיבוץ המאוחד", „מעריב")
תירגם גביראל צורן

וולפגנג בורכרט נפטר כשהיה בן 26 בלבד. הוא היה סופר גרמני צעיר, ולא נהרג בקרב. אבל מת בגלל המילחמה. ובמותו, כמו רוב גיבורי סיפוריו, היה צעיר מאוד ביולו־גית. אבל זקן וחכם ומיואש.

במשך השנתיים שנותרו לו אחרי המילח־מה שבה לחם בחזית הרוסית, חלה במחלה חשוכת־מרפא, הוחזר לחזית, נאסר בגלל די־עותיו ושוב הוחזר לחזית, כתב את קובץ־ה־סיפורים, שכולם עוסקים במה שחווה בחייו הקצרים — בתי־סוהר, המילחמה והחזרה ממ־נה. רק בסיפורו האחרון, שהוא מן העיזבון, מוזכרת גם המחלה.

עניין סיפורים מן העיזבון הוא תמיד בע־ייתי. אולי לא מיקרה הוא שסופר או משורר לא פירסם את שכתב בחייו. כאן ההחמצה גדולה, כי אין ספק שעל הספר היה להסתיים בסיפור „לאורך הרחוב הארוך־הארוך" — מו־נולוג פרטי של סגן צעיר שחזר לבדו מהחזית בעוד שכל אנשי מחלקתו נותרו קבורים על־יד כפר קטן ברוסיה. זהו סיפור המסכם את שאין להבין ואין להוסיף אחריו.

מעולם אחר לגמרי, מיבשת אחרת ומזמן שונה, עולה ההבזקה של הדימיון המפליא של הסיפורים במוצרט הקטן שלנו לסיפרו של האמריקאי רימונד קארבר דבר קטן וטוב (יצא בעברית בהוצאת כתר). דבר קטן וטוב עוסק בדברים הלא־הרואיים והיום־יומיים ביותר. הסיפורים קצרים ונואשים. בורכרט עוסק בעניינים הקשים ביותר של הקיום ה־אנושי, במאסר, במילחמה אבל באותה מידה של צימצום, של יאוש, ושל שימת הדגש על פרטים. הסיפור דבר קטן וטוב — על הורים שבנם נהרג בתאונת־דרכים — מסתיים בנחמה האנושית הפעוטה של האופה המביא להורים הכואבים לחמניה מתוקה, „דבר־קטן־וטוב" כדבריו. סיפורו של בורכרט שן הארי, סיפורו של אסיר חסר־ניחומים ובודד, מסת־יים כאשר הגיבור מצליח להגניב לתאו פרח שן־הארי.

„הוא נטל אותו בזהירות, כמו אהובה, אל ספל השתייה שלו, תחב שם את היצור הקטן והתשוש, ואחר־כך נזקק לכמה דקות — כל־כך לאט התיישב פנים־אל־פנים עם הפרח שלו. הוא היה חופשי ומאושר כל־כך שהשליך מעל עצמו את כל מה שהעיק עליו: את המ־אסר, הבדידות, הרעב לאהבה, חוסר הישע, את עשרים ושתיים שנותיו, את העולם, את הנצרות — כן, גם את זה!"

זהו ספר קשה לקריאה. דווקא הצימצום מביא את הכאב לידי צעקה. הרעב, הקור, הפ־חד, הבדידות, ההרג־ללא־תכלית — כל אלה מהווים את העולם שבו מסתובב הסופר, כמו האסיר בתאו, ללא סוף, ללא תיקווה וללא פשר.

אבל הסיפור, שהיה צריך להיות האחרון, „לאורך רחוב ארוך ארוך", שהוא גם הסיפור המסכם והארוך ביותר בספר, צריך להיכנס לקלסיקה של ספרות המילחמה. בארביס, רמ־רק וכל הסופרים שתיארו במאות עמודים את זוועות המילחמה לא הצליחו לעלות על כמה העמודים של סופר צעיר זה.

„57 הם קברו ליד וורונש... אני נש־ארתי. אבל אני רעב... 57 באים מדי ערב לגרמניה. 9 מסגרי רכב. 2 גננים, 5 פקי־דים, 6 סוחרים, 1 ספר, 17 איכרים, 2 מורים, 6 פועלים, 1 מוסיקאי, 7 תלמידי בית־ספר... 57 שואלים אותי מדי לילה איפה הפלוגה שלך! בוורונש, אני אומר אז. קבורים, אני אומר אז. קבורים בוו־רונש. 57 שואלים אחד אחד. למה? ו־57 פעמים אני נאלם."

וכאן ממשיך המחבר ומשלח את המתים להורים, וההורים הולכים איתם לכומר ול־ראש־העיר ולמורה ושואלים „למה", עד שכו־לם מגיעים לגנרל — „הגנרל לא מסתובב אפילו. ואז האבא רוצח אותו. והכומר? הכומר נאלם."

וכך הם ממשיכים עד שהגיעו לשר (מזכיר לכם משהו בדבר „אחריות מינסטריאלית?!"). השר נבהל מאוד ומתחבא מאחורי סל־משק־אות ומרים כוס „לחיי הדרום, הצפון, המיזרח והמערב" (מזכיר לנו משהו?). אבל הוא, בני־גוד לגנרל, עונה לשאלה „למה". „גרמניה, חברים, גרמניה! בגלל זה! ואז מסתובבים 57. באלם. שעה ארוכה ובאלם. הם מביטים לד־רום, לצפון, למיזרח ולמערב. ואחר־כך הם שואלים חרש: גרמניה? בגלל זה? ואז מסתו־בבים 57. ואינם פונים עוד לאחור. ונשכבים שוב בקיברם ליד וורונש." (ע' 139)

ומה יש לקורא לומר אחרי זה? אלא אולי לחזור ולצטט מתוך הסיפור „ואיש לא ידע לאן". „כי אנחנו נרדמנו כנראה לרחש בתים מתמוטטים (אהה, משורר, אין לך מילה ליפ־חתם של בתים גוועים!), נרדמנו לקול שאגת פגזים (לאיזה בית־דפוס יש סימן לצעקה מתכתית זו?), ונרדמנו לאנחתם של אסירים ונערות שנאנסו (מי מכיר חרוז לכך, מי מכיר את המיקצב)"... (עמ' 120)

ואנחנו שאנחנו חסרים גם את המילים גם את הדפוס וגם את המיקצב, יכולים רק לקרוא ולשתוק.

רעיה הרניק ■

מי מכיר
חרוז לחירחור?

„שיבואו המשוררים הבודדים וה־נאלמים־דום בגבורה, שיבואו ויל־מדו איך עושים נעל, איך צדים דג, איך אוטמים גג, כי כל מה שהם עושים אינו אלא פיטפוט, מעונה, שותת־דם, מיואש, הוא פיטפוט בפ־ני לילות מאי, בפני צעקות הקוקיה, בפני ההברות הנכונות של העולם. כי מי מאיתנו, אהה, מי מכיר חרוז לחירחור של ריאה ירויה, חרוז לז־עקה בשעת הוצאה־לפועל. מי מכיר את המישקל, את המיקצב הנכון של מעשה אונס, מי מכיר את מישקלן של נביחות מקלעים, מי מכיר את ההברה לזעקת עינו של סוס מת ש־נאלמה זה עתה, ובה השמיים אינם משתקפים עוד ואף לא הכפרים העו־לים באש, לאיזה בית־דפוס יש סימן לאדמומית החלודה של קרון מש־אות, אותה אדמומית של שריפת עו־לם, אותה אדמומית של דם יבש וק־רוש על העור האנושי הלבן! לכו ה־ביתה, משוררים, לכו אל היערות, צודו דגים, חיטבו עצים ועשו את מעשה־הגבורה שלכם: שיתקו! הש־תיקו את צעקת הקוקיה של לבבכם הבודד, כי אין לה חרוז ואין לה מישקל, ושום דראמה, שום אודה, שום רומאן־פסיכולוגי אינם יכולים לשאת את צעקת הקוקיה, ואין מי־לון ואף לא בית־דפוס שבידם הברה או סימן לזעם העולם חסר המילים שלך, לתאוות הכאב שלך, ליסורי אהבתך."

(מתוך „ואיש לא ידע לאן"
לוולפגנג בורכרט)

העולם הבא

עודד פלד

לדוד משה היתה פרה

לא הספקנו להתאושש מסיפור החיפוש אחר צאצאי הפרה הכחולה של משה רבנו (זו שנעלמה לאחר הדו־קרב עם עגל הנאפופים הזהוב) וכבר מזומנות לנו צרות טובות אחרות. לדוד משה היתה פרה, אבל אנחנו נקרע באוזון סידרת חרירים ציבעוניים. שנה עברית ססגונית מאוד מתרגשת ובאה עלינו לטובה, בעזרת השם, השמש ועדרי הצאן והבקר הקדושים המסניפים עשב בשדות הצייר הניצחיים של הפלנטה הזו.

לדוד משה היתה פרה. מן האפר הכחול שלה (ואם אינני טועה, בתוספת ליטר וחצי מים מינרליים, 200 גרם אבקת־אפייה, שש ביצים, שניים סוכר וחלב עמיד) מבקשים קוסמי ומעונני הרבנות לרקוח את הצרי הקדוש שיטהר אותנו מכל עוולותינו בבואנו בשערי הבית התשיעי; אבל בינתיים, עד בוא המשיח על חמור צהוב, פרה כחולה או עפיפון סגול — צריך להתפרנס, לא?

אז כמה חברל'ך תפסו יוזמה והלכו לעשות קצת ג'ובות במטעי אבוקרו זרים, סו ווט? מה כל הרעש הזה מכמה טר"שים מיל' שהשתמשו בכישורי הריחרוח שרכשו בתקופת גששותם בצבא ונתנו ייעוץ לקרטל הבשמים באיזה חור דפוק ליד האמזונאס? ומה עם כל הטר"שים מיל' (תמיד טר"שים מיל') שתרמו מניסיונם המיבצעי העשיר במשך שנים ארוכות לסינדיקטים של בונבונייירות, לתאגידי פיצוחים ולקונגלומראטים של חמוצים בכל מיני פינות שכוחות־אל? הנה, חבר טוב שלי, למשל (טר"ש מיל', כמובן), קיבל הצעה טובה לאימונים הידראוליים של קרטל הבננות במדבר גובי וטר"ש־חבר אחר כבר אורז בדרכו לאיי קוקי־דפוקי, שם ייתן ייעוץ בנושא אריזות־ואקום לסינדיקט מגלגלי היונים ומפריחי הקוביות, ואני ממתין בכיליון אזניים להזמנה הנכספת מטעם חבר הלצים של חצי־האי ציצי־פריצי לסידרת הרצאות מחתרתיות בנושאים חיוניים כמו: „ההיסטוריה כבטלה: דיאלקטיקה של תהליכי בטן־גב".

ואם כל זה לא חיובי — לא כשר — לא טוב — לא כסף, אני ליפשיץ. שנה עברית ברוכת חרירי אוזון ציבעוניים מתרגשת ובאה עלינו. לדוד משה היתה פרה, רק שלא יבואו לכאן מומחים זרים, חס וחלילה, ללמד אותנו איך לכתוש אותה לאפר קודש כחול.

עורך נתן זך

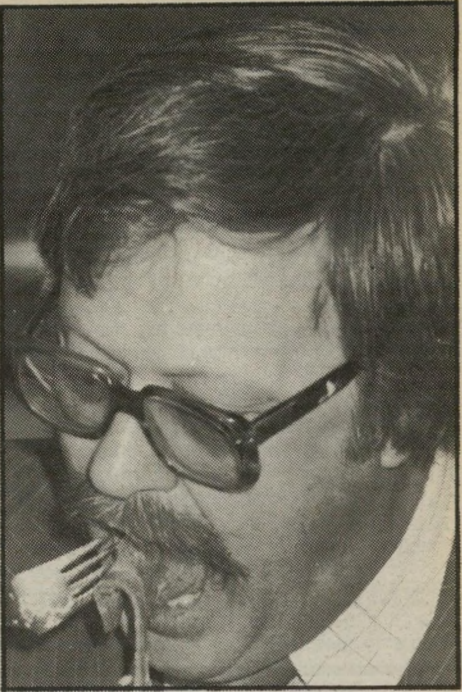

ענת סרגוסטי, העולם הזה

נפתלי יניב:

„הוא לא חיכה. זה לא הזיז לו!"

משהו מצחיק קרה לשר־החקלאות, אברהם כץ־עוז, בדרך לטאלין. הוא הוזמן לבירת אסטוניה שב־ברית־המועצות, אך לא קיבל אשרת־כניסה.

שאלתי את דובר־המישרד, נפתלי יניב, איך זה קרה, והאם היתה בכלל הזמנה.

שר־החקלאות הוזמן על־ידי שר־החקלאות של אסטוניה, ולו לונר, להשתתף בתערוכת־פרחים בטאלין.

● אז מה בדיוק קרה?

אנחנו יודעים איך זה הולך בארצות הגוש המיזרחי? לא הסתמכנו על ההזמנה, והשר יצא לביקור בסניפי אגרקסקו, ביקור שהיה מתוכנן קודם לכן. ב־15 בספטמבר מתחילה עונת־הייצוא, ומקובל ששר־החקלאות יבדוק איך מתכוננים סניפי אגרקסקו והמועצה־לשיווק־פרי־הדר לשנת הייצוא. אמרנו שבהזדמנות חגיגית זו, אם יש כבר הזמנה, נפנה שלושה ימים מתוך תוכנית־הביקור, ויטוס לו השר לשם. מכיוון שלא הסתייע הדבר בידו, הוא המשיך בדיוק לפי המתוכנן.

● ומה לגבי ההזמנה לטאלין?

ברית־המועצות

הוא בא, היה צריך לקבל ויזה ולא קיבל. הוא לא עשה מאמץ וישב וחיכה לוויזה, אלא המשיך בסיור. אילו היה מקבל ויזה, היה נוסע לטאלין. לא הסתייע הדבר בידו, הוא המשיך בסיור הרגיל.

● ומה לגבי שאר המישלחת?

מי שצריך היה להיות איתו בסיור המשיך איתו, ומי שלא צריך היה להיות איתו חזר לארץ. עד כמה שאני יודע, הפרחים שלנו דווקא הגיעו לטאלין.

● השר לא לקח בחשבון את העובדה שעד היום לא הוזמן אף שר ישראלי אחד באופן רישמי?

זה לא היה חשוב שהוא יקח בחשבון, משום שהוא לא נסע לטאלין, אלא לסיור בסניפי אגרקסקו, ואני שוב אומר, אילו היה מקבל ויזה, היינו מפנים או מבטלים את אחד מיעדי־הסיור, והשר היה נוסע לטאלין.

● אבל זה עדיין מציג את השר עצמו, או את הממשלה שהוא מייצג, באור לא כל־כך מכובד.

את זה את אומרת. הוא לא חיכה. הוא התחיל והמשיך בסיור הרגיל שלו. זה לא הזיז לו.

(אורית זרובבל)

[illegible], העולם הזה

אמיר דוידזון:

„זה עולה הרבה אבל זה כדאי!"

זה עוד לא קרה בארץ. נותנים לנו פרסים יקרי־ערך כדי שנקרא עיתונים. במשך 10 שבועות, החל בשבוע שעבר, תוגרל מכונית בין קוראי „מעריב". כל שבוע מכונית, ביחד 10 מכוניות.

שמעו על זה ב„ידיעות אחרונות", ופתחו גם הם במיבצע־פרסים.

פניתי למנכ"ל „מעריב", אמיר דוידזון, ושאלתי אותו מי יזם את הרעיון אצלם.

לעשות את זה במעריב זה היה רעיון שלי, אבל בחו"ל הדברים האלה נעשו כבר. באיטליה, באוסטריה הגרילו מכוניות, באנגליה עושים „בינגו" לקוראים, אבל זה נראה לי קצת מוגזם.

● למה להיכנס להוצאה כספית כל־כך גדולה? הרי גם אם אנשים יקנו „מעריב" במשך תקופת חלוקת־הפרסים, הם, או לפחות חלקם הגדול, יפסיקו לקנות את העיתון אחרי תום חלוקת הפרסים.

מה שאנחנו רוצים זה לחשוף לפני כמה שיותר אנשים את

עיתונות

השינויים שחלו במעריב בשנתיים האחרונות. אנחנו חושבים שחל שיפור עצום בעיתון, ולא מספיק אנשים יודעים על כך. כלומר, אם במשך 10 שבועות אדם יקנה כל יום מעריב, תהיה לו ההזדמנות לראות במו־עיניו שזה עיתון מצויין, ואנחנו מקווים שהחשיפה הזאת לציבור תשאיר אצלנו קוראים רבים.

● כמה עולה המיבצע הזה?

זה עולה הרבה כסף, אבל פחות מאשר כל דרך אחרת לחשיפה כזאת של העיתון לפני קוראים חדשים.

● כמה?

את זה לא אגיד.

● אבל הנה, רק פתחתם את המיבצע וכבר „ידיעות אחרונות" עושים גם מיבצע. זה יזיק לכם?

למה שיזיק לנו? אצלנו מרוויחים כל שבוע מכונית, ולא חשוב מה יתנו בידיעות אחרונות. מקסימום הקורא יקנה את שני העתונים, יקרא את שניהם וכמשך השבועות של המיבצע יחליט איזה עיתון נראה לו יותר. אנחנו מאמינים שההשוואה הזאת תהיה לטובתנו, ובינתיים הקהל מרוויח.

(דניאלה שמי)

אלי דסה, העולם הזה

שמואל זיסמן:

„אין פסול בחסות של נערות־ליווי!"

החסות שמעניקה חברת נערות־ליווי בשם V-I-P לקבוצת הכדורסל של הפועל־חולון לא מפסיקה לעורר תגובות, ביניהן של קבוצת המעודדות, שכבר הודיעה על מורת־רוחה.

שאלתי את עורך־הדין שמואל זיסמן, לשעבר שחקן במכבי תל־אביב, מה דעתו על החסות הלא־מקובלת.

אני מצטער שעזבתי את הקבוצה. אלמלא הייתי עוזב, אולי היינו יכולים להגיע להסכמה. אבל ברצינות, המיבחן האמיתי הוא, קודם כל, אם זה אסור על־פי החוק, וכל עוד זה לא אסור על־פי החוק — זה מותר. כל מי שמתקוממים נגד העניין עושים זאת בבחינת „איך זה ייראה", לא אם זה מותר או אסור.

אני מניח שגוף דתי, למשל, היה מתנגד. זה תלוי איך אתה תופס את עצמך. אם הפועל־חולון רואה את עצמה כחלק ממיפלגת־פועלים, וזה לא מסתדר להם טוב עם הדימוי לפני הבחירות להסתדרות — אז יש להם בעייה.

● אתה לא מוצא בזה טעם־לפגם?

אילו הייתי בעל הקבוצה, אילו זה היה עסק פרטי שלי,

כדורסל

יכול להיות שאני, במיסגרת השקפות־העולם שלי, הייתי רואה בזה טעם־לפגם, ולא הייתי עושה את זה. אבל אני נקרא להביע את דעתי על מעשים של אחרים, וכל עוד זה לא מנוגד לחוק, אי־אפשר לשלול את זה על הסף. אפשר רק להתווכח.

● אין חוקים המגבילים חסויות?

לא ידוע לי על חוקים המגבילים חסויות. אני מעדיף שישמרו על חוזים עם שחקנים, ושכל מי שמתנגד לרעיון — שיציע אלטרנטיבה, כי מדובר בקבוצה מיקצוענית שצריכה לחיות מהכסף.

● היית מוכן לשחק בקבוצה המקבלת חסות כזאת?

אני חושב שמעמדו של שחקן כיום הוא כזה שהוא אינו יכול להביע את דעתו לגבי הספונסר. יכול להיות שהייתי מרגיש לא־נוח לשחק, אבל הייתי משחק. יחד עם זאת אני בהחלט מבין את המעודדות של חולון, שהביעו את מחאתן. זה לא נוגע להן, אבל אפשר להבין אותן.

● אתה רואה בדימיונך איך מעניקה הפועל חולון חבילות־שי של חברת־החסות שלה?

בדימיוני אני לא רואה כלום. על הדימיון שלי אחראית אשתי.

(אורית זרובבל)

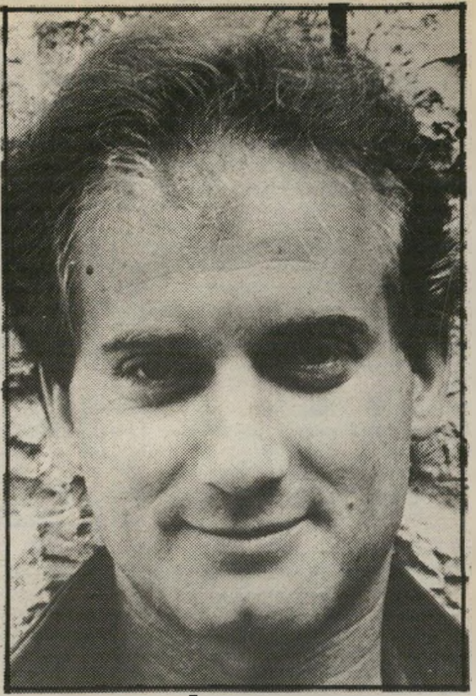

יהודה אלמגור:
„ההצגה חייבת להימשך בזמן ובמועד!"

כנס מיוחד במינו התקיים בירושלים, והשתתפו בו עשרות מומחים מכל העולם כדי לדון במחלות המיוחדות שמהן סובלים האמנים. חברי הוועדה המארגנת טענו כי קיימת סכנה שאמן ייאלץ לפרוש מעבודתו כשמצבו הבריאותי אינו תקין. הם הזכירו מיספר רב של מחלות מיוחדות לאמנים. בארצות־הברית נפתחו כ־20 מירפאות, המתמחות במחלות המיוחדות לאמנים. לדברי חברי הוועדה המארגנת ניתן למנוע את הופעת המחלות על־ידי עריכת בדיקות מוקדמות. בהתאם לתוצאותיהן יידעו האמנים איזה חלק בגופם פגיע, וכיצד יש להתמודד עם הבעייה. יהודה אלמגור, שחקן תיאטרון „החאן" הירושלמי:

אני מברך על יוזמה זו, כי בכך עולה מודעות הציבור, ובמיוחד אצל אותם גופים הקשורים לעבודת האמנים. שחקן־תיאטרון חשוף יותר למחלות המיוחדות. הוא מבצע מיגוון תפקידים על הבימה: משחק, שר, רוקד, צועק

אמנים

וכדומה. למרות זאת, ההצגה חייבת להימשך בזמן ובמועד שנקבע.

● מהן כוונותיך?

שחקן־תיאטרון יכול לקום בבוקר חולה אנוש, אבל עיקר דאגתו תהיה שלא יבטלו בגללו את ההצגה של אותו ערב, שמוזמנים אליה אנשים רבים. אני בטוח שכל שחקן בארץ חושב היטב לפני שהוא מודיע כי אינו יכול להופיע, גם כשהוא חולה מאוד.

● האם קרה לך שבגלל מחלה בוטלו הצגות שהשתתפת בהן?

לשימחתי לא. אני מכיר את תיאטרון החאן. הוא מאוד הומאני ומצפוני ביחס שלו לשחקניו. לא נתקלתי במצב שבו הוכרח שחקן, או שהופעל עליו לחץ, לעלות על הבימה כשהוא חולה. החאן מאמין לשחקניו.

● האם ניתן להקים מירפאות מסוג זה, כפי שקיים בארצות־הברית?

בהחלט! הבעייה שלאמנים יהיה קשה לממן זאת, כי מרביתם רחוקים מלהיות מבוססים מבחינה כלכלית. האיגוד שלנו, אמ"י, פועל רבות למען רווחתם של האמנים, למרות שקופתו דלה.

(עודד רכטמן)

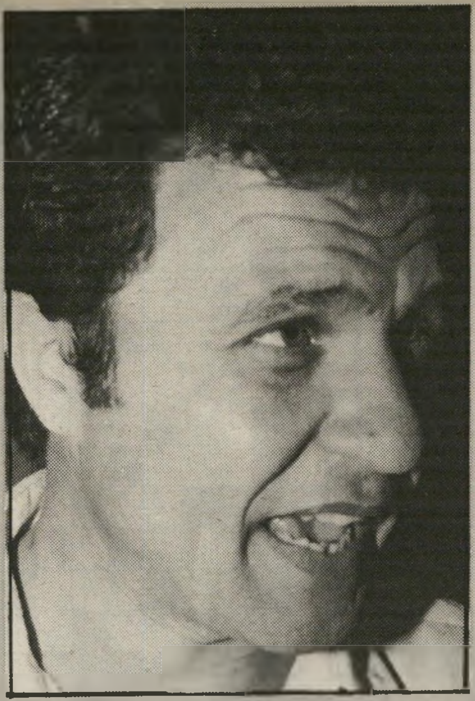

מאיר שיטרית:
„בזמני לא ריפדו קברים אצלנו ביבנה!"

בחוברת יפה, שיצאה לאור מטעם עיריית יבנה, בזמן כהונתו של מאיר שיטרית כראש־העירייה, הופיע, בין השאר, צילום של גשר עתיק, ומתחתיו כתוב שהוא נבנה במאה ה־13 על־ידי הכליף הממלוכי. בחוברת שיצאה לאור מטעם עיריית יבנה בזמן כהונתו של ראש־העירייה הנוכחי, יהודה ברוס, כתוב על אותו אתר שהוא קיברו של רבן גמליאל.

מינהגים

שאלתי את מאיר שיטרית, היום גיזבר־הסוכנות, איך קורה שגשר ממלוכי הופך לקיברו של רבן גמליאל.

אני חושב שחלה טעות, ופשוט בילבלו שם משהו. יש ביבנה גשר מהתקופה הממלוכית, ויש גם קבר של רבן גמליאל.

● נאמר לי שקיברו של רבן גמליאל נמצא באיזה מקום ליד בית־שמש.

לי לא ידוע על זה. לפי מה שאנחנו ביבנה יודעים, זה הקבר של רבן גמליאל, למרות שהערבים מאמינים שזה קיברו של שיח' אבו־עריר.

● אני מבינה שהיו בסביבה קברים מוסלמיים, וגם הם נעלמו בזמן האחרון, כדי להכשיר רחבה למאות הבאים להשתטח על הקבר.

הנוהל אומר שאם יש קבר ישן בקירבת מקום העומד לפני פיתוח, מותר לרפד אותו.

● מה זה לרפד קבר?

זה לכסות אותו באדמה. איפה שאת גרה בתל־אביב יש הרבה קברים מרופדים, ואני מניח שזה לא מפריע לך. אבל אני לא יודע אם ריפוד־קברים נעשה ביבנה, לפחות לא בזמן כהונתי כראש־עיר.

(דניאלה שמי)

ציון צפריר, העולם הזה

גילת אנקורי:
„איך להרוויח 1200 דולר בארבע שעות!"

ביום השני לפני שבועיים הגיעו מייקל גרינשפן ואשתו השחקנית, גילת אנקורי, יחד עם שתי בנותיהם הקטנות, לנמל־התעופה קנדי בניו־יורק, כדי לחזור בטיסת „אל־על" לארץ.

כחצי שעה לאחר־מכן הודיע הכרוז של „אל־על" לנוסעים כי עקב תקלה במחשב נעשו הזמנות־יתר, וכי נוסעים שיסכימו לוותר על מקומם בטיסה ולדחות את המראתם לטיסה הבאה, כעבור כארבע שעות, יזכו בפיצוי כספי מיידי. „אל־על" הציעה 400 דולר לכל מבוגר, ו־200 דולר לכל ילד. פיצוי נפלא.

● היו הרבה קופצים?

מעניין שלא. זה כנראה טבע־האדם. כשמציעים למישהו כל־כך הרבה כסף על כמה שעות איחור, שהדבר הראשון שעולה ברעתו הוא שכנראה אני מחזיק במשהו ששווה הרבה יותר ממה שמוכנים לשלם עליו. ברגעים כאלה מתגלה טבע־האדם. בסופו של דבר התנדבו כ־15 איש. גם אנחנו.

תעופה

● מה נדרשתם לעשות?

התבקשנו לגשת לדלפק אל־על. בו־במקום קיבלנו צ'ק בסך 1200 דולר. לא די בכך, אלא שכפיצוי על שעות־ההמתנה קיבלנו ארבעה שוברי־מזון לשימוש במיסעדות נמל־התעופה. שובר בערך של 52 דולר לכל אדם.

● מה דעתכם על המחווה יוצאת־הדופן הזאת של „אל־על"?

מובן שהרגשנו נהדר. מעניין שלא הרגשנו גאווה לאומית. חשבנו גם על זה שבדרך לניו־יורק הצוות אמנם היה נחמד ומשתדל, אבל האוכל היה מתחת לכל ביקורת, והצפיפות היתה איומה. למה אל־על חייבת לדחוס כל־כך הרבה מושבים למטוסיה? חשבנו על זה, ולכן לא חשבנו על המחווה, אלא יותר על כך שזכינו בסיום נהדר לטיול.

● וכשסיפרתם על זה בארץ, לאחר שובכם, איך היו התגובות של החברים?

מעטים היו המפרגנים. רוב האנשים כעסו על אל־על, שבמקום לשפר את ארוחותיה ולהמעיט במקומות, היא מוציאה כל־כך הרבה כסף לפצות אנשים. להרוויח 1200 דולר בארבע שעות, זה נראה לאנשים מוגזם. דווקא פה, בארץ, כעסתי על השוללים והתחלתי להרגיש סימפטיה גוברת לניסיונותיה של אל־על לפצות את הנוסעים בכל דרך אפשרית.

(שרית רום)

תשבץ העולם הזה 2715

מאת אביגיל ינאי

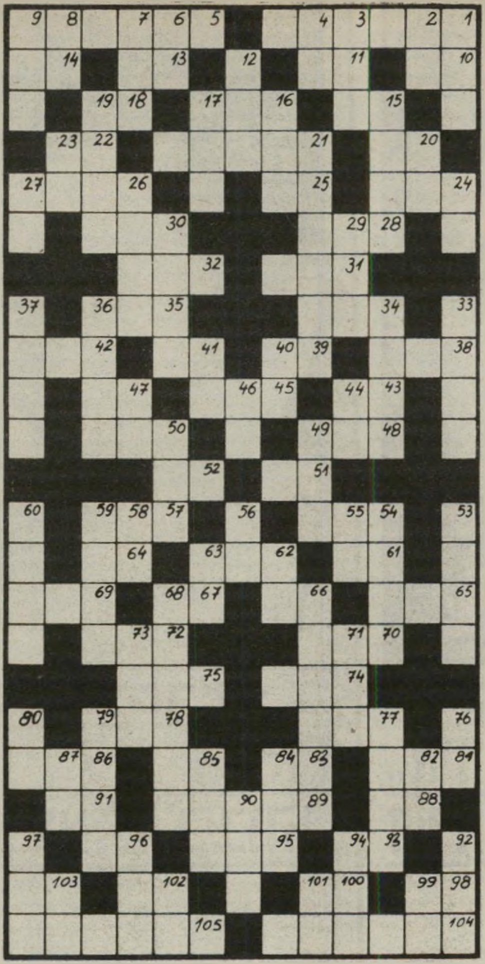

מאוזן:

1) בני השכבות העממיות העניות (3,3); 5) אין חוק — העולם הפקר (3,3); 10) צעיר; 11) שבט בישראל; 13) מורח בשמן; 14) עוף טרף; 15) חומה; 16) נתמלא המולה ותנועה; 18) נתבשל עד תום; 20) צמח הדפנה; 21) קשר, שלשלת (ישעיהו נ"ח, ו'); 22) אדמת עפר וטיט; 24) בהשאלה — פסק, החליט; 25) מאס; 26) גזר עץ; 28) קלח, זרם; 30) בליטה, זיז (ח); 31) עיר זו בארץ, נקראה בעבר גיאורגופוליס; 32) חפרפרת; 34) עוף אגדי; 35) העוף שעליו שר איציק מנגר; 38) רוחב העגול; 39) טיפה; 41) אחר האברים; 42) חלק במסכת תלמודית; 43) עוללים; 45) סובין, קמח גס (ח); 47) מילת זרוז; 48) הרחיק, הסיר; 50) דרך; 51) יושב למישפט; 52) בסולם הצלילים; 54) מכותר מכל עבר; 57) מאבני החושן; 61) נח, ישן; 62) עץ יער; 64) מיפתן; 65) למדו, בארמית; 66) ילד; 67) אריג גס; 69) קבוצת אטומים נושאי מיטען חשמלי חיובי; 70) העריך גודל או כמות; 72) פרי עסיסי לשיח קוצני ממשפחת הורדניים; 74) יצק מים רותחים; 75) כומתה; 77) גזים וגרגרי דלק שלא נשרפו כליל; 78) יסוד כימי; 81) כאב, נתמלא צער; 83) סופה של תלות; 85) חזק מאוד; 86) לקוי במעגל חשמלי; 88) אם הפנינה; 89) רצון עז; 91) נהר בדרום אפריקה; 93) שתיקה; 95) עיר בסוריה; 96) אחוריים; 98) רקב; 100) מתוך; 102) נשיא; 103) מלת רבוי; 104) כנוי לחזיר בלשון העם; 105) חיוך קל (4,2).

★ ★ ★

מאונך:

1) רמס, דרס; 2) מראשי מיפלגת־השילטון בפולין (ש"פ); 3) פילוסוף ואידאליסט גרמני; 4) נצח; 6) הסכמה אנגלית; 7) מהות פנימית של דבר; 8) מטבע במיזרח הרחוק; 9) כפתור הצמח; 12) איבר של בעלי החיים המשמש להגנתם; 15) גלעין; 16) פרה ורבה במהירות; 17) אהל וכפה עגולה בראשו; 19) זנבה השמן של הכבשה; 20) אויב; 21) הלכה קבועה לדורות (שמות ל' כ"א) (4,2); 23) עש לילה; 24) זעם; 26) סוג של תוכים מאולפי דבור; 27) נוגש, מציק; 29) מחבר „לירושלים ובחזרה" (ש"מ); 30) שארית, שריד; 33) מיכשול; 34) נוחם, חזרה מדעה קודמת; 36) חיבור, צירוף; 37) מישקל בשירה או במוסיקה; 40) מילת המעטה; 41) הזכר בבקר; 44) פרי בוסר; 46) שגיאה במחשב; 47) כלי למאור; 49) זעזוע, דחיפה; 50) אפס, לא כלום; 53) מוקף צבא האויב (כ"ח); 54) סוללה, תל גדול למצודה; 55) בהשאלה — בית חם; 56) זעם; 58) קו מסומן; 59) ממלא מקומו של שחקן בתפקיד; 60) עצם השוק; 62) בוסתן; 63) עני; 66) אי־התערבות בפוליטיקה של ארצות אחרות; 68) עקשות ללא טעם; 71) המחיש, הגשים; 73) כתובת קעקע; 76) שלל, ביזה; 77) חטא, עוון; 79) עדינות; 80) קיטור; 82) הבל; 84) שנה אחת, ודור שלם נקרא בשמה; 85) נפתל, עקלקל; 87) דמות מטושטשת; 90) ריקוד; 92) חיל־המדע בראשיתו של צה"ל; 94) גרם לעיוורון; 96) דום לב; 97) מידת השקיעה של דבר; 99) ששית הסאה; 101) אינו עובד; 102) תקופה; 103) גוף.

תמרורים

פופ של טניס

נישאו ♦ במילאנו, איטליה, **ביורן בורג** (33), אלוף־הטניס השבדי (חמש פעמים רצופות אלוף וימבלדון) ולורדנה ברטה (38), זמרת־פופ איטלקית. אלה הם נישואיו

טניסאי בורג
פרי הקשר: בן

השניים* של בורג, שהוא גם אב מחוץ לנישואין לרובין בן השלוש, פרי קשריו עם דוגמנית שבדית.

● ● ●

עץ של טייס

נפטר ♦ מהתקף־לב, בגיל 57, **אלוף־מישנה (מילי) יעקב („יאק") נבו**, מבכירי טייסי־הקרב של חיל־האוויר, שטרח, בשעתו, לאתר את מטוס המיג המצרי שאותו הפיל בקרבות אוקטובר 1956 (מיבצע קדש) והציבו כאנדרטה בבסיס חצור שעליו פיקד לימים. נבו, יליד עפולה, בנם של חקלאים ואב לארבעה בנים, הוא מחברו של הספר המיקצועי הראשון בעברית על קרבות־אוויר והוא הטייס שטבע את הכלל „בכל קרב־אוויר דמה את יריבך לטוב בטייסים והוכח שהוא איננו כזה!" אחרי שפרש נבו מן השרות הפעיל בגיל 40, הוא ניסה את מזלו בייעוץ ביטחוני בדרום־אפריקה ובסינגפור ומשעסקים אלה לא עלו יפה הוא פנה לפיסול ולגילוף בעץ במחסן שאותו שכר בנמל יפו.

---

* *אשתו הראשונה של בורג: אלופת־הטניס הרומנית מרינה סימיונסקו.*

בן של אבא

נפטר ♦ בבריסטול, אנגליה, בגיל 79, **סר פיטר סקוט**, לוחם לאיכות־הסביבה, צייר חיות־בר ושייט (מדליית־ארד באולימפיאדת 1936). סקוט, בנו של חוקר־הקוטב רוברט פאלקון סקוט (שנעלם בחורף 1912 בקרבת הקוטב הדרומי שאותו ביקש לאתר ראשון אך החוקר הנורבגי רואלד אמונדסן הקדים אותו בחמישה שבועות), חיבר 18 ספרי טבע ומסעות, והינחה במשך שנים, את סידרת־הטלוויזיה מבט של הבי־בי־סי, שדנה בנושאי איכות־הסביבה.

● ● ●

דיו של מים

נפטר ♦ בלוזאן, שווייץ, בגיל 86, **ז'ורז' סימנון**, מחברם של עשרות ספרי־המתח שבהם תיפקד המפקח ז'יל מגרה, מעשן המיקטרת המגושם ופשוט־ההליכות, כגיבור הראשי. סימנון, יליד בלגיה, לא הסתפק בספרי מגרה וכתב בסך הכל (בהשתמשו גם ב־17 שמות־עט שונים) 425 ספרים (שכתיבתם ארכה, לטענתו, בין שבוע לשלושה חודשים לספר), שתורגמו ל־45 לשונות (כולל אידיש) ושנמכרו ב־500 מיליון עותקים. סימנון, שהודה פעם „אני סופג לתוכי את החיים כמו מים וכשאני כותב אני משפריץ אותם בדיו", הורה גם, באוטוביוגרפיה שלו, כי מעולם לא היה נאמן לשתי נשותיו, אפילו לא יום אחד, ומשך השנים שכב עם יותר מ־10 אלפים נשים אחרות.

● ● ●

מורה של בנק

נפטר ♦ בתל־אביב, בגיל 88, **נפתלי פיינגולד**, מי שהיה במשך שנים מנכ"ל ויו"ר מועצת־המנהלים של בנק המיזרחי. פיינגולד, יליד ורשה ובנו של יצרן־סיגריות, היה, בראשית דרכו, מורה ועסקן תנועת־העבודה הדתית, הפועל המיזרחי (תורה ועבודה), ומעורה מאוד בחברה הישראלית: אשתו המנוחה היתה בתו של תעשיין־הטכסטיל והעסקן הדתי דניאל סירקיס ואחותה של סימה, אשתו של שחקן הבימה המנוח אהרון מסקין.

אוויס במבצע
אוגוסט-ספטמבר 89

טוס וסע
UPGRADING
מרמה גבוהה לרמה גבוהה עוד יותר

זה הזמן לשכור אוויס גם בחו"ל.
אוויס מאפשרת לך לשכור מכונית מכל דרגה שתבחר, ולקבל ללא תשלום נוסף, מכונית מדרגה גבוהה יותר. למשל: הזמן מכונית מדרגה א' וקבל מכונית מדרגה ב'.
בדרך זו, אתה נוסע ביותר נוחות ו...הרווח כולו שלך.
המבצע בתוקף לכל הרוכשים שובר השכרה מ־6 באוג' – 30 בספט' 89.

תל־אביב
מרכז הזמנות ראשי (03)5103554/6/7
ירושלים (02)249001/3
חיפה (04)674688
באר־שבע (057)33345
נתניה (053)331619
הרצליה (052)574120/056
אשדוד (08)522298
אילת (059)73164/5
לוד (03)9711080 919
או לסוכן הנסיעות שלך.

– המבצע בתוקף למדינות: אוסטריה, בלגיה, דנמרק, אנגליה, צרפת, גרמניה, הולנד, איטליה, נורווגיה, פורטוגל, ספרד (+פלמה) ושווייץ.
– מיועד לקבוצת A-F בלבד.
– רכב מקבוצה גבוהה יותר יינתן על בסיס רכב פנוי בתחנה.

AVIS
אנחנו משתדלים יותר

מרים בנימיני

מזל החודש:

בתולה

המזלות הביקורת והבתולות

אחד מהמאפיינים הבולטים של מזל בתולה זו הביקורת. הם ידועים כאנשים המדקדקים בפרטים ומחפשים את השלמות בכל דבר, דורשים מעצמם ומהאחרים ביצוע מושלם. טעויות ושגיאות אינן נשכחות. במרוצת הזמן הם סולחים למי ששגה, אבל לא שוכחים.

הביקורת אצל בני מזל בתולה היא כעין מישחק. הם תמיד מחפשים מה לא בסדר. הם מעירים על מה שנדמה להם שאינו בסדר, כשנדמה שהם סיימו, הם מתחילים מחדש. גם אז עדיין לא תם המשחק. הם יחזרו לעניין שוב ושוב ובצורות שונות, כמו פיתוח של נושא מוסיקלי.

מעניין לבדוק איזה מזלות הם ביקורתיים ולאיזה מהם לא איכפת!

● מאזניים

הם מבחינים בטעויות, ברשלנות ובעצם, בכל דבר, אך אינם בנויים להעיר לאחרים. על פי רוב הם מעדיפים שלא להיות מעורבים. הערות, מריבות, וגרימת אי־נעימות גורמים להם ממש סבל. הם מעדיפים „להיות מהאו"ם", בלתי־שייכים, מבחוץ. כשמשהו מאוד צורם, הם יעדיפו להתרחק.

● עקרב

הם יכולים לפתוח שותפות משגשגת עם בני מזל בתולה. הדברים שמצטברים וגורמים להם לכעס במשך יום אחד, הם כל כך רבים, עד שלא ברור איך הם מסוגלים לחיות עם זה מבלי להיות אלימים. על פי רוב הם מתבטאים בציניות, והביקורת נאמרת בחצי־לעג, בחצי־צחוק ובצורה כאילו קלילה, עד שהשומע, שאיני ער דיו, יכול לחשוב שהם עוברים לסדר היום בבדיחה. מי ששם לב, יודע שיש עוקץ לכל ביקורת של בן עקרב.

● קשת

למרות שהם פתוחים ומוכנים לקבל דיעות, תרבות והתנהגות אחרים ושונים, אין זה אומר שאין להם ביקורת, להיפך, הם מאד סרקסטיים. ומשמיעים ביקורת לכל המעוניין. הם אינם עוצרים בעצמם, ואומרים כל מה שהם חושבים בלי טקט, בלי להסתיר ובלי להתחשב. אין זה מתוך רצון לפגוע, להיפך, הם בטוחים שהביקורת בונה ותביא לשינוי חיובי. אולם בינתיים אנשים הנפגעים מדבריהם. יש להם הומור מיוחד במינו.

● גדי

הגדי אינו שייך למזלות המתעקשים

למתוח ביקורת. הוא מעדיף לשתוק ולא להכאיב, אם אין בכך צורך. אבל הוא מאוד ישתדל להזהיר מראש, ללמד ולהראות לזולת במה הוא עומד לשגות. הוא מוכן להירתם לעזרה ולהשקיע מאמץ, כדי לעזור לזולת שלא ימעד. אך אם נעשתה השגיאה, הוא יעדיף לשתוק. אם מישהו עושה דבר־מה בכוונה תחילה להרע או להזיק, הגדי לא יחסוך ממנו קיטונות ביקורת.

● דלי

לא ברור אם הוא ביקורתי אם לא. תגובותיו אינן צפויות לעולם. הוא יכול להיתפס לאיזשהו דבר, להסביר, לנאום ולא לתת מנוחה עד שיהיה בטוח שהבינו שמה שנעשה לא היה בסדר. הוא לא מאלה שמחפשים מה לא בסדר. להיפך, הוא היה מעדיף לסייע, לעודד ולקדם. אבל כשמשהו לא נראה לו, הוא מייד אומר. הוא אינו יושב מן הצד, בלתי־מעורב. הוא מרגיש שייכות לכל מה שקורה, אלא שצורת ההסתכלות שלו מקורית ומיוחדת וההערות והביקורת שלו מאוד לא־רגילים.

● דגים

הוא מאוד ביקורתי. כל מה שאינו בסדר, מפריע לו. אבל לא תמיד תיווצר הסיטואציה המתאימה, לכן לא תמיד הוא יעיר, יבקר או יתערב. הוא מאוד סקרן, שם לב לכל מה שקורה מסביבו, אבל לפעמים הוא פשוט מרחם ולא רוצה להכאיב או להביך. אם הוא מקנא או נעלב ממישהו, הוא ימצא לעצמו זמן להעיר את הערותיו, ואלה עלולות לגרום לזולת שירצה להתחבא שבע אמות מתחת לאדמה מרוב בושה. בן דגים יעדיף לומר את האמת בפרצוף.

(שאר המזלות בשבוע הבא).

זהו שבוע די מסוכן. יש נטייה להיפגע בתאונות־דרכים או אחרות, בעיקר בין ה־17 ל־20 בחודש. במקום־העבודה מנסים להקשות עליכם. לא עושים זאת בכוונה, אך יש מי שמנסה לעכב את התקדמותכם או אף מנסה להפריע. אי־הבנות עם הסביבה עלולות לגרום לכם להתנהגות תוקפנית שאינה במקומה. זה בולט דווקא בבית, עם בני־המישפחה. המנעו מלהתערב בהחלטותיהם.

* * *

גם השבוע תהנו מעלייה בפופולריות. אנשים נהנים מחברתכם ואתם לא נשארים לבד. תצאו יותר מהבית ותצטרכו להשקיע זמן רב בעבודה. דורשים מכם הרבה, אבל כרגע חשוב להשקיע בתחום זה. חרכלו לבסס את עצמכם מבחינה מיקצועית, מה שישפיע מאוד על העתיד הרחוק. לא תרגישו טוב בין ה־13 ל־17 בחודש. אל תתכננו נסיעות או פרוייקטים חדשים שצריך להשקיע בהם מאמץ ושאין בהם אפשרות לשנות משהו.

* * *

כספים יגיעו לפתע מכל מיני מקומות לא־צפויים. אבל, למרות זאת, לא תצליחו לפתור את הבעיות הכספיות. ההוצאות יהיו מאוד גדולות, והכספים שיגיעו כמעט ולא ישנו דבר. הקפידו לא להשקיע יותר מדי בבורסה, בהגרלות או בדברים שנושאים אופי ספקולטיבי. עד ה־5 באוקטובר אתם עלולים להפסיד ולא תוכלו להרשות זאת לעצמכם. בבית צפויים מתח, רוגז ומריבות.

שבוע של נסיעות, פגישות, הכרויות חדשות ובכלל חוויות בלתי־מוכרות. אבל שימו לב שלא תתפזרו או תחלמו. הנטייה היא לאבד חפצים חשובים, ניירות, מיסמכים, תעודות וכספים. גם בתוך הבית צפויות בעיות. הדלת תסגר ותתקלקל ומשהו אחר עלול להפסיק לפעול. תופעה זו חזקה באחרונה, אך תחלוף בקרוב. בתחום הרומנטי מתחילה תקופה מרגשת. קשרים חדשים יתחילו, או שמישהו יחזור ויחדש את היחסים.

* * *

אתם עובדים קשה מאוד. מבחינה זו גם השבוע הבא יהיה מאוד מאמץ. גם אם דברים לא תוכננו מראש, יבקשו מכם לעבוד שעות נוספות. מצב־הרוח יותר מדי רציני. אל תשכחו שיש עוד כמה דברים שאפשר ליהנות מהם. שבת וראשון מתאימים לבילויים, ונראה שבאופן טיבעי תתפשו לכם מקום הולם לכם ולמצב־הרוח. הזהרו בנסיעות. אתם נוטים להיפגע בגלל חוסר־סבלנות.

* * *

ה־13 וה־14 יהיו נעימים ונחמדים. תפגשו אנשים, תקבלו מחמאות על ההופעה, על העבודה, ובכלל. צפויות חוויות רומנטיות, אבל שום קשר לא יכול להחזיק מעמד, אם יתחיל בתקופה הקרובה. מצב הכוכבים מראה על חוסר־יציבות וראייה לא־נכונה, וכשיגיע רגע ההתפכחות, הכל ייראה אחרת. בענייני כספים אתם בבעייה. כדאי שתהיו זהירים, לא רק בהוצאות, אלא גם בטיפול בכספים, בהתחייבויות ובתוכניות לעתיד.

מצב־הרוח די ירוד. קצת קשה להסביר מהו הגורם, אבל אין זה משנה את העובדה. בעבודה, ידרשו מכם יותר מדי ב־13 וב־14 בחודש. אינכם מרגישים טוב. אל תעשו מאמצים גדולים מדי. אתם עלולים לחלות. רכילות והערות המגיעים לאוזניכם לא מגיעים ממקור שאפשר לסמוך עליו. היו זהירים בתגובות. חבל להיפגע, אם לא בירורתם את האמת החבוית מאחורי הדברים.

* * *

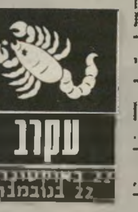

מתחילה תקופה שבה יווצרו קשרים רומנטיים חדשים. אלה אמנם לא יאריכו ימים, אבל יעסיקו אתכם. יתכן שיהיה קשה לממש את הקשר, משום הפרטנרים יהיו תפוסים על־ידי מישהו אחר. זה לא יגרום לכם לוותר, וכאן תתחיל תקופה מרתקת. בעבודה קשה לכם למצוא יציבות. ובכל זאת, במה שאתם עושים תצליחו ותיזכו במחמאות. ההכנסות יגדלו ותוכלו להחזיר חובות ולהרגיש נוח יותר. תיתכן זכייה בהגרלות.

* * *

החודש האחרון היה מתוח מאוד. אבל הקשיים, שסבלתם מהם באחרונה, מתחילים לחלוף. בני־מישפחה וחברים־לעבודה סובלים מוויכוחים, ממריבות ומחוסר־הסכמה, אבל אחרי ה־15 בחודש יהיה קצת יותר שקט. בעבודה אתם מקדישים זמן רב לבצע את הרעיונות שיש לכם. ב־18 וב־19 אתם עלולים לא להרגיש טוב או שמישהו בסביבה יהיה זקוק לעזרתכם הדחופה.

נסיעה לחו"ל עולה על הפרק. יתכן שהיא לא תתקיים מייד. גם אם רציתם לנסוע עכשיו, צפויים עיכובים או לפחות שינויים של הרגע האחרון. בכל זאת, אם תסעו, ישתפר מצב־הרוח. מי שחושב על לימודים, יוכל עכשיו להצליח בבחינות. אל תתווכחו עם אנשים הנמצאים מעליכם. זה עלול להזיק ולהשיג מטרה הפוכה. באהבה, נפתחת תקופה חדשה. תוכלו ללמד לקח את בני־הזוג, אם הם ינסו להתחמק או לנהוג כפי שנוח להם.

* * *

עדיין לא מרגישים כל־כך טוב. בעיות בריאות מציקות ומדאיגות אותכם, אולם אין לכם סיבה לדאגה. בקרוב תרגישו טוב יותר. בנסיעות, עלולות להיות לא־מעט תקלות. חפצים ילכו לאיבוד ואיחורים ישבשו לכם את התוכניות. בכספים אתם צריכים להיות מאוד זהירים. הקרובים אליכם יעזרו, אך הם עלולים לבצע שגיאה ולהפסיד מתוך תמימות. זה בולט ב־13 וב־14 בחודש.

* * *

בעיות כספיות יציקו וידאיגו אתכם השבוע. עליכם לעמוד על זכויותיכם. להתעקש, גם אם תימצאו במצב לא־נעים. כל ויתור הכי קטן יביא לכם הפסד גדול, ואחר כך יהיה מאוחר מכדי להצטער. לא מומלץ להסתבך עם החוק, גם אם זה קשור רק בחוקי תנועה. ה־18 וה־19 קצת מסוכנים. בתחום הרומנטי משהו משתנה. לפתע אפשר יהיה לשכנע מישהו אהוב במיוחד לחזור בו מהניתוק הכפוי ולהתקרב אליכם מחדש.

קצת פאפריקה לרֶקטום של קליפורניה ★ האם מישהו יותר דבילי ממך? ★ למסגר רהיטים, כחפצי־אמנות

שושלת גאבור
לוס־אנג'לס

לפני 80 שנה בערך עזבו אם ושלוש בנותיה את הכפר שלהן בהונגריה ושמו פניהן לכיוון החוף המערבי של ארצות־הברית. הנשים לבית גאבור — האם האנרגטית מגדה, הבת הגדולה ז'א־ז'א, האמצעית אווה ועוד אחות אחת לא־ברורה — הגיעו לאמריקה כשבליבן חלום אחד: להיות כוכבות־קולנוע גדולות.

היום, 80 שנה מאוחר יותר, ה־GIRLS, שהן עדיין בנות 41, גם האמא (והרי בהונגריה הכל אפשרי), ממשיכות לעשות חגיגות, כותרות בעיתונים, והמון רעש, והחיים אצלן ממשיכים להיות גן־ילדים אחד גדול.

מהרגע שדרכה כף רגלן באמריקה, הן היו כל־כך עסוקות בלהתחתן, בלהתגרש, בלמתוח את הפנים ובלהרים את הישבנים שלהן, שבעצם לא נשאר להן זמן לעשות סרטים של ממש. פה ושם, כאשר מפיקים חיפשו גוש קלוריות צהבהב בעל

אווה גאבור ומרב גריפין
פרידה בגלל הניסה

ז'א־ז'א גאבור
השערוריות והנישואין ממשיכים

מבטא הונגרי כבד, לקחו את אחת הבנות ופשוט ביקשו ממנה להיות מונחת על הסט, שלא תעשה כלום ושרק לא תתאמץ, חלילה.

הגאבוריות הללו התחתנו והתגרשו כל־כך הרבה פעמים (ביחד היו שם בערך 37 טכסי־נישואין) שפקידי רישום־הנישואין בלוס־אנג'לס פשוט התמוטטו מעייפות. הן גם עברו כל־כך הרבה מתיחות פנים וגוף, שמכמויות העור שהסירו מהן הפלסטיקאים יכולה היתה חברת גוצ'י להוציא LINE חדש של מיזוודות ותיקי־יד מעור, נוסח הונגריה.

קשה גם לומר שאהבה גדולה שוררת ביניהן. למרות שכולן בעצם בנות 41, כל אחת טוענת שהיא צעירה מהאחרות. גם האופי ההונגרי הסוער לא תורם לאווירה רגועה.

מדי כמה חודשים, כשהן מתעייפות מלעשות סקנדלים זו לזו, הן מוציאות כמה שערוריות גם החוצה, וזורקות לנו עצם. אווה, למשל, עפה לא מכבר מחייו של מפיק־הטלוויזיה, המיליונר מרב גריפין, אחרי שהחליט שלהתחתן איתה זה גם להתחתן עם המישפחה כולה, וזה בעצם הדבר האחרון שהוא רוצה בחיים (ז'א־ז'א בתור גיסה — גוועלד!!!).

ז'א־ז'א, לעומתה, עדיין מחזיקה בבעל מיספר 14 שלה, הנסיך פרדריק אנהלט פון־תוחס (או משהו דומה), והצליחה באחרונה להסתבך שוב. הפעם זה קרה לה כאשר שוטר עצר אותה בבוורלי־הילס על עבירת־תנועה פעוטה, ואז התחיל ויכוח קטן שנגמר בקרב־מגע גדול, כאשר ז'א־ז'א והשוטר פשוט הולמים זה בזה.

אני לא מבין את השוטר הזה. למה הוא התעסק איתה בכלל? הוא לא ראה שהיא יותר ויותר דומה למתגושש־סומו יפאני? כל בעל שברת ממנה (וחלקם עדיין במנוסה) גרם לזה שהארגז האחורי שלה התרחב בעשרה ס"מ. היא היתה יכולה לחנוק אותו רק בטבעות־הנישואין שלה.

קרב־הענקים הזה הסתיים בשוטר אחד חבול והמום, וז'א־ז'א אחת נעולה באזיקים לרולס־רויס של בעלה, ואמריקה כולה צהלה ושמחה.

חוג הסילון
ארנון זיין

מי שמאמין שכאן מסתיימת ההגדה לבית גאבור, טועה טעות מרה. הווייברס הללו הן רק באמצע החיים שלהן, ועוד נכונו לנו סיפורים עסיסיים רבים.

יישר כוחכן, בנות, אתן בהחלט דוחפות קצת פאפריקה לרקטום של קליפורניה.

בני היל: סוף
לונדון

רשת הטלוויזיה הבריטית THAMES החליטה סוף־סוף (אם כי באיחור של 10 שנים, לדעתי), לסלק מלוח־המישדרים שלה אחת ולתמיד את הסופגניה השמנמנה והוולגרית הזאת — בני היל.

הסיבה הרישמית לסילוק המיטרד היתה שהנוסחה הזו של הומור נמוך בגובה של טמפון, בתוספת ילדות חצי־ערומות המצחקקות בטיפשות והמפזזות סביב מותניו העבות של הקומדיאנט הזה — היא פשוט מיושנת. מנהלי־הרשת מעוניינים להציג לפני הציבור, על המירקע, קומיקאים צעירים יותר, בעלי הומור מתוחכם יותר. לא נראה לי שיהיה להם קשה למצוא תחליפים, שהרי הומור נמוך ופרימיטיבי יותר ממה שהיה לבני היל להציע פשוט לא קיים. בכל הזדמנות, כשהייתי מביע את דעתי שהטלוויזיה הבריטית היא מהטובות בעולם, היו בני־שיחי מעלים כטיעון נגדי את המופע של בני היל.

סקר שערך לא־מכבר שבועון בריטי נפוץ העלה שהאיש הזה זוכה בפופולריות רבה בקרב האוכלוסיה היותר־בוגרת בבריטניה, ויותר אצל נשים מאשר אצל גברים. תמהתני. נבצר ממני להבין איך נשים מוצאות עניין באיש הזה ובהומור שלו, שבמשך שנים הוציא שם רע לשוביניזם והציג את הנשים במופע שלו כדמויות־קרטון אוויליות, החושפות פה ושם חצי

בני היל הדביל בפוזה אופיינית
לעלות כיתה, לא בבית־סיפרנו

תחת ורבע ציץ. אבל האנגלים כבר מזמן הפסיקו להפתיע אותי.

קברניטי הרשת, שסילקה את היל, אומרים שהם פשוט לא חידשו את החוזה איתו. הם בטוחים שהוא ימשיך לעבוד בטלוויזיה, אבל לא ברשת שלהם, ובכך הם בעצם קובעים שהאינפנטיל אמנם יכול לעלות כיתה, אבל לא בבית־סיפרנו, וגם לא בעיר שלנו.

לפני שנים היתה התוכנית הזאת מוקרנת בארצות רבות, ואף הכניסה כסף רב לרשת. אולם אין ספק שזה כבר לא כל־כך מצחיק לראות נערות חצי־ערומות נרדפות לאורך ולרוחב המסך הקטן על־ידי קשיש עגלגל וחרמן.

בני היל, שהוא בן 64, חושב שהוא בן 44, רוצה להיות בן 24 ונשמע תמיד כבן 4. הוא מאוכזב, אבל לא הרוס מזה. הוא גם מעודד ממה שחושב עליו המפיק והבימאי שלו, דניס קירקלנד, שהיתה לו עזות־המצח להודיע לכלי־התיקשורת שבני היל הוא לטלוויזיה מה שצ'ארלי צ'פלין היה לתעשיית־הקולנוע. היינו, גאון קטן שעזר לעולם לצחוק. ללא ספק זו עילה טובה ליורשי צ'אפלין לתבוע אותו על הוצאת־דיבה.

באשר לקורבנות המופע, הבנות שעיטרו בתחתוניהן ובעינטוזיהן את כל תכניותיו של היל, מיותר לציין שאף לא אחת מהן הפכה כוכבת גדולה בעיקבות השתתפותה בתוכנית, ואפילו לא כוכבת קטנה.

בעיתונות הבריטית הופיעו ראיונות עם חלק מהניצולות האלה, ורובן אכן היו רוצות למחוק פרק זה מעברן. לא שיש למי מהן מילה רעה אחת להגיד על האיש באופן אישי, אבל, במבט לאחור, חלקן (לא כולן) מעוניינות לשכוח את השטות הזאת.

אבל אל־נא תדאג, קשישא. עכשיו כשהחיים שלך לכאורה בזבל, והמופעים לא ישודרו עוד אלא רק בשידורים חוזרים, הרי שמחירם יירד פלאים והטלוויזיה הישראלית, שכנראה קונה את התוכניות הזרות שלה לפי מישקל (ואפילו מקבלת כמה תוכניות במקום עודף), תקנה אותך עכשיו בהמוניך, ואצלנו אתה תמשיך להיות כוכב.

גלריה לכלי־בית
פאריס

כאשר אני נמצא בעיר אירופית כלשהי, ויש לי זמן פנוי (והרי זמן פנוי זה בעצם כל מה שיש לי), אני מוצא את עצמי מבקר בחנויות המשגעות לכלי־בית ולרהיטים, שערי־אירופה משופעות בהן. מאחר ואין כמו כלים נאים לרומם רוחה של עקרת־הבית המצויה, הרי שאותו־דין חל גם על עקר־הבית.

חנויות רבות מהסוג הזה דומות אחת לרעותה, והפריטים המוצעים בהן למכירה זהים. אולם, יש חנויות ייחודיות, ועל אחת שכזו אני אספר כאן.

ספה ב־Les Halles
לשמח את עקר־הבית

באיזור ה־LES HALLES בפאריס, לא רחוק ממרכז פומפידו, יש גלריה לכלי־בית ולריהוט בשם DOU SUR CANAPE, הנמצאת ב־3, RUE DE TURBIGO 75001.

הגלריה אינה גדולה במיוחד, אבל שונה ומרתקת בתוכן שבה ובמוצגיה. ניתן למצוא שם כלי־בית בעיצובים חדשניים ומקוריים, שהם על גבול הפיסוליות ממש. המאפרות כל־כך יפות, שבכלל לא היית מעז לשים בתוכן אפר של סיגריות, שלא לדבר על מסטיק לעוס.

ניתן למצוא שם קומקומים, שאילו שבטים אפריקאיים פרימיטיביים היו רואים אותם היו אולי מעלים בהם קורבנות. בגלריה ניתן למצוא גם ריהוט כגון כסאות, כורסות וספות בעיצוב בלעדי של חברת ZANOTTA המפורסמת, שבסיסה באיטליה. חברת זאנוטה זו התחילה לפעול ב־1954 בתחום העיצוב במילאנו, ומאז זכתה כמעט בכל פרס עיצובי אפשרי (להוציא, אולי, את פרס המשק והפירין על שם בנה אידלסון ז"ל).

אפשר לראות שם כסאות ואביזרים אחרים, שבפירוש ניתן למסגר אותם ולהציגם כיצירות־אמנות לכל דבר.

אני מאוד מקווה שמה שאני מספר כאן לא ייראה למישהו כהמלצה לקנות שם איזה פוטל או פסנתר, ולסחוב אותו ארצה בתיק־היד. חוץ מזה, אם אתם יוצאים עם תקציב מוגבל, כדאי גם לא לשאול על המחירים שם, כדי לא להיכנס לדיכאון.

לבקר שם כדי לקבל רעיונות או סתם לקנא — בהחלט מומלץ.

כל חוקר אמר לי: „מיסכנה התינוקת." לקחתי אותה בידיים ואמרתי: „אבא יפצה אות

בחודש אפריל 1988 נעצר יוסף וילף, הידוע בכינויו ג'וזה, כנאשם מס' 1 באספקת סמים קשים לאנשי החברה הגבוהה בגוש־דן. ג'וזה, איש־חברה מוכר ומפורסם, בעל מועדון מפואר בחיפה, הואשם כי סיפק את הסמים, בין השאר, לדויד ופרחי מושביץ, וכן לשורת לקוחות עשירים בתל־אביב. בית־המישפט מצא את ג'וזה אשם, והוא יושב בכלא תל־מונד. החל מהשבוע יפרסם „העולם הזה" סידרת כתבות ששלח ג'וזה מן הכלא, ובהן הוא מתאר את מעצרו ואת מה שעבר עליו מאז.

מאת

יוסף („ג'וזה") וילף

„כל הלילה בכית על אשתי!"

הג'וקים לא זזו כשהכניסו אותי בבוקר לתא־המעצר במישטרת רמת־גן.

הם רק נענעו לשלום במחושים הארוכים, כשהתקרבתי לראות אם אין בקירות התא אנ־טנות של מכשיר־הקלטה חדיש, למרות שי־דעתי כי כבר במשך חודשיים הקליטו השוט־רים את כל שיחות־הטלפון שניהלתי מביתי שבהרצליה.

עליתי למיטה העליונה בניסיון נואש לב־רוח מהריחות הרעים — תא־מעצר יש לו ריח משלו.

הוצאתי סיגריה. את המצית החבאתי בתוך התחתונים, לשם רחפתי אותה ברגע האחרון, כשנזכרתי שבתא־מעצר מישטרתי רק לשו־טר יש רישיון למצית. אני מתאר לעצמי שא־חרי כמה שנות שרות בתחנת־המעצר ממ־

באותו לילה לא הרחתי. החלטתי על ערב שקט עם קצת גראס!

(המשך מעמוד 39)
מנים להם גמילה מהצעקה — „שוטר, אש".

התחלתי לשחזר איך הגעתי לכאן, לאותו חדר, באותה תחנה, בהפרש של שלוש שנים... גורל.

עצמתי עיניים, ניסיתי לחזור קצת אחורה ללילה הקודם.

ישבנו, אשתי סנדרה, שותפי לעסק ואני וצפינו בסרט־וידיאו, קצת אחרי חצות.

לא הרחתי באותו לילה, לא יודע למה, אבל החלטתי על ערב גראס שקט.

שמענו רישרושים מכיוון המירפסת של המטבח... שותפי שימעון ניגש לבדוק, פתח את דלת המירפסת ואז...

אשתי צעקה „מחבלים, מחבלים..." זה וענונו, ממי, „הרגעתי" אותה (וענונו הוא בלש ידוע ביחידה המרכזית.) ואכן הבלשים פרצו לבית מארבעה כיווני תריסים, ניפצו את החלונות ובאו בהמוניהם, מכשירי־קשר מזמזמים — וענונו משדר — היעד בידנו.

הילדה ולא מאמינה שתצטרך עוד רגע להיפרד ממנה.

איזה שוטר מניאק מצא זמן ללחוש לי „חבק אותה גם אתה, אתה בטח נפרד ממנה לכמה שנים טובות," — איך הם יודעים לעודד אותך ברגעים הכי קריטיים.

הספקתי ללחוש לאשתי „את לא יודעת כלום, לא שמעת שום דבר ולא חותמת על שום נייר," לא ידעתי עדין כמה „חברים טובים" יטענו את ההיפך בעדויות.

נסענו לתחנה ברכב־המסווה סובארו ומשם בסיירה רגילה המשכנו לדיזנגוף.

כל הדרך נצמדתי לשימשה מביט החוצה, מנסה לחקוק בזיכרון את המראות האחרונים של החופש — ידעתי שהרכב הבא שאסע בו יהיה הפוסטה נטול החלונות.

לא יודע מה עבר לי במוח באותם רגעים, דבר אחד אני יודע בוודאות — על עצמי לא חשבתי בכלל. שמחתי שאימי ז"ל נפטרה ולא תצטרך לעבור את הקטע הזה עוד פעם. לא

שם בואכה אבו־כביר.

לפי מיספר העיתונאים והצלמים באולם־המישפטים הבנתי שהולכים לנפח את הגרם הכורד מעבר לפרופורציות.

אחותי שלחה לי עורך־דין, כל מה שאמרתי לו זה שיכין לי טיוטת חוזה גירושין. לא רציתי שאשתי תהיה מחויבת לי בהמתנה, וידעתי שהיא תהיה ארוכה.

לא הסתכלתי עליה באולם־המישפטים, הסתכלתי רק על הריצפה — אלה היו הרגעים הכי קשים שחוויתי אי־פעם בחיים. אשתי ישבה כמה ספסלים לפני — נאשמת בסחר בסמים ואני יודע שהיא בדיוק ההיפך הגמור מזה. לא יכולתי להפנות אליה מבט, פטישים של רגשי־אשם היכו ודפקו לי בראש.

לא ראיתי שופט, לא ראיתי תובע, ראיתי רק אשה, אשה כפופה, בוכיה, הרוסה.

רציתי למות, למות באמת, אבל לא העזתי לעשות שום דבר למימוש הרעיון הזה.

נזכרתי בויקטור פרנקל שאמר: „אם יש

ביום השלישי נלקחנו באותה ניידת לחקירה בדיזנגוף — היום המאושר הראשון מאז שהחל מעגל האימה. חיבקתי אותה ובכיתי, רק בכיתי ובכיתי.

ראיתי אותה, מחייכת אלי, מנסה לעודד בעיניים, אסור היה לנו לדבר. דום שתיקה.

„יהיה בסדר", אמרתי לה, למרות שידעתי שבסדר כבר לא יכול להיות.

הבטיחו לי שאם היא תודה בחלק מהאשמות ישחררו אותה — היא סירבה להודות. אשת חיל מי ימצא? מצאתי.

מכיוון שהתיק באמת היה נעול עלינו, יצאו החוקרים במחווה אנושית בלתי־רגילה והירשו לגיסתי להביא לתחנה את התינוקת.

קטנטונת בסל־קל. כל חוקר שעובר, מציץ, זורק איזו מילה: „מיסכנה הילדה"... אם רק היו יודעים כמה שהיא לא מיסכנה. „אל תדאגי ממי", אמרתי לה, „אבא יפצה אותך על זה".

ג'וזה ואשתו בתקופה המאושרת שלהם, לפני:

סנדרה וילף ליד החלון המנופץ, אחרי:

"הגעתי לתא שלי. נכנסתי לטוש, ומתחת לזרם־המים אוננתי בפראות. עם הזרע נגולה האבן. הכל השתחרר בידיעה שאשתי עומדת להשתחרר!"

"אשתי סנדרה צעקה ,מחבלים!' ואני הרגעתי אותה ,זה רק וענונו!' בלש ידוע מהיחידה המרכזית. הם פרצו לבית מכל החלונות. שברו הכל!"

נכון להיום אני לא יודע אם השייח' עוביד זכה לפחות כבוד.

לנופר (בתי) גם לה שברו את התריסים והחלונות והיא רק בת חמישה חודשים, עוד לא יכולה להזהיר את אבא...

באו לחפש קוקה — IN אבל הקוקה היה OUT.

הפכו את הבית, חיפוש לפי כל הכללים... מצאו לי מפתחות שחשבתי שאיבדתי לפני שנה — מצאו גרם קוקאין שידעתי עליו ועוד חצי גרם ששכחתי על קיומו.

וענונו לקח אותי לשיחה ידידותית בצד — שתי דקות של שיחה הבהירו לי שאי־אלו חרצובות־לשון השתחררו מהתושבת שלהן ונעו במהירות על־קולית — כשהבום מתפוצץ אצלי בסלון בהרצליה.

הזעיקו את גיסי שיקח אליו את התינוקת למישמרת — קשה מנשוא היה הרגע הזה, נורא היה לראות את אשתי מחבקת בכוח את

עיכלתי את מה שקורה לי. כל מה שחשבתי זה איך להוציא את אשתי מהסיפור הזה.

כל־כך הרבה מחשבות מתערבבות לך, נכנסות ומפריעות זו לזו, אתה לא יודע על מה לחשוב קודם.

הגענו למחוז, לאותם חדרי־חקירות שלא חשבתי שאראה אותם עוד פעם בחיים.

„כולם" חיכו לי. חוקרים, חוקרות. מה שעניין את שרה החוקרת הוא איך התינוקת שלי ישנה כל יום עד 10 בבוקר (עובדה שאותה קלטה מציתותי־הטלפון שלנו).

לא הרביצו חלילה, כולם חייכו, כבר חגגו — „התיק נעול עליך". ידעתי בתוכי שהם צודקים.

פעם היו מרביצים שידברו, היום השתנו הזמנים — הרביצו לעדים שישתקו.

בבוקר ראיתי את אשתי בבית־המישפט — כל הלילה, בזמן החקירה, לא היה כל קשר בינינו, לא ידעתי שהיא נמה את שנתה אי־

לארם „לְמה" למענו יחיה, יוכל לסבול כמעט כל „איך".

לא ידעתי שבאותו יום, שראיתי את הג'רקים, הם היו בישיבת־חרום. למחרת הם התלוננו על התנאים הגרועים, התחשבו בהם והחליטו לשפץ את המקום. אותי העבירו למישטרת השכונות, בואכה הילטון.

תא לבודד. מואר באור ניאון, מים חמים, עיתונים, ספרים ואפילו ווקמן הכניסו לי.

אלף ווקמנים הייתי מוכן להחליף באותו רגע עם מילה אחת של אשתי. וכמה סתמתי לה את הפה כשהיה לה באמת מה להגיד. אלוהים, לוא רק הקשבתי לה, לוא רק האמנתי לה שחברים יש רק באגד ובדן. איחרתי את המועד. וענונו וכוח המחץ לקחו אותי בשבי.

עורך־הדין שלי ביקר אצלי כל יום והביא לי ידיעות מאשתי. רק זה עניין אותי בימים אלה.

נשארנו בתחנה עוד שעתיים עם התינוקת ואז נסענו עם המאסף במסלול הרגיל — את אשתי הורידו באבו־כביר — לא יכולתי להפרד ממנה בניידת, פשוט לא יכולתי לעזוב אותה. עוד חיבוק, עוד נשיקה, עוד חיבוק. וואלק, בליל־הכלולות לא התחבקנו כל־כך הרבה.

ראיתי אותה מתרחקת עם השוטרת, משאירה לי ופל וטרופית, מנופפת ביד ומבטיחה לחכות לי אין־קץ ימים, ואני דווקא חשבתי על הלילות.

הגעתי לתא שלי, נכנסתי לטוש ומתחת לזרם המים אוננתי בפראות. עם הזרע נגולה האבן. הכל השתחרר בידיעה שאשתי עומדת להשתחרר — רווח לי פתאום. שרתי, רקדתי, עשיתי לעצמי מסיבת יחיד — לא זוכר כזאת הרגשה טובה אפילו ... בחוץ.

ג'וזה, תל־מונד.

המשך יבוא

חדש בארץ

מן הצומח

תבשילי בשר צמחי קלי הכנה

לראשונה בישראל, תבשילים מן הצומח.
ההכנה פשוטה. קלה ומהירה.
מן הצומח - תבשילי בשר
צמחי ללא כולסטרול.
מן המדף לקדירה והעיקר,
תבשילים איכותיים וטעימים להפליא.

לבחירתך:
כדורי בשר צמחי
תבשיל בולונז עם בשר צמחי
תבשיל פטריות עם בשר צמחי
תבשיל חמוץ מתוק עם בשר צמחי

778

גלר נסים כהן, צל

אליעז. הרנסנס של היין.
RENAISSANCE
רנסנס
GALILEE
Cabernet Sauvignon
DRY RED WINE
1986
11.5% ALC. BY VOL. 750 mle.
ELIAZ
RENAISSANCE
רנסנס
רנסנס - בשורה לאוהבי היין. בשורה של התחדשות, של פריחה ושל תרבות. בשורה של יין טוב, של טעם וארומה.
רנסנס - סידרת יינות משובחים מענבי רמת הגולן, הידועים בטיבם בעולם כולו.
ועוד מאליעז:
פריבילג' - סידרה יוקרתית של יינות מובחרים מענבי רמת הגולן.
RENAISSANCE
Emerald Riesling
SEMI DRY WHITE WINE
RENAISSANCE
Sauvignon Blanc
DRY WHITE WINE
PRIVILEGE
Chemin Blanc
SEMI DRY WHITE WINE
PRIVILEGE
Sauvignon Blanc
DRY WHITE WINE
PRIVILEGE
Cabernet Sauvignon
DRY RED WINE
רנסנס – סדרת יינות משובחים מענבי רמת־הגולן.

פרסום שווק והשקעות בע"מ, טל. 03-452194, 03-454203; פקס. 03-5468787

לקוח נכבד!

המתן עם קנייתך כדי שתוכל לזכות

באירוח־חינם בבית־מלון.

רשימת בעלי־עסק, שיעניקו לך את

אירוח־החינם במלון,

תפורסם בימים הקרובים.

פרסום שווק והשקעות בע"מ, טל. 03-452194, 03-454203; פקס. 03-5468787

בע.ל.י־ע.ס.ק

המעוניינים לקדם את מכירותיהם באמצעות

שוברי־אירוח

של חברת פירסום ושיווק יתקשרו למשרדינו
בתל־אביב ונציגינו יעמדו לרשותכם בהקדם.

פרסום שווק והשקעות בע"מ, טל. 03-452194, 03-454203; פקס. 03-5468787

דרושים מקדמי־מכירות

לשוברי־אירוח בבתי־מלון.

פרנסה מובטחת. פרטים נוספים בטלפון
03-454 203; 03-452 194; 03-5468 787.

יש כאן הכל: בנו של שדר־רדיו מפורסם, שתי מישפחות־עבריינים מוכרות

בין מישפחת הולר ומישפחת אלפרון

עכשיו כבר מובן שכמו שכתבי־הכל־כלה מתחככים עם אנשי־עסקים, וכמו שהכתבים המדיניים מתרועעים עם פוליטי־קאים, כך גם הכתבים הפליליים מתחברים במין צורה משונה עם עבריינים.

יוסי היימן היה הראשון. עכשיו הוא יושב במעצר ומחכה למישפט. מייק הולר, פלי־ליסט ותיק, לא הסתבך בעצמו, אבל קשריי־דם מחברים היום את מישפחתו למישפחת אלפרון, שכמה מבניה יושבים עכשיו בכלא. ההסתבכות הראשונה היתה של הבת טלי, ששמה נקשר לעיסקי־סמים ולניסיון לרצח.

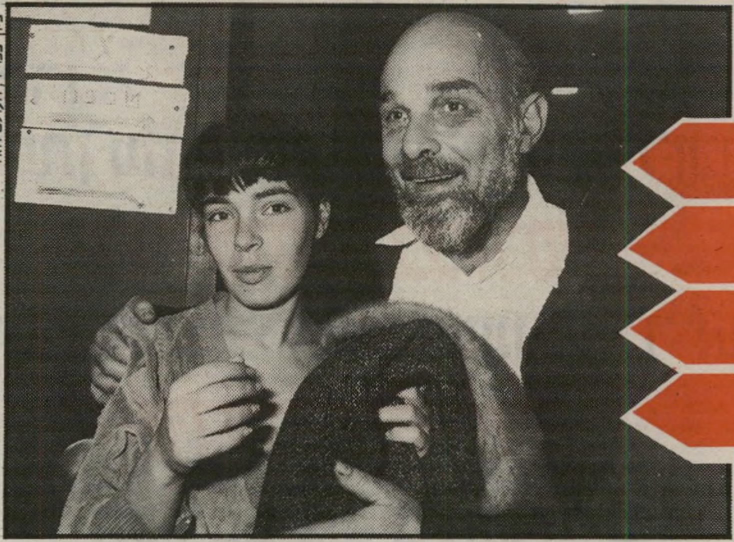

ציון צפריר, העולם הזה

טלי עם אביה, מייק הולר (בתמונה מ־1979): סבא לבת אלפרון

טלי התאהבה בניסים אלפרון, היושב עכשיו במעצר, ורק באחרונה ילדה לו בת, נכדה למייק הולר.

השבוע התברר שגם הבן, גידעון, קשור למישפחת אלפרון. בדרך כלשהי מצא עצמו במרכזה של מילחמה בין כנופיות על שליטה בקווי חלוקת פיתות.

ניסים אלפרון: לפני שבועיים נולדה התינוקת לסבא מייק הולר

גידעון בן ה־25 מחלק פיתות באיזור רמת־גן. זהו עסק כדאי ומשתלם מאין כמוהו. היש־ראלים צורכים כמויות אדירות של פיתות, ובקווי־החלוקה גנוז רווח הקורץ, כך מתברר, לרבים ולא כל־כך טובים.

לפני שבועות אחדים יצאה המישטרה בה־כרזות מפוצצות, כי נתפסה כנופייה מסוכנת של עבריינים מוכרים, שעסקו במשך השנה האחרונה בסחיטה באיומים מחמישה בעלי קווים לחלוקת־פיתות. נאמר אז כי זוהי מכת־מדינה, שאליה מתייחס מפקד־המחוז, הניצב יגאל מרקוס, בחומרה יתרה. הולר נעצר כמה שבועות מאוחר יותר, בחשד כי ניסה לחסל, באמצעות רימון־יד, מישהו מבני מישפחת־אשר, שניסה לסחוט ממנו באיומים את קו־פרנסתו.

כי אינו אוהב סחיטה באיומים. בהחלטותיו הוא קבע לא־אחת בחודש האחרון, שבו הוא משמש כשופט־מעצרים, כי סחיטה באיומים הפכה זה־מכבר למכת־מדינה, ושלח חשודים רבים לרצות ימים רבים באבו־כביר.

יש משהו באוויר של אולם־המעצרים הד־חוס המוציא את החשק לעמוד בצד הלא־נכון של החוק. קשה לקבוע בוודאות מה זה בדיוק, אך יש בזה תערובת של ריח הזיעה הניגרת מבתי־השחי המתרגשים של אוכלוסיית יוש־כי ספסלי־העץ הנוקשים של האולם. איש אינו יודע מה יחליט השופט. חלק גדול מן המובאים לאולם נמצא בשלב זה או אחר של אלכסיס.

בחום של תחילת חודש ספטמבר, נדבק גם בגידעון הולר ריח־המעצר. קשה לשבת לידו, ולא רק מפני שהמישטרה מפרידה אותו בכוח מהקהל. את שם הסוכן שהפליל אותו הוא מצליח בכל זאת להעביר לעיתונאים.

המפקח אשר הרפז ממיפלג תישאול, המתמודד באותה שעה מעל הדוכן עם עורך־הדין אלוני, סניגורו של הולר, מזדעק מייד, ומבקש מברא"ז צו לאיסור פירסום שמו של הסוכן, שם שכבר נלחש מפה לאוזן בין העי־תונאים הפליליים, העטים על הדיון המיש־פטי כעל מוצאי־שלל־רב. הם נאנחים אנחת נורו יריות, נזרקו רימונים ונורתה אף פצצת ררנ"ט צה"לית. בשוד היה מעורב אחד מבחירי העבריינים התל־אביבים — הרצל אביטן. אביטן היה אז בחיתוליו, והסתובב בחברתו של שמעיה אנג'ל הרמת־אביבי.

אשר יהושע הובא לבית־המישפט מלווה במישמר כבד של בלשי היחידה המרכזית של מישטרת תל־אביב. פניו כוסו באחרונה בס־פק־זקן. „הוא," כך אומר עורך־דינו ששי גז, „חזר ומחזיר אחרים בתשובה." בשעת הדיו־נים בבקשת המישטרה לעצרו, ישב אשר כאשר סידור־תפילה בידו. את ההפסקה שנטל לעצמו השופט ברא"ז, כדי לעיין בתיק־החקי־„קריז". באבו־כביר גם לא מאפשרים לעצו־רים להחליף תחתונים או להתקלח, תוך כדי 48 שעות המעצר הראשונות. ניכר שגם הש־מיכות שם לא יצאו מחדר־המיטות של

את גידעון הולר ניתן היה לפגוש ביום החמישי בבוקר באולם־המעצרים. עכשיו זה החודש של השופט יצחק ברא"ז, שבהזדמ־נויות שונות, פומביות ולא־פומביות, הבהיר

חוסר־שביעות־רצון מן ההליך ה„לא דמוק־רטי", אך ממהרים לצקצק בשפתיהם ולהכריז כי מדובר בחיי־אדם, ולא היה עולה במילא על דעתם להוציא גזר־דין על הסוכן. הרפז אומר בבקשתו לאיסור שמו של הסוכן, כי הוא „משרת־ציבור נאמן, שסכנה כבדה מרחפת על ראשו. כמוני בדיוק," אומר הרפז, „אני מייצג כאן את כל הציבור."

אלוני ניסה להסב את תשומת ליבו של בית־המישפט לעובדת פציעתו והתייתמותו של הולר מאמו, בעת שהיה בן 5. השופט ברא"ז, המקפיד כי דבריו יירשמו בפרוטוקול, העיר לאלוני כי אלה הם טיעונים לעונש. לדבריו, ברגע בדיקת עילות־המעצר, אין הוא מתחשב בעובדות אלה, ודי לו כי המישטרה הציגה לפניו חשד סביר הקושר את הולר למעשים המיוחסים לו. הוא שלח את גידעון הולר, הרברבן מרמת־גן, לשמונה ימי־מעצר נוספים. תוך כדי שמונת ימי המעצר — הוא קובע — יובא הולר לבדיקת רופא או פסיכולוג קליני, כדי לבדוק את טענותיו של אלוני בדבר מצבו הנפשי.

הולר ישב עוד כמה דקות המום על ספסל העץ. הוא היה לבוש מכנסי־ברמודה קצרים וגופייה סגולה, ועליה סימלה של להקת U2. פניו לא היו מגולחות, והיו עטורות מישקפי־ראייה ענקיים, שדרכן נראו עיניו כיוצאות מארובותיהן. אפשר היה לחוש כי הוא מת־בייש משהו בתשומת־הלב הרבה לה זכה. הוא גחן באיטיות לקצה הספסל ולחש: „למה אתם מערבים את אבא בסיפור? זה הסיפור שלי. אבא הוא איש טוב. אל תעשו לו את זה!" רגע לפני כן העביר לו אחד העיתונאים את גיל־יון־הבוקר הטרי ואמר לו בגאווה: „תראה, בע־מוד שמונה למעלה!" גידעון הביט מהר, לפני שהבלשים לקחו ממנו את העיתון, והספיק לראות את הכותרת: „בנו של מייק הולר נעצר בחשד שתיכנן לזרוק רימון."

המילחמה בין גידעון הולר ומישפחת אשר, או יותר נכון בין מישפחת אלפרון ובין מישפחת אשר עלתה לכותרות כבר לפני כמה שבועות, כשהתפוצצה פרשת הסחיטה באיומים מבעלי קווי חלוקת־הפיתות. אז הוב־או לאולם־המעצרים של בית־מישפט השלום בתל־אביב ארבעה פרצופים מוכרים. בלט ביניהם אשר יהושע, גבר יפה־תואר, טיפוס של מנהיג, הזכור היטב כמי שהורשע לפני 10 שנים באחד ממיקרי־השוד המזויין המתוח־כמים והאלימים יותר, שהתרחשו בתל אביב של סוף שנות ה־70. היה זה שוד בנק לאומי ברח' ברודצקי 48 ברמת־אביב, שבמהלכו

שני רימונים וארבעה עצורים, שאחד מהם הוא דמות מרכזית בעולם הפשע

גידעון הולר (משמאל) בבית־המישפט עם פרקליטו אלוני ופקד הרפז
בחור נאיבי או עבריין?

אלי דסה, העולם הזה

רה עב־הקרס, ניצל יהושע לאמירת פרקי־תהילים.

באולם־המישפט הוא לא נראה מפחיד. אבל הוא עבריין אלים, שסיים לפני שנה לרצות עונש־מאסר של תשע שנים בכלא־רמלה, אחרי שהורד לו שליש מעונש של 12 שנות־מאסר, שנגזרו עליו בגלל השוד המ־זויין ברמת־אביב.

יהושע אינו אוהב את הולר. עוד בכלא תיכנן עם אחד מלוויתני כלא־רמלה שעם שיחרורו הוא ייעזר ב„שרותי לוגיסטיקה" של חברו־לתא, כדי להשתלט על קווי חלוקת־הפיתות באיזור גוש־דן. הבן־אדם צריך הרי לחיות ממשהו. סוף־סוף הוא אדם חופשי. בכלא היה מי שדאג לכל מחסורו, אך עם השיחרור היה צורך לשלם עבור זה בריבית, ולדאוג למי שיישארו מאחורי סורג ובריח לשנים רבות. היתה גם הזדמנות נאותה להי־פרע ממישפחת אלפרון, שעימה מסוכסכת מישפחת יהושע מקדמת־דנא.

לאחר שעיין השופט ברא"ז בתיק־החקירה, הוא החליט לעצור את אשר יהושע וחברים עושי־דברו, למרות הצגת החזרה־בתשובה ב־אולם־המעצרים האפור והמחניק. יהושע וש־לושת עושי דברו — אחיו סמי, אברהם טייב ודויד הררי נשלחו להמשך ה„ימים" — מעצר באבו־כביר בסלנג המישטרתי־עבר־ייני.

בבית־המישפט הציגו בלשי היחידה המר־כזית לשופט ברא"ז חומר חסוי על החקירה המתנהלת, כנראה, מאז שילוחו של יהושע לחופשי. היום כבר ברור, כי בתיק היתה גם תלונתו במישטרה של אחד מבעלי קווי חלוקת־הפיתות, אחד מאלה שכנופיית יהושע הציעה לו, לכאורה, „הצעות שאי־אפשר לסרב להן". בעבודה הזאת מרוויחים טוב, ואף אחד מהעוסקים בה אינו פראייר. ובוודאי לא ילד טוב.

גידעון נקלע לפרשה כמו במיקרה: לאביו קשרים טובים משני עברי המיתרס. בתקופת עבודתו הממושכת, כאחד הכתבים המעולים של קול ישראל לענייני־פלילים הוא הכיר את צמרת המישטרה והשוטרים הזוטרים, ואף ידע בעל־פה את שמותיהם של שוטרים פשוטים. איש לא עמד בדרכו להיות עיתונאי המישטרה והפליליים הטוב ביותר בישראל.

באותה חבורה היו אז אבי ולנטין מהארץ, ומאוחר יותר אף יוסי היימן מחדשות. לש־לושת אלה היו קשרים רבים, ושלושתם כך או אחרת הסתבכו.

לחבורת העיתונאים הצטרף גם הצלם אבי הזאב. הוא ידע לשמור על עצמו.

ולנטין נפל אחרי שעיתונו, הארץ, נאלץ לשלם לבצלאל מיזרחי סכום־כסף הגון, בעי־קבות תביעת־דיבה שהגיש נגדם איש־העס־קים. יוסי היימן נפל אצל האחים אלפרון. הולר איבד את בתו, טלי, לאלפרונים, והיא אף הצליחה לסבך את המוניטין ואת שמו הטוב של אביה, כאשר שמה נקשר בפרשת־סמים. טלי יוצגה בבית־המישפט על־ידי ידיד־המישפחה עד היום, עורך־הדין צבי ליד־סקי, ובסופו של דבר שוחררה. הכתם שדבק אז במישפחת הולר לא בקלות הוסר.

גידעון הולר, אחיה של טלי, הוא רברבן ללא־תקנה. כך, לפחות, טוען עורך־הדין משה אלוני, שייצג אותו השבוע בבית־המישפט. המישטרה מייחסת להולר מעשים חמורים מאין־כמוהם: החזקת נשק, החזקת אמצעי־לחימה, וחמור מכל: קשירת־קשר לחסל את אחד מבני מישפחת יהושע באמצעות השלכת רימון.

את התיק הפיל על גידעון הולר סוכן מישטרתי, ששמו נאסר לפירסום בפקודת בית־המישפט. על גופו של הסוכן שתלה המישטרה נגרה — מכשיר־הקלטה מיני־אטורי, שאליו הוצמד משדר זעיר. גידעון התם נפל גם הוא ברשת־האיומים של בני־יהושע, אך בהיותו בן־חסות של מישפחת־אלפרון, הוא לא נבהל, והחליט כנראה לפעול.

אומרים שהוא חי בעולם שבו תופסים כל־לי־התנהגות אחרים: הוא היה תותחן במיל־חמת־הלבנון ולקה בהלם־קרב מתקדם, אושפז במשך כמה חודשים, והתנדב להמשיך בש־רותו הצבאי אחרי שיחרורו מבית־החולים. לבסוף נכנע ושוחרר מצה"ל, כאשר בתיקו הרפואי נרשם „לא־כשיר מסיבות נפשיות". מאז הוא חי בעולם של פנטזיות.

תמימותו ודימיונו המפותח של הולר עלו לו במעורבות בפרשה, שאת קיצה לא יודעים גם אנשי הבילוש הנושאי — אחד המיפלגים המעולים של היחידה המרכזית בתל־אביב. הוא פנה דווקא לסוכן סמוי, וביקש ממנו כי ישיג עבורו אופנוע גנוב. הוא אמר לו כי הוא רוצה להשתמש באופנוע כדי לזרוק רימון על אחד מבתי־העסק של בני־יהושע.

יש אומרים כי הולר התכוון לפגוע אישית בסמי אשר — אחיו של יהושע, שלפי חשדות המישטרה איים עליו ודרש ממנו לוותר על קו חלוקת־הפיתות שלו, לטובת אחיו — „אסיר משתקם הזקוק לעזרה כלכלית."

בתמורה לאופנוע, הבטיח הצעיר השלו־מיאל לסוכן הסמוי כי יתן לו אקדח. ברוב תמימותו הוא אף הצביע על מקום־מיסתורו של כלי־הנשק — מתחת לעץ בפרדס הסמוך לביתו. בשיחה המוקלטת אמר הולר לסוכן כי האקדח הזה הוא „מלוכלך".

בז'רגון המיוחד לעבריינים, זוהי מילת־צופן שבה מכנים כלי־נשק שבו נעשה כבר שימוש פלילי. יש אף ראיות לכך שלאקדח „המלוכלך" הוחלף קנה. זה מקשה על חייהם של אנשי המעבדה לזיהוי פלילי. מתברר כי האקדח נגנב לפני שנה בהתפרצות לדירת־מגורים ברעננה, וקרוב לוודאי שאכן נעשה בו שימוש פלילי.

הולר טוען כי הוא ידע שהבחור, שאיתו ניסה לעשות עיסקה, הוא אכן סוכן מישטרתי, והוא אף הוזהר מפניו. אך הסוכן אמר לו כי הנשק יוחזר למישטרה. היתה זו דרך מצויינת — אמר הולר — להיפטר מהאקדח בלי לעשות מזה עניין גדול.

אבל הוא לא לקח בחשבון כי גם סוכנים סמויים צריכים להביא הביתה משכורת בסוף החודש, ואחרי שיחה נוספת בין השניים, שבה חזר הולר על הצעתו, הוא נעצר. היה זה ביום הרביעי בבוקר.

כל מה שנותר לאנשי הבילוש לעשות עתה, היה להרכיב את כל הפאזל. הם תפרו לגידעון הולר סיפור שגם אביו לא היה יכול לצפות לטוב ממנו, אילו סיקר את האירוע מבחינה תיקשורתית.

יש כאן הכל: בנו של שדר־רדיו ועיתונאי מפורסם, שתי מישפחות־עבריינים מוכרות, שני רימונים שכבר מצאו את דרכם לרכוש המישפחות המעורבות, ארבעה עצורים — שאחד מהם הוא דמות מרכזית בעולם־הפשע הישראלי, בקיצור, הכל.

שימעון וילנאי, שמונה באחרונה ככתב לעניינים פליליים של קול ישראל בתל־אביב, ניסה להשיג השבוע ראיון עם המפקח הרפז. באיתורית הודיע לו שלא יעשה עניין מהולר. הרדיו לא מעוניין לפתוח פצעים ישנים.

וילנאי היה בוודאי שואל את הרפז את השאלה ששאל גם גידעון הולר: „איך זה שהמישטרה שמה את גידעון בתא־מעצר אחד עם מי שבהם, לכאורה, ניסה לפגוע באמצעות הרימון? האם היתה כאן טעות מינהלית, או סתם מעשה טימטום מישטרתי?

מייק הולר לא היה השבוע בבית־המישפט כדי לשאול את המפקח את השאלה הזאת.

179

לפי הודעת דובר צה"ל והמשטרה נרצחו בשבוע האחרון 8 אנשים. שבעה ערבים בשטחים בנוסף על פועל בניין יהודי בתל־אביב.

ספירת „דיעה אחרת" מראה, כי מאז פרוץ מאורעות האלימות הערבית ב־9.12.87 קטל הטרור 179 איש ואישה, ערבים ויהודים, לפי הפרוט הבא:

- **134 ערבים נדקרו, נורו ונשרפו בידי אחיהם.**
- **45 יהודים נרצחו.**
- **1 חייל ישראלי נעדר.**

עבדות

לפני מאה ושלושים שנה כתב ג.ס. מיל כי כל פעם שמוסיפים לממשלה עוד תפקיד על תפקידיה, מתרחבת השפעתה של זו על תקוותיהם ודאגותיהם של בני־אדם. הפעילים ושואפי־הגדולות שבהם הולכים ונהפכים יותר ויותר לאוכלי לחמה של הממשלה, או של מפלגה זו או אחרת השואפת לשלטון.

הפילוסוף הבריטי הזהיר מסכנת הבירוקרטיה ומאיומה על החירות. בימים אילו שמפלגות השילטון מתגוששות סביב התוכנית להקמת בירוקרטיה חדשה למלחמה בזו הישנה, ראוי לחזור ולעיין באמיתות הנצח שטבע מיל. אין זה אלא מחוייב המציאות כי ככל שהמדינה תהיה יותר ויותר מעורבת בחיי החברה והכלכלה, כך יוחנק החופש, למען מיפלצת הבירוקרטיה.

הבירוקרטיה איננה מכת־טבע אלא תוצר של פילוסופיה פוליטית הגורסת כי האזרחים הקטנים צריכים שילטון פטרונאליסטי שידאג למחסורם. השילטון אכן דואג להם, חומס את כספי משלם המיסים, ומריץ את האזרח בין משרדי הבירוקרטיה השונים.

אפשר גם אחרת. אפשר גם פחות מיסים ופחות פקידים. פחות שילטון ויותר חברה חופשית. אך מי שרגיל מימי בראשית לעבוד את עגל הזהב או ליתר דיוק נזם באף החזיר, בצר לו לא ינפץ את כבליו, אלא יצעק לאדונו, „הב עוד ועוד"...

יוסף ברנע ■

על המחנק

מרדכי הורוביץ

המותחן־בהמשכים המתפרסם בעיתונות הישראלית דבר יום ביומו מזה שבועות אחדים, נעצר מדי יום ו' באיזה שלב מותח במיוחד, כגון: האם יעמידו את יאיר וחבריו לדין? האם יאיר וחבריו יקימו את העמותה שלהם? האם יאיר וחבריו יתחילו למכור חולצות ומחזיקי מפתחות עם סמל „חוד החנית"?

בשבוע הבא יתברר לציבור להוט וקצר רוח כי: כן – יעמידו את יאיר וחבריו לדין; וכי לא – יאיר וחבריו לא הקימו את העמותה שלהם. מכאן עולה המסקנה החד־משמעית שאף אחד משני הצדדים, המימסד ו„חוד החנית," אינו מבין את המהות שהוא מייצג ואת התופעה שבפניה הוא ניצב.

● ● ●

בייחום הכללי שמקרה „חוד החנית" עורר בארץ, יותר מדי גורמים היו יוצאים מתוסכלים אלמלא הועמדו אנשי החברה לדין. אחד הגורמים העיקריים שחרצו לשבט את דינם של אנשי „חוד החנית" היתה כותרת ראשית מן הימים הראשונים של החינגה: „יאיר קליין קיבל שמונה מאות אלף דולר." זה דבר שלא סולחים פה: סתם אדם שעושה כסף. יוזמה לעשיית כסף יש להגביל בתוך מעיל־לחץ של מאה רשיונות ממאה גורמים. בכל תחנה בדרך החתחתים שיזם צריך לעבור עליו ללמוד מחדש את האמת הישראלית הגדולה: אתה אומנם עושה את הכסף אבל לא אתה הבוס. הבוס הוא מי שיכול לעשות לך קשיים ואף לטרפד את יוזמתך כולה, אם לא תתייחס אליו בכבוד מופרז שאין הוא ראוי לו.

המנטאליות הגלותית הזאת היא שרשה של הביורוקראטיה הישראלית. זו הביורוקראטיה שהמימסד קידש עליה מלחמה בשבועות האחרונים. אבל המימסד הישראלי לכל שלוחותיו חולק במנטאליות הקטנונית, הגלותית, הבלתי־מפרגנת הזאת, היוצרת פה מחנק שמבריח מכאן את המשקיעים ואת מיטב הנוער. אי אפשר לבוא בטענות אל היורדים ולקרוא להם בשמות גנאי כמו „נפולת של נמושות," כשהכל פה דחוס כל כך, קשה כל כך עד שאי אפשר ממש לזוז בלי כמה וכמה רשיונות ואישורים. אם המימסד הוא שיוזם מלחמה בביורוקראטיה, משמע שגם הוא מתחיל להיחנק באווירה שהוא עצמו יצר. לעתים קרובות, יחסית, אנו נתקלים בתופעה של גולם שקם על יוצרו. כששמעון פרס יוצא למלחמה בביורוקראטיה זהו מקרה נדיר של יוצר שקם על הגולם שלו. ממש אדם שנשך כלב.

„חוד החנית," כמי שעשה כסף, או כמי

יוסי אלוני, מעריב

יאיר קליין
אין מחילה להצלחה

שנחשב כאילו עשה כסף, הוא איפוא סיפור־הצלחה. הצלחה זו הושגה ללא רשיונות וללא ליטוף האגו של שרים ופקידות בכירה. ממש הצלחה מחוץ לרחם. „חוד החנית" עורר יותר מדי קינאה, גרם יותר מדי כאב לב ליותר מדי נמושות המרכזות בידיהן יותר מדי סמכויות. נמושות אלה הן שהחליטו השבוע להעמיד את „חוד החנית" לדין.

ואולם מימסד זה של פרנסים גלותיים אינו תופס בפני מה הוא עומד. זרם בלתי פוסק של נוער שוצף והרפתקני נפלט מדי שנה מיחידות העילית של צה"ל. הנוער הזה לא יסכים לנשום את המחנק השורר בארץ. חברות כמו „חוד החנית" הן המוצא הטבעי למרץ שלו. הוא מזהה באינסטינקט בוטח, אך עמום לפי שעה, את האפשרויות הצפונות במצב לעצמו ולמדינה. אלה אפשרויות מרהיבות ונשגבות. המודעות להן נמצאת רק בראשית גיבושה. כשמודעות זו תגיע לגיבושה המלא, הנוער הזה יגרוף מדרכו כל מי ומה שיעמוד לו למכשול.

פרשת „חוד החנית" נתנה שפשוף חזק בצומת עצבים דלוק וכאוב. התגובה המאנית של החברה הישראלית חשפה על אודותיה יותר ממה שניתן היה ללמוד עליה במשך עשרות שנים.

(תלאותיהם של יאיר וחבורתו במשטרת ישראל, תמיהותיו של שועלי, האם יש ליאיר ולחבורת „חוד החנית" סיכוי למשפט הוגן במדינת ישראל, מדוע יאיר וחבריו לא יקימו את העמותה שלהם – על כל זה ועוד בשבוע הבא).

רענן לוריא מדבר:

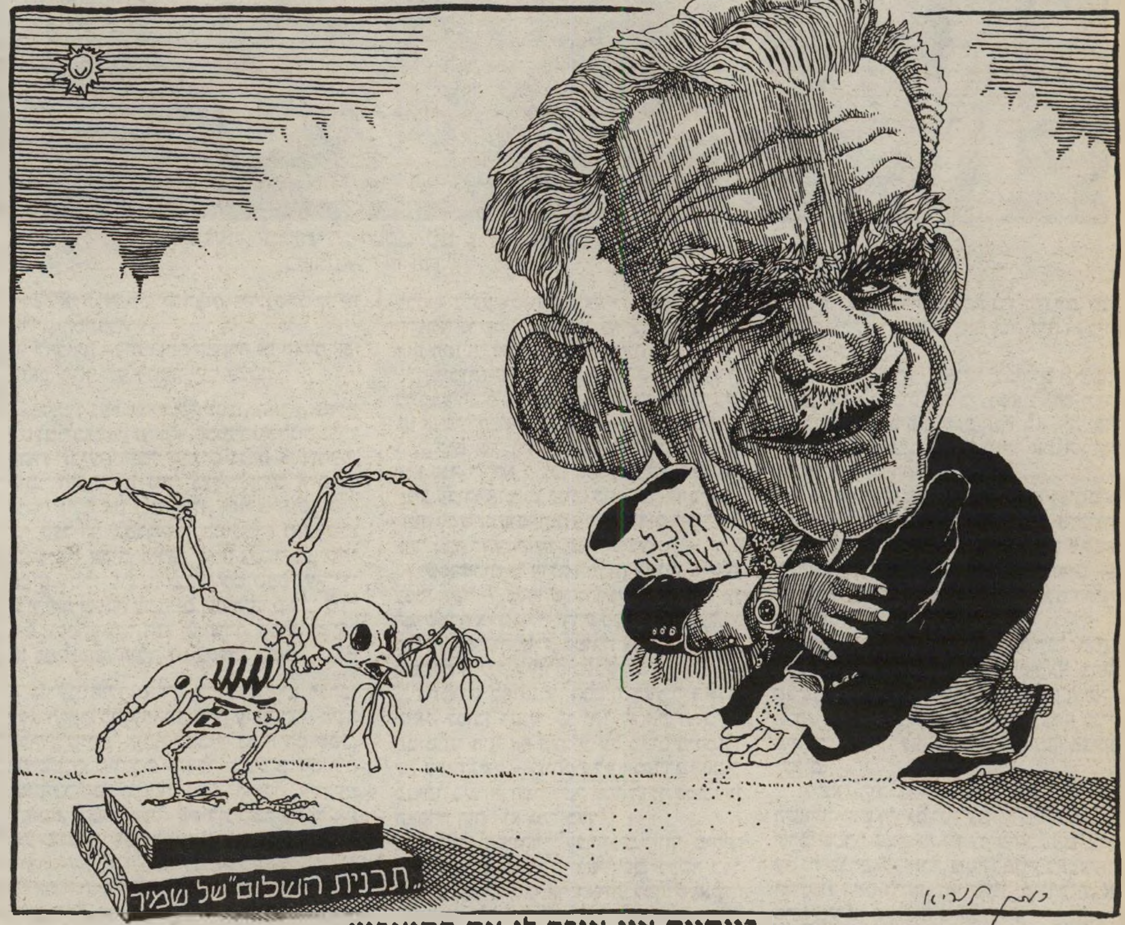

„בינתיים אני אגרה לו את התיאבון:

אורי דן

"הלוחם" – ועושה השלום

ניו־יורק

ספרו האוטוביוגראפי של השר אריאל שרון "לוחם" זכה השבוע בארה"ב לתשומת לב לה זוכים רק מנהיגים זרים מעטים בהזדמנויות מעין אלה. לא היה עתון חשוב בארה"ב אשר לא הקדיש לו מאמר. מה"לוס אנג'לס טיימס" בחוף המערבי ועד היומון האמריקאי הגדול ביותר ה"וול סטריט ג'ורנל". תחנות טלוויזיה בניו־יורק ובוואשינגטון, מערכות עיתונים ותחנות רדיו אירחו וראיינו את שרון על ספרו, וכמובן על מצבה של ישראל בכלל ודרכה לעתיד.

את היחס הזה אל שרון ניתן להסביר לא רק בכך שהוא מה שקרוי בישראל ובארה"ב

אריאל שרון עם בן־גוריון

"אישיות שנויה במחלוקת", תאור, שמלווה כל מנהיג ראוי לשמו לאורך ההיסטוריה. אלא משום שיש שרואים בו ראש ממשלה עתידי של ישראל בבוא היום. יש כמובן המתייחסים לכך בחשש — גם כתוצאה מרצח אופי שיטתי שבוצע נגד שרון, ושמקורו בפוליטיקאים ועתונאים ישראלים. ויש הרואים אפשרות זאת בתקווה. יהודים ולא יהודים.

אלה, בשאלותיהם בראיונות עם אריק שרון, או בכתיבתם הפעם סביב לספרו "לוחם", לא היססו להעלות את האפשרות שדרכו של שרון אל ראשות הממשלה היא בלתי נמנעת.

שאלות והערכות מסוג זה של התקשורת האמריקאית הצביעו על כך שבארה"ב חשים עתונאים ומדינאים כי ישראל סובלת ממשבר מנהיגות. שהיא דומה היום לאניה ללא קברניט, המתנהלת בסכנה על גלים סוערים. כל ח"כ ושר ישראלי נוסף המגיעים לארה"ב זוכים בקושי, אם בכלל, בתשומת לב, רק מחזקים את ההרגשה המדאיגה והעגומה הזאת בלב ידידי ישראל.

מנהיגות של אמת

גם הכירסום במעמדה ותדמיתה של ישראל מעמיק את ההרגשה בארה"ב, בקרב מעצבי דעת־הקהל, שהמדינה זקוקה למנהיגות של אמת שתוביל אותה לעבר יעדים חדשים, מוגדרים וברורים. וכל זמן שאלה לא נראים — הרי המבוכה בקרב יהודי ארה"ב גוברת ועולים מתוכה קולות צורמים, שלעיתים מצטרפים לבקורת הכללית, שיש המלבים כאן בהרסנות ללא הרף נגד ישראל.

לכן אריאל שרון, עם כל הוויכוח מסביבו, נתפס בארה"ב כמי שיש לו מעמד מיוחד משלו, משקל משלו, מבלי כל קשר לתפקיד זה או אחר שהוא ממלא בממשלה. מבלי שהדבר יהיה קשור ב"תוכנית שלום" מפוקפקת וחולפת, או בפגישה רישמית בוואשינגטון.

מבחינה זו זוכה שרון בארה"ב, בקרב הקהילה היהודית, מעצמת התקשורת ובכלל — לתשומת הלב, שמסוגה כפי שראיתי בשנים עברו, התייחסו כאן, תוך שמירת כל הפרופורציות כמובן, אל דוד בן־גוריון, גולדה מאיר, משה דיין וייבדל לחיים ארוכים, מנחם בגין.

זהו יחס שיש אל מי שמשקלו האישי חורג הרבה מעבר, וללא כל יחס, עם תפקידו הרשמי. מה עוד שבארה"ב יודעים היטב לא רק כיצד השפיע ומשפיע שרון על מערכותיה הצבאיות והמדיניות של ישראל. אלא שעולה משאלות המראיינים וממאמריהם שהם משוכנעים ששרון עומד להמשיך ולהשפיע, ואולי ביתר שאת בשנים המכריעות הבאות הצפויות.

שרון עצמו, בתשובותיו למראייניו, בעתונות, ברדיו ובטלוויזיה, לא רק שלא הסתיר נכונותו ואמונתו שביכולתו להנהיג את ישראל לעבר יעדים חדשים באם יוטל עליו התפקיד, הוא גם הבהיר כי ספרו האוטוביוגראפי אינו רק סיכום של המאבקים והמאורעות בהם נטל חלק אישי ולעיתים מכריע — בלבד. אלא קו התחלה לקראת שלבים חדשים במאבק הלאומי.

"להעיז פירושו לנצח"

"להעיז פירושו לנצח" הסביר שרון. כל סיפורה של המהפכה הציונית הוא סיפור של העזה, לאורך מאה השנים האחרונות: בכל פעם שהיהודים העזו בבניין מדינתם, בהתיישבות, בעלייה, בכלכלה ובחינוך, בצבא ובביטחון — תמיד ניצחו. תמיד השיגו הישגים מדהימים כפי שניתן לראותם בסך־הכל של ישראל 1989.

מבחינה זו נתפס גם ספרו האוטוביוגראפי של שרון, קורות חייו שלו עצמו, כסיפור של מעשי העזה צבאיים, מדיניים, התיישבותיים ותעשייתיים, אשר הביאו בדרך־כלל להישגים יוצאי דופן. האמריקאים יודעים להעריך העזה ונצחון. כשם שהם יודעים לכבד, ואין עינם צרה, בסיפור הצלחה של בחור שנולד בכפר מלל ואשר עשה דרכו, במו ידיו, משדה הקרב, בכל הדרגות ובכל המערכות מאז מלחמת העצמאות ועד היום, מחייל דרך אלוף ועד כהונתו כשר בממשלות ישראל מזה למעלה מתריסר שנים, בתפקידים גדולים.

ועוד מסר העביר שרון לדעת הקהל האמריקאית: שספרו אמנם קרוי כאן, במהדורתו האנגלית "לוחם". אולם ה"לוחם" יכול להפוך גם, ואולי הוא היחידי שיכול לעשות זאת, לעושה השלום. לא רק משום שמנחם בגין — מי שצוייר באכזריות על־ידי התקשורת ויריביו הפוליטיים בישראל כ"טרוריסט", הוא בעצם ראש הממשלה הישראלי היחידי שחתם על הסכם השלום עם מצרים. אלא משום שהלוחם ללא מרכאות, שרון, בכך שצלח את תעלת סואץ מערבה, בראש אוגדתו, בקרבות מרים שניהלו פיקודיו וחייליו במלחמת יום הכיפורים 1973, הוא שתרם לכך שאנואר סאדאת הגיע לירושלים. אילו היה סאדאת צולח את התעלה מבלי צליחה נגדית ישראלית, אי־אפשר היה להעלות כלל על הדעת שהנשיא המצרי, שנרצח בגלל השלום, היה נענה ליוזמתו של בגין ומופיע ב־1977 לשיחות שלום בישראל.

"חציית התעלה" של הטרור

היום, כל עוד הטרור הפלשתינאי "חצה את התעלה" מזה כ־21 חודש ומשתולל ברחבי ארץ־ישראל תחת הכותרת "אינתיפאדה", אין כל סיכוי לשלום אמת, ואפילו לא ל"הסדר של שלום" עם הפלשתינאים.

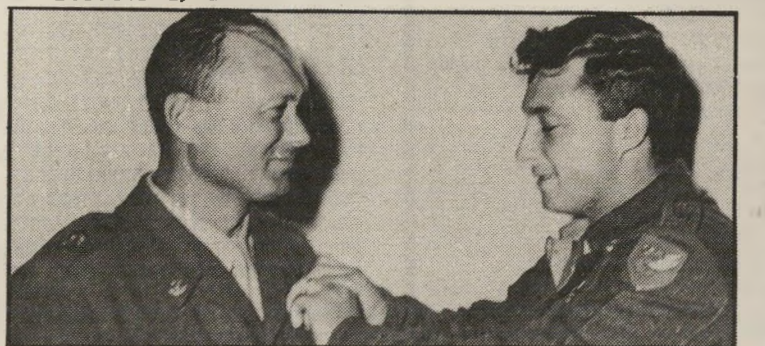

עם משה דיין

לכך צריך היה יצחק רבין שר הבטחון השבוע בארה"ב למהר לוואשינגטון לדון ב"תוכנית המצרית", שאינה אלא תוכנית אש"ף. פירושה שה"ה יצחק שמיר ורבין נדרשים על־ידי המצרים, ובתמיכת האמריקאים, להוסיף הסברים לאש"ף על מה שויתרו כבר עד עתה, כדי שאש"ף יואיל בטובו להסכים ל"תוכנית הבחירות" הנדיבה של ראש ממשלת ישראל המנסה לרמוס לבזות ולבטל את ההתחייבויות שנטל עליו חגיגית כלפי חברי מרכז מפלגתו. מדיניות ישראל נראית בארה"ב מבולבלת ונגררת יותר מאשר אי־פעם.

במילים אחרות, הטרור הפלשתינאי לא רק "צלח את התעלה" ברחבי יו"ש וחבל עזה, לירושלים בירתה, לכביש מס' 1 המוביל אליה מתל־אביב, ולכל רחבי הארץ.

במצב כזה — רק האויב, היריב — הוא המכתיב את התנאים. כי באין צליחה נגדית, מבלי שישראל תחסל את הטרור האש"פי הזה המכרסם בה ומאיים על קיומה, לטווח רחוק, יש הד במימשל בוואשינגטון לדרישות אש"ף, גם מפיה של קאהיר, כי על ישראל להמשיך ולוותר. מאחר שרבין דחף לקבלת תוכנית הבחירות בשטחים, רואים בו את האיש שהוביל ומסוגל עוד להוביל את שמיר לקווי נסיגה נוספים. ניסו לשכנע אותו השבוע בוואשינגטון שיש לעשות זאת מיד. אחרת יהיה "קפאון" ו"סכנת מלחמה", כפי שמאיים יאסר ערפאת עצמו.

האבן, העגלה והמידרון

בימים אלה למדו האמריקאים לאן הובילה אותם מדיניות ההתקפלות שלהם בלבנון. אפילו את שגרירותם נאלצו לפנות משם, שש שנים לאחר שפיליפ חביב וחבריו הטעו את הנשיא רונאלד רייגן ולא רצו לשמוע, ואף היטעו וחיבלו במדיניות מנחם בגין — אריאל שרון בלבנון.

מעצבי דעת הקהל בארה"ב, כולל במימשל, פתוחים יותר ללמוד מטעויות מאשר חבריהם בישראל. הם מוכנים להודות בשגיאות.

הוכחה אחת היתה לשרון עצמו בתחום העתונות. לאחר שה"טיים מגאזין" הוציא כעשרה מיליון דולאר במשפט דיבה שניהל נגדו שרון, ובו הוכיח כי השבועון השמיצו בפרסמו עליו דבר־שקר, הזמינה מערכת העתון את שרון לארוחת צהריים חגיגית, בניו־יורק, שם דנו בגילוי לב על בעיותיה הבוערות של ישראל, והמזרח־התיכון. מידת הגינות כזאת, נדמה לי, עדיין לא ניתן למצוא באף מערכת של עתון בישראל, כפי שהוכיחה זאת מערכת ה"טיים" בפגישה־ראיון המרתקת שנערכה שם.

כך הדבר בתחום המדיניות. רעיונותיו של שרון ביחס לחיסול האינתיפאדה והדרך האמיתית לשלום מצאו כאן אוזן קשבת גדלה והולכת גם בגלל בהירותם וחדותם, גם אם לא תמיד יש הסכמה, כמובן.

סיכם זאת אולי בצורה הטובה ביותר ה"וול סטריט ג'ורנאל" במאמר מחמיא לאריאל שרון ולספרו. העתון מצטט את שרון בספרו המסביר לחייליו כי כשדוחפים עגלה עמוסה במעלה הגבעה יש ראשית כל לדאוג לאבן שתונח מתחת לגלגל כדי שהעגלה לא תתגלגל אחורה. ספרו של שרון, מסכם העתון האמריקאי עשוי לשרת את מטרותיו הפוליטיות בהזכירו לישראלים כמה פעמים במרוצת 41 השנים האחרונות, הם היו זקוקים לאבן הזאת. ■

עם אשתו לילי, לה הקדיש את ספרו

דניאלה אשכנזי

איזון חוזר

בימים אלה ימלאו שבע שנים להפגנה בעקבות הטבח בסברה ושתילה. הורגלנו להאמין שנכחו במקום 400,000 איש — כמעט חמישית מכלל האוכלוסיה היהודית הבוגרת של מדינת ישראל; למרות שההפגנה היתה בלתי־מפלגתית, נטען מאז, שוב ושוב, שמספר זה מסמל את כוחו של השמאל.

בסוף הקיץ מציינים לא רק שבע שנים להפגנה הגדולה ביותר שנערכה אי־פעם בישראל. בדיוק לפני 26 שנה, ב־29 לאוגוסט 1963, נערכה ההפגנה הגדולה ביותר בתולדות ארה"ב — „המצעד אל וושינגטון למען עבודה וחופש". אלבום התמונות המתעד את האירועים שמור אצלי למזכרת כי אני עצמי צעדתי שם. בשעה שהחלה הצעדה לעבר אנדרטת לינקולן מספר המפגינים מנה 200,000 (מאתיים אלף איש). מול עמודי השיש והפסל מהפורסם הדהד קולו של הכומר השחור מרטין לוטר קינג המנוח — "I HAVE A DREAM": מי שיודע איך נראים מאתיים אלף איש, היה חדל מזמן מן הטענה המגוחכת שביכר מלכי ישראל וסביבתו מסוגלים לקלוט מספר כפול של מפגינים. זה פשוט חלום באספמיה.

★ ★ ★

מהפך: יאיר קליין מעתיק את עיסוקו מקולומביה לברזיל. בכוונתו להוציא ספר שיעסוק ב„מים הקרושים בישראל כפי שהם מובאים בברית החדשה." על כריכת הספר יהיה חור, לתוכו יכנס צלב ובתוך הצלב יהיו מים קרושים ממקום הטבילה של ישו בירדן. קשור לדרום אמריקה באש ובמים, האיש הזה עושה הסבה מקצועית ל„אופיום של ההמונים". ברית (חרשה) בלתי־קרושה? אולי, אבל עסק חוקי למהדרין.

★ ★ ★

במוקדם או במאוחר יתקיים מרתון הסרטים על הבעיה הפלסטינאית. בין הסרטים יוקרן הסרט „חתונה בגליל" — סוגיה מעניינת ביחסים בין האמנות והמציאות. תשמעו קטע — כי הוא בטח לא יופיע על הבד: הסרט צולם במאי 1987 לפני פרוץ האינתיפאדה. על פי התסריט, ברגעי הסיום, ניצבים ערבים מחופשים כקהל מוזמנים חוגג וצוהל האמורים לזרוק פרחים על שחקנים מחופשים לחיילי צה"ל. הנצי־בים, שגוייסו מקרב תושבי כפר מעוטים בגליל, התקשו להבדיל בין אמנות ומציאות; במהרה מטר הפרחים הפך לידויי אבנים של ממש לעבר השחקנים, וביניהם מכראם חורי ששיחק בתפקיד חייל צה"ל.

★ ★ ★

בין ינואר לאפריל השנה נרשמה עליה חדשה במעשי ומקרי אונס. לא מזמן התלונן רפי גינת שמשטרת ישראל מתקשה לספק ל„שידור חוקר" רצח אחד בחודש.

★ ★ ★

מאמרו של ד"ר עמנואל ברמן ב„הארץ" (25.8.89), „הפסיכולוגיה והשמאל", עשה הבחנה ברורה בין פסיכולוגיה מגוייסת ופסיכולוגיה מעורבת. השבוע, בישרו לנו שהוחלט להחזיר את הבשר לתפריט הצה"לי בימי ראשון. מה זה שייך? בינואר השנה, סא"ל רני, המופקד על מחסן המזון המרכזי בצה"ל, טען במלוא הרצינות, שהחלטת הצבא לקצץ שני ימי בשר בשבוע בגין בעיות תקציב, גורמת לבעיות פסיכולוגיות בין החיילים. מסתבר שבנוסף לפסיכולוגיה מגוייסת ופסיכולוגיה מעורבת, יש גם פסיכולוגיה מגוייסת של מעורבות יתר.

אשליות יוניות

במשך חודשים ארוכים טיפחו ויצרו היונים אשליה מסוכנת. הם טענו, כי באש"ף חל שינוי, תפנית וגמישות מדינית. הם סיפרו לנו על סימנים, רמזים, נטיות, התפתחויות וגמישות. הם טיפחו אשליה של אש"ף המתון, ויצרו הטעיה של אש"ף המשתנה. הם ראו סימנים מעודדים בכל שיחה בלתי מחייבת. הם ראו רמזים חיוביים בכל הצהרה בלתי מחושבת. הם ראו נטיות וגמישויות בכל אמירה מסוננת ומבולבלת. הם ראו התפתחויות בכל מיני כותרות מזוייפות ופגישות מבויימות. הם הזינו את התקשורת במידע דראמטי ומלאכותי כדי ליצור „דעת קהל" שתשבור את ההסכמה הלאומית, כנגד מדינה פלשתינאית. סמל ההצלחה של היונים, ביצירת האשליה, היתה הופעתו של פייסל חוסייני - המוח האנליטי שמאחורי הטרור הפלשתינאי — במרכז מפלגת העבודה, בפני הח"כים היוניים, הקרויים „כוח 17" וחבריהם. סמל ובושה לתפנית מזיקה, של מפלגת העבודה.

והנה אחרי כל ההתפתחויות המדומות, הגמישויות המדומות, הצפיות המוגזמות, הפרשנויות המגמתיות והתחזיות המתוחכמות, של בעלי הדעות היוניות, „החידוש" הממשי היחידי שחל באש"ף הוא החלטתו המחודשת — במועצת אש"ף בטוניס — להמשיך בדרכו ולחזור לעצמו — לאש"ף המקורי והאמיתי. אש"ף האומר לא לאמריקאיים, לא לחוסיין, לא למשא ומתן, לא לפשרה, לא לבחירות בשטחים, לא לישראל, לא לציונות, לא לשלום. אש"ף חזר למטרותיו „ההסטוריות." טרור להשמדת הציוני הישראלי. אש"ף, אשר הקיצוניים יותר שבקרבו רוצחים את הקיצוניים פחות, וכולם ביחד מחסלים את האחרים.

זו הוכחה נוספת לכשלון בעלי הדעות היוניות שטיפחו אשליה ויצרו הטעיה, תוך התרפסות והתבזות אישית ולאומית.

מתי דוד ■

עליס בליטנטל

אפרופו דרא"פ

ענין הבחירות בדרום אפריקה בשבוע שעבר מעלה בי הרהורי כפירה. בישראל מרבים ללהג, מכל הכיוונים ומכל מיני סיבות, דברים חסרי שחר אודות ידידתנו ביבשת השחורה. למעשה, אחת מידידותינו האמיתיות והבודדות בעולם.

ישראלים רבים טרם חזו בעיניהם במדינה אותה הם כבר דנו לסקילה. כל דעותיהם מצוצות מהאצבע, או לכל היותר חוזרות כהד על דעות יפי הנפש המתיימרים לרדת לעומקה של הבעיה. מנין המומחיות הגדולה הזו לכל בעלי התיזות למיניהן, שהיו רוצים לראות בחזרתה של דרום היבשת למצב של ילידים החיים במערות, ולהשיב את גלגל הזמן אחורה?!

מה שקרה בדרום אפריקה דומה להיסטוריה האמריקאית, מלבד העובדה שבדרום אפריקה לא השמידו לבנים את הילידים, אלא העסיקו אותם בתנאי מצוקה, שדרך האוולוציה הולכים וכלים. כל סיפור ה„אפרטהייד" – קצר ימים ועומד בפני סיומו. על האפרטהייד הוחלט בסך הכל ב־1948. כשביקרתי בד' אפריקה ב־1965 היה האפרטהייד בעיצומו. בדולפינריום שבפורט אליזבט, כמו בכל מקום של הופעות בפני קהל, הופרדו מושבי הלבנים מהצבעונים (הודים, אבל לא סיניים) ומהשחורים. אוטובוסים נפרדים הילכו בערים כמו יוהנסבורג, והחוק של איסור על השחורים להסתובב בחוצות יוהנסבורג אחרי השעה 6 בערב היה מוחלט, אם כי לא קויים בצורה מלאה.

כשראיתי את הפחד בו מצויים הלבנים מפני השחורים, עד כי אינם מעיזים לצאת מהבית בערב לטייל, ומסתגרים בבתיהם עם כלי הנשק האישיים וכלבים אימתניים, ידעתי בבירור ששם המשחק הוא „השרדות". העלמותו של משטר ההפרדה כמעט לגמרי ביוהנסבורג לא תרמה לבטחונם של הלבנים כהוא זה, אלא להפך. צוותי האוויר של חברת „אל על" העבירו את מקום משכנם ממרכז העיר, השופע מרכזי קניות מהודרים, מעל ומתחת לאדמה, לפרבר שקט ומרוחק. זאת, דווקא בגלל החופש של השחורים להלך בחוצות העיר, לקנות, לבלות ולהסתובב בכל מקום – דבר שלא ראיתי לפני עשרים וארבע שנים, ושחזיתי בו לאחרונה. לצאת בערב לסעוד ממול המלון זו סכנת נפשות לאדם בעל צבע לבן, גם אם הוא רק ישראלי, ולא אפריקנר.

מדינת ישראל מצויה במצב של לחימה על קיומה, ושאיפה להשרד בין עשרות מיליוני שכניה, שאת הקטליזטור לעידוד שנאתם אלינו מהווים הערבים הנודדים שהגיעו לישראל מכל ארצות האיסלם. שאיפתם לחזור לתקופת מוחמד, כשארץ ישראל נשלטה על ידם, בהיותה חלל ריק מיושביה שהוגלו לרומא.

אבל מה לעשות, והיום ישראל אינה ריקה מיושביו, ובעלי הבית חזרו למכורתם. במסגרת מלחמת הקיום שלנו, אנו זקוקים לכל ידידה בין האומות כדי להמשיך ולהתקיים. אדם לבדו לא יוכל להתקיים. על אחת כמה וכמה מדינה. ואל לכם לדאוג לטוהר המצפון הדרום אפריקאי. מבלי להזדקק למהפכות ומלחמות, משתפר מצב השחורים שם. יום יבוא, והוא לא רחוק, וגם בעית הזכויות שלהם והשוואתם ללבנים תבוא על פתרונה. גם אם תביא שואה כלכלית על השחורים בעקבות עצמאותם. וגם בסיפור הזה כבר היינו.

זכור לי ערב בניירובי, בערך במלאות 3 שנים לעצמאות קניה. יצאנו לסרט בעיר. לאחר שקנינו את הכרטיסים ועמדנו להכנס, ראינו על הרצפה שלפני הכניסה, ערימת שיניים בשלולית דם גדולה. יחד עם העצמאות, ניתן להם גם החופש להתפרקות היצרים. מישהו שילם בחייו את מחיר החופש הזה.

אל לנו להיות הצדיקים ומחזיקי הדגל בין האומות, המתנכרים לידידה אמיתית שלנו. יחסים דיפלומטים מכובדים עימה יכולים להביא לשגשוג כלכלי, לו אנו זקוקים כאוויר לנשימה. וכמו שאמר פעם מישהו חכם: טוב להיות עשיר ובריא, מהיות עני וחולה. אז במה תבחרו אתם?

„אנחנו על המפה"

עכשיו שגם בכדורגל משחקים זרים אני נזכר איך הכל התחיל. בשנת 1977 מכבי תל־אביב רק עם שחקנים ישראליים מנצחת את צ'"אס־ק־א' מוסקווה. בארץ מחצית האוכלוסיה מזנקת לבריכת המים בככר העיריה, והחצי השני מרקדת את מחול העם החדש: „אר־אה־מה קרה? צ'"אס־ק־א' אכלה אותה," ובאותם הרגעים קובע טל ברודי את המשפט שהפך מפורסם יותר מ„טוב למות בעד ארצנו": „אנחנו על המפה, ונשארררים על המפה, ולא רק בכדור־סל.

עם הגביע הוא ברח מהמטבעות המעופפות. אבל המטבעות ממשיכות לעוף עד עצם היום הזה אם כי בשטרות ובגוון ירוק. כי באותו הלילה הבינו כולם שטל, מוטי ומיקי הביאונו עד הלום, אבל להשאר בהלום צריך את אולסי, ארל, מגי, לי־ג'ונסון ושגם קן ברלו יגיד כן.

מאז הכושי עושה את שלו ואנחנו הולכים לרומא, מינכן, סלוניקי מדריד ומוסקבה. גם בעיית האזרחות והדת נפתרה חיש קל עם נוסחה של שני זרים ומתאזרח, שלושה זרים ומתגייר, ועוד ,קומבינות' שהוכיחו ש,נצח ישראל לא ישקר', אבל עם בלופים הוא לא מפסיק.

והם פה בשחור לבן (מרסר) מתנועעים כמו אנטנות ומי יעצור טיל בין יבשתי בן שני מטר העושה דרכו באויר אל הסל. וזה עובד

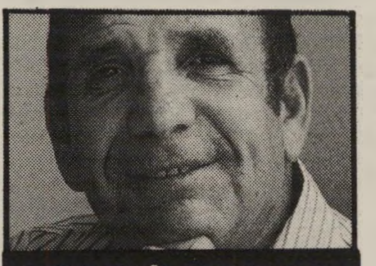

צביקה ליפוביץ

— גביעים, נצחונות, אליפויות, הרבה ובגדול. לפעמים יריבינו שואלים מדוע נבחרת הרלם לא משחקת ב,אנ־בי־איי' ובמקום זה מתעקשת להקרא מכבי תל־אביב? אבל למי איכפת? העיקר ש־„צ'"אס־ק־א' אכלה אותה!".

אז למה רק כדור־סל? מדוע לא רוגבי, הוקי, שיט במורד נהר, באולינג, קליעה בצלחות חרס, ובספורט החורף־סלאלום ענק, החלקה במורד הר, הוקי קרח, מזחלות, מדוע לא? והתשובה: מאיפה ילקח הכסף?

זאת הטעות — לא צריך! אירופה מופצצת בכשרונות של מחליקים, קולעים וחותרים, ובקוריאה יש מאות ענקים שבשמחה ידחפו איזה יפאני שמן מחוץ למעגל. כל מה שנחוץ זה סיפורים על מלחמת העצמאות, סמל ישראל על בלייזר כחול, קומץ דולרים לאש"ל, ובקבוק וויסקי כמתנת ניצחון.

הם יביאו תוצאות שלידן המפה של טל ברודי תראה כמפית מהוהה. כמובן שגם ,הבה נגילה' ו,הבאנו שלום עליכם', לא יזיקו. כמו כמה מנות חומוס ללוחם הסומו לשמירת משקל. העיקר לבטא נכון ,יא מניאק' כלפי השופט שיפסוק נגדנו.

עכשיו נהיה **באמת** על המפה! ולא רק בכדור־סל גם ב... והשאר ברור. עבור הרעיון אני דורש רק מאה אלף דולר. או לפחות, מקום ביציע המכובדים ביד־אליהו למשחקי מכבי תל־אביב בכדורסל.

מאיר ליפשיץ

עירעורים על המצב

מצבנו המעורער בתחומים רבים של החיים מחייב התער־רות נוכח האירועים, ועירעור בפני הערכאה הגבוהה במדי־נה, היא הממשלה, על דרכי פעולתה.

עירעור ראשון

לא נגזר עלינו משמים להמשיך במציאות הנוכחית של חוסר בטחון. אין כל חוק טבע המכתיב את התגברות מעשי הטרור והאלימות משני צידי הקו הירוק ומעבר לגבולות החיצוניים.

רק ניתקו גלגלי המטוס של רבין ממסלול שדה התעופה, בדרכו ליבשת אמריקה, וכבר נחתו טילי קטיושה מירדן, נשרף שוטר בבקבוק תבערה, נפל חייל גבעתי על הגדר בצפון, הותקף נהג אוטובוס נוסף בקו 405, בנסיון לדרדרו לתהום, ונרצח פועל בניין יהודי בתל־אביב בידי אותו מחבל. כמו כן נמשכת שיגרת הפגיעה בערבים על ידי רעולי פנים וקציר הדמים מגיע למימדים מבהילים. אך שר הבטחון משרה סביבו אוירה של „עסקים כרגיל."

אותה אטימות שגילה עם פרוץ האינתיפאדה, כאשר נשאר בארה"ב ולא מיהר לחזור ארצה, שבה וצצה במחזוריות קבועה. פעם הוא נוסע לשוויץ לחופשה בזמן שהקאסבה של שכם בוערת. פעם רבין קופץ לנפוש בלונדון ואולי לראות הצגת תיאטרון. את מחזות הזוועה המוצגים על כל הבימות בארץ הזאת פוטר רבין במשיכת כתף אדישה.

ציון צפריר, העולם הזה

רבין
מערער את הביטחון

פרס
מערער את הכלכלה

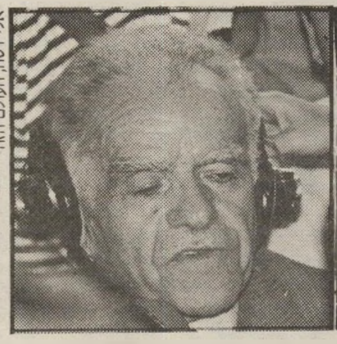
אלי דסה, העולם הזה

שמיר
עירעור על ממשלת האחדות

כך תורם יצחק רבין תרומה מכרעת לסימום העם עד לתחושה הבלתי מוצדקת כי אין דרך אחרת ודם יהודי מוכרח להישפך. כך מערער שר הבטחון את אחד מעיקרי האמונה הציונית שבטחון היהודים אינו הפקר. עושים הכל כדי למנוע פגיעה, או חלילה, גובים את המחיר המתאים מהרוצחים. רבין, במעשיו, מחדליו, דיבוריו ותכניותיו, מאותת לציבור שהאינ־תיפאדה הינה בבחינת מכת גורל שאין אפשרות להתמודד איתה ולמגרה.

פעם כשהיה מתבצע פיגוע נגד איזה קו מים בנגב, או התנכלות לשדות בעמק החולה, כל הארץ היתה רועשת. היום מביא שר הבטחון למצב רוח של ייאוש וחידלון. הרשימה ההולכת ומתארכת של החללים, ערבים כיהודים, לא מקבלת אפילו כותרת ראשית בעיתונים. משרד הבטחון לא נוקט אפילו בצעדים היותר פשוטים בכדי להגן על חייהם של הסייענים. לעומת זאת מתבצעת מערכת שלמה של השתקה והשקטה. הציבור כלל לא מודע לחומרת הבעיה, לכמות הנפגעים ולעירעור כושר העמידה וההרתעה.

ויש כמובן דרכים ברורות להתמודד עם אלימות. קיימים עוד בתוכנו אנשים ותכניות המסוגלים לתת תשובה לטרור ולפתור את הפלונטר הבטחוני. צריך רק לגייס את הכוחות המתאימים ולעשות את העבודה. המכשול היחידי העומד בפני מהלך כזה הוא פוליטי. ועל זה בוכה הנביא.

עירעור שני

לא נגזר עלינו משמים להמשיך במציאות הנוכחית של מפולת כלכלית. אין כל חוק טבע המכתיב את התגברות האבטלה וקריסת חברות שהיו עד לפני זמן קצר פאר התע־שייה.

אוטובוס המנכ"לים, המתרוצץ בכבישי הארץ תוך פיזור הבטחות מליונים והפרחת פרוייקטים עתידיים, צריך להיעצר בעוון שוטטות. יש מידה עצומה של חוצפה בנסיון לאחז עיניים כה רבות, על ידי כה מעטים, באמצעות עשן יחסי־ציבור קלוש כל כך. הרי לשקר הכלכלי אין גלגלים ותוך מספר חודשים יתברר בדיוק מה באמת בוצע במסגרת התכנית הגרנדיוזית לביטול הבירוקרטיה.

עד אז, אפשר לשים את האצבע על הדברים הידועים כבר עתה. כל הצעדים שעשה שר האוצר מאז נכנס לתפקידו, הרי הם רשומים על ספר התקבולים והתשלומים של מדינת היהו־דים. הזרמות ענק בסך מאות מיליונים ומיליארדים לסקטורים מפלגתיים בוודאי שלא תרמו לעודף בקופה. העלאת נטל המס על שכבות הביניים, ומעט המצליחנים שנשארו במדינה, אינה מוסיפה להגברת התפוקה והרצון ללכת לעבודה. אפליית מפעלים פרטיים לרעה, נוכח ההטבות לתעשייה הקיבוצית וההסתדרותית, לא תגרום למוטיבציה להשקעה.

שמעון פרס אמנם מדבר גבוהה־גבוהה על משק חופשי וכלכלה מערבית, אך בפועל הוא מחזיר אותנו אחורה לימי השיטה הריכוזית במתכונת הבולשביקית. המדינה קובעת מי יחיה ומי ימות, לא כוחות השוק. משרד האוצר מנהל את העניינים ולא היזמים הסוחרים ובעלי המקצוע השונים.

כך תורם פרס את תרומתו המכרעת לסיבוב נוסף של גלגל הכלכלה. כבר היתה תחושה בעם כי עלינו על דרך המלך להבראה ולצמיחה. כבר ראינו אצלנו משקיעים הרוצים להכניס כספים גדולים, לבנות ולהיבנות בארץ הזאת. עכשיו כאילו שוררת ההרגשה כי הכל נעצר, או בעצם יש תהליך של נסיגה. עתה פונים אל האח הגדול באוצר כדי שיתן מתנה וצדקה. הדכאון החברתי והמשבר הכלכלי יוצרים אוירה המעוררת של פרוייקטים של ירידה. לעולים בפוטנציה אפילו לא מובטח מקום עבודה ופרנסה ראויה.

והרי יש דרכים ברורות להתמודד עם הבעיות הכלכליות. רק לפני שנתיים־שלוש היינו דוגמא לעולם בבלימת האינפל־ציה תוך כדי שמירה על מינימום של אבטלה. קיימים בתוכנו האנשים והתכניות המסוגלים לתת תשובה הולמת למצב ולפתור את הפלונטר הכלכלי. צריך רק לגייס את הכוחות המתאימים ולעשות כראוי את העבודה. המכשול היחידי למהלך כזה הוא פוליטי. ועל זה בוכה הנביא.

עירעור שלישי

לא נגזר עלינו משמים לקיים לנצח את ממשלת האחדות. אין בנמצא כל חוק טבע המכתיב את ישיבת שתי המפלגות הגדולות, והשונות לחלוטין במטרותיהן, סביב אותו שולחן שילטוני.

ממילא, דינו של היצור המוזר הזה להתפרק. אם לא מחר אז מחרתיים. על רקע מדיני, בטחוני, פוליטי־פנימי או כלכלי. בינתיים הנזק הנגרם למדינה מהצירוף הנמשך של שני הפכים הולך וגדל, בכל המישורים. כי הרי הסיבה העיקרית להישארות רבין בכסאו הינה פוליטית. הוא אמור לשמש כמגן לשמיר בפני השאיפה האישית של שמעון פרס. גם התומכים הנלהבים ביותר בממשלת האחדות מקרב הליכוד מודעים לאחריותו הישירה למחדל הבטחוני. גם ברור כי מפתחות הכספת הלאומית לא נמסרו לידי פרס עקב קשריו הטובים עם ראש הממשלה. שמיר רצה ממשלה רחבה שתאפשר לו חופש פעולה והיה מוכן לשם כך לשלם אפילו בתיק האוצר.

תביעות חריגות של מפלגות קטנות הביאו את שמיר לבחור באופציית האחדות. מעשים חריגים של שרי המערך צריכים להביא אותו למחשבה על פירוק החבילה. אכן יש ערך מיוחד לליכוד השורות ואחדות המטרה. במציאות אין אחדות ואין מטרות משותפות. בפועל הולכת וגוברת האנרכיה בתחו־מים שונים החיוניים לקיום המדינה.

והרי יש בימין אנשים ותכניות המסוגלים לתת תשובות למפולת הבטחונית והכלכלית. קיימות דרכים ברורות להת־מודד עם יתר הבעיות ולפתור את הפלונטר הקיומי בו אנו נמצאים. צריך רק לקבל החלטה על ממשלה הומוגנית שתוכל להתוות את הדרך ולעשות את העבודה. המיכשול היחידי העומד בפני מהלך כזה הוא פוליטי אישי. על זה בוכה הנביא. אם לא יוסר, תהיה זו בכייה לדורות.

חרדל

מה קורה למלך חוסיין? האם לא נודע לו שהבטיחו לנו נחרצות כי הוא ישמור על השקט בגבול, שיעבור ליד כפ"ס וראש העין, בדיוק כפי שהוא מצליח לשמור על שקט בגבול הנוכחי על הירדן? אתם רוצים לספר שהמלך לא צפה בתש־דירי הבחירות של המערך? יש מי שמעלה על הדעת שה־שותף העיקרי ב„תוכנית האלופים" לא מכיר בכלל את התוכנית?.. ●●● אולי יאנוש ישלח לו קלטת, דחוף! ●●● איך נושאים הנראים במרבית ימות השנה „תאור־טיים" „לא מעשיים" „ולא רצויים" הופכים עקב ארוע שולי רציניים ומחייבי תשובה. כך למשל יחסה המיוחד של יש־ראל לירדן בכלל ולחוסיין בפרט. לאחר שרשרת פיגועים, שיתוף פעולה עם עיראק ומהומות אזרחים, לפתע נדמה בתקשורת ובציבור שההימור הירדני מקורו במקח טעות. אולי ימצא גם הפתרון הטבעי ביותר לבעיה הפלסטינית — ירדן היא פלסטין. ●●● נחום ברנע זועם ב„ידיעות" של סוף השבוע כי את מסיבת הפרידה של נחמן שי מגל"צ עושים במוזיאון ארץ ישראל „של גאנדי". ואילו אנו לא קראנו מילה אחת פרי עטו של הקדוש ברנע המכתיבה הנחיות ממרומי דפי „ידיעות אחרונות" לגבי התעקשותם של מארגני פסטיבל סרטי השמאל, בעל השם המגוכח „חולשה היא כוח", לקיימו במוזיאון של גנדי. ●●● נחמן שי הדמוקרט מגל"צ, במקום להעמיד את ברנע במקומו ולתהות בפניו שמא הוא בולשביק שעדיין לא שמע על הפרסטרויקה, העדיף להתפתל ולהתנצל כתלמיד שסרח לשמע השגותיו של ברנע והודיע בתגובה „המסיבה לא תתקיים במוזיאון אלא בבית הקפה במוזיאון שניתן בחינם, ולקפה זה אין שום קשר עם גנדי". ●●● בהוראת שר החינוך ישאר גדעון רייכר ב„ערב חדש" כדי שהתוכנית תמשיך להיות „תוכנית קלילה ולא תוכנית חדשות פוליטית יותר ומעונבת יותר". והחברים חושבים שעל מנת להבטיח קלילות מכסימלית בתוכנית, ישקול השר הנבון שלנו להנחות בעצמו את התוכנית. ●●● החברות של אופירה נורא ישמחו. ●●● פרס הודה לאחרונה שנעשו טעויות במכירת החברה הכלכלית, החברים מצפים עתה ששמיר יודה סוף סוף שנעשו טעויות חמורות יותר בבחירת שר האוצר וסגנו. ●●● העיקר שהם מודים, רק חבל שה־טעויות על חשבוננו. ●●● במידה שיוקם כפר נודיסטים בקיבוץ כפר סאלד (כפי שהסופר חבר הקיבוץ, דן שביט, כ"כ רוצה) החברים מציעים שהסופר עצמו ישובץ בסידור הע־בודה של הקיבוץ כסופר נודיסט ראשי. ●●● במחשבה שניה החברות של אופירה טוענות שאף אחת לא תגיע עד כפר סאלד כדי לראות לסופר את הקיבוצניק שלו. ●●● בשבוע שעבר שמענו שרדיו דמשק חיקה את עתון „העיר" מתל־אביב בקוראו להתנקש בחייו של הרב לוינגר. מי שעוקב אחרי „רדיו דמשק" ו„העיר תל־אביב" במקביל, יכול לגלות ש„העיר" היה הראשון שפרסם כבר לפני מספר חודשים כרזה מעשה ידיו של דוד טרטקובר: תמונת הרב ועליה כיתוב ססגוני ושמן „הלוואי שהייתי הורג אותו". מסתבר שהסורים עדיין לא מסוגלים להגות דבר ללא שיתוף הפעולה הפורה והיצירתי של הסייענים מישראל. ●●● אם עלייתו של איז'ו רגר בבאר־שבע מסמלת את נפילתו של השמאל במישור המוניציפאלי, שני העמודים, המלווים בלוגו בעל חשיבות וחיחותית, שניתנו לצבי גילת ב„חדשות" של סוף השבוע, מסמלים את נפילתו של השמאל במישור הכתיבתי. ●●● אולי „חדשות" מכינים את עם ישראל לימים הנוראים והחליטו לפרסם בהמשכים את מגילת גילת שתחליף בהדרגה את מגילת איכה? ●●● דיי־אט־גילת ●●● יודעים מדוע הסינמטק היה ריק למחצה כאשר נערכה בשבוע שעבר הקרנה חגיגית של סרטה של איילת דקל על הקיבוצניק היורד שחי באושר קוסמופוליטי בארה"ב? חצי מהברנז'ה שאליה היה מכוון הסרט כבר מזמן ירדה וחיה באושר בשכנות לבימאית באמריקה הגדולה. ●●● החברים הזדהו, כמו דידי מנוסי, רק עם החליל שהופיע בסרט ולא עם היורד שאיתו הזדהו שאר הצופים באולם. ●●● למרק שפס כבר עשו הכל אך עדיין לא שתו אותו. ●●● החברים מחכים ●●● העו"ד שלימד סנגוריה על רוצחה הערבי של פעילת שלום עכשיו זיוה גולודובסקי ז"ל, טען שהאחריות לרצח מוטלת במידת מה על הקורבן שלא נענתה לאזהרותיו של הרוצח. הסניגור טען לאחריות והתכוון לחוסר אחריות טראגית, פרטית ולאומית. אך חשוב לזכור שבמישור הלאומי, על גופה של מדינה כבר לא יהיה משפט. ●●●

החברים של אופירה

שר החקלאות, כץ־עוז, ישוגר פעם נוספת לברה"מ. הפעם מחופש לאחות במסגרת משלחת סיוע לארמניה – העיקר להגיע לפני אריק.

הצרפתים לקחו את התמונות. „בנק לאומי" רוצה כסף. פלאטו: אני עדיין מיליונר!

שלושים שאלות אישיות לשמואל פלאטו־שרון

שרית רום

● **מה היית רוצה להגיד, יותר מ־כל דבר אחר?**

היום אני יודע שאם הייתי עושה פחות כסף, ועשיתי הרבה, היו לי הרבה פחות בעיות.

● **אומרים שאין לך בכלל כסף, ש־הכל „פוזה"?**

מצוין, פנטסטיק. כל עוד אני מנהל את המישפט עם החברה הצרפתית, אני מעוניין שיגידו שאין לי כסף. זה בדיוק מה שאני טוען במישפט שלי עם הצרפתים. לך אני יכול להגיד. שאני מוציא בחודש פי 20 מכל אחד שאומר עלי שאין לי.

● **מאיפה הכסף?**

אני נותן לך סקופ בלעדי. תמיד אמרו ש־התחלתי כניצול־שואה בלי גרוש, ושעשיתי הכל לבד. זה לא נכון. התחלתי עם כמה מיל־יונים של פרנקים צרפתיים, שהוריש אבי לא־מי.

● **ומאיפה לאביך היה כסף?**

זה הסקופ. אבא שלי ואחיו התחילו בשנת 1937 לקנות זהב מאנשים בפולין, שנאלצו לממש רכוש. חלק גדול מהם היו כאלה שרצו לברוח מפולין. חלק נקלעו לקשיים כספיים בעיקבות תחילת המילחמה. אנחנו היינו עשירים, ולאבא שלי היה הכסף לקנות טונות של זהב.

● **מה אתה זוכר?**

הייתי בן שש. התעוררתי מרעש בסלון. ניגשתי לסלון וראיתי על השולחן ערימה עצומה של זהב, בתכשיטים, במטילים, בכל צורה. זה היה בשבילי ממש „ויז'ון". סבא שלי גירש אותי בחזרה לחדר.

● **מה עשה אביך עם כל הזהב?**

הוא ואחיו הבריחו את הזהב לצרפת ומכרו אותו שם בשוק השחור.

● **היה זמן מילחמה, אביך היה יהודי, איך הוא הצליח לעבור את ה־גבול?**

לאבי היו ניירות מזוייפים והרבה מאוד זהב. אם זה לא הצליח עם הניירות, זה היה מצליח עם הזהב.

● **כמה שנים זה נמשך?**

במשך חמש שנים, עד לשנת 1941. אז נתפסו הוא ואחיו בצרפת. הם נשפטו ונידונו לשלוש שנות־מאסר. הצרפתים מסרו אותם לגרמנים. הם נשלחו למחנה־ההשמדה בוכ־נוואלד ושם מתו.

● **ומה עם הכסף?**

אבי השאיר לאמי כסף רב בצרפת. כשעזב־נו את פולין חיכה לנו הכסף בצרפת.

● **וכך התחלת?**

התחלתי את העסקים עם הכסף של אמא שלי. הכל היה רשום על שמה. במשך הזמן, כשהצלחתי ופיתחתי עסקים נוספים, התחלנו להתחלק בכסף. אמא שלי עלתה לארץ הרבה זמן לפני שאני עליתי. בשנת 1967 — בדיוק אז התגרשתי מאשתי הראשונה — אמא שלי החליטה שכל הכסף שיושקע בארץ יהיה על שמה עם אישור אצל עורך־דין, ושהכסף יהיה שייך למעשה לבתי.

● **למה לבתך?**

אמא שלי אמרה: 'אני רוצה שהכסף שלי יעבור לנכדתי ולא לאף אחד אחר. אני צריכה להיות בטוחה שכך יהיה', וככה היה.

● **אם כל הכסף בארץ הוא של אמא שלך או של בתך, איך זה שבי־אים אליך לעקל בכל פעם?**

כי במדינה שלנו הכל אפשרי. אפילו דב־רים שנראים בלתי־אפשריים.

● **בכל זאת?**

הכל התחיל בסיכסוך שיש לי עם החברה הצרפתית. הם טוענים שכל הכסף שישנו בארץ על־שם אמי ובתי, הוא בעצם הכסף שלי. הם דורשים ממני 20 מיליון דולר וכבר שמונה שנים אני נמצא איתם בדיונים להוכיח שהכסף בארץ אינו שלי.

● **איפה הכסף שלך?**

רוב הכסף שלי מושקע בדרום־אמריקה, בעיקר בקאראקאס. יש לי גם רכוש באירופה. אני בונה בכמה מדינות באירופה.

● **מדוע פשטה היחידה־לחקירות־הונאה לפני שנה וחצי על ביתך?**

עד עכשיו אני לא יודע. אנחנו דמוקרטיה שיש בה מישטרה, ולמישטרה בארץ יש כוח.

● **לא סתם פושטים על מישהו, לא סתם מפעילים צוות של 15 איש.**

היה לי איזה ביזנס עם חברה כלכלית מז'נ־בה. חשבנו לעשות עיסקות כספיות ביחד. בסוף לא יצא שום דבר מהביזנס. המישטרה חשבה שהברחתי לשווייץ כסף ויהלומים.

● **ישבת במעצר במשך שמונה ימים, הוחרמו מביתך הרבה תמו־נות?**

לקחו מביתי 120 תמונות. הם בדקו את התמונות והודיעו לי שחלק גדול מהתמונות מזוייף. זה לא זיופים, זה העתקים מדוייקים של האורגילנים. ישבתי באבו־כביר שמונה ימים עד שעורך־הדין שלי, יהודה ויינשטיין, הוכיח למישטרה שלכל אדם מותר להחזיק בביתו איזה תמונות שהוא רוצה. אסור למ־כור, אבל מותר לתלות על הקירות.

● **האם הוגשה נגדך תביעה כלש־הי בעניין?**

מה פתאום. אחרי חצי שנה קיבלתי את כל התמונות בחזרה בתוספת התנצלות של ה־מישטרה. מפקד־המישטרה אמר לי: „פלאטו, אתה הדג הכי שמן שתפסנו עד היום."

● **התמונות האלה מבלות יותר זמן בהעברות ממקום למקום מאשר על הקירות בביתך, לפני שבועיים בוצע אצלך עיקול של מס־ההכנסה והן שוב נלקחו.**

חתמתי ערבות לחבר בגובה של 200 אלף דולר. הוא לא שילם את הכסף ובנק לאומי דרש ממני לשלם את החוב. כרגע אני מנהל מישפטים יקרים עם החברה הצרפתית וביקשתי מבנק לאומי שיחכו קצת עם התש־לום. אני מתכוון לשלם את הכסף. אני חתמתי על ערבות ואני אשלם.

● **סתם כך מחזירים חוב של 200 אלף שקל שמישהו אחר חייב?**

כן. מילה שלי זו מילה.

● **זה נשמע מאוד חברי, אז למה שונאים אותך?**

זה לגמרי לא הגיוני. אני לא מבין. אולי זה חלק מההתנהגות האגרסיבית שלי. אני נמצא בקטיגוריה שאנשים לא אוהבים. שנה אחרי שעליתי לארץ כבר הייתי חבר־כנסת. אני גר בבית שכמעט לאף אחד אין כמותו. אז אנשים מקנאים.

● **רק מתוך קינאה הרבה אנשים חושבים שאתה לא־יישר?**

ישראלים אוהבים קורבנות. ישראלים לא אוהבים אנשים מצליחים. זה האופי של האנ־שים בארץ. כשאני הולך ברחוב, כל אחד זורק לי מילה טובה, ובכל זאת הרבה אנשים שונ־אים אותי. אני לא מבין את זה בכלל.

● **האם העובדה ששמך עושה כו־תרות שוב ושוב, בהקשר של בעיות כספיות, אינה מרתיעה אנשים מל־התקשר איתך עיסקית?**

לא. אני יודע בדיוק איפה אני נמצא עם כל אחד. אני מסתכל בעיניים על בנאדם ומייד אני יודע איפה אני נמצא. אני יודע ישר מי אוהב אותי ומי שונא אותי. אני לא מבין למה שונאים אותי, לא עשיתי לאף אחד במדינה משהו רע.

● **לא ענית על שאלתי?**

יותר אנשים רוצים לעשות ביזנס עם פלא־טו־שרון, ממה שאני יכול אפילו לשמוע. אנ־שים בביזנס יודעים בדיוק מה אני שווה.

● **מה אתה שווה?**

קודם כל והכי חשוב, אני אוהב את המדינה כמו שגבר אוהב אשה. מדינת ישראל היא אהבת חיי. אני מוכן לעשות בשביל מדינת ישראל כל דבר שיציל אותה. את המדינה צריך עכשיו להציל.

● **איך אתה מתכוון להציל את ה־מדינה?**

המדינה צריכה כסף. הרבה כסף. אני נלחם להקים 15 בתי־קזינו בארץ. אני רוצה להפוך את ישראל ללאס־וגאס של המיזרח התיכון. רוב המהמרים הכבדים בעולם הם יהודים, אם היו להם בתי־קזינו בארץ, הם היו באים עם כל המישפחה כמה פעמים בשנה. הם היו מכני־סים למדינה מיליארדים. שני מיליארד דולר בשנה.

● **הכל למדינה, ומה איתך?**

אמרתי שאני שווה בעיקר מפני שאני משוגע על המדינה ורוצה לעזור לה. אני לא רוצה את כל בתי־הקזינו בשבילי, שאחרים יקימו גם בתי־קזינו. המדינה תיקח 80% מה־רווחים. אני מוכן להסתפק ב־20% מהרווחים.

● **מה קורה עם התוכניות?**

כרגע כל האנרגיה שלי מופנית לקבל אי־שור להפיכת בתי־קזינו לחוקיים. הממשלה חייבת להבין שרק באיזור תל־אביב יש בערך 40 בתי־קזינו פרטיים. תמיד יהיו כאלה שי־שחקו, כמו עם הזנות. הם מוכרחים להבין שזו הדרך הטובה ביותר כדי להתגבר על האבט־לה. ברגע שיהיו בתי־קזינו ויבואו מיליוני תיירים, יתחיל הפרוספריטי. תהיה עבודה לכולם. תפתר בעיית האבטלה וחבר'ה צעירים לא יצטרכו לרדת מהארץ.

● **אתה מתכוון לנסות לרוץ בב־חירות לכנסת הבאה?**

אני לא מתכוון לנסות. אני ארוץ.

● **ותבחר?**

בטוח!!

(המשך מעמוד 23)

צח בבחירות, אסור לו שיגיע יותר רחוק.

אבל נחזור אליך: יש האומרים עליך שאתה יותר מדי נחמד מכדי להיות מנהיג־מיפלגה.

יש הרבה אנשים שאומרים שאני לא כל־כך נחמד. יש רבים כאלה, יש אלפים כאלה.

● זאת אומרת שאתה צריך להיות בן־זונה כדי להיות ראש־ממשלה.

מי שמכיר אותי אומר תראה, פראייר, יכול היה להיות שר אבל ויתר. איש כזה לא מתאים להיות ראש־מיפלגה. אבל אני גם נפגש עם אנשים שחושבים שבשביל להחליט החלטה כזאת צריך אדם להיות די קשוח. אתה לא נולדת אתמול. יש איש פוליטי אחד שלא רוצה להיות שר? לא הלכתי להיות מזכיר־המיפלגה מפני שקיוויתי שזה יביא אותי לעמדה בכירה? בטח שהלכתי. אבל עמדתי במצב שאיתו לא יכולתי להשלים.

מה שיכול להיות לי לרועץ זה דווקא דבר אחר. אם מותר להגיד — אם אני מתראיין, אז מותר להגיד — הדרך שלי היתה דרך פוליטית מאוד קשה. מעט אנשים במיפלגת־העבודה עברו דרך פוליטית. הרבה הגיעו לפוליטיקה דרך הרמטכ"לות. על פני הדברים זה נותן לאדם יתרון. לבוא רק ממה שנקרא עסקנות פוליטית, זה מאוד קשה. אפילו אם אתה מתברג בתוכה, ויש לך כושר־מנהיגות, ואתה הולך לעשות כמה דברים.

לי זה לקח 10 שנים, להוכיח שלא באתי לפוליטיקה בזכות משה ברעם*. אחר־כך לבנות את הרקורד האישי שלי, שבניתי בירושלים, בעבודה עם טדי קולק.

איזה ניסיון מדיני יש למוטה גור? אני מסתכל על כל הרמטכ"לים של צה"ל. יש ביניהם מוכשרים, ויש ביניהם אחדים שלאחר שאתה רואה אותם בכנסת ובממשלה, אתה אומר לעצמך: איך צה"ל עבר את מה שעבר יחד איתם?

הנה כמה דברים שאמר מוטה גור בשנה האחרונה:

28.12.88: „בניגוד לאנשים אחרים בארץ מכל המיפלגות, החושבים שהשינוי באש"ף הוא רק תכסיסי, אני חושב שזה שינוי אמיתי, ואני אומר זאת בשימחה. אש"ף עבר שינוי רציני. ואני מקווה שתגובת ישראל תקל על אש"ף ועל כל הפלסטינים ללכת בדרך המשא־והמתן."

ינואר 89: „אש"ף מקיים הבטחותיו. לא מבצע חדירות מלבנון."

הארץ, יולי 89: „ממשלת ישראל חייבת להתחיל לנהל משא־ומתן עם אש"ף."

4 באוגוסט, הצופה: „באשר לשיחות עם אש"ף, לפי הערכתי אין מקום לשיחות."

8 בספטמבר: „אין לאפשר לקבוצות שמאלניות במיפלגת־העבודה להפוך לקול המייצג את המיפלגה."

הכל בשנה אחת.

● סימן שהוא מעריך שדעת־הקהל נעשתה קשוחה.

היום הוא חטף התקפה מאוד קשה מהניצים במיפלגת־העבודה. הם אמרו שהוא סוס טרויאני וגנרל סיני. הוא לא הרוויח שום דבר במהלך הזה. לא קיבלו את העניין.

אבל נניח שיגידו עלי: אין לו ניסיון מדיני, אין לו ניסיון מיניסטריאלי. באמת אני בטוח שאילו היה לי ניסיון מיניסטריאלי היה לי גם יתרון. העובדה היא שאין. יכול להיות שאני אהיה חבר בממשלה הבאה. ואז אני אתן לך חשיפה יותר גדולה גם בכיוון הזה.

לי יש תחושה שיש לי יתרון שיש למעט אנשים במיפלגת־העבודה — יכולת־תיקשורת עם ציבור מאוד מגוון. אני מסוגל לדבר בשכונות, אני נולדתי שם. אני מסוגל לדבר בעיירות־פיתוח. יש לי העגה, הסלאנג שדרוש לזה.

אגב, הייתי עם הבן שלי, בן ה־13, בכינרת. נתתי לו מתנה לבר־מיצווה. כולם נוסעים לחוץ־לארץ, אני שאלתי: בגליל כבר היית? הלכנו לשמונה ימים לגליל. ביום הראשון הלכנו לאהבה על החוף בצמח, עם סי היימן, קורין אלאל, שלום חנוך, יהודית רביץ, רמי פורטיס. חבר'ה ראו אותי שם ושאלו. מה אתה עושה שם? אמרתי שאני מכיר את הזמרים בדיוק כמוכם, ואת השירים שהם שרים בדיוק כמוכם, ואין אחד מבין כל הצעירים שלא ידע שאני מבין בכדורגל, מה עם הפועל ירושלים. אתה נראה להם משהו ארצי לא משהו כזה... צריך כמובן לבנות את זה.

דרך אגב, אני ליברל ולא שמרן והכל, אבל היתה אהבה על החוף, זאת אומרת אני לא ראיתי עוד מימדים כאלה על החוף. היו חבר'ה בני 16־19, אני מעריך, והם קיבלו את המיצווה כמו שהיא היתה.

● כתבו שעשו שם פרו ורבו.

ממש! בני בן 13 הסתכל במה שהיה שם, ואמר: את שלום חנוך אראה בפעם אחרת.

היה חושך ולא ראו עירום או דברים כאלה, אבל אתה שומע.

פתאום, ב־3 בלילה, באו סדרנים עם פנסים ושאלו: איפה עוזי ברעם, ראש המועצה האיזורית רוצה להיות בטוח שהגעת. ואז אתה רואה מסביבך... הם רצו להרוג אותי.

● בן כמה אתה עכשיו?

בן 52.

● אז לפי החשבון הזה נראה אותך כראש־הממשלה בגיל 60.

אגב, עם מי שאני עוד שומר על קשר זה הציבור הערבי. אני מופיע הרבה בציבור הערבי. פעם ידעתי ערבית. סבתא שלי, עליה השלום, שמתה לפני 30 שנה, ידעה רק ערבית, סבתא חלבית, היא היתה שולחת אותי לשוק לקנות את הדברים. אז הייתי מדבר ערבית נהדר. אני עדיין מבין ערבית.

● כדאי לך לרענן את זה עכשיו, כשאתה בחופש.

אני לא בחופש!

● ואין ספק שבכל חשבון אלקטורלי, בעתיד, הציבור הערבי ימלא תפקיד חשוב.

הייתי בנהריה בפגישה עם חברי־מרכז ערביים בשבת, וזה היה אחרי שהם שמעו כבר את כל המועמדים שהזכרת לראשות־הממשלה. פתאום אני באתי, והיתה הקשבה בלתי־רגילה. כשגמרתי לענות, קם זקן אחד ואמר: אתה שמת לב מה היה פה? אפשר היה לחתוך את האוויר.

זה מזכיר לי: כומר ונהג־אוטובוס עלו לשמיים. ואז ריבונו של עולם אמר לכומר: אתה הולך לגיהינום, ונהג־האוטובוס הולך לגן־עדן. אמר הכומר: אני? שכל החיים שלי אני מתפלל? אמר אלוהים: כשאתה מתפלל, 90% מהאנשים ישנים. כשהוא נוסע, כולם מתפללים.

● זהו סיום טוב.

* *אביו של עוזי, עסקן בכיר במפא"י.*

ענת סרגוסטי מטביליס, ברית־המועצות:

קוויאר ופרחים כבושים

כמויות המזון שהשארנו על שולחנות גורגיה, לאורך מסענו, יכלו להספיק להאכיל לפחות שכונה אחת בעיר טביליסי.

זה התחיל בארוחת־ערב חגיגית במיסעדה המשקיפה על טביליסי ממרומי הר גבוה, אך מה שנראה היה כארוחה חד־פעמית התגלה עד מהרה כפתיחת „תנועה" למסע זלילה וסביאה.

נסענו, כמה עיתונאים תמימים, לסיור־התרשמות ברפובליקה הגורגית של ברית־המועצות. המסע התחיל בצורה מינורית. נחתנו בנמל־התעופה של מוסקווה, והתקבלנו על־ידי מישלחת של נציגי מישרד־התרבות של גורגיה, שהזמין אותנו. הטיסה ממוסקווה לטביליסי, בירת גורגיה, היתה חוויה מיוחדת במינה.

לעין המערבית — ואפילו המיזרח־תיכונית — נראה המטוס כמו רכבת־מאסף עמוסה. לרגע נדמה היה כי חלק מן הנוסעים יצטרכו לטוס בעמידה, ולבסוף נמצאו לנו מקומות בין עשרות הגורגים שהמתינו בסבלנות. היו שם אנשים, נשים, טף, ובעיקר ארגזים וחבילות.

נחתנו בנמל־התעופה של טביליסי בשעת־לילה מאוחרת מאוד. למרות זאת, חיכתה בבית־הנתיבות מקהלה ששרה את התיקווה ואת הימנון הרפובליקה הגורגית. את האולם קישטו דיגלי ישראל וגורגיה.

כשדרכו רגלינו באותו לילה — או בשעת־בוקר מוקדמת מאוד — בחדר־האוכל של המלון, נרמז הרמז הראשון. במקום חיכה „כיבוד קל". האמת היא שבאותו רגע עייף חשבנו שזאת קבלת־פנים יפה מאוד, ורק בדיעבד הבנו שזה היה אות־פתיחה לבאות.

■ ■ ■

יום הביקורים הראשון התחיל בפגישה סולידית במישרדו של ואלרי אסטיאני, שר־התרבות הגורגי, והמארח הרישמי שלנו. גם אז קשה היה לנחש את הצפוי לנו בתחום הגסטרונומי.

בערב התבקשנו להתלבש לארוחת־ערב חגיגית. צייתנו. נלקחנו למיסעדה הממוקמת על הר הצופה אל העיר. באולם גדול עמד שולחן בצורת חץ, שרק בגלל רגליו העבות במיוחד לא כרע תחת עומס הצלחות והמזון.

ניסיון לערוך רשימה של מיני התבשילים והמאכלים התגלה במהרה כמשימה בלתי־אפשרית. אין לי אלא להסתפק ברשימה חלקית, אך מייצגת: פיטריות, כרוב לבן ממולא באגוזים, חצילים ממולאים באגוזים, מחית של שעועית ירוקה, שעועית לבנה ברוטב עגבניות, מחית עלי־תרד, חלקי יונה ברוטב, גבינה לבנה, גבינה מלוחה, (מי אמר שזה היה כשר?), גבינה חמוצה, קוויאר שחור (מעולה), חמאה, ירקות, עלים ירוקים (פטרוזיליה וכדרמה), פרחים כבושים, שום כבוש, מלפפונים חמוצים, פילפלים חמוצים, פרוסות לשון, סיכים של בשר מכל מיני סוגים, מאפה־גבינה, תפוחי אדמה, פירות טריים מכל הסוגים, גלידה, יין, מים מינרליים, מיצים, שמפניה, וודקה.

כאמור, רשימה חלקית בלבד.

אך מי שחושב שרק הכמויות האדירות של המזון הפרידו את הארוחה הזו מכל הארוחות האחרות — טעות בידו.

האוכל הוא עניין חשוב בארוחה גורגית חגיגית, אך לעיתים שולי. העיקר הוא הרמת־הכוסיות והברכות.

עוד בטרם הספיקה הנגיסה הראשונה לעשות את דרכה במורד הוושט ולהתמקם בביטחה במעמקי הבטן, וכבר קם אחד המארחים, כוסית יין/וודקה/שמפניה בידו ובירך. הסיגנון הוא בערך כך: „אני רוצה להרים כוסית לחיי ידידות ארוכת־שנים בין העם הגורגי היושב בארצו, לבין העם היהודי."

עוד בטרם סיים זה את בירכתו, כבר קם שכנו־לשולחן ואומר משהו בנוסח: „אני רוצה לברך את אפריים גור, יליד גורגיה, שעלה לישראל, מולדת אבותיו, נבחר כחבר־כנסת־ישראל ופועל עכשיו רבות להידוק־הקשרים בין העם הגורגי והעם היהודי היושב בישראל."

ואז עונה לו מישהו מהקצה השני של השולחן הארוך והעמוס: „אני רוצה לברך את אורחינו מישראל. אנחנו מעריכים מאוד את הישראלים, שהצליחו להקים לעצמם מדינה חופשית ועצמאית."

מובן שמכוסית לכוסית משתפר מצב־הרוח, והעליצות עולה.

קשה לדעת מי נסער יותר מסיפור המישלחת הישראלית בגורגיה — הגורגים, היהודים המקומיים, הישראלים יוצאי־גורגיה, ח"כ אפריים גור, העיתונאים הישראליים.

המארחים יוצאים מעורם — וזו אינה מליצה — כדי להשפיע על המישלחת מכל טוב הארץ ומשמניה. היהודים המקומיים מסתובבים סביבנו כשהבעה של אושר שפוכה על פניהם.

הישראלים הגורגיים מסתובבים כאן כמנצחים, באופוריה. הם עזבו את גורגיה לפני 15 שנה ובאו לישראל. הם חזרו עכשיו לביקור בארץ מולדתם, כשידיהם עמוסות עד לעייפה בסלי־מתנות. הם הביאו סיגריות אמריקאיות, שוקולדים שווייצים, אלבומי־תמונות, מפות, דגלים, מסטיקים של עלית. אפטר־שייבים צרפתיים, בגדים, ומה לא.

ח"כ אפריים גור, מארגן־המישלחת ומי שעומד בראשה, מאושר. יתכן שבארץ אין רבים — חוץ מבני העדה הגורגית — המעריכים את פועלו. יתכן שבארץ בכלל, ובמיפלגת־העבודה בפרט, חושבים שהוא עוסק בדברים שוליים ואתניים. פה הוא אדם מכובד, שטיפס ועלה למעלה. בן ארצם, שהיגר למולדת אבותיו והפך לח"כ. לעומת כל אלה אנחנו, העיתונאים הישראליים, מרקדים בין החגיגות.

■ ■ ■

ההערצה לישראל כאן היא עצומה, ונראית לעיתים כחסרת־פרופורציה. אזרחי טביליסי עוצרים אותנו ברחוב ושואלים מאין אנחנו. כשמסתבר להם שאנחנו יהודים מישראל, עיניהם בורקות משימחה וחיוך של הערצה מתפשט על פניהם. באותו הרגע אין הם מוכנים לקבל מאיתנו תשלום.

יתכן שהאהבה — הנראית לעיתים מוגזמת — של הגורגים לישראלים תלויה בביקורנו כאן, כמישלחת רישמית. יתכן שהיא נובעת מההיסטוריה הקצרה של מדינת־ישראל ומילחמתה על עצמאותה, כפי שהיא נתפשת בעיניהם. יתכן שישראל היא אפשרות לרפובליקה הגורגית לפתח קשרים כלכליים מיסחריים עצמאיים, שלא דרך מוסקווה. ויתכן, למרות הספקנות והציניות המאפיינים את הישראלים — שזה פשוט עם חם, המגלה רגשות כנים כלפי ישראל.

כי אולי בגורגיה — יותר מכל ארצות הפזורה היהודית, ובניגוד לחלק גדול מהן — לא היתה מעולם אנטי־שמיות. את הנקודה הזאת הם טורחים ומזכירים שוב ושוב. שני עמים קטנים — הגורגי והיהודי — חיו וחיים בצוותא ובהרמוניה מאות שנים.

יתכן שלזכותו של אפריים גור אפשר לזקוף לפחות חלק מהתעוררות היחסים ההדדית. אין ספק שלזכותו אפשר לזקוף את החזרת השם „גורגיה" ללשון העברית, במקום השם „גרוזיה", שהיה נהוג עד לזמן האחרון. זה תרם לא מעט לשינוי בתדמית העדה.

„סקרטוולו" הוא השם שבו קוראים הגורגים למדינה שלהם בשפתם. גרוזיה הוא השם שבו מכנים הרוסים את הרפובליקה, וג'ורג'יה נקרא המקום בקרב דוברי־האנגלית. גורגיה הוא השם הרישמי בעברית, כפי שנקבע על־ידי האקדמיה המקומית.

הגורגים, מסתבר, מעוניינים בקשרים מדעיים, טכנולוגיים ואחרים עם ישראל. וגם בצד ההיסטורי־ארכיאולוגי, בגלל אתרים היסטוריים שלהם בארץ־הקודש העמוסה. לפי האגדה הגורגית, קבור שוטא־רוסטבלי, המשורר הלאומי הגורגי, מחבר עוטה עור הנמר, תחת מינזר־המצלבה בירושלים. שם גם קבורה, לפי האגדה, המלכה האהובה, תמר.

הגורגים הודיעו לאקדמיה למדעים שברצונם לערוך חפירות ארכיאולוגיות בישראל, אך לשם־כך יצטרכו להוכיח שמקומות מסויימים היו שלהם.

באופן תמוה, ואולי לא, לא דיבר איש, חוץ מאפריים גור, על בניית קשרים דיפלומטיים בין שתי המדינות. נושאים פוליטיים הם כמעט בבחינת הס מלהזכיר, מדברים המון על העמקת־הקשרים, חילופי־תרבות, סטודנטים, תיירות, אבל לא על דיפלומטיה. יתכן שכאן נבנית תשתית רחבה ליחסים רישמיים לעתיד.

מלווה בשני חברים קשוחים למראה, המרכיבים מישקפי־שמש כהים,

אני מאפיה,

אחרי שהוא מסביר איזה אורח ישר ושומר־חוק הוא, פורש אמנון בחשיאן סיפור על שורת רציחות, סחיטות, איומים וסמים של המאפיה הישראלית בארצות־הברית. רבין אמר פעם „נפולת של נמושות.” אלו נמושות אלו?

נעמי אדווה

אמנון בחשיאן שוחרר מהכלא. הוא נמצא במעצר במלון הילטון, תנאים לא רעים בהתחשב בכמות העבירות שבה הוא נחשד.

אמנון, המוגדר על־ידי המישטרה כראש המאפיה הישראלית בלוס־אנג'לס, נעצר לפני שבועות אחרים יחד עם יוסף („ג'ו”) זכריה, עבריין ישראלי שהיה כלוא בארצות־הברית על רצח בני־הזוג ראובן, שגופותיהם המבותרות נמצאו בפח־אשפה.

זכריה נידון למאסר־עולם על־ידי חבר־מושבעים. לאחר שבע שנים עירער על פסק־הדין לבית־המישפט העליון, ושוחרר מהכלא בגלל „טעות טכנית”. הוא גורש מארצות־הברית ושהה בבראזיל.

לפני חודש וחצי נתפס יחד עם אמנון בחשיאן במכונית, כשברשותם כמות זעירה של חשיש וקוקאין. הם נתפסו בעיקבות עיקוב מישטרתי, בעיקבות מידע מודיעיני כי בחשיאן וזכריה הגיעו לישראל כדי לשכור רוצח, שיחסל את ג'וזף גרציאני, העומד להעיד נגד בחשיאן ובן־אחותו יצחק הרוש, העומד בימים אלה לדין בארצות־הברית באשמת רצח. המישטרה מאשימה את בחשיאן וזכריה בקשירת קשר לביצוע רצח. בעת תפיסתם נמצאה אצל בחשיאן קלטת, שבה מוקלט אדם המספר לבחשיאן כי שמע שיחזקאל אסלן הוציא עליו חוזה.

בעיקבות חקירת השניים בימי מעצרם נעצר אסלן, ושוחרר כעבור ימים אחדים.

בעיתונים מתואר בחשיאן כאדם מסוכן, העוסק בסמים וברכוש גנוב, ורכושו נאמד במיליוני דולארים. הוא מתגורר בבית המוקף בשומרי־ראש חמושים.

מלצרים ניגשו לשולחן מדי כמה דקות, לשאול אם הכל בסדר, ובחשיאן חילק להם טיפים ברוחב־לב.

ביקשתי לדבר עם בחשיאן ביחידות. הוא עמד על כך שעורכת־הדין שולמית אמיר תצטרף אלינו, ועלינו אליו לחדר.

בחשיאן די מרוצה מכל ההתרגשות סביבו, אך למרות הנוחיות והשפע הוא אומר לי שהוא כבר רוצה לחזור הביתה.

● אתה ראש המאפיה הישראלית בלוס אנג'לס?

בחשיאן: „אני לא ראש־מאפיה, אני בן־אדם שמתעסק במוצרי־אלקטרוניקה, וגם בעסקי דלא־ניידי. יש לי מחסנים של דברי־חשמל. אני מצליח בעסקים, ויש לי הכנסה קבועה. אני יכול לשבת כל החיים בבית ולא לעשות כלום. יש לי מספיק כסף.

יוסף („ג'ו”) זכריה
„ריחמתי עליו, הוצאתי אותו מבית־הסוהר, והוא בגד בי!”

לפי ידיעות שהגיעו ממישטרת ארצות־הברית מדובר על ישראלים שחיים בלוס־אנג'לס, הקשורים לסחר בסמים. ג'ו גרציאני שוחרר מהכלא האמריקאי, שם ריצה עונש על עבירה זו.

בחשיאן וגרציאני קבעו להיפגש במיסעדת ל'אקספרס בוואנטורה־בולוורד. לפי עדותו של גרציאני, היה בחשיאן מסומם כששוחח איתו בטלפון. גרציאני הגיע לפגישה עם שימעון גניש (שנרצח יותר מאוחר). היה ביניהם ויכוח קולני, והם התבקשו לצאת מהמיסעדה. יצחק הרוש, אחיינו של אמנון, חיכה בחוץ בתוך קאדילאק. כאשר יצאו מהמיסעדה נורו כמה יריות. הם פונו לבית־חולים.

גרציאני מאשים את בחשיאן והרוש בניסיון להתנקש בחייו. הוא סיפר בעדותו כי הרוש התוודה לפניו, ואף הביע חרטה על כי ירה לעברו.

יצחק הרוש עצור בלוס־אנג'לס. הוא מואשם ברצח, ומישפטו עומד להתחיל בימים אלה. גרציאני יהיה העד המרכזי נגדו.

בחשיאן משוחרר בינתיים בערבות. פרקליטות מחוז תל־אביב מסרה שכבר הכינה כתב־אישום נגדו, וביקשה לעצור את בחשיאן עד תום ההליכים, דבר שלא התאפשר, היות ומרבית העבירות המיוחסות לו בוצעו בארצות־הברית ומחכים למיסמכים ממישרד־המישפטים האמריקאי. גם כאשר יגיעו, לא ברור עדיין אם החוק מאפשר להעמידו לדין בישראל.

ג'ו זכריה קיבל מעמד של עד־מדינה ושוחרר.

הוא מסתתר, ונמצא בהשגחה מישטרתית.

אמנון בחשיאן הזמין אותי למלון הילטון. היכרתי אותו לפני שנים. היו לנו מכרים משותפים. זו גם הסיבה להסכמתו לראיון זה.

הוא לא התראיין מעולם. אין הוא סומך על עיתונאים, ובסביבה שהוא נמצא זה בהחלט לא מקובל.

בחשיאן הגיע ללובי. הוא היה לבוש בחולצת־משי, על צווארו שרשרת־זהב עבה ומדליון בדמות אריה (הוא נולד במזל־אריה) משובץ ביהלומים. הוא עונד שני שעונים, שאחד מהם מראה את השעה בלוס־אנג'לס.

הוא היה מלווה בשני חברים קשוחים־למראה, שהרכיבו משקפי־שמש כהים ולא הסירו אותם גם כשהתיישבנו לשתות קפה.

יותר מאוחר הצטרפה עורכת־הדין שולמית אמיר.

כמה אורחים המתגוררים במלון זיהו את בחשיאן, ובאו לברך אותו על שיחרורו מהמעצר.

„אבל אני עוסק בפעילות ציבורית. אירגנתי הרבה מאוד תרומות למדינת־ישראל. יזמתי אירועים עם אמנים, והבאתי את התורמים.

„אני פעיל הרבה שנים בתנועת־החרות, ופוגש אנשי־ציבור חשובים, כשהם מגיעים בשליחות לארצות־הברית. היום אני חושב שכמו שאני עומד מאחורי המדינה, המדינה צריכה לעמוד מאחוריי ולתמוך בי, כשנפלתי כאן לבעיות כאלה.

„אומרים כאן שאני גר במיבצר עם שומרי־ראש. זה לא נכון. רק כשאני לא נמצא בבית, שומרים על הילדים שלי. אז אני שואל, מה רע בזה? ויש לי עוזרת־בית כבר 11 שנים, גם עליה כבר אמרו שהיא שומרת־ראש שלי.

„רוב הישראלים לא יכולים להרשות לעצמם לחיות כמוני, וזה גורם להרבה אנשים לשנוא אותי ולקנא בי, ולכן מפיצים עלי שמועות כאלה.

„יש לי ידידים שהסתבכו עם החוק, פה ושם, ואני בסדר עם כולם.

„האמריקאים רוצים לעכב אותי כאן בארץ, כדי שלא אוכל להפריע להם בהליכי מישפט־הרצח שמתנהל נגד בן־אחותי, איציק הרוש. הם יודעים שאם אהיה שם, אביא את הצדק, אביא עדים שיוכיחו את חפותו.

„הגרציאנים האלה ניסו לתפוס טרמפ עלי. מה פתאום הוא מוסר עדות, אחרי שנה וחצי, כשבן־אחותי בפנים? למה במשך שנה וחצי אחרי שירו בו הוא לא אמר מי ירה בו? עכשיו הוא התעורר?

„אם ירו בו או לא ירו בו, אלה היו כדורי־הפחדה, ולא כדורי־רצח. הכדורים בכלל לא נכנסו לו לגוף. זה היה אותו האקדח שהרג את שימעון גניש, אבל לא אותם הכדורים. יש כל מיני כדורים, כדורי־פחד, כדורי־רעש וכדורי־רצח. אני הייתי לידו כשזה קרה, ולא קרה לו כלום.”

● גרציאני אומר שנפגשת איתו כשאתה מסומם?

„גרציאני סיפר בעדות שלו שבאותו ערב אני זיקקתי קוקאין, כשהוא צילצל אלי הביתה. איזה סיפור זה? הוא לא היה אצלי בבית, הוא היה במרחק כמו מחיפה לתל־אביב. הוא דיבר איתי בטלפון על כל מיני נושאים. אחר־כך הציע לפגוש אותי בהרים. פתאום הציע שניפגש במיסעדה. מה פתאום שאני אדבר איתו על קוקאין, כשהילדים שלי נמצאים בבית?

„כשבאתי למיסעדה התחיל ויכוח, והוא שאל למה אני צועק ולמה הידיים שלי בכיסים, ומה יש לי בכיסים.

„בעל־המיסעדה ביקש שנצא, בגלל הצעקות. בחוץ הדלקתי סיגריה, ואז עברה מכונית ומישהו ירה. אני קיבלתי כדור בז'קט, בין היד

למותן. הוא חטף שני כדורים, אחד בכתף־ימין ואחד בשמאל. הכדורים לא חדרו לגוף, הם נפלו לריצפה.

„לקחו אותו באמבולנס, ואני נסעתי אחריו לבית־החולים יחד עם בן־אחותי (הרוש) ו־שימעון גניש ז"ל.

„שמו לו פלסטר, ויצאנו מבית־חולים. הל־כנו לשוחח.

„אחרי כמה ימים הוא אמר לי שהוא חושב שהיריות באו מהכיוון שלי.

„אמרתי לו שגם אני קיבלתי כדור בז'קט, הוא אמר ששמע מאנשים."

● עכשיו גם זכריה יעיד נגדך?

„הבעייה שלי היא שאני מאמין לאנשים לא־מתאימים, ואני לא מתחשב כשמזהירים אותי מפני מישהו. כך גם קרה לי עכשיו עם ג'ו זכריה.

אני?

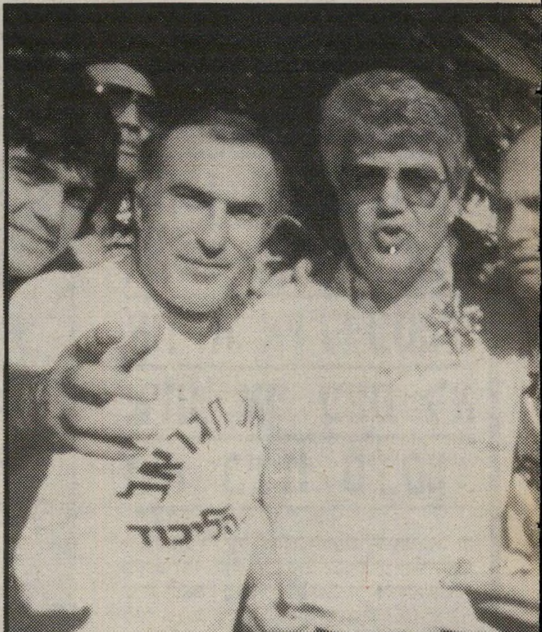

„את ג'ו אני מכיר כבר 17 שנה. אנשים אמרו לי שהוא לא בסדר, אבל אני ריחמתי עליו. אף אחד לא רצה לחתום ערבות בשבילו, כדי שישתחרר מבית־הסוהר אחרי שבע שנים שישב על הרצח של הזוג ראובן. כאב לי עליו, כי בית־סוהר זה דבר אחרון שאני מאחל לאנשים. בחלומות הכי־שחורים שלי לא הייתי מאמין שאחד כזה, שעזרתי לו כל־כך הרבה, יקום ויהיה עד־מדינה נגדי ויפליל אותי.

„ידעתי פחות או יותר מיהו, אחרי ששרף לי מחסן לפני 12 שנים. היינו שכנים. היו לנו חנויות בלוס־אנג'לס, אחת ליד השנייה, והיה בינינו הסכם ג'נטלמני שהוא ימכור דברים חדשים, ואני אצלי אמכור דברים מחודשים (דברי־חשמל). אצלו הביזנס לא הלך, ואני הצעתי שגם אני אמכור דברים חדשים.

„אבא שלו נפגע, כאילו שזה מנמיך אותו, וגרם לסיכסוך בינינו. ואז הם שרפו לי את המחסן. מי ששרף היה ראובני, שנרצח יותר מאוחר על־ידי זכריה והחברים שלו. אבל אז שילם לו זכריה 10 אלפים דולר כדי שישרוף.

„יותר מאוחר השלמנו, כי כסף זה לא הכל, ושוב נהיינו חברים.

„אחרי הרצח של הזוג ראובני, כשהוא נכ־נס לבית־הסוהר, לא היה לי קשר איתו. לפני שהוא שוחרר פנו אלי ההורים שלו, שאחתום עבורו על ערבות. למעשה אני הוצאתי אותו מבית־הסוהר. אף אחד בקליפורניה לא היה מוכן לעזור להם, רק אני. בגלל זה קוראים לי ראש המאפיה, וכאילו שאני שותף לעבירות שהוא ביצע, הרציחות, הסמים והשריפות. יש גם שיר כזה: „הייתי פתי שהאמנתי, וכך נשרפתי."

„אולי המחיר הזה היה שווה, כדי להכיר מי הוא. זה אולי מחיר יקר, אבל זה לא מאסר־עולם או מוות.

„עכשיו הוא לא יכול להתקרב אלי, ואני לא מעוניין לשמוע את השם שלו. אני מבין ויודע את המניעים שלו, גירשו אותו מאר־צות־הברית ואני בטוח שהמישטרה שם עש־תה איתו הסכם שיביא להם אותי.

„זכריה מסובך עם הרבה אנשים, ואף אחד לא סובל אותו. הוא הפליל הרבה ישראלים שנפלו לבית־סוהר. הוא הסתובב בארצות־הברית שנה וחצי, אחרי שהוא גורש משם, ועבד חופשי בסחר בסמים.

„הכל שם משונה. הרי הוא קיבל מאסר־עולם על הרצח של הזוג ראובן, והגיש עירעור, ופתאום, אחרי שבע שנים, הוא יוצא על־תנאי בגלל „טעות טכנית". ותיכף הוא מקבל מעמד גבוה, שהוא מוכר וקונה עשרות קילוגרמים של סמים ביום. איך לא עצרו אותו? זה ברור שהמישטרה נתנה לו לעבוד.

„אחרי הגירוש מארצות־הברית הוא הגיע לישראל, אבל הוא לא הסתדר כאן ועבר לב־ראזיל. אני סידרתי לו את הקשר לבראזיל. הוא נכנס לשם עם דרכון אנגלי מזוייף, שהוא קנה בכסף. עם אותו דרכון הוא נכנס לאר־צות־הברית פעמיים אחרי שגורש, ותפסו או־תו פעם בבוסטון ופעם בקנדה. בפעם האחרו־נה התחימו אותו שאם ייכנס שוב לארצות־הברית הוא צפוי לשנתיים מאסר. עכשיו הוא מחפש להבטיח את התחת שלו, כי הוא פוחד לחזור לבראזיל, כי שם יש קולומביאנים, בו־ליביאנים ומקסיקאים, שמהם הוא גנב סחורה (סמים) והם מחפשים את הראש שלו. גם בבראזיל הוא מסתובב בתחפושת, עם כובע־סומבררו.

„ברור לי שזכריה הגיע ארצה כדי לפגוש אותי בתיאום עם מישטרת ארצות־הברית. הוא ניסה להפליל אותי כבר פעם. זה היה לפני שנה וחצי, כשהיינו בהולנד יחד עם אי־ציק הרוש, בן־אחותי. הוא ניסה לשכנע את איציק לשים הירואין בתחת, ולהעביר לישר־אל. איציק סיפר לי, ואני כעסתי. זה נראה לי חשוד, כי ידעתי שזכריה מעביר סמים במיל־

אמנון בחשיאן השבוע ב„הילטון" (מימין: עם דויד לוי)
„אני עומד מאחורי המדינה, המדינה צריכה לעמוד מאחורי!"

(המשך מעמוד 53)

יונים, אז הוא צריך להעביר בתחת חומר לישראל ולעשות עוד 5000 דולר מהירואין?

„בנתב"ג עשו חיפוש עליו ועל בן־אחותי, ואני חשדתי בו.

„הוא נדבק אלי כדי שיהיה לו גב. הוא לקח כסף מכמה כנופיות של קולומביאנים ומקסיקאים, לאחר שבנה את הקשרים שלו איתם.

„אני אמרתי לו שאני נוסע לאירופה, והוא אמר שגם הוא נוסע לפורטוגל. בכלל לא היה מדובר בישראל. הוא הגיע אלי ללונדון, ואחר־כך נסע לישראל וחיכה לי כאן. הוא התאכסן אצל אחותי בחולון. כל זה מוזר, כי אדם במעמד שלו יכול לגור בהילטון. אבל הוא תפס ביטחון שאני כאילו מאחריו.

„כשעצרו אותנו ומצאו קצת חשיש וקוקאין, הוא צעק לי באוטו: ,קח את האשמה עליך. זה יקלקל לי את הניירות בבראזיל!'

„אני הבנתי אותו, כי אם רוצים לקבל אזרחות בבראזיל, אסור לעבור שום עבירה במשך שנתיים. אבל העניין הזה, שהוא סיפר את כל השקרים האלה למישטרה, זה היה מוגזם.

„אני לא יודע במה המישטרה הפחידה אותו. אבל במשך ימי־המעצר הבנתי שמשהו לא בסדר, כי הוא ניסה למשוך אותי בלשון כל הזמן כדי שאדבר על יחזקאל אסלן.

„אני מקווה שאף אחד לא מעלה על הדעת שאני ניסיתי להפליל מישהו, כי מעולם לא דיברתי על אף אחד, לא בעולם התחתון ולא בעולם המיסחר. אילו הייתי עושה טעות כזאת, הייתי מפליל קודם כל את עצמי.

„הבעייה היא שכולם יודעים שהוא חבר שלי, ואני לא ידעתי איזה נחש מסתובב לי מתחת לרגליים ומתחת לקש."

● אומרים שיחזקאל אסלן הוציא עליך חוזה?

„זכריה ניצל את העובדה שהמישטרה מצאה אצלי את הקסטה שהקלטתי בלוס־אנג'לס, כשמישהו אמר לי שיחזקאל אסלן הוציא עלי חוזה. ואז הוא הבין מהמישטרה שיחזקאל מעניין אותם. אבל הוא סיפר שקרים, כי יחזקאל לא קשור לשום דבר.

„את הקסטה הקלטתי מפי איזה נרקומן, שהפיץ שמועות בלוס־אנג'לס שיחזקאל הוציא עלי חוזה. אני הקלטתי אותו, אבל לא האמנתי לו, כי אין לי שום עסקים עם יחזקאל. אנחנו לא חברים קרובים, ופגשתי אותו רק בהזדמנויות. וכל העניין לא היה מובן לי, כי אף פעם לא היה בינינו סיכסוך.

„את הקסטה השמעתי ליחזקאל בהזדמנות שבא לעשות סולחה ביני לבין מכר שלו בשם דני „שיקגו", שאיתו היתה לי אי־הבנה, ואמרתי לו שהוא לא מתאים להיות חבר שלי. יחזקאל השלים בינינו, וזו היתה הפגישה בזמנים קשים. בפאב לחצנו ידיים והתנשקנו, והפרשה נגמרה.

„זכריה היה איתי בפאב, אבל הוא ויחזקאל לא דיברו ביניהם. אני חושב שהם אפילו לא מכירים אחד את השני.

„באותו ערב סיפר לי ג'ו זכריה על איזה עניין שיש לו עם... הוא סיפר לי שהוא השאיר אצלו סחורה (קוקאין) בשווי של 250 אלף דולר. אותו איש טוען שהסחורה נגנבה ממנו, וזכריה דורש ממנו את הכסף שמגיע לו. זכריה הגיע לארצות־הברית פעמיים, כדי לאיים על אותו איש חזק. באותו ערב אמר לי שאם הוא לא יביא לו את הכסף, הוא יוריד אותו או ישלח מישהו להוריד אותו.

„הוא גם אמר שלאותו איש יש אנשים שעוזרים לו. האיש אמר לזכריה שהוא צריך ללוות כסף מיחזקאל, כדי להחזיר אותו לזכריה. וזאת הוא אומר לו בכל הזדמנות, שזכריה מאיים לרצוח אותו בגלל החוב. אני רציתי לספר את זה ליחזקאל, אבל לא היתה לי הזדמנות, כי עצרו אותי.

„ואני גם אומר שאם זכריה היה חבר כל־כך טוב שלי, כמו שהוא הציג את עצמו, למה הוא לא השאיר אצלי רבע מיליון דולר? וזו גם הוכחה לזה שאני לא סוחר־סמים, ואת כל הכסף שלי עשיתי באלקטרוניקה ובמיסחר.

„המישטרה השאירה אותי ואת זכריה לבד במהלך המעצר, ובכל פעם הוא היה אומר לי: ,אתה זוכר שאמרת לי על יחזקאל כך וכך?' ואני הייתי עונה לו: מה פתאום אמרתי לך? על מה אתה מדבר?

„וכשהמישטרה הבינה, אחרי שהקליטו אותנו, ויחזקאל היה עצור, שאין להם מה לשמוע, אז שיחררו את יחזקאל מייד.

„אומרים שיחזקאל אסלן הוציא עליך חוזה." „אני לא מבין את זה. אין לי עסקים איתו. אף פעם לא היה בינינו סיכסוך"

„כואב לי על העוול שנעשה ליחזקאל, זה היה מיותר. הוא אדם טוב־לב, שרק עוזר לאנשים, ובאמת כאב לי מה שזכריה ניסה לעשות לו."

● מזכירים גם הרבה מעשי־רצח?

„זכריה סיפר למישטרה שאני התוודיתי לפניו על רציחות, וגם זה לא נכון. הוא התכוון לרצח של שימעון גניש, שהיה חבר טוב שלי. מאשימים את בן־אחותי, איציק הרוש, שהשתמש באותו האקדח שגניש נרצח בו.

„הכדורים שמצאו בגופה של שימעון גניש היו מאותו האקדח שירה בגרציאני, אבל אקדחים הרי מעבירים בין אנשים, ואיך אפשר לדעת איפה האקדח הזה התגלגל? איציק מסרב להגיד מאיפה האקדח, ובינתיים לוחצת מישטרת ארצות־הברית על מישטרת־ישראל לעכב אותי ולהציק לי, כדי שלא אוכל לדאוג לבן־אחותי.

„אני בכלל לא יודע מה זה מאפיה, אז איך אני יכול להיות ראש־מאפיה? אני 20 שנה באלקטרוניקה!

„אין לי שום עבירה בארצות־הברית, אף פעם לא נשפטתי, והעיתונים כותבים סתם. פעם אחת תפסו אותי עם כמה גרמים של קוקאין. הודיתי באשמה וקיבלתי שלוש שנים על־תנאי. אהבתי קוקאין, והייתי משתמש ושואף לפעמים. בארצות־הברית זה כמו שמפניה, שם כולם משתמשים בקוקאין, גם אנשים מכובדים מאוד.

„עכשיו אני כבר לא משתמש, כי המצב הבריאותי שלי לא תקין. יש לי הרבה כולסטרול."

ציון צפריר, העולם הזה

בחשיאן ופרקליטתו שולמית אמיר
„היא באה כל יום לכלא ודאגה לי"

„אמנון המטורף" וכל השאר

אמנון בחשיאן היה פופולרי בשנות ה־60 בקרב אנשים מהעולם התחתון. הוא היה מוכר כאופנוען וכאיש־ כוח.

בגלל מעשיו הבלתי־צפויים, דבק בו הכינוי „אמנון המטורף". לא פעם אמר בעצמו: „אני המצאתי את השיגעון."

בגיל 17 נשפט על גניבת מכונית והתפרצות, וריצה שלוש שנים בכלא־דמון.

שם, בדמון, היכה את שץ (גד פלוס), ומאז היתה הטינה ביניהם ידועה לכל.

לפני 10 שנים, בהיותו בלונדון, פגש אמנון את שץ, שהיה יחד עם אמנון אנג'ל ועם עובדיה. בקפה־הנגב.

הם ביקשו אותו לעלות איתם למלון. שם דקר אותו שמעיה אנג'ל בבטן, ושץ לקח ממנו שעון יקר.

יותר מאוחר שוב הפכו לידידים, ובימים אלה קיבל בחשיאן ד"ש משמעיה מהכלא.

הוא גם מתכונן לבקר את שץ בכלא הגרמני. לפני 20 שנה נסע בחשיאן לארצות־הברית. בניו־יורק הכיר את אשתו האמריקאית, ויחד עברו ללוס־אנג'לס. שם פתח חנות לאלקטרוניקה. עם השנים הרחיב את עסקיו, והיום יש ברשותו חמש חנויות ושני מחסנים גדולים.

הוא עדיין דוהר על אופנועים, וברשותו אופנוע סוזוקי 750, יש לו גם ג'יפ לטיולים, מרצדס 560 וקאדילאק.

כמה חודשים לפני פרשת הרצח הכפול, הגיעו אליו לביקור רחמים אהרוני וטוביה אושרי, שאיתם הוא מיודד עד היום.

כשביקרו באחד המחסנים של אמנון, הופיעו שני כושים ואיש לבן כשבידיהם נשק, וביצעו שוד במקום.

השודדים ציוו על בחשיאן, רחמים וטוביה לשכב על הריצפה. בחשיאן צעק להם שאלה אורחים, ושאינם מבינים אנגלית, ואז ירה אחד מהם לכוון בחשיאן ופגע בשולחן.

לטוביה אושרי לקחו שעון, לרחמים כמה אלפי דולארים, ולאמנון 27 אלף דולר.

חדש!

לבתי דפוס

מעצבים גרפיים

מכוני הפרדה

משרדי פרסום

חנויות צילום

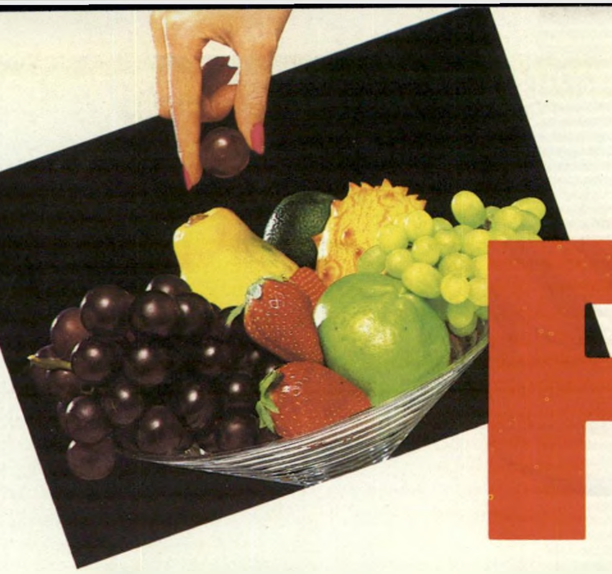

FUJI COLORCOPIER AP5000

כל השאר הן העתקים חיוורים לעומתה

השם "מכונת צילום" עושה עוול ל-AP 5000 של פוג'י.
AP 5000 מייצרת רפרודוקציות צבעוניות נאמנות למקור באיכות שאיננה נופלת ממנו.
צילומי הצבע שלה קולטים כל גוון והצללה ברגישות מדהימה, איכות הטקסטורות והגירעון (GRAIN) עולה על איכות עבודות הדפוס האיכותיות ביותר.
מגוון הפעולות של AP 5000 מביא אותך לעידן חדש של נוחות, אפשרויות, איכויות ביצוע ורמת שירות ללקוחות.

אדי מור

הגדלות והקטנות - גם מנגטיב ושקופיות
רוצה להראות ללקוח שלך כיצד תראה השקופית שלו כפלקט? AP 5000 תגדיל בדיוק מקסימלי מ-1:1 ועד A3 (297×420 מ"מ).

משחקי צבע
עם AP 5000 ניתן אפילו לשפר את האורגינל - לשנות גוונים וטונים - עד לשלמות הרצויה.

שקפים ציבעוניים
יש לך "פרזנטיישן"? תוכל להציג ללקוח שלך פרזנטיישן מלא - כולל "קריאטיב" ציבעוני - על שקפים בוויוגראף.

צילומי חפצים במקור
כבר אין צורך לגזור ממגזינים צבעוניים כדי להציג סקיצות מרשימות. מסדרים את הקומפוזיציה על לוח הצילום והלקוח מקבל סקיצה עם המוצרים שלו!

הלקוח שלך לא זקוק ל"מינימום" 500...
הלקוח שלך זקוק סך הכל ל-20 פלקטים או "דיספלייס"...
FUJI AP 5000 תפיק לך את ההעתקים הללו באיכות העולה על איכות הפרוצס הטוב ביותר.

ITALIA'90
OFFICIAL FILM OF WORLD CUP 1990
FUJI FILM

זה רק חלק קטן של יתרונות AP 5000-את כל המגוון צריך לראות כדי להאמין...

לקבלת פרוספקט ופרטים נוספים, אנא התקשר לפוג'י טל' 7525959, 03-7525960 FUJI COLORCOPIER AP5000

Vogue
SUPERSLIMS 100s
SEE... FEEL... TASTE THE DIFFERENCE
Vogue
Filter
אזהרה: משרד הבריאות קובע כי – העישון מזיק לבריאות